

„Socialismul nu poate fi conceput fără participarea maselor largi la conducerea tuturor ramurilor de activitate, fără ca oamenii muncii, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor să-și poată spune deschis părerea, să participe la luarea deciziilor și la îndeplinirea lor.”

Fotografie de ION MICLEA

a spus

președintele

NICOLAE CEAUȘESCU,

sărbătorit

de partid,

de țară

și de oamenii ei,

de cei

prin care

există

toate cîte există:

și realitățile,

și nădejtile,

și puțința

de a infringe

greutățile,

și omenia

de a ne bucura

de biruinți

Intrecerea pentru binele patriei

La mai puțin de patru săptămâni de la debutul activității în cel de al doilea an al cincinalului, timp în care o suită de acte normative, unul mai important decît altul, au completat cadrul juridic și organizatoric absolut necesar îndeplinirii orientărilor și sarcinilor stabilite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara comună din noiembrie a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, economia națională se află în fața unui nou și important eveniment, definitoriu pentru întreaga noastră activitate. Au loc adunările generale ale oamenilor muncii — forma cea mai înaltă

a autoconducerii muncitorești, forul prin care clasa muncitoare, țărănimea asigură conducerea întregii activități economico-sociale. Este o perioadă caracterizată printr-o puternică efervescență creatoare ce angrenează, fără excepție, întregul personal muncitor din economie la identificarea și conturarea exactă a soluțiilor menite să asigure valorificarea deplină, cu rezultate mereu mai bogate, a potențialului uman, material și tehnic al tuturor unităților de producție, în vederea accentuării cursului economiei românești spre acel nivel de potențial și eficiență economică și socială ce urmează să propulseze țara noastră, la sfîrșitul actualului cincinal, în rîndul statelor cu o dezvoltare economică medie.

(Continuare în pag. 3)

VASILE BARAC

A ne iubi țara înseamnă acum mai cu seamă a-i descătușa rodnicia pămîntului

Interviu cu tovarășul EMIL PETRACHE,
adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

(pag. 6)

Noile reglementări ale partidului și statului privind retribuirea în agricultură vă cheamă, oameni ai satelor: muncii mai bine și veți câștiga mai bine!

Convorbire cu dr. inginer OCTAVIAN GHEORGHE,
șef de sector la Institutul de economie agrară

(pag. 7)

SCRISOAREA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Mult iubite și stimate tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU,

Cu cele mai alese sentimente de stimă și respect, de fierbinte afecțiune tovarășească, dorim ca la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere să vă adresăm, din adâncul inimilor noastre, calde felicitări și urări de ani mulți, luminoși, în deplină sănătate și putere de muncă, viață îndelungată și fericită, spre binele și înflorirea patriei și poporului nostru, al cauzei edificării socialismului și comunismului pe pământul scump al României.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca în această zi aniversară — ce s-a înscris în istoria noastră națională ca un înălțător moment sărbătoresc — să aducem un fierbinte omagiu proeminentei dumneavoastră personalități de conducător comunist, de revoluționar și patriot înflăcărat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, neobosit luptător pentru triumful idealurilor nobile de independență și libertate, de progres social, colaborare și pace în lume.

Împreună cu întreaga noastră națiune, dorim să vă exprimăm, cu acest prilej, profundul nostru devotament, să dăm glas simțămintelor de recunoștință deosebită ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru tot ceea ce ați făcut și faceți spre gloria și prosperitatea patriei noastre socialiste, spre înălțarea României, în deplină independență și suveranitate, pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

În rindurile partidului, ale tuturor celor ce muncesc din țara noastră se bucură de o profundă admirație și o înaltă cinstire înflăcărată dumneavoastră activitate de militant revoluționar, de conducător de partid și de stat care și-a consacrat întreaga viață înfăptuirii nobilelor țeluri ale socialismului și comunismului, slujirii neabătute, cu devotament și pasiune revoluționară, a cauzei clasei muncitoare, a poporului — al cărui fiu credincios sinteți.

Lupta dumneavoastră eroică, dăruirea fără seamăn cu care ați acționat încă din anii tinereții, în condițiile aspre ale ilegalității, împotriva exploatării și nedreptății, pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, a independenței și demnității țării s-au înscris în istoria partidului nostru ca pagini luminoase de nepieritoare glorie, care vor lumina și însufleți generațiile de azi și de mâine ale țării în opera istorică de înălțare a mărețului edificiu al socialismului și comunismului pe pământul României.

Este unanim recunoscută și apreciată contribuția dumneavoastră, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, la elaborarea și realizarea cu succes a mărețelor obiective ale edificării noii orânduiri, la fundamentarea și promovarea celor mai viabile căi și soluții în vederea propășirii patriei, a înaintării sale ferme și sigure pe calea socialismului, a progresului și bunăstării.

Epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului este dominată decisiv de puternica dumneavoastră personalitate, poartă din plin pecetea gândirii și acțiunii dumneavoastră revoluționare, fundamentate pe aplicarea creatoare a principiilor materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific, la condițiile concrete ale țării noastre. Exprimind cerințele obiective ale dezvoltării țării, aspirațiile și idealurile poporului nostru, hotărârile și înfăptuirile istorice ale Congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea au dinamizat puternic energiile și forțele creatoare ale întregii națiuni, au asigurat mersul neabătut înainte al po-

porului nostru pe calea făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Ideile și orientările dumneavoastră prețioase, pătrunse de o înaltă responsabilitate pentru destinele României socialiste, de o mare și înflăcărată dragoste de țară și de popor, și-au găsit o minunată materializare în mărețele succese și înfăptuiri pe care oamenii muncii din România le-au obținut în cei aproape 17 ani de când vă aflați în fruntea partidului și statului nostru — cea mai fertilă și mai bogată perioadă din istoria românilor.

Prețuim cu toții, în mod deosebit, exemplul magistral de responsabilitate pe care-l dați în toate împrejurările, excepționala dumneavoastră capacitate de a organiza și conduce ampla operă de făurire a noii societăți, realismul și spiritul creator, profund științific pe care le manifestați, consecvența cu care acționați pentru găsirea căilor și mijloacelor celor mai potrivite de soluționare a problemelor de care depinde mersul înainte al societății noastre. Țara întreagă cunoaște cu cit suflet și cu cită dăruire acționați pentru progresul economic și social al patriei noastre, pentru făurirea unei economii moderne, de înaltă eficiență și productivitate, pentru punerea tot mai largă în valoare a potențialului material și uman al societății noastre. Aprecieri preocuparea dumneavoastră deosebită pentru ca tot ceea ce se realizează în patria noastră socialistă, sub conducerea încercată a partidului, să servească poporului, să se materializeze în ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual al poporului, într-o calitate nouă a muncii și vieții tuturor cetățenilor patriei noastre socialiste. Sint profund pilduitoare hotărârile și consecvența cu care acționați pentru promovarea principiilor eticii și echității socialiste în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare împlinirii și afirmării plene a personalității umane în societatea noastră.

Ne mindrim cu toții că avem o asemenea partid puternic și unit cum este Partidul Comunist Român — care și îndeplinește cu cinste rolul de forță politică conducătoare a societății, centru vital al întregii națiuni. Cunoaștem și apreciem contribuția dumneavoastră decisivă la crearea și dezvoltarea unui asemenea partid, la întărirea rolului său conducător în societate, la perfecționarea continuă a formelor și metodelor sale de activitate, la legarea organică, mereu mai strânsă cu clasa muncitoare, cu țărâșimea și intelectualitatea, cu masele largi ale poporului. Dăm o înaltă apreciere grijii permanente pe care o manifestați pentru perfecționarea metodelor, a stilului de muncă al organelor și organizațiilor de partid, pentru promovarea neabătută a principiilor muncii colective, a spiritului revoluționar, de responsabilitate comunistă, de unanimitate revoluționară, în întreaga activitate a partidului nostru.

Apreciam, de asemenea, energia și consecvența cu care acționați pentru întărirea continuă a statului socialist, pentru perfecționarea activității sale, a relațiilor de producție și sociale din societatea noastră, a formelor și metodelor de conducere socială, a democrației muncitorești, socialiste, pentru înfăptuirea politicii naționale juste a partidului nostru și crearea cadrului organizat de participare nemijlocită a clasei muncitoare, țărâșimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la conducerea

diferitelor sectoare ale vieții economice și sociale, a întregii societăți. Devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale, poporul nostru acționează astăzi într-o puternică unitate moral-politică, strins unit în jurul partidului, în cadrul Frontului Democratice și Unității Socialiste, pentru a-și făuri liber viitorul de bunăstare și fericire, așa cum îl dorește.

Intregul nostru partid dă o înaltă apreciere uriașei contribuții pe care ați adus-o și o aduceți la dezvoltarea gândirii social-politice creatoare, la îmbogățirea tezaurului teoretic al partidului cu noi idei, teze și concluzii desprinse din practica edificării socialiste în România și a mișcării muncitorești, revoluționare din întreaga lume, din analiza științifică a fenomenelor vieții social-politice contemporane.

Constituie un înalt exemplu pentru noi toți, pentru intregul partid activitatea multilaterală pe care o desfășurați cu neobosită energie și elan revoluționar, stilul dumneavoastră de muncă viu, în directă legătură cu masele, contactele și dialogul permanent cu poporul, cu cei ce făuresc socialismul în patria noastră.

Slujind cu nesecată energie interesele țării și poporului român, cauza socialismului în patria noastră, v-ați afirmat, totodată, și ați intrat în conștiința umanității — spre mindria noastră, a întregii țări — ca promotor al celor mai nobile idealuri de înțelegere, colaborare și pace între națiuni, ca strălucit luptător pentru independența și suveranitatea popoarelor.

Partidul, intregul nostru popor apreciază în mod deosebit aportul dumneavoastră hotărâtor la elaborarea și înfăptuirea politicii externe de pace și colaborare a partidului și statului nostru, la întărirea prieteniei și colaborării României cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Este unanim recunoscută și apreciată excepționala dumneavoastră activitate pentru promovarea în viața internațională a principiilor noi, democratice, de deplină egalitate în drepturi, respect al independenței și suveranității naționale, neamsec în treburile interne și avantaj reciproc, de nerecurgere la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

În actualele împrejurări internaționale, cînd pe plan mondial s-a ajuns la o încordare extremă, cînd viața, libertatea și independența popoarelor, liniștea și pacea întregii lumi sint tot mai grav puse în pericol, chemările și îndemnul dumneavoastră de a se face totul — pînă nu e prea târziu — pentru a se înlătura pericolul războiului, pentru a se împiedica agravarea situației internaționale și a se păși ferm pe calea relucerii și continuării politicii de destindere, colaborare și pace găsesc un profund ecou în conștiința popoarelor de pe toate meridianele lumii.

Popoarele, forțele înaintate de pretutindeni cunosc și apreciază energia cu care militați pentru soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea, pentru lichidarea stărilor de conflict și încordare, pentru abolirea politicii de forță și amenințare cu forța și soluționarea tuturor litigiilor dintre state numai și numai pe cale pașnică, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale. Sint larg apreciate eforturile pe care le desfășurați în direcția înfăptuirii securității în Europa, a trecerii la măsuri practice, concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. Marea inițiativă de pace și dezarmare a României — inspirată și desfășurată

la înflăcărată dumneavoastră chemare — a afirmat cu putere voința și hotărîrea națiunii noastre de a face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru neamplasarea de noi rachete nucleare pe continentul nostru, pentru retragerea și reducerea celor existente, pentru o Europă unită, fără arme nucleare.

Puternica rezonanță în conștiința umanității pe care au avut-o marile acțiuni pentru pace și dezarmare din România, propunerile și inițiativele dumneavoastră cu confirmat, încă o dată, imensul prestigiu internațional de care vă bucurați, stima și prețuirea pe care popoarele lumii vi le poartă ca strălucit luptător pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor — la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Intregul nostru partid și popor apreciază în mod deosebit activitatea neobosită pe care o desfășurați — ca internaționalist ferm și consecvent — pentru dezvoltarea colaborării și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele democratice, progresiste și antiimperialiste de pretutindeni, în lupta pentru pace și progres social, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Dorim, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, să vă asigurăm — și cu prilejul acestui moment aniversar — de hotărîrea noastră neabătută de a urma înaltul exemplu pe care îl oferiți, în permanență, nouă, comuniștilor, întregului popor, muncind cu abnegație și dăruire revoluționară pentru a înfăptui obiectivele istorice stabilite de Congresul al XII-lea și Programul partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Ne angajăm cu toții să milităm cu toate forțele pentru creșterea continuă a rolului conducător al partidului, pentru întărirea unității și coeziunii sale, făcînd totul pentru a asigura înfăptuirea pe pământul patriei a mărețelor idealuri ale socialismului și comunismului, pe care le-ați slujit și le slujiți cu nemărginit devotament și căroro le-ați consacrat întreaga viață.

În aceste clipe de sărbătoare, dînd glas gîndurilor și simțămintelor întregului nostru partid, ale comuniștilor și tuturor oamenilor muncii, care edifică noua orînduire în România, vă dorim, cu toată căldura inimilor, să trăiți în sănătate, să vă bucurați de multă putere de muncă, pentru a aduce acestei patrii și acestui popor — care vă înconjoară cu căldură dragostei și recunoștinței sale — noi și noi victorii, făcîndu-l să se înalțe tot mai mîndru, liber și demn între națiunile libere și demne ale lumii!

Vă dorim, în continuare, mari și strălucite realizări în activitatea dumneavoastră de supremă răspundere, zile luminoase și bucurii, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu toți cei ce vă sint dragi și apropiați.

Să rămîneți mereu tînăr, dinamic și plin de energie — așa cum vă știm cu toții — în fruntea partidului și țării, conducînd, cu înțelepciunea și hotărîrea care vă sint caracteristice, destinele României spre orizonturi tot mai luminoase de progres, civilizație și bunăstare, spre comunism.

LA MULȚI ANI, IUBITE TOVARĂȘE
NICOLAE CEAUȘESCU!

București, 26 ianuarie 1982.

Hordou

Trenul care aleargă piept la piept cu mașina noastră și-a gândit mersul și respirația să poată ajunge teafăr la Vișeu. Luna sfredește granitul nopții, pogorînd asupra-ne ochiul stelelor și chemînd aproape pădurea a multe știutoare.

Drumul acesta îl fac anual 30.000 de oameni. Sint cel care și-au dorit, ca și mine și ca noi toți să vadă cu ochii lor de oameni mari ceea ce știau de copii și să arate copiilor lor locul acesta unde „în vaduri ape repezi curg, și vîiet dau în cale”. Oriunde ne-am afla, comuna aceasta, șoaptele Sălauței ne vor chema aproape să auzim cum iarba și pietrele își spun povești de dragoste și cîntece de vitejie.

Sintem o comună turistică, îmi spunea primarul localității, făcîndu-mă să înțeleg că nu m-am inselat presupunînd cit de mulți sint călătorii spre miazănoapte, avizi a se ști fie măcar și pentru o clipă în vatra „Nunții Zamferei”. L-am întilnit și am stat îndelung de vorbă cu tovarășul Ioan Coșbuc, secretarul Consiliului popular comunal. Un bărbat cu părul albit,

coborîtor din numele intrat în istoria literaturii noastre pe paginile ei catifelate și îmbrăcate în neuitare. Bunicul său, Aurel, a fost fratele mai mic al poetului. O familie numeroasă, fiecare plecat încotro, el a rămas aici unde îl știu toți al satului cu treburile cite sint și cite-or să mai vină. Un frate, Aurel, s-a căsătorit în Leșu. Alexandru munceste ca miner în Baia Borșa. Anton este pădurar la Deva. Sebastian, sofer, lucrează tot în Deva, la inspectoratul silvic. Gheorghe a rămas la Hordou. Ca și cele trei surori, Veturia Timoveanu, Anghelina Zăgreanu și Maria Filip, toate casnice în satul de naștere. Mă ascultă cu lină amîine și îmi răspunde așezat ca pînă la urmă să nu mai reziste și să mă corecteze stînjînit cum că lumea din Hordou nu-l strigă niciodată tovarășe Coșbuc, mulțumindu-se să-l zică simplu „nene Ioane”.

De la distanță comuna este într-adevăr o entitate turistică, un pur și de necomparat picior de plai, o țorță spre care ne întorcem fruntea, bucuroși să ne știm botizați de flacăra ce irumpe de aici, neostenită, peste somnul și nesomnul neamului românesc.

De aproape, Hordoul este o comună cu nume de poet, cu patru mii de locuitori,

adunați în 963 de gospodării risnînte pe 33 de hectare, cum îmi spune cu precizie primarul Nemeș, fost miner și seralist la Baia de Arieș. O localitate fie și turistică nu trăiește însă nici din faima înaintașilor, nici din gloria locurilor. Drept care mă întrebam cum va fi arătînd ziua de muncă a Hordoului, din ce și cum se vor fi înădit gîndurile și speranțele sale de viață, aici, între două dealuri care uită să se oarească și se string aproape lăsînd loc doar satului, Sălauței și ghezeului de Salva-Viseu. Din ce trăiesc și cum au izbutit să aducă satul la înfățișarea lui de azi, unde în drum spre Casa memorială te petrec casele cele multe din care aproape două sute cu etaj? Ascultînd ce mi se spune înțeleg cum o așezare lipsită de șansa tralului fără grijă a știut să privească atent în jur, să identifice punctele de sriinți trebuincioase ca anul, folosindu-se de ele, să-si poată croi potecă prin vreme, călcînd anăsat și demn. Griul și norumbul n-au unde crește, omii fructiferi nici ei cine stie ce. Au rămas la îndemînă vitele, la ele acasă în această zonă de deal, de poartă spre munte. Un loc aparent sustras de la masa industriei, iată-l înșurubat cu pricepere în sistemul geografic din care face parte.

O unitate de industrializare a lemnului și-a făcut apariția chiar în vatra comunei dar meseria de forestier este veche și se practică profitabil. Sint în comuna Coșbuc meseriași, constructori, mineri, filatoare, și chiar dacă locul lor de muncă se află în localitățile din jur, asta nu înseamnă că ei sint mai puțin legați de satul și de comuna — de cit de vitregită pozițional pe atît de ambițioasă în toate. Si nu s-ar spune că nu izbuteste s-o a-rate. Locul I ne îndet cu patru ani în urmă, între frunțașele pe țară la ultima festivitate de premiere a celor mai bine gospodărite comune. Aflu aceste lucruri și mă conving că este nevoie de pricepere, de vocație la urma urmei, de dorința de a face treabă și de ceva dragoste față de locul unde te-ai născut pentru a izbuti în operația, nu totdeauna ușoară, de a înnoada avantajos vînturile care bat în preamă.

Dacă aveți indoieli, urcați în trenul de Salva-Viseu, și coborîți în statia Hordou. Incepeți a vă convinge, începînd eventual printr-o scurtă oprire la primărie și nu uitați să întrebați acolo de secretarul consiliului, tovarășul Coșbuc.

NEAGU UDROIU

Patria sărbătorindu-și Eroul

Pentru întreaga suflare a țării, pentru toți cei ce clădesc prin armele rațiunii și practicii sociale mărețul edificiu al socialismului pe pământul românesc, aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie în istoria națională a României ca un înălțător moment sărbătoresc. Așa cum se arată în scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., adresată cu acest prilej conducătorului iubit al partidului și statului nostru, aniversarea se impune inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului, ci în primul rând prin uriașă semnificație pe care o reprezintă pentru prezentul și viitorul țării exemplul, opera și activitatea neobosită a primului bărbat al țării. „Lupta dumneavoastră eroică — se spune în scrisoare — dăruirea fără seamăn cu care ați acționat încă din anii tinereții, în condițiile aspre ale ilegalității, împotriva exploatării și nedreptății, pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, a independenței și demnității țării s-au înscris în istoria partidului nostru ca pagini luminoase de neperitoare glorie, care vor lumina și însufleți generațiile de azi și de mâine ale țării în opera istorică de înălțare a mărețului edificiu al socialismului și comunismului pe pământul României“.

Ziua de 26 ianuarie a fost marcată potrivit și prin numeroasele telegrame de felicitări adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de numeroasele co-

lective de muncă de pe întreg cuprinsul patriei, comunistii, oamenii muncii, întregul nostru popor exprimându-și prin aceste mesaje, odată cu urările de ani mulți, de sănătate, fericire, și dragostea fierbinte, profunda stimă și grațitudine față de înțeleptul cirmaci al României socialiste. „Prin descătușarea gândirii, a muncii libere și creației, odată cu Congresul al IX-lea al partidului — se spune de pildă în telegrama adresată de Comitetul județean Dolj al P.C.R. — prin programele complexe, cutezătoare, de dezvoltare a grandiosului Program al partidului, expresie a gândirii dumneavoastră prodigioasă, prin uriașă activizare a maselor, afirmarea democrației socialiste, instaurarea conștiinței și demnității naționale, a tradițiilor și valorilor noastre perene, prin făurirea omului de tip nou — dumneavoastră ați dat poporului o perspectivă clară a evoluției sale spre zărilor de lumină și prosperitate ale comunismului“.

Cu același prilej, în întreaga țară au avut loc ample manifestări omagiale închinată vieții și operei tovarășului Nicolae Ceaușescu, viață și operă care au devenit călăuze permanente în activitatea curentă și de perspectivă, izvoare nesecate de învățăminte practice și teoretice.

Ziarele au publicat de asemenea telegramele adresate președintelui Republicii Socialiste România de către înalte personalități ale vieții politice internațio-

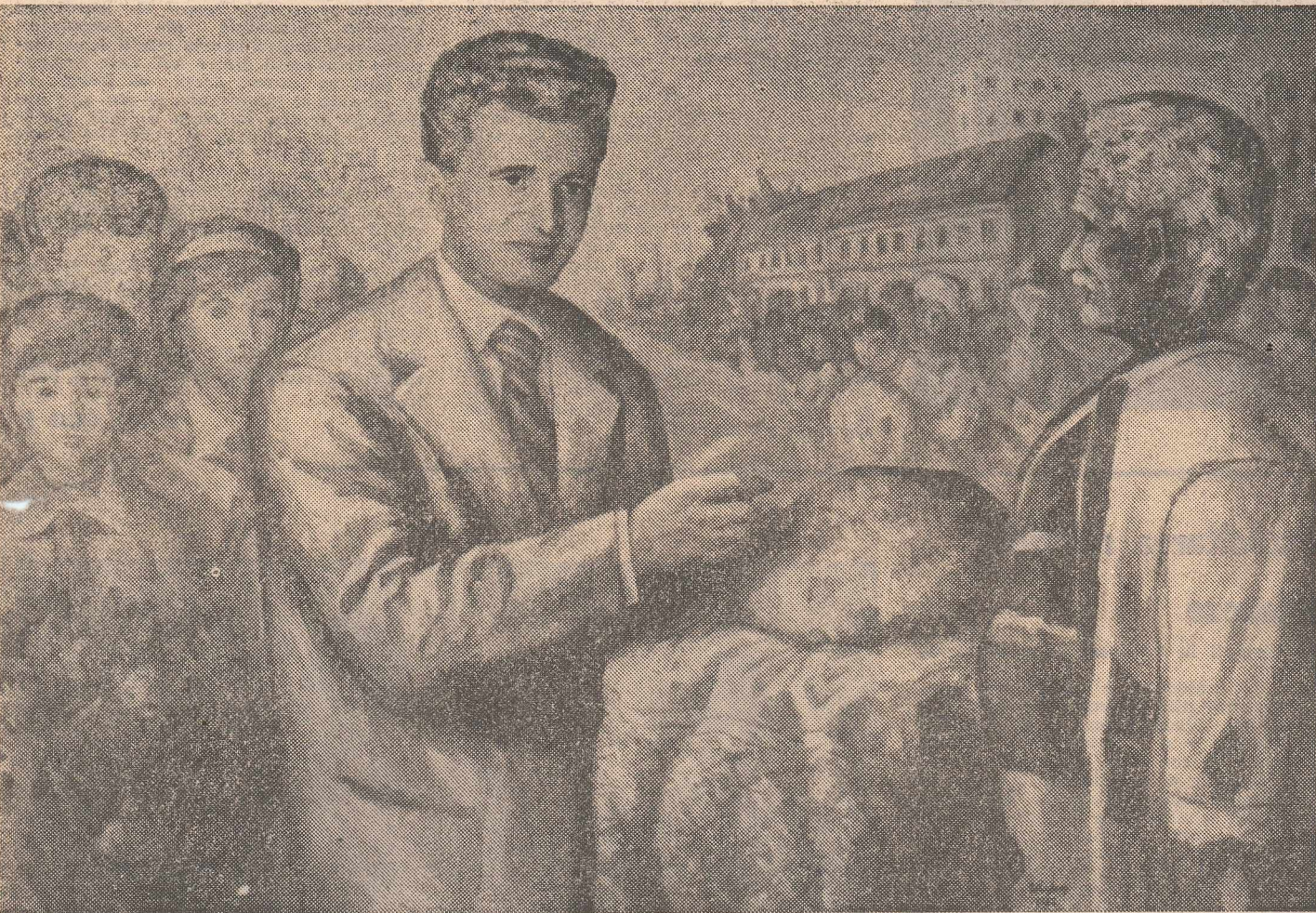
nale. În cuprinsul acestor mesaje, alături de urările de ani mulți și sănătate, sînt exprimate așezate cuvinte de prețuire față de politica externă promovată de conducătorul partidului și statului nostru, față de inestimabila contribuție a președintelui României la instaurarea unui climat de pace, înțelegere și colaborare între toate popoarele lumii.

În cursul zilei de marți, la sediul Comitetului Central al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele al Republicii Socialiste România, a fost sărbătorit, cu ocazia aniversării zilei de naștere, de membrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. În cadrul ceremoniei care a avut loc, s-a dat citire scrisorii adresate, cu acest prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Cei prezenți la solemnitate l-au îmbrățișat cu deosebită căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, urindu-i cu deosebită căldură viață îndelungată, în deplină sănătate, fericire și bucurii tot mai mari, alături de tovarășa Elena Ceaușescu, de toți cei ce îi sînt dragi și apropiați, noi și profunde satisfacții în activitatea de înaltă răspundere încredințată de partid și popor, ani mulți și rodnici în fruntea partidului și statului, pentru a conduce, cu aceeași abnegație și pasiune revoluționară, cu aceeași cutezanță, înțelepciune și dinamism, destinele patriei, ale națiunii, pe calea luminoasă a socialismului și comunismului.

Mulțumind călduros pentru sentimentele ce i-au fost exprimate, pentru felicitările și urările transmise, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o amplă cuvintare urmărită cu deosebit interes și subliniată în repetate rânduri cu aplauze. În încheiere, secretarul general al Partidului Comunist Român a rostit și aceste emoționante, însuflețitoare și memorabile cuvinte: „Vreau să asigur partidul, clasa muncitoare, întregul nostru popor că și în viitor nu voi precupeți nici un efort pentru a-mi îndeplini înaltele datorii încredințate de partid, de popor — în partid și în stat — și voi acționa cu toată hotărârea pentru dezvoltarea spiritului muncii colective, dar și a răspunderii, pentru dezvoltarea democrației de partid și muncitorești, fiind ferm convins că numai înmănunchind toate acestea cîm mai bine vom reuși să îndeplinim sarcinile de mare răspundere încredințate de partid și popor“.

Sînt cuvinte de o aleasă simplitate ce aduc mărturia unei veritabile profesii de credință, sînt cuvintele celui ce și-a închinat întreaga viață și putere de muncă țării și poporul român, națiunii din mijlocul căreia s-a ridicat pentru a deveni, prin mandatul Partidului Comunist Român, al întregului nostru popor, cirmaciul destinului național și arhitectul României moderne.

LIVIU MAIOR

Lucrarea pe care o reproducem — aparținând lui Călin Moș, elev în clasa a IX-a a Liceului „Samuil Vulcan“ din Beiuș, județul Bihor, talent pe care „Flacăra“ l-a revelat cititorilor nu demult — se intitulează „Întîmpinare“. Ea este dedicată vizitei pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut-o în orașul Beiuș, în iunie 1977. „De la Mihai Viteazul și pînă la tovarășul Nicolae Ceaușescu — ni se spune în scrisoarea care însoțește reproducerea — nici un alt mare conducător al României nu a vizitat Beiușul“. Ecoul acestei memorabile întîmplări în conștiința pictorului-adolescent vorbește, prin imaginea noastră, de la sine. Vechea clădire din imagine este Liceul „Samuil Vulcan“ — centrul Beiușului.

Întrecerea pentru binele patriei

(Urmare din pagina 1)

Expresie elocventă a acestor preocupări, chemările la întrecere lansate în aceste zile indeamnă colectivele de muncă din fiecare întreprindere, fabrică, uzină, atelier, secție, șantier, fermă și formație de lucru la reconsiderarea critică a întregii activități, la evaluarea corectă a tuturor resurselor și fructificarea lor maximă. Suprapunindu-se perfect comandamentelor etapei în care ne aflăm și ținînd seama de restricțiile cărora trebuie să le facem față, angajamentele cuprinse în aceste chemări au meritul de a jalona cu exactitate obiectivele fundamentale ale întrecerii socialiste în 1982. Ele situează la loc de frunte preocupările pentru îndeplinirea în mod ritmic a planului producției fizice, realizarea integrală a producției nete și marfă, acordînd prioritate creșterii nelimitate a bazelor energetice, și de materii prime și materiale, a producției agricole. Aceste colective de muncă adresează tuturor oamenilor muncii chemarea înflăcărată de a obține peste plan cit mai mult țitei, cit mai mult cărbune, mai multă energie electrică pe bază de cărbune, cantități sporite din sortimentele și mărcile de oțel necesare economiei naționale, de produse chimice, mașini și

utilaje de înaltă tehnicitate. În același timp se angajează să reducă cu mai multe procente consumurile normate, să desfășoare ample acțiuni pentru economisirea tuturor formelor de combustibil și energie, pentru recuperarea și refolosirea materialelor, a resurselor secundare, pentru condiționarea pieselor și subsansamblelor. Cit de importantă este bătălia ce trebuie dată în aceste domenii rezultă și din aceea că, la nivelul economiei naționale, reducerea cu numai 1 la sută a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social asigură în anul 1982 un spor de venit național de 15 miliarde lei.

Pornind de la faptul că anul 1982 trebuie să marcheze în dinamica cincinalului progrese însemnate în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, autorii chemărilor la întrecere, prin propriul exemplu, indeamnă la îmbunătățirea radicală a activității de modernizare a producției, la accelerarea asimilării, înnoirii și tipizării materialelor și produselor. Este evident apelul autorilor spre mai multă suplețe în organizarea producției pentru ca aceasta să se adapteze cu mai multă rapiditate, în termeni comparabili cu ce se întîmplă pe plan mondial, la solicitările clienților interni și, îndeosebi, cei externi. Legat de aceasta stă și atenția an-

gajamentele ferme privind diminuarea importurilor, îndeplinirea și depășirea sarcinilor la export, creșterea competitivității produselor românești pe piețele externe.

O atenție specială se acordă productivității muncii. Autorii chemărilor își propun accelerarea ritmului de creștere a acestui indicator, comparativ cu sarcina planificată. Angajamentele nominalizează acțiuni binecunoscute pentru eficiența lor: mecanizarea operațiilor ce necesită un volum mare de muncă manuală, automatizarea proceselor de producție, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, perfecționarea pregătirii profesionale a personalului muncitor, extinderea policalificării și reducerea în continuare a personalului auxiliar și neproductiv. Una dintre cele mai importante surse de creștere a productivității muncii o reprezintă utilizarea deplină a timpului de muncă afectat producției, îmbunătățirea coeficienților de utilizare a mașinilor. Un minut, în industrie, valorează, la parametrii planului pe 1982, circa 2,8 milioane lei, o oră — 168 milioane lei. Timpul de muncă a căpătat, cum se vede, valori nebănuite.

Urmărind aplicarea consecventă a cerințelor noului mecanism economico-financiar, autorii chemărilor la întrecerea socialistă acționează pentru o activitate rentabilă prin întărirea disciplinei de plan, contractuale și financiare, prin gospodărirea bugetară a fondurilor mater-

le în vederea creșterii volumului de beneficii și, pe această bază, a resurselor necesare participării oamenilor muncii la beneficii și realizării acțiunilor sociale.

Unitățile din agricultură, adaptînd celorlalți indicatori la specificul activității, pun pe prim plan depășirea producțiilor vegetale și animale planificate, creșterea livrărilor la fondul de stat și îndeplinirea sarcinilor ce le revin din programele de autoaprovizionare; cele de construcții-montaj — predarea la termen și execuția de bună calitate a obiectivelor; cele din transport — folosirea cu maximă eficiență a mijloacelor de transport, în condițiile asigurării siguranței și regularității circulației.

Începînd cu aceste zile se desfășoară, așa cum aminteam mai înainte, adunările generale ale oamenilor muncii. Pe lingă multiplele probleme pe care le au de rezolvat, colectivele celorlalte unități din ramurile respective, răspunzînd chemărilor la întrecerea lansată în această perioadă, își vor asuma propriile angajamente fundamentate pe programe concrete și măsuri menite să valorifice superior multiplele resurse de care dispune fiecare întreprindere, institut, cooperativă, centrală, consiliu unic agroindustrial.

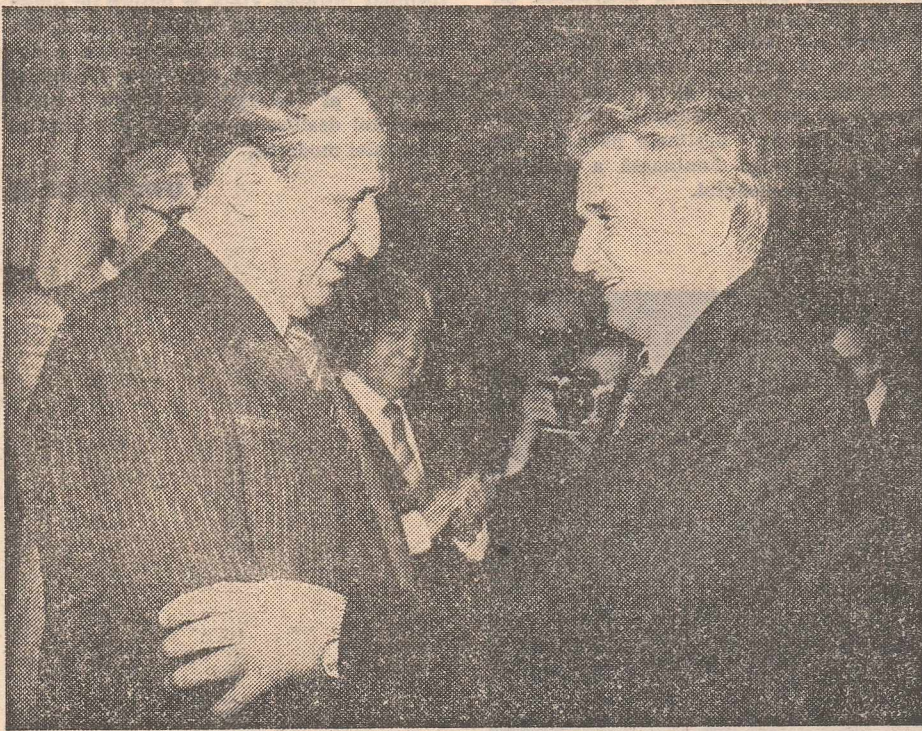
Reîncepe marea întrecere muncitorească. Pentru mai binele patriei și bunăstarea tuturor.

Președintele Nicolae Ceaușescu, promotor consecvent al păcii, prieteniei și înțelegerii între popoare

Acționând și militând cu consecvență și tărie pentru continua propășire a poporului nostru, pentru dezvoltarea și înflorirea României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu este în același timp profund preocupat de soarta umanității, de problemele progresului întregii omeniri, ale salvării păcii pe pământ. Conducătorul partidului și statului nostru a adus o contribuție remarcabilă la descifrarea proceselor și tendințelor noi din viața internațională, la definirea și fundamentarea unor concepte și principii noi privind relațiile dintre state. În întreaga lume sînt larg cunoscute și apreciate conceptele și pozițiile românești privind unitatea țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor democratice, progresiste, antiimperialiste, noua ordine

economică mondială, înfăptuirea dezarmării, rezolvarea tuturor diferendelor exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, promovarea relațiilor de bună vecinătate, edificarea securității europene, asigurarea unei păci trainice în lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat și desfășoară o intensă și neobosită acțiune politică pentru transpunerea în viață a acestor comandamente, pentru așezarea relațiilor dintre state pe fundamentul trainic al principiilor respectării neabătute a suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc. În acest context se înscriu și recentele dialoguri la nivel înalt româno-bulgar și româno-pakistanez, cărora le sînt consacrate comentariile din această pagină.

România - Bulgaria, un exemplu de bună vecinătate, de prietenie și colaborare

Tradiționalele relații de prietenie dintre popoarele român și bulgar, dintre România și Bulgaria, au dobîndit în anul socialismului, și în special în ultimul deceniu și jumătate, noi dimensiuni, au fost ridicate pe o treaptă superioară, s-au adîncit și s-au amplificat. Un rol determinant în dezvoltarea prieteniei și colaborării pe multiple planuri dintre partidele, țările și popoarele noastre l-au avut și îl au întîlnirile și convorbirile frecvente dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Aceste întîlniri, hotărîrile adoptate constituie contribuții de seamă la întărirea prieteniei, deschid noi și largi orizonturi în dezvoltarea colaborării multilaterale, în toate domeniile, dintre România și Bulgaria.

Înțelegerile convenite cu prilejul întîlnirilor româno-bulgare la nivel înalt, adevărate programe de acțiune pe termen lung, asigură valorificarea posibilităților oferite de economiile în plin avînt ale celor două țări vecine și prietene pentru progresul mai rapid al operei de construcție socialistă, pentru bunăstarea și fericirea popoarelor român și bulgar.

Noul dialog româno-bulgar la nivel înalt s-a înscris în aceleași coordonate, devenite tradiționale, și care fac ca relațiile româno-bulgare să constituie un exemplu de relații dintre două țări socialiste. În cadrul convorbirilor oficiale s-a evidențiat cu satisfacție faptul că înțelegerile convenite sînt transpuse în viață, asigurîndu-se astfel dezvoltarea și adîncirea conlucrării prietenești dintre cele două țări, țări și popoare. A fost relevată hotărîrea ambelor părți de a acționa pentru valorificarea superioară a posibilităților existente, în scopul intensificării și diversificării cooperării româno-bulgare pe multiple planuri. La convorbiri au fost, de asemenea, abordate probleme actuale ale vieții internaționale.

În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Todor Jivkov Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, cu eșarfă. Înalta distincție a fost acordată pentru contribuția pe care înaltul oaspete a adus-o la întărirea prieteniei româno-bulgare, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

Apreciînd perspectivele dezvoltării colaborării româno-bulgare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Aș dori să exprim convingerea că partidele și statele noastre vor întări și mai puternic colaborarea dintre ele, că vom face în așa fel încît relațiile noastre să constituie un exemplu de relații dintre două state socialiste vecine, hotărîte să-și făurească orînduirea socialistă în strînsă colaborare, întărind totodată colaborarea cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste și antiimperialiste”. La rîndul său, tovarășul Todor Jivkov a declarat: „Relațiile dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă România, dintre cele două țări și popoare ale noastre sînt prietenești, frățești. Iar noi dăm o înaltă apreciere a tot ceea ce s-a realizat în acești ani. Doresc să menționez meritele personale ale tovarășului Ceaușescu pentru bunele relații și colaborarea fructuoasă dintre noi. Cele realizate pînă în prezent arată că trebuie să fie căutate și întotdeauna se pot găsi posibilități pentru întărirea unității, coeziunii, bunei vecinătăți și prieteniei dintre cele două popoare ale noastre — constructori ai societății socialiste. Relațiile și colaborarea dintre Bulgaria și România pot să devină într-adevăr un model de relații și colaborare dintre state socialiste vecine”.

tre, noua întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov este menită să dea un nou impuls dezvoltării tot mai intense a colaborării dintre România și Bulgaria, în interesul celor două țări, al cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

ION D. GOIA

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-pakistaneze

În cronică relațiilor româno-pakistaneze, care au cunoscut în ultimii ani progrese importante, deosebi în domeniul schimburilor economice, al colaborării și cooperării pentru realizarea unor importante obiective industriale, o pagină de referință a înscris recentă vizită oficială de prietenie, efectuată în țara noastră la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, de general Mohammad Zia-ul Haq, președintele Republicii Islamice Pakistan, împreună cu doamna Zia-ul Haq.

În cadrul convorbirilor oficiale, în toasturile rostite, în Declarația comună româno-pakistaneză s-a subliniat cu satisfacție că relațiile româno-pakistaneze au cunoscut în ultimii ani importante progrese pe multiple planuri. În același timp, s-a considerat că sînt create premise favorabile pentru dezvoltarea și adîncirea în continuare a conlucrării dintre cele două țări. Documentele menționate evidențiază că cele două părți s-au pronunțat pentru o cifră mai largă valorificare a posibilităților existente, în scopul amplificării schimburilor comerciale prin finalizarea și identificarea unor noi acțiuni de cooperare economică, în scopul intensificării conlucrării în domeniile mineritului, agriculturii și industriei alimentare, prelucrării metalului, materialelor de construcții, electronicii, transportului și în alte domenii de interes comun. S-a apreciat că promovarea susținută a relațiilor româno-pakistaneze slujește progresului și prosperității celor două țări și popoare, cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în lume.

Vizita înaltului oaspete pakistanez a prilejuit și abordarea unui cerc larg de probleme ale actualității politice internaționale. S-a apreciat că în împrejurările de față se impune mai mult ca orînd întărirea conlucrării tuturor statelor și popoarelor pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de pace, destindere și colaborare, pentru așezarea la baza relațiilor internaționale a principiilor deplină egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în

nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța.

Cei doi președinți au dat o înaltă apreciere noului dialog româno-pakistanez la nivel înalt. „Vizita pe care o întreprindeți în România — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie o ilustrare a evoluției pozitive a relațiilor de prietenie și colaborare româno-pakistaneze, o expresie a dorinței comune de a le conferi un caracter tot mai larg. Sînt bucuros că — după întîlnirea și convorbirile pe care le-am purtat împreună în luna mai 1980, la Belgrad — avem prilejul să ne revedem și să continuăm dialogul început atunci, să facem un schimb de păreri cu privire la stadiul relațiilor noastre, la perspectivele întăririi în continuare a colaborării și conlucrării dintre România și Pakistan, atît pe plan bilateral cît și pe plan internațional”. Iar generalul Mohammad Zia-ul Haq a declarat: „Vizita mea, domnule președinte, îmi oferă fericitul prilej de a avea un amplu schimb de opinii asupra problemelor internaționale și bilaterale. Sînt incredînt că acesta va contribui la consolidarea continuă a cooperării reciproc avantajoase dintre țările noastre în diverse domenii. Această cooperare, care a fost instituționalizată prin crearea Comisiei mixte guvernamentale româno-pakistaneze de cooperare economică, științifică și tehnică, este în folosul ambelor țări. Noi, în Pakistan, sîntem recunoscători pentru ajutorul acordat de România în multe domenii, în special în cel al petrochimiei și fabricării cimentului. Rafinăria națională de la Karachi ar putea fi considerată, pe drept cuvînt, un monument al prieteniei noastre”.

Deschizînd perspective noi colaborării fructuoase româno-pakistaneze în toate domeniile de activitate, vizita în țara noastră a înaltului sol al poporului pakistanez, noul dialog la nivel înalt dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammad Zia-ul Haq se înscriu ca un moment de referință, cu semnificații deosebite, în dezvoltarea relațiilor dintre România și Pakistan, în folosul ambelor noastre țări și popoare, al cauzei păcii, destinderei și înțelegerii în întreaga lume.

ION CODRU

AVUȚIA ȚĂRII - AVUȚIA NOASTRĂ

S-o gospodărim cu grijă, s-o sporim neîncetat cu brațele și cu mintea!

Recuperatorii

La Institutul de Cercetări Științifice și Inginerie Tehnologică pentru Sectoare Calde - ICSITPSC București - un grup de oameni harnici și pricepuți, în frunte cu dr. ing. Nicolae Greavu, dr. ing. Nicolae Popa și ing. Alexandru Asoltanei au cercetat, proiectat și realizat o instalație de retopire electrică (în baie de zgură) a deșeurilor și pieselor uzate din oțeluri aliate, pe care le valorifică superior, nu numai recuperând oțelul și fabricând din nou piesele inițiale, dar și conferind oțelului astfel obținut caracteristici mult superioare celui de la care s-a plecat.

Împreună cu cei trei specialiști, intrăm în hala laborator a institutului și ne trezim în mijlocul unui bazar ciudat de piese vechi și uzate. Frumos ornduite, grămezii de șpan, cilindri de laminor uzați, matrițe de forjare a căror viață se încheie, deșeurii de scule și scule uzate, oși de locomotivă diesel electrică scoase din uz, racorduri de la sapele de foraj, așteptau să fie topite în noua instalație. În loc să ia calea grămezilor de fier vechi de la centrele de valorificare ICM sau să fie retopite în cuptoarele clasice cu arc electric sau inductie, prin noul procedeu ele se transformă în oțel mult superior celui inițial și redevin piesele tinere de altădată, dar cu calități mult îmbunătățite și viață mai lungă.

Dar mai bine să vedem principiul de funcționare al instalației. Piesele uzate constituie electrodul instalației, compusă dintr-un cristalizor din cupru, de forma unui creuzet, răcit cu apă în exterior, și în care se află o zgură sintetică bazică (amestec de fluorură de calciu, alumina, oxid de calciu și altele). Electrodul este alimentat cu o tensiune joasă și curenți de ordinul kiloamperilor, se topește și formează o baie de metal lichid în cristalizor. În contact intim cu zgura, după care prin solidificare formează un lingou de oțel cu o cristalizare orientată. Efectul metalurgic favorabil al băii de zgură este acela de a reține impuritățile, lingoul de oțel nou format fiind lipsit de impurități, de sulf, de incluziuni de zgură, de gaze, de porii, deci cu o puritate ridicată și cu caracteristici fizico-mecanice omogene și superioare oțelului de cuptor din care a provenit înainte de retopire.

Este deosebit de important de semnalat faptul că valorificarea superioară a acestor deșuri rezultate din procesele de producție, prin intermediul procedurii realizată de specialiștii de la ICSITPSC, scutește țara de multă valută plătită pentru importul unor elemente scumpe și greu de procurat, cum ar fi cobaltul, wolframul, cromul, nichelul, molibdenul, vanadiul etc., necesare pentru oțelurile aliate noi care ar fi intrat în alcătuirea pieselor, care așa se fabrică din acest material recuperat.

Dar poate ar fi mai bine să-l lăsăm chiar pe unul din „părinții” acestei instalații, inginer Alexandru Asoltanei să ne vorbească despre alte avantaje ale tehnologiei realizate.

— Instalația cu capacitate de 2 tone-lingou este rodul muncii complexe și căutărilor unei echipe de specialiști din Institutul nostru în colaborare cu Institutul de Cercetări și Proiectări Electrotehnice și Întreprinderea Electroputere Craiova, și ea este realizată prin forțe

proprii de-a lungul întregului traseu: cercetare-proiectare-construcție. Este o instalație modernă, competitivă cu cele similare din țări „cu vechi state de serviciu” în industria oțelului ca: S.U.A., U.R.S.S., R.F.G. Realizând-o, nu mai sîntem tributari importului de astfel de instalații de la firmele de vechi tradiție. Dacă ar fi să menționăm unele avantaje față de instalațiile asemănătoare pe plan internațional, aș spune că: alimentarea făcîndu-se în sistem trifazat nu se produce dezechilibrarea rețelei electrice pe partea de înaltă tensiune - unul din handicapurile altor instalații de acest fel; operarea cu frecvență redusă, pînă la 10 Hz, reduce sensibilitatea pierderile de energie electrică; și cristalizorul fiind mobil permite montarea instalației în hale modeste, cu înălțimi reduse. Și ca să o privim dintr-un unghi la ordinea zilei, se mai poate spune: consumul de energie electrică fiind cu 30% mai mic decît la instalațiile alimentate în sistem monofazat, procedeu nostru se alinază și tendințelor impuse de criza de energie.

— Argumentele noastre, ale inginerilor - intervine dr. ing. Nicolae Greavu - fiind cel mai adesea convingătoare prin limbajul cifrelor, vă voi spune cîteva date pentru a vedea efectul economic spectaculos al aplicării procedurii. Șpanul rezultat la prelucrarea superalajelor de tip stelit, care prin centrele ICM valorează de ordinul a cîteva lei kg., valorificat în instalație, se transformă în lingouri cu preț de circa 1000 lei. Cilindrii de laminor uzați, care în rețeaua ICM înseamnă cîteva zeci de lei, prin introducerea în instalație se transformă în cilindri noi din oțel cu caracteristici net superioare, valorînd circa 15000-20000 lei bucata și avînd în plus o viață de 1,5-2 ori mai mare, fapt ce reduce timpul de oprire a producției laminoarelor la frecvența lor schimbare. În cadrul experimentărilor de recuperare a matrițelor uzate s-a constatat că matrițele obținute din oțel retopit în baie de zgură au o durată de exploatare cu peste 200% mai mare. Și exemplele ar putea continua, pentru a demonstra efectele benefice ale introducerii pe scară largă a acestei instalații.

Este îmbucurător faptul că pe porțile întreprinderilor Oțelul Roșu, Rulmentul Brașov, Electrobanat Timișoara, au intrat deja, lucind de „tinerete”, cilindrii de laminor, matrițe și semifabricate obținute prin retopirea în baie de zgură a „surorilor” lor, care nu demult păraseau „bătrîne și obosite”, întreprinderile pe poarta din dos.

Ar fi păcat ca această idee generoasă și cu efecte spectaculoase atât economice, cît și tehnice și de evitare a unor importuri costisitoare, să nu treacă rapid de la faza de instalație prototip la producția de serie, pentru toate marile uzine ale Ministerului Construcției de Mașini, care utilizează oțeluri speciale recuperabile. Aceasta presupune ca o întreprindere constructoare de mașini să treacă la fabricarea în serie a unor astfel de instalații care nu necesită nici o componentă din import. Să nu facem să ruginească o idee nouă și de avangardă care se înscrie în directivele Congresului al XII-lea privind valorificarea gândirii românești, recuperarea deșeurilor și materiilor secundare și evitarea importurilor, în meandre de inerție și birocratism.

FLORIN CONDURĂTEANU

Noroc bun „cărbunarii” Țării Moldovei!

Acum, la început de an să nu-i uităm pe minerii Comăneștilui, să le urăm **Noroc bun**. Trăim o perioadă cînd aurul negru al cărbunelui tinde să ia tot mai mult locul aurului negru al petrolului. Așadar, Noroc buc! Dar poate mai puțin se știe că aici, la Comănești, se lucrează într-una din cele mai grele mine din lume, Noroc buc!

— Niciieri pe glob, cel puțin după cunoștința mea - ne spune directorul exploatarei, inginerul Nicolae Bejan - nu se atacă straturi atât de subțiri ca la Comănești: 40-50 cm și totuși este necesar și eficient, fiindcă avem cărbune de bună calitate. În alte mine, omul stă în picioare și minulește un utilaj adecvat, dar la un strat atât de subțire... Pe alocuri, numai 30 cm! Este și motivul pentru care în nici o țară din lume nu am putut găsi utilaje pe care să le importăm, nici în U.R.S.S., nici în Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Marea Britanie, Franța. La noi în mină singura mecanizare posibilă este ciocanul pneumatic. Oamenii muncesc culcați pe o coastă. Între galerii se execută un suitor de preabatai și pe direcția stratului se avansează cu 6-20 oameni. Înainte vreme, loveau cu „piconul”, cu tirnăcopul, acum cu ciocanul de abataj. **Ore în sir, culcați, cu ciocanul.** Așa se cîștigă o piine la Comănești, așa se dă cărbune țării! Din fericire, sint perspective - confirmate în parte - să intrăm în zone mai bune de zăcămint, dar deoamdată asta-i situația.

Scut și cuprinzător: „Asta-i situația!” Cîntită profesione de miner, fiindcă, la drept vorbind, nu există niciieri mînerit ușor. La Comănești, adevărat, există un specific și oamenii locului, obișnuiți cu muntele, cu asprimile vieții și ale anotimpurilor, cu natura, cînd mamă bună, cînd înăstără, se iau la cîntă cu acest specific și-l înving bărbătește. Ca acei brigadier Gheorghe Anton care lucrează într-un sector rămas sistematic în urmă cu planul - Vermesti. El tot sustine însă că se poate și altfel.

— Poți demonstra, nea Anton? - I-au întrebant ortacii.

— Pot. Anton nu lucrează efectiv cu ciocanul de abataj, conducea vreo 50 de oameni, era și așa o treabă grea, de răspundere. Dar pentru a explica mai clar ce avea de spus a pus mîna pe ciocan și, în decurs de șapte ore, a dovedit că se putea altfel și a arătat tot ce avea de arătat. Fără să rostească un cuvînt, Ortacii l-au înțeles și la Vermesti s-a produs revirimentul așteptat.

La Gheorghe Anton, la brigadierul de la abatajul 6509 - Nicolae Gosav, la minerii ca Gheorghe Nistor de la Vermesti, la Gheorghe Timofte, Simion Vranceanu, Mitiță Prăjescu, Ion Pruteanu, Costică Chelaru, Dorel Aichimoaie și cîți alții, săraci în vorbe și bogați în fapte, ne gîndeam aflînd că la Comănești s-a încheiat

anul cu bune rezultate, că au livrat economiei naționale, în aceste condiții grele, 3200 tone peste plan și că înșiși muncitorii au propus măsuri concrete, de mare eficiență, pentru satisfacerea unui comandament național: mai mult cărbune! Inițiativele lor de a efectua, în sectorul de exploatare Leorda, schimbul direct în abataje și nu la gura puțului, pentru a se prelua din mers utilajele și instalațiile, sau inițiativa de a alege sterilul din cărbune chiar la locul de extracție și nu la suprafață - vădesc, dincolo de aspectul tehnic, de planul de măsuri și de toate celelalte, că minerii din Comănești au întîmpinat anul 1982 așa cum se cuvine, fiindcă la ei, în fibra lor muncitorească, de mult s-a ales sterilul de cărbune și știu prea bine ce valoare are munca lor pentru țară.

— Sîntem singurul bazin carbonifer din Moldova - ne spune Nicolae Bejan - și unități recent construite, nu departe de noi, au nevoie de acest cărbune: termocentrala Borzești va necesita milioane de tone; o mare consumatoare va fi și uzina termică a combinatului de hîrtie și celuloză de la Adjud, fără a mai vorbi de însăși termocentrala din Comănești, care se dezvoltă puternic ca urmare a vizitel făcute în septembrie 1980 de către secretarul general al partidului. Iată de ce se desfășoară un program intens de cercetare pe tot întinsul bazinului și în zonele limitrofe. În „chiuveta” Asău Sud, unde funcționează de acum două abataje, se redeschide vechea mină Lapos. Ne-am documentat și în arhivele de la Hunedoara și Bacău.

Impresionantă această împlintire în tradiție și reînnoțire cu trecutul, care, iată, se dovedește atât de fertilă și pe planul producției pure. Înaintașii, prin grani arhivelor colbuite, par că șoptesc peste veac urmașilor cum „și unde să caute cărbunele. Nu-i rușine să înveți de la bătrîni!

Comăneștenii sînt mîndri de tradiția lor întru ale cărbunelui și cînd te abatăi pe ei nu uită să-ți înfățișeze hrissoul „cătore cîntita isprăvnice a tinutului Bacău”:

„Privighetorul Ocolului Tazlăului de Sus, cu adîncă supunere aduce la știința cîntitei isprăvnice că asămîne baie de cărbuni s-au deschis de către dumneacul doftor Cihac din oras Esii și Anton Vincler pe moșia Comănești... Care cărbunul se duc la șchele Galați pentru trebuința a trei vaporuri a împărîșirea Austriei ce vin la Galați pentru înlesnirea negoțului Principatului Moldovei. Pentru care cu supunere raportuiesc, 1836 iulie, din Comănești”.

Deci, de pe la începuturile veacului trecut cărbunele comăneșten se transporta la Dunăre, „pentru înlesnirea negoțului Principatului Moldovei”. Iar azi, același cărbune se extrage din măruntălele pămîntului pentru „înlesnirea” industriei, a întregii noastre economii naționale. Cărbune brun, cu mare putere calorică. Motiv pentru care s-a trasat sarcina creșterii substanțiale a capacității de producție la ordinul milioanei de tone. „Dacă nu rezolvăm noi, cărbunele va trebui adus din cîlălalt colt al țării, din Oltenia, sau din Bihor și Sălaj”. Dar minerii moldoveni rezolvă. Ba chiar în ultimul an au dat cărbune unde nici nu se așteptau, acolo unde lucrări de suprafață, prin foraje, păreau a arăta că nu există cărbune!

LIONEL NIȚESCU

„Chiar și într-un vîrf izolat de munte, un casefon tot folosește o baterie fabricată la noi!” - s-a exprimat, extrem de plastic, directorul adjunct tehnic și de producție, inginerul Iosif Drăghici.

Intr-adevăr, omniprezența produselor realizate la ELECTROBANAT Timișoara este evidentă iar aria lor de răspîndire depășește cu mult granițele țării. Aceste aspecte au fost subliniate cu firească mîndrie la „întîlnirea cu veteranii” ce a avut loc în decembrie, anul trecut, cu ocazia împlinirii a 60 ani de existență a întreprinderii. Fusese înființată în 1921, „colectivul” era compus din 20 muncitori, iar puterea instalată era de... 10 cai putere. Și deși avînd un iz meșteșugăresc, încă de la pornire aici au început să se fabrice lanterne, baterii, felinare etc. - să se fabrice LUMINA.

Astăzi ELECTROBANATUL are unul dintre cele mai puternice, disciplinate și eficiente colective industriale ale Timișoarei. Trei game largi de sortimente comune producția actuală: **bateriile și elementele galvanice** (unicul producător din țară); **faruri și lămpi de semnalizare pentru autovehicule** (de asemenea, unicul producător) și **corpuri de iluminat** (reprezentînd circa 50% din producție și asigurînd iluminatul sălilor, stradal, pentru echiparea cu lumină a vagoanelor și locomotivelor, navelor, avioanelor, minelelor etc.). Muncitori, mecanici și maiștri precum Dumitru Mot, Ilie Roman, Titus Gligor, Emerik Băchici sau Dumitru Siminea își pot oricînd vorbi despre aceste produse simple poate că numai în aparență (tot inginerul Drăghici îmi mai rela-

ta: „deși farul, de pildă, e o tînichea îndoită cu un bec înăuntru, el are o reglementare internațională extrem de severă, astfel încît tînicheaua devine material pentru un bijutier, iar amplasarea becului: artă!”), dar atât de solicitate pe piața internă și internațională, și solicitate nu numai cantitativ, cît și la performanțe competitive dintre cele mai pretențioase.

Ce a adus nou aici, la ELECTROBANAT, anul 1982?

În primul rînd aplicarea unor procedee

Ce e nou la „Electrobanat”?

Însumate într-un termen ad-hoc: „de-aluminizarea”: reducerea deci, în măsura posibilului, a consumului de aluminiu. La unele produse s-a ajuns chiar la o reducere record, la 40%, a prețiosului metal (de pildă la „aplicele turnate pentru export”, prin subțierea peretelui produsului, fără a influența cu ceva calitatea sa). În al doilea, s-a trecut la fabricarea corpurilor de iluminat cu consum scăzut de energie - folosînd adică becuri pînă la 120W dar de mare eficiență luminoasă. Se mai află apoi în curs de asimilare cîteva produse noi, prin design și funcționalitate (faruri auto, lampi semnalizatoare, corpuri de iluminat anti-explozive etc.). Și au ajuns în centrul atenției preocupările pentru prelungirea

termenului de garanție la bateriile electrice (la bateria „R20” de pildă, pentru radio, perioada s-a dublat de la 6 la 12 luni, în prezent, lucrîndu-se la tipurile „E14” și „3.R.12”).

Șeful biroului export-import, inginerul Ladislav Zahradnyik, îmi oferă apoi cîteva date suplimentare: ELECTROBANATUL are un program de acțiuni de contractare (prin Electroexportimport) și de asemeni unul din prospectare. În luna ianuarie 1982, de pildă, se exportau corpuri de iluminat pentru interior și stradal în

URSS; plafoniere și aplici în RFG și Austria; faruri și lămpi semnalizatoare în Siria; alte faruri în Irak; grupuri pentru construcțiile edilitare realizate de către ARCOM, în Libia; corpuri de iluminat pentru o fabrică de ciment, în China. Socotînd că producția pentru export a marii întreprinderi bănățene reprezintă 15% din totalul producției, ne putem da ușor seama că, încă din prima lună a acestui an, lucrătorii de aici și-au propus obiective ambițioase. Și mai adăugăm la acest punct și reducerea masivă a importului la unele produse cum ar fi: negrul de fum acetilic, agenții de luciu, tuburile termocontractoare, la o serie de pompe, piese de schimb și tamburi pentru galvanizare.

În sfîrșit - **autoutilarea**, după cum sînt informat aceasta reprezentînd punctul forte al întreprinderii. Voi vedea, condus în întreprindere fiind de către inginerul Cecilia Nichici, cîteva din „piesele” de rezistență: instalațiile de aluminizare, cele de îndoit lamele, instalațiile de prelucrare a gulerului la far și - poate că mai ales - pompele de vid (preluate inițial de la o altă întreprindere, recondiționate, refăcute etc., astăzi întreprinderea în cauză fiind interesată și trimițîndu-și delegați pentru a studia modul de funcționare al respectivei pompe, dintr-o dată „de nerecunoscut”). O nouă și modernă hală a benzilor rulante este aproape gata a fi dată în folosință.

Firește că toate aceste date par seci, deși ascund milioane lei economii sau valută. Îmi amintesc acum, în încheiere, de o temere asemănătoare pe care și-o manifesta inginerul Iosif Drăghici, și anume: la ora actuală, conducerea întreprinderii are în pregătire o „monografie” de 300 pagini a „Electrobanatului”. El bine, Iosif Drăghici se teme că textul acestei monografii va fi prea „exact”, prea „cifric”, prea puțin „literar” și își cerea într-un fel scuze - cu anticipație - pentru această situație. Eu cred însă că Iosif Drăghici știe exact că valoarea unei astfel de „monografii industriale” nu constă în „literaturizare” cît în autenticitatea cifrelor și datelor statistice - în autenticitatea faptelor de muncă ale celor de aici, de la întreprinderea timișoreană.

HORIA PĂTRAȘCU

A ne iubi țara înseamnă acum, mai cu seamă, a-i descătușa rodnicia pământului

— La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., în magistrala cuvintare, rostită cu acest prilej de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost dezbătute probleme de importanță excepțională pentru zootehnie, la loc de frunte situându-se furajarea animalelor. Cum apreciați noua orientare, măsurile preconizate în acest domeniu?

— Noua concepție cu privire la furajare, precum și la alte laturi ale activității în zootehnie, reprezintă o revoluție în tehnica de nutriție a animalelor, în creșterea animalelor în general. Această revoluție este menită să ducă la traducerea în viață a sarcinilor ce revin zootehniei din documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului, la realizarea integrală a programului de auto-aprovizionare.

— Ce a determinat schimbarea orientării de până acum?

— Sistemul de furajare practicat până în prezent nu a avut în vedere valorificarea în totalitate a condițiilor specifice și a tradițiilor din agricultura tuturor zonelor țării noastre, mergând pe un consum exagerat de furaje concentrate, cu soluții tehnologice care necesită cheltuieli mari de forță de muncă și energie. Ca urmare a acestui fapt, cit și a producțiilor scăzute de porumb din ultimii ani, s-au creat goluri serioase în acoperirea necesarului de furaje, cu consecințe negative asupra producțiilor și stării de sănătate a animalelor, ceea ce ne-a obligat să recurgem masiv la import, cu eforturi valutare însemnate. La aceasta se adaugă neajunsurile determinate de preocuparea insuficientă a specialiștilor, a celorlalți factori din unitățile agricole, pentru recoltarea, conservarea, prevenirea pierderilor, a risipirii și degradării nutrețurilor. Această stare de lucruri impunea luarea unor măsuri hotărâte pentru schimbarea întregii concepții de producere, depozitare și folosire a furajelor.

— În ce constă noua concepție?

— Noua concepție de asigurare și folosire economică a furajelor are în vedere acoperirea în totalitate a nevoilor de nutrețuri din resurse interne, utilizarea cu randament ridicat a suprafețelor destinate producției de furaje și realizarea, pe fiecare hectar, a unor culturi cu valoare nutritivă maximă, în condițiile reducerii consumurilor energetice. Subliniez că aceeași orientare se regăsește și în practica de azi a țărilor cu agricultură avansată, considerându-se că ea reprezintă soluția de bază în viitor pentru asigurarea economică a necesităților furajere. Astfel, în R.F.G., Franța, Austria, s-a trecut demult la furajarea porcilor cu porumb cu umiditate ridicată, bovinele se îngrașă cu cantități mici de concentrate, baza hranei constituind-o

Interviu cu tovarășul EMIL PETRACHE, adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

nutrețurile suculente și grosiere, care au o productivitate mare cu cheltuieli minime. Trebuie spus că în ultimii ani chiar și americanii, din a căror tehnologie nutritivă — costisitoare, cu un consum ridicat de energie — ne inspirasem noi, au trecut la folosirea porumbului insilozat, cu umiditate ridicată, pentru a economisi energia necesară uscării.

— Care sînt măsurile menite să asigure transpunerea în viață a noilor orientări?

— Măsurile, firește, sînt numeroase, pe multiple planuri. Mă voi opri doar la câteva din ele. Astfel, se preconizează folosirea și pentru hrana porcilor a porumbului știuleți insilozat, precum și a altor culturi de mare randament, cum sînt cartofii, dovleci, sfecla, gulile, penii, lucerna, trifoiul și altele.

Utilizarea pentru îngrășarea porcilor a porumbului știuleți insilozat duce la diminuarea pierderilor la recoltare, depozitare și utilizare. Porumbul știuleți insilozat se conservă mult mai bine, evitându-se alterarea prin mușcăre în pătele, cu efecte deosebit de grave în creșterea porcinelor, în special a scroafelor. Așa, de exemplu, în ultimii 2-3 ani, din cauza porumbului neajuns la maturitate s-au înregistrat, la porcine, cote foarte ridicate ale mortalității, precum și dereglări în procesul de reproducție la această specie. În același timp, utilizarea în hrana porcilor a porumbului știuleți insilozat prezintă și alte avantaje: se economisește combustibilul

necesar uscării; se pot utiliza, pentru insilozare, cocenii într-o fază în care au umiditatea corespunzătoare și o valoare nutritivă apropiată de aceea a unui fin de calitate medie; recoltarea știuleților pentru insilozare se poate face cu 15-20 zile mai devreme decît recoltarea pentru boabe.

După cum am mai arătat, pe baza noilor norme — confirmate, dealtfel, de tradiția și experiența din unele zone din țara noastră — se prevede să se extindă utilizarea cartofului și a altor suculente în creșterea și îngrășarea porcilor. Legat de aceasta, o importanță foarte mare o are zona corectă a culturilor furajere. Prin planurile de producție s-a prevăzut, în mod cu totul necorespunzător, cultivarea porumbului în județele Suceava, Covasna, Harghita, Maramureș, Brașov, Sibiu, unde se obțin producții de 1 000 kg boabe la hectar. Dar în aceste zone cel mai bine merge cartoful, care dă constant producții medii de 20 de tone la hectar, ceea ce este echivalent cu 7 tone de porumb boabe. În consecință, dacă în județele menționate se cultivă porumb, se pot crește la hectar 3 porci; dacă se cultivă cartofi, cu recolta de pe aceeași unitate de suprafață se pot crește 21 capete porcine.

— Dar cu privire la hrana bovinelor și ovinelor, ce ne puteți spune?

— Și la creșterea și îngrășarea acestora noua concepție de asigurare și folosire rațională a furajelor pornește de la

necesitatea acoperirii necesarului din resursele interne, urmărind utilizarea cu randament ridicat a suprafețelor cultivate cu nutrețuri și realizarea unor culturi cu valoare nutritivă maximă la hectar, în condițiile reducerii consumurilor energetice.

O rezervă care nu a fost suficient utilizată o constituie furajele grosiere, și în special paiele, care vor constitui, începînd din acest an, o sursă sigură și larg accesibilă de furaje cu conținut ridicat de unități nutritive și proteină digestibilă. Rezultatele cercetărilor privind tratarea paielor cu hidroxid de sodiu atestă o creștere a valorii nutritive a acestora cu 29 la sută față de cele netratate. Dacă la tona de paie se mai adaugă 20 kg de uree furajeră, se poate realiza o sporire a conținutului de proteină pînă la 25 g/kg.

Dintre celelalte măsuri cu privire la bovine și ovine menționez: îmbunătățirea compoziției floristice a pașiiștilor naturale prin creșterea procentului de leguminoase, pînă la 50 la sută; extinderea acțiunii de amenajare a pășunilor cultivate pe lingă complexe și fermele de taurine și ovine; încadrarea pașiiștilor cultivate din zona de șes într-un sistem rațional de rotație cu alte culturi furajere în cadrul fiecărui județ; practicarea unui pășunat intensiv cu ajutorul unor culoare fixe de intrare în pășune și a unor garduri electrice. Precizez că pășunatul intensiv prin rotație, cu efective constante de animale, pe număr variabil de parcele, prezintă avantaje sub aspectul egalării producției pe toată durata sezonului, obținându-se o cantitate constantă de iarbă proaspătă, bogată în vitamine și săruri minerale. Totodată, se realizează importante economii, întrucît animalele își iau hrana direct, nu se mai cheltuiește nimic cu recoltatul, transportul, păstrarea și manipularea furajelor; la fel, dejecțiile se depun direct în teren, realizîndu-se iarăși economii importante. Vom acorda, de asemenea, o atenție deosebită suprafețelor arabile destinate culturilor furajere, prin amplasarea acestora lingă fermele zootehnice și predarea lor în responsabilitatea șefilor de fermă.

— Care vor fi consecințele noilor norme pentru activitatea celor ce lucrează în agricultură?

— Noile norme, care constituie o orientare logică, rațională în creșterea animalelor, pe baza resurselor interne, a tradiției, experienței și posibilităților țării noastre, au menirea de a ne determina pe noi toți cei care lucrăm în agricultură ca, imbinînd noul cu tradiția, să găsim cele mai adecvate soluții pentru acoperirea necesarului de furaje, valorificînd la maximum potențialul productiv al solului din toate zonele țării, să realizăm, potrivit indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, o zootehnie puternică, eficientă, la înălțimea cerințelor noii revoluții agrare.

ION D. GOIA

In continuarea dosarului pentru o nouă calitate a vinului, am poposit la întreprinderea de materiale izolatoare din București, singura din țară care produce dopuri din plută, rugîndu-l pe directorul unității să explice de ce dopurile sînt cum sînt.

Ne vom mai ocupa de dosarul vinului, urmărind ideea unei cit mai depline valorificări a producției viticole.

„Un dop ridică o mie de probleme“

— Tovarășe inginer Marin Mihai, în calitate de director al întreprinderii de materiale izolatoare București, singura din țară care produce dopuri, ce părere aveți de calitatea acestora?

— Noi facem dopuri din pluci de plută brută, care vin din import. Din Portugalia. Pluta e compactă, un fel de coajă iatărită, ea se stanțează și, logic, ies dopurile. Dintr-un metru cub de plută obținem cam 20 la sută dopuri de plută, plută, 210 milioane de bucăți în 1981. Acestea sînt și ele de două categorii, a I-a și a III-a.

— Cum a I-a și a III-a? Categoria a II-a a fost sărită?

— Da, e o anomalie, cum să-i zic? Între cele două categorii sînt diferențe calitative mari. Restul plutei, ce rămîne după stanțare, se macină și se transformă în granule, din care fabricăm fie rondoale, cele care le găsim sub dopurile de aluminiu, la sticlele de ulei, de pildă, fie tot dopuri, numite din plută aglomerată. Anul trecut, am realizat 20 de milioane. Le facem din 1973, conștienți că pluta, pentru care se plătește valută, nu trebuie irosită. Povestea acestor dopuri a fost destul de complicată.

— Anume?

— Mai întîi, un an, n-am putut face probe, din cauza unui șef de laborator?! Omul a ieșit la pensie și noi, v-o spun sincer, am răsufla ușurați. Le-am testat, pe sticle, la Valea Călugărească, dar cînd ne-am dus să aflăm rezultatele, la sticlele cu pricina de unde nu mai erau?! Fuseseră date la export. Numai că, spre satisfacția noastră, beneficiarul extern, altfel foarte exigent, n-a reclamat nimic, tăcerea lui însemnînd, într-un fel, actul de naștere al dopurilor din plută aglomerată.

— I-or fi plăcut ele beneficiarului extern, cum spuneți, dar nouă nu prea ne plac, tovarășe director?! E o adevărată performanță să scoți unul intact, nu?

— Și aici e o poveste. Lumea vrea să le scoată ca pe cele de plută plută, dar una e, nu-i așa, să încalzi niște ghete, și alta niște cizme?

— N-am înțeles.

— Ele au în plus față de dopurile de plută, lianți, ca să adere la gîtul sticlei. Ca să iasă ușor, trebuie să le dai un tampion, să le infunzi nițel.

— Asta ne mai lipsea, instrucțiunile de scos dopurile?!

— Știi cum e, e ușor să critici, dar mai greu să analizezi. Rolul dopului e tehnologic, el trebuie să etanșeze, nicidecum să fie frumos. În plus, pluta nu-i un material omogen, unele dopuri ies mai compacte, altele au găuri. Așa ne vine pluta, așa ies dopurile. Sigur, pe plan mondial, există și plută mai bună, dar aceea e mai scumpă. În plus, toț pe plan mondial, cerea a fost și a rămas mai mare decît necesarul.

— Tovarășe director, dopurile nu s-ar putea, și ele, recupera? Ca sticlele, de

pildă. — Poate că s-ar putea, dar nu se obișnuiește, nicăieri în lume. Normele privind sănătatea publică sînt foarte ferme și e bine, zic eu, că sînt așa.

— Alțeva. Arborele de plută, de fapt un fel de stejar, nu s-ar preta la acclimatizare?

— S-au făcut încercări. Lingă Tîncăbești, un silvicultor s-a apucat să crească plută acum 30-40 de ani. Am văzut arborii aceia mai deunăzi, sînt groși cit o mină, fără interes economic. Dealtfel, mulți au încercat degeaba. Nici Franța n-a reușit. Marocul da, dar parțial, pluta de acolo e aspră, n-are decît întrebuintări industriale. Pentru că veni vorba, aici, în fabrică, noi exploatăm pluta la maximum, o stoarcem, dacă pot vorbi așa. Nu pierdem nimic, facem și garnituri pentru industria motoarelor, și plută bituminizată pentru industria frigorifică, și tălpi ortopedice pentru pantofi.

— Foarte bine, să ne întoarcem însă la ce ne doare, la dopuri. Anul trecut, ați realizat 210 milioane, între care 20 din aglomerate, pe categorii, cum se face, tovarășe director, sortarea?

— Vizual și manual. Cam așa e peste tot. Mașinile noastre, fiind vorba de o producție unicat, pe bază de materie primă din import, s-au învechit, dar așa minți dac-aș zice că n-avem toț ce ne trebuie. Cu utilaje încropite, deținem posibilități să scuturăm dopurile, să le spălăm și parafinăm. Dopurile care suportă aceste operații sînt cele numite extra, pentru ele beneficiarul trebuie să plătească în plus.

— Cum stați, tovarășe director, cu reclamațiile?

— În 1981, n-am avut nici una. În 1980, da, dar nu toate au fost întemeiate. I.V.V. Cluj, de pildă, a reclamat calitatea dopurilor din plută aglomerată, am merge să verificăm și, spre surpriza noastră, am constatat că fierbeau dopurile?!

— N-ar fi trebuit să le fiarbă?

— Firește, nu se fierb decît cele din plută plută. Dar oamenii, se vede treaba, nu știau, deși chestiunea e elementară. Un dop, vă rog să mă credeți, ridică o mie de probleme. El nu înseamnă doar cei cîțiva bani, cit primim noi, ci mult mai mult, adesea 10-15 dolari, cit plătește beneficiarul extern pe o sticlă cu vin. Numai că nivelul lui, am mai spus-o, e dictat, invariabil, de factori externi dopului. Noi le putem face oricum, și colorate, vorba romînului, și pâlărie cu mineci, dar să avem din ce. Pluta e însă cea care e, nici mai bună, nici mai rea.

— Considerați, așadar, lipsite de temelie reproșurile la adresa calității dopurilor?

— Firește, accidente mai sînt, dar să nu cădem în păcatul de a confunda părerea unuia sau a altuia cu opinia generală.

— Vă mulțumim pentru sfat, dar opinia generală e că dopurile, fie ele de care or fi, nu-s bune, se rup, se fărîmtează. Ce ziceți?

— Că nu-i adevărat. Dopurile sînt cele care sînt pentru că pluta e cea care e. S-au făcut, legat de asta, toț feluri de încercări de înlocuire, mai ales cu dopuri din plastic, la șampanie bunăoară. Se știe, ele au eșuat. Pentru anul în curs, revin la chestiune, vom produce cu 15 milioane mai multe dopuri, creșterea fiind la cele de plută brută. Mai pe românește, facem ce putem, dar atît putem.

OVIDIU IOANIȚOIA

Noile reglementări ale partidului și statului privind retribuirea în agricultură vă cheamă, oameni ai satelor: munciiți mai bine și veți câștiga mai bine!

Convorbire cu dr. inginer OCTAVIAN GHEORGHE, șef de sector la Institutul de economie agrară

— Tovarășe doctor inginer Octavian Gheorghiu, vă adresăm câteva întrebări în legătură cu proiectul de lege a retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste, în calitate de dv. de specialist în probleme de organizare și retribuire a muncii în C.A.P. și în general în probleme de economie și organizare a unităților agricole cooperatiste. Este, dealtfel, și titulatura sectorului pe care îl conduceți în cadrul Institutului de economie agrară. Așadar, tovarășe Octavian Gheorghiu, care este obiectivul de bază al acestui important proiect de lege?

— Sporirea cointeresării materiale a cooperatorilor pe baza creșterii producției agricole. Aceasta este, evident, singura bază posibilă a creșterii bunăstării lor și a progresului economic general al țării. Principiu cu tărie subliniat în preambulul proiectului de lege: „Retribuirea cooperativelor și a celorlalți lucrători din agricultura cooperatistă trebuie să se facă în nemijlocită legătură cu cantitatea și calitatea muncii prestate, cu producția și veniturile realizate, cu rezultatele obținute în condițiile diminuării cheltuielilor de producție și ale sporirii eficienței activității din toate sectoarele unității, potrivit cu dezvoltarea și cu posibilitățile economice ale acesteia”.

— Care sînt elementele noi față de legea anterioară privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste, mai exact Legea nr. 27/1976?

— Se apropie simțitor retribuțiile din I.A.S. și cele din C.A.P. De remarcat că această perspectivă se conturează chiar din termenii folosiți. În vechea lege se vorbea de plata muncii în C.A.P., în timp ce în proiectul de lege la care ne referim se folosește un termen mai generic, mai adecvat realităților noastre de azi: retribuția muncii. Legea din 1976 corespundea posibilităților existente la acea dată. Atunci, cooperatorii nu erau retribuiți pe baza unor tarife în bani, așa cum se prevede în proiectul de lege, ci pe baza unor tarife exprimate în norme convenționale. Lucrările agricole erau împărțite în șase categorii de complexitate diferită și pentru fiecare lucrare se atribuia un număr de norme convenționale, de la 1—1,8. Valoarea normei era condiționată de realizările unității respective. În prezent, pentru a se mări cointeresarea materială și în scopul unei apropieri de sistemul aplicat în I.A.S., lucrările se grupează în unitățile agricole cooperatiste la fel ca în I.A.S., adică în patru grupe de complexitate. Pentru acestea nu se mai retribuează cooperatorii pe baza tarifelor în norme convenționale (care variază mult de la unitate la unitate), ci în bani, la nivele apropiate de tarifele I.A.S. Mai exact, în funcție de cele patru grupe de complexitate, în producția vegetală tarifele pe norma de muncă corespundătoare celor patru categorii de lucrări sînt de 40, 48, 56 și respectiv 65 lei, iar în producția animală sînt cuprinse între 50 lei și 80 lei. De subliniat că tarifele nu sînt identice cu cele

aplicate în I.A.S., dar se apropie substanțial de ele.

— Ce se întîmplă în cazurile cînd realizările economice ale C.A.P.-ului respectiv nu dau posibilitatea materială pentru a se plăti aceste norme?

— În acest caz, unitățile respective pot aplica numai primele două tarife, grupind două cite două categoriile de lucrări mai sus menționate. Important este însă faptul că, indiferent de situația actuală, tarifele prevăzute în proiectul de lege joacă un important rol stimulator: cooperatorii, cunoscînd noile posibilități de retribuire, vor depune eforturi pentru sporirea producției agricole și a eficienței economice, precum și pentru dezvoltarea averii obștești.

— În proiectul de lege se insistă mult asupra zootehniei, avînd în vedere importanța deosebită a acestui sector în economia cooperatistă și a întregii țări. În ce

buire ce leagă direct și nemijlocit retribuția de rezultatele obținute în producție. Desigur, el s-a practicat și înainte în C.A.P., dar se prevede acum extinderea și diversificarea sa. Se va aplica, cum spuneam, în cadrul echipelor, fermelor, brigăzilor sau sectoarelor de producție cu caracter permanent, organizate pe sole, tarlale și categorii de animale. Se specifică însă în mod expres necesitatea ca echipa respectivă să execute la timp și în bune condiții lucrările necesare obținerii producției planificate. Astfel, se stipulează cu claritate cerințele tehnologice și celelalte obligații ce revin colectivului de muncă în cadrul acordului global, atît în producția vegetală cit și în producția animală.

— În ce măsură proiectul de lege se armonizează cu Programul de autoconducere și autoaprovizionare teritorială?

Cîteva elemente noi ale proiectului de lege:

● Treccrea la norme echivalente cu cele din I.A.S. pentru a se crea cooperativelor condiții de a obține venituri apropiate cu cele din I.A.S., din agricultura socialistă de stat.

● Renunțarea la normele convenționale.

● Pe lîngă retribuirea de bază — participarea cooperativelor la beneficii în bani și în natură, în cadrul planului și peste plan.

● Personalul din C.A.P. care lucrează în zootehnie în condițiile normelor din I.A.S. și care indepli-

nește planul de producție va beneficia de tarifele prevăzute în lege, apropiate de cele din I.A.S., precum și de pensii în valoare de pînă la 80% față de cele din I.A.S.

● Un raport mai bun între veniturile cooperativelor și cele ale cadrelor de conducere.

● Imbinarea prevederilor noi legi cu principiile noului mecanism economico-financiar și cu Programul de autoconducere și autoaprovizionare teritorială.

● Caracter mai stimulator din punct de vedere economic.

mod sînt stimulați, potrivit noii reglementări, lucrătorii din sectorul zootehnic în C.A.P.?

— În acele unități în care cooperativii care lucrează permanent și nemijlocit la zootehnie realizează volumul de lucrări stabilit potrivit normelor de muncă din I.A.S. și obțin producțiile planificate, ei vor beneficia de nivelurile de retribuire îmbunătățite stabilite de proiectul de lege. La pensionare vor primi o pensie reprezentînd 80% din pensia acordată lucrătorilor din I.A.S., ceea ce reprezintă un spor substanțial față de pensiile actuale ale cooperativelor. Iată, așadar, un important stimul material pentru cooperativii din zootehnie care lucrează de cel puțin cinci ani în acest sector.

— Cum se încadrează acordul global în noile prevederi?

— Retribuirea muncii în acord global va constitui principala formă de retribuire. Acordul global pe echipă, fermă, brigadă sau sector se menține și chiar se adîncește, fiind vorba de o formă de retri-

— Acest program, ca și decretul nr. 313/1981 stabilesc un anumit consum de cereale pe locuitor. Proiectul de lege asigură aceste cantități cooperativelor sub forma plății în natură. Cooperativii cu mai mulți copii în întreținere și care efectuează volumul de muncă aprobat de adunarea generală a C.A.P. vor primi, în mod corespunzător, cantitățile de cereale respective. Un alt punct important: pentru a se asigura furajele și în general pentru stimularea creșterii animalelor în gospodăriile personale se acordă 300 kg porumb fiecărui cooperativ și 100 kg porumb membrilor de familie aflați în întreținerea cooperativelor care participă la lucrări și efectuează volumul minim de muncă stabilit de adunarea generală. Se realizează, astfel, o legătură organică între gospodăria personală și producția obștească în scopul impulsării creșterii animalelor de către cooperativii.

— În proiectul de lege se fac referiri implicite la noul mecanism economico-financiar. În ce mod se oglindește acesta?

ză de la sine ci prin munca noastră, a tuturor celor ce lucrează în agricultură. Folosind eficient pămîntul, baza tehnico-materială de care dispun unitățile agricole din cadrul Consiliului unic agroindustrial Miroși, executînd în timp optim și la un nivel calitativ superior toate lucrările prevăzute de tehnologii, înlăturînd pierderile și tinînd seama de îmbunătățirea prețurilor la produsele agricole, în special prin acordarea de prime, fiecare unitate din cadrul consiliului nostru — ca dealtfel din întreaga țară — are posibilitatea să obțină beneficii iar cooperativii pot obține venituri mai mari cu circa 25 la sută decît pînă acum. Posibilități avem, așadar, ele sînt garantate de litera legii. Rămîne acum ca prin munca noastră să facem în așa fel încît să beneficiem din plin de aceste posibilități. Altfel zis, să le transformăm în realitate, în acea realitate a producțiilor mari și sigure, an de an, spre folosul fiecăruia dintre cei ce lucrează pămîntul și în general al tuturor, al economiei naționale.

ION DUMITRU, președintele Consiliului unic agroindustrial Miroși, județul Argeș

O schimbare în felul de a gîndi agricultura

Nu s-ar zice că Grigore Mocioacă este scump la vorbă, ori timid, ori prea modest (așa cum le mai place unor confracți într-ale pixului să-și vadă subiecții): „Cutare preferă să ne vorbească despre realizările tovarășilor săi de muncă...”, atîta doar că, în cazul de față, ar fi de părere să discutăm „omeneste”, mai liber adică, nu să-mi dicteze și eu să notez o declarație care, oricîtă inimă ar pune în ea, tot a declarație sună. Vrea să înțeleg prin asta că proiectul de lege privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste se cuvine a fi cunoscut chiar dincolo de textul propriu-zis, în esența sa, ca o măsură generoasă și de largă perspectivă. Sigur, zice Grigore Mocioacă, la prima vedere pricepi un lucru lesne de priceput: că, în raport de calitatea și

— În afara retribuției de bază, cooperativii participă și la repartizarea beneficiului planificat și a beneficiului peste plan. Așadar, retribuția în întregul ei se formează pe baza muncii prestate în acord direct sau global, precum și prin participarea la beneficii. De notat că retribuția suplimentară prevăzută în Legea nr. 27/1976 îmbracă acum forma participării la beneficiile peste plan în natură și în bani. Iată o reflectare în agricultură, mai exact în unitățile agricole cooperatiste, a noului mecanism economico-financiar.

— Care este situația personalului de conducere?

— Există deosebiri importante față de legea precedentă, veniturile președintelui C.A.P. și ale celorlalți cooperativii cu funcții de conducere și execuție tehnice sau administrative devenind mult mai strîns legate de veniturile cooperativelor care lucrează în producție și execută volumul de muncă aprobat de adunarea generală. Retribuția de bază a președintelui C.A.P. va depinde în mod precumpănitor de venitul mediu al cooperativelor. Este semnificativ însăși terminologia folosită: președintele nu este un „funcționar” situat cumva, în afara sau deasupra cooperativului; proiectul de lege vorbește doar de „cooperativii care îndeplinesc funcția de președinte al C.A.P.”. În vechea reglementare retribuția sa depindea într-o măsură mai mare decît se propune acum de mărimea și complexitatea unității respective. Or, în situația cînd o cooperativă mai mare și mai complexă era totuși, mai slabă din punct de vedere economic, decît pe planul realizărilor concrete, putea apărea un decalaj între retribuția președintelui și cea a cooperativelor. Acum se pune capăt acestei anomalii, președintele avînd tot interesul să depună eforturile necesare pentru dezvoltarea economică a unității, pentru sporirea veniturilor și a eficienței economice. Un element nou al proiectului de lege îl constituie și specificarea expresă a necesității participării la muncă a populației. Astfel, în articolul 10 se stipulează că „pentru folosirea integrală a pămîntului, sporirea producției agricole și creșterea veniturilor din muncă ale tuturor membrilor, cooperativele agricole de producție au obligația să asigure participarea la muncă a tuturor cooperativelor și membrilor de familie astfel încît cel puțin 60—65% din totalul populației legate de activitatea fiecărei cooperative să constituie forță de muncă activă, să participe la executarea la timp și în bune condiții a tuturor lucrărilor agricole”. Cu aceasta revenim la ideea de bază a proiectului de lege și anume la faptul că ridicarea continuă a nivelului de trai al celor care lucrează în unitățile agricole cooperatiste — deci și nivelul retribuțiilor — este nemijlocit condiționată de munca fiecărui cooperativ și se realizează pe măsura creșterii producției agricole și a dezvoltării averii obștești.

LIONEL NIȚESCU

CUM GÎNDESC, CUM ACȚIONEAZĂ MUNCITORII OGOARELOR

Să ne organizăm lucrul cu mai multă ambiție, cu mai multă temeinicie

Am 30 de ani și lucrez ca sudor la Întreprinderea de construcții metalice din Găești. Locuiesc însă în comuna Mogoșani, la 10 kilometri de Găești, unde fac zilnic naveta. Faptul că în cartea mea de muncă scrie că sînt muncitor și că m-am calificat în această meserie de care este nevoie și care-mi place, nu mă împiedică însă de a urmări cu toată atenția noile reglementări și hotărîri cu privire la agricultură. Recent am luat cunoștință de cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. și de proiectul de lege în legătură cu retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste. Mă interesează cit se poate de direct aceste noi reglementări pentru că, alături de părinții mei, Grigore și Dobra, și alături de soția mea, Florica, muncesc eu insumi în cadrul C.A.P.-ului din comuna noastră ori de cite ori am răgazul s-o fac. Pentru munca în acord global de anul trecut am primit, de exemplu, împreună cu familia, suficiente produse pentru a ne putea crește în acest an vitele și păsările necesare nouă familiei, cit și pentru a ne putea onora în bune condiții contractele pe care le-am încheiat cu statul. Dar, precum am văzut, noile reglementări ale legii creează posibilitatea unor retribuții sporite, în funcție directă de cantitatea și calitatea muncii noastre. Acum, e limpede pentru toți, sîntem mai cointeresați în obținerea unor producții mari, nu numai la nivelul planului dar chiar peste plan, dacă o să știm să ne organizăm lucrul cu mai multă ambiție și

cu mai multă temeinicie. Trebuie să ne străduim din toate puterile așadar să obținem recolte bune, pentru că în directă legătură cu felul cum vom izbuti sau nu acest lucru va fi și retribuția noastră.

ION MIHALCEA, comuna Mogoșani, județul Dimbovița

Doar munca noastră va da conținut generoaselor posibilități garantate de lege

Un fapt deosebit de important: proiectul de lege privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste pornește, după cum știm cu toții, de la necesitatea ca retribuirea celor ce lucrează în cooperativele agricole de producție și a celor din asociațiile economice intercooperatiste să se facă pe baza cantității, calității și importanței sociale a muncii prestate și în funcție de rezultatele obținute de fiecare unitate. În mod cit se poate de firesc, așa cum se procedează dealtfel în toate domeniile de activitate, mărimea retribuției este așadar legată direct de realizarea planului de producție și a veniturilor obținute, de îndeplinirea sarcinilor de reducere a cheltuielilor de producție. Astfel, noile prevederi ale legii creează condițiile ca și în agricultura cooperatistă să se aplice norme echivalente cu cele din Întreprinderile agricole de stat și să se asigure un raport corespunzător între veniturile lucrătorilor din agricultură și ale celor din alte sectoare de activitate. Dar, de bună seamă, acest raport nu se creea-

cantitatea muncii tale, vei fi retribuit mult mai bine decît pînă acum, mai ales cînd te știi într-un C.A.P. puternic, cum este acesta din Drăgănești-Olt, cu producții și venituri mari și unde se pot lua în considerare — în afara diferențierii pe sectoare de producție — și cele patru grupe de complexitate a lucrărilor. Și te bucuri atunci, te-apuci să declari zăriștilor că ești foarte mulțumit, și chiar ești convins că legea asta a venit doar să-ți mărească ție cîștigul. Cam la asta te gîndești. Deocamdată. Dar mai citești încă o dată, și încă o dată, și vine pe neașteptate, ca o lumină, înțelegerea rosturilor a-dînci pe care acest act le avea în dănuirea noastră. Pentru viitorul nostru, vreau să zic.

Astfel, Grigore Mocioacă a simțit — poate odată cu ceilalți, poate mai devreme decît alții — că tărînimea se află la o istorică și fericită răscruce. A simțit că ceva, că cineva a hotărît o schimbare esențială în chiar felul de a gîndi agricultura și că ea însăși, cinstita indeletnicire a părinților și a părinților părinților săi, se află la aceeași fericită și istorică răscruce. Iar înțelegerea aceea a lui, ca o lumină, crede și-acum cu țările că s-ar fi născut dintr-o simplă și clară propoziție — „este o lege nouă” — cuvînte cărora iarăși i s-a părut a le fi dusul sensul apropiindu-și-l apol de gîndul său prin alte vorbe, dinadins alese: începe o vreme nouă întru cunoașterea de glie.

Și cînd Marele Veghetor al iubirii noastre de moșie, semeț și vizionar tîind prima brazdă proaspătă într-un ogor demult întelenit în rădăcinile dogmei, a rostit „să-i alegem pe cei mai buni” — generos îndemn pentru unii, intristată mustrare pentru alții — el, Grigore Mocioacă, modest șef de fermă ce se afla, a simțit pentru prima dată, întregă și copleșitoare, mîndria de a fi prețuit și respectat, el ca și alții ca el, statornici ostași ai pămîntului. Și a știut atunci că va fi în totdeauna printre cei mai buni, revelindu-i-se și însușindu-și al treilea adevăr: că înaltea bătăliei care îl așteaptă, fiecare este dator cu o victorie asupra lui însuși.

CORNELIU MERLAU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Încă de la începutul lunii ianuarie 1917 Take Ionescu se gândise să întreprindă o călătorie la Petrograd (Leningrad).

Același lucru și-l propusese și Ion I. C. Brătianu, primul ministru, care voia să viziteze Marele Cartier General Rus.

Take Ionescu, după cum rezultă din scrisorile din lunile ianuarie-aprilie luase toate măsurile pentru a-și putea realiza proiectul. La 10/23 aprilie regele Ferdinand I i-a cerut însă foarte insistent să renunțe la această călătorie, pentru ca familia regală — Brătianu fiind și el plecat — să nu rămână la Iași fără sfatul și sprijinul unui om politic mai de seamă. După o rezistență de câteva zile Take Ionescu a cedat totuși, la Petrograd urmînd să plece numai Ion I. C. Brătianu, Take Ionescu avînd să gireze în acest timp, ca interimar, Ministerul de Externe al cărui titular era primul ministru.

Conducerea acestui minister, deși provizorie, i-a permis să arunce o privire mai adîncă asupra activității diplomatice românești și să constate necesitatea unei intense propagande atît la Londra cit și la Paris și Roma, unde noi n-am pus în valoare nici sacrificiile României și nici aspirațiile poporului român.

În acest timp, regretînd că din cauza situației nu se va putea duce și în Statele Unite, care intraseră și ele recent în război, 16 aprilie 1917, pentru a populariza și acolo dificultățile și revendicările României.

El se gîndea totodată și la necesitatea unor legații românești la Washington și Tokio, marile state ca beligerante, cu care România nu avea relații diplomatice.

Relațiile preconizate de Take Ionescu se vor realiza peste câteva luni, la 6 august 1917 urmînd a se înființa și apoi a se numi miniștri plenipotențiarî atît la Washington (Dr. C. Angelescu) cit și la Tokio (Nicolae Xenopol).

Din scrisori rezultă și marea neliniște pe care o trăia la Iași lumea oficială, înspăimîntată de desfășurarea revoluției din Rusia și de atitudinea ostașilor ruși de pe front.

Cu privire la politica internă Take Ionescu destăinuiește neînțelegerile avute cu unii membri ai partidului său, proveniți din fosta ramură conservatoare a lui Nicolae Filipescu — C. Argetoianu, Ionaș Grădișteanu, Pascal Toncescu — care se împotriveau marilor și imperativelor reforme ale timpului: reforma agrară și reforma electorală.

Take Ionescu a depus toate eforturile pentru a obține din partea Camerei și a Senatului votarea acestor reforme, considerate de el ca absolut necesare pentru dezvoltarea poporului român.

VASILE NETEA

„Ei pun atitea speranțe în voiajul meu“

Marți, 21 martie/3 aprilie

...Eu nu pot sta fără a face nimic. Am trimis ieri un interviu telegrafic pentru presa rusă. Tu îl vei vedea în ziarul rusesc. Fermo (Iosif Fermo, ziarist devotat lui Take Ionescu) a avut norocul de a obține un interviu din partea lui Miliukoff (noul ministru de Externe al guvernului rus) de 839 cuvinte. El a avut aici un enorm succes. Ți-l trimt să-l vezi. Acesta este interviul la care eu am răspuns prin interviul meu, și totodată am multumit d-lui Miliukoff printr-o telegramă...

Miercuri, 22 martie/4 aprilie

...Ah, cum îți înțeleg teama în timpul primelor zile ale revoluției.

...Eu am văzut revoluția de departe. Am văzut marile sale linii și în sublimitatea sa eu o salut ca unul din cele mai mari și cele mai bune momente din istorie...

Vreau să-mi adun „Amintirile“ din România și să le public în Rusia!).

...Am o mare grabă de a pleca la Petrograd. Știu că voiajul va fi dificil. Sper însă că îmi vor da cîteva soldați pentru a mă acompania, pentru a fi de gardă asupra locului meu...

Aici maladiile nu încetează. Tifosul ucide pe medicii noștri tot timpul. Acum e bolnavă doamna Cantilli, soția senatorului de la Bacău. Sărmanii n-au decît două camere pentru ei și copiii lor. Acum se află aici două cartiere generale, cel rus și cel român, și natural că nu sînt mai multe locuri. Oamenii se bat pentru camere și prețurile rîmîn exorbitante. Gîndește-te că pentru cele două camere, ale mele și baia îmi revin 18 000 lei anual. Se va face o lege pentru scăderea acestor prețuri absurde...

Joi, 23 martie/5 aprilie

...Am avut ieri o surpriză atît de curioasă. Am avut complimente de la... Sahul Persiei. Da, da, de la Sahul Persiei! Mi le-a adus ducele de Luynes. Ducele, diplomat francez, care este un tip delicat, de mare senior francez, a petrecut iarna în Caucaș din cauza sănătății sale. El spune lucruri minunate. Cînd s-a simțit mai bine, a fost mai întîi în Armenia, la Trebizonda, și apoi în Persia. În Teheran a făcut o vizită Sahului. Acesta este un tinăr de 19 ani care are o memorie prodigioasă. I-a povestit istoria tuturor Luynesilor și a tuturor Chevreusilor (familie iprudită), a tuturor strămoșilor amicului meu, cu o precizie surprinzătoare. El cunoaste de asemeni întreaga istorie a Franței, cunoaste oameții de astăzi, discursurile, particularitățile lor, viața lor anecdotică. Aflînd că ducele vine din România, i-a vorbit de Consiliul de Coroană de la București și a condamnat faimoasele cuvinte ale lui P. P. Carp (care afirmase că dorește înfrîngerea țării sale) și apoi a adăugat: Dl. Take Ionescu l-a admonestat bine. Eu știu tot ce se petrece în România, căci în fiecare dimineață eu citeșc articolele D-lui Take Ionescu (Take Ionescu publica atunci articole în ziarul „Evenimentul“). Ele sînt atît de frumoase, dar uneori sînt totuși atît de violente. O de ațitea ori eu sînt înspăimîntat de violența lor. Și cum de Luynes i-a spus că este amicul meu, Sahul mi-a trimis complimentele sale...

Ieri dimineață am avut vestea de care eram atît de sigur: intrarea în război a Statelor Unite. Îndată am scris despre aceasta un articol. Intr-o oră voi sfîrși cu altul despre Polonia. Apropo de Polonia, Poklevski se reîntoarce aici ca ministru (Poklevski Koziel, fost ministru al Rusiei tariste la București). Sărmanul Massaleff (care era în acel moment mi-

nistru) este pierdut. El e sărac și are o fiică bolnavă de piept. Din fericire el are pe fiica lui alături de el, o fiică fermecătoare. El va merge aici citva timp la țară pentru a lăsa să treacă furtuna. Eu am o mare milă pentru el...

...Correspondența mea politică (scrisorile etc.) este la Petrograd. Ea se află într-un cufăr sigilat care astează la sfîrșitul războiului reîntoarcerea la București sau exilul etern. În prima noapte a celei de a doua boală a mea, m-am gîndit că în cazul că eu n-as mai fi, acest cufăr ar trebui deschis prin fratele meu (se referă la Victor Ionescu) care ar clasa hîrtiile mele...

Iași, 12 (25) aprilie, noaptea

...Alaltăieri seară m-a chemat regele pentru azi dimineață la 11 fără un sfert. El a făcut apel la mine într-o manieră foarte insistentă de a nu fi absent în același timp cu Brătianu, de a nu-l lăsa singur în aceste împrejurări în care dintr-un moment în altul se poate produce o situație gravă. Căci, cum și tu mi-ai spus-o, aci există grave temeri în legătură cu urmările revoluției ruse sau cu actele de indisciplină de pe front. Eu l-am refuzat... Pentru a nu-l indispuce, am încercat de a obține aminarea deschiderii Camerelor pentru ca astfel să pot pleca la 26 aprilie în loc de 13 aprilie, și ca Brătianu să se poată reîntoarce la 5 zile după plecarea mea. N-am reușit (să-l conving) fiindcă aici sînt mari temeri de mișcări țărănești ca în Rusia, și ar voi să se voteze votul universal și o largă exproprieri. Și într-adevăr în Consiliul (de miniștri) de duminică, ținut sub prezidenția regelui, noi am căzut de acord și astfel eu am rămas ministru. Cu toate acestea nu vreau să renunț la plecarea mea... Ieri seară regele mi-a trimis încă o rugămînte de a rămîne, în numele intereselor țării. Am refuzat din nou, dar am petrecut o noapte grea... În această dimineață la 10 ore mi-a venit un nou emisar al regelui. Mi se cere, mi-a spus el, în interesul țării, un mare sacrificiu. A trebuit să refuz din nou. Mi s-a remarcat de asemenea cit ar fi de desagreabil de a fi la Petrograd în același timp cu Brătianu...

În sfîrșit, astăzi, către orele 11, am aflat lucruri care mă fac să văd că regele are dreptate, că eu trebuie să rămîn și că, pentru a veni trebuie să aștept ziua de 11 mai, după deschiderea Camerelor. La ora 2 (14) am trimis să se spună regelui că voi rămîne... Seară la orele 8 (20) regele mi-a transmis mulțumirile și recunoștința sa.

Iași, 15/28 aprilie 1917

...Brătianu pleacă miine și eu voi avea de lucru la Ministerul Afacerilor străine (ca ministru interimar). Voi lua lucrul în serios. Am atît de multe scrisori din Franța la care trebuie să răspund. Noi sîntem la pămînt acolo. Toată lumea îmi scrie că este dureros cit de rău sîntem noi cunoscuți și apreciați și toată lumea mă cheamă. Se pare că ei pun atitea speranțe în voiajul meu — vorbesc de ai noștri, de români. Pentru a repune România la ordinea zilei, trebuie un pretext. Se crede că voiajul meu ar fi potrivit pentru aceasta. Mi se pregătesc recepții. Nu pentru aceasta trebuie să merg, dar eu simt, eu știu că trebuie să merg. Planul meu este de a nu mai reveni aici după voiajul de la Petrograd... De acolo m-aș duce în Anglia, unde aș putea face mult bine politic. Apoi în Franța, unde este mai necesar, și apoi la Roma. La întoarcerea de la Roma aș vrea să fac un scurt popas la Aix-les-Bains. Iată programul pe care îl urmăresc.

*) Nu se va putea. Ele aveau să apară mai tîrziu la Paris și Londra.

Insomii lingă destinele țării

„Bunul cel mai de preț al unei țări este pacea prelungită“

În asemenea cuvinte — definatorii pentru o întreagă filozofie de viață și acțiune — remarcabilul diplomat român Nicolae Titulescu și-a sintetizat exemplar crezul său politic major, slujit cu inteligență și devoțiune de-a lungul întregii sale activități. Un crez politic în care se distilează atît învățămintele istoriei generale, cit și experiențele istoriei naționale, ale propriului popor român, care, pe parcursul a numeroase secole, a cunoscut distrugerile atîtor și atîtor războaie impuse sau purtate pe teritoriul său de puteri străine.

Timp de peste 20 de ani, conducînd destinele diplomației românești și jucînd un rol proeminent pe plan internațional, Nicolae Titulescu a desfășurat o vastă acțiune pentru pace. Gînditorul și omul politic și-au contopit virtuțile într-o operă care — deși marcată de esența și trăsăturile sistemului social-politic în care a acționat, ca și de propriile sale limite — se constituie într-un capitol de mare relevanță al filozofiei și practicii relațiilor internaționale, a cărui substanță îndeamnă permanent la reflecție.

„Pelerin al păcii“, „tribun al păcii“, „academician al păcii“ — și organizațiile internaționale, societățile academice și mijloacele de informare ale vremii sale l-au onorat cu nu puține asemenea alese atribute, transcriînd în egală măsură prețuirea și stima de care se bucura — Nicolae Titulescu s-a făcut, pe cele mai diverse meridiane, exponentul unei necesități, promotorul unui deziderat, apărătorul unui ideal. Evocînd personalitatea și opera șefului cancelariei diplomatice românești, Pier Pasquale Spinelli, fost director general al Oficiului Națiunilor Unite de la Geneva, spunea: „Nicolae Titulescu credea în pace. Nicolae Titulescu credea în necesitatea și posibilitatea unei înțelegeri între popoarele lumii. Cred că sîntem cu toții de acord că astăzi, mai mult poate decît în trecut, noi avem nevoie de asemenea oameni de stat. Eforturile lui Nicolae Titulescu, eforturile tuturor aceluia care împărtășeau sentimentele și convingerile sale, aceste eforturi nu au fost suficiente pentru a rezista forțelor care atunci împingeau lumea spre război. Aceasta este o lecție pentru noi, dar lecțiile pe care le învățăm nu micșorează cu nimic calitățile sale ca om și ca spirit care și astăzi sînt pentru noi un model“.

Așezat voluntar în „tranșeele păcii“, Nicolae Titulescu n-a cunoscut demobilizarea. Deși a trăit războaiele balcanice, primul război mondial și începutul celei de-a doua conflagrații mondiale el n-a cedat. Devastat fizic de boală și psihic de mari încercări politice, trecînd în lumea umbrelor la începutul acelei nopți apocaliptice în care hitlerismul german, fascismul italian și militarismul japonez aruncaseră umanitatea, Nicolae Titulescu nu a murit totuși ca un înfrînt. Nu numai pentru că nu a renunțat la ideile sale, nu numai pentru că nu și-a abjurat crezurile, nu numai pentru că nu și-a pierdut speranța în victoria rațiunii, în victoria dreptului și a dreptății, ci și înainte de toate pentru că a luptat pînă în ultima clipă a existenței sale împotriva războiului, subliniînd răspunderi, denunțînd ineșii, înlăturînd false iluzii, mobilizînd conștiințe răvășite.

„Nimeni nu va tăgădui că mi-am consacrat activitatea mea cauzei păcii“ — afirma Nicolae Titulescu în 1933. O certifică elocvent gîndurile sale despre și pentru pace, gînduri exprimînd dorința și vocația de pace ale poporului român, pe care el le-a făcut cunoscute în toate marile centre și forumuri politice ale vremii sale.

GEORGE I. POTRA
CONSTANTIN I. TURCU

„Istoria României este istorie care începe. Prea multe veacuri de suferință au plămădit sufletul românesc pentru ca el să nu proiecteze spre viitor, în virtutea unui fel de compensație naturală, comandamentele instinctului său de justiție.../ Bunurile unei țări nu sînt numai teritoriul pe care ea îl ocupă, nu sînt numai populația care o locuiește, nu e nici măcar dreptul de a dispune de cel dintîi în folosul celei de a doua în chip suveran.“

Bunul cel mai prețios al unei țări este pacea prelungită, care singură îngăduie unei națiuni să-și găsească drumul, care singură îngăduie să se aducă civilizații generale binefacerile creatoare ale geniului național.

Acest bun România nu l-a avut. În timpul perioadei de pace care a precedat marel război (primul război mondial — n.n.), România n-a cunoscut dreptatea. În timpul perioadei de dreptate care a urmat după războiul cel mare, România n-a cunoscut pacea.“

„Da, noi dorim pacea. Noi o dorim cu toată pasiunea aceluia a cărui istorie nu a fost decît o succesiune de războaie, dar și cu puterea pe care o dă convingerea că războiul cel mai fericit nu poate aduce omenirii atîta bine cit aduce munca unui singur an de pace. Dar noi știm, de asemenea, că pacea nu este un simplu cuvînt și că pentru a o obține nu ajunge s-o afirmi, trebuie s-o organizezi.“

„Sinonimul păcii nu este lipsa războiului. Pacea înseamnă înainte de toate o stare de spirit alcătuită din încredere, din înțelegere reciprocă, din nădejde în ziua de miine.“

Pacea nu se proclamă. Pacea se cucereste.

Iar strădaniile depuse pentru ca ea să izbîndească sînt mai grele și mai îndelungate decît cele pe care le implică orice altă cucerire.

Iată de ce lupta pentru pace are un caracter sacru, căci ea trebuie să nimicească pe cei mai inverșunați dușmani ai muncii creatoare: invidia și descurajarea.“

„Lumea vrea pace! Dar să fim sinceri, de îndată ce se gîndește la pace, se îndoiește că dorința sa va putea deveni vrea-dată o realitate permanentă.“

Astfel, în clipa în care ne dăm seama că pacea nu poate să fie stabilită decît prin legi internaționale, în clipa în care simțim că aceste legi nu sînt altceva decît fapte sociale transformate în stări de conștiință, în clipa în care avem în cel mai înalt grad nevoie de forța capabilă să descopere aceste fapte și datorită căreia ajung în cîmpul conștiinței, constatăm că gîndirea a rămas oarecum în urmă.

De ce se întîmplă așa? Fiindcă gîndirea funcționează pe datele pe care i le-a statornicit un lung trecut.

Și, totuși, gîndirii îi revine rolul de a

înlătura această moștenire care generează în inimile noastre sentimente contradictorii, speranțe și temeri, groază și entuziasm, sentimente care în momentul de față aparțin unui domeniu străin de orice dată a rațiunii.

Ne temem oare de război fiindcă aceasta ar părea unora mijlocul cel mai sigur pentru a dobîndi avantaje de ordin subiectiv? Gîndirii îi revine rolul de a dovedi că este vorba de o amăgire, căci din toate afacerile proaste războiul este cea mai proastă.

Ne temem oare de război fiindcă ar fi, din diferite cauze, de neînlăturat? Gîndirii îi revine rolul de a hotărî pe omul politic și pe omul de știință de a-și întinde mina în această cruciadă împotriva răului.

Ne temem de război fiindcă el ar fi, orice s-ar face, o instituție hărăzită în veci de soartă? Gîndirii îi revine rolul de a descoperi de ce ar fi așa.

Care este dovada celor afirmate? Istoria.

Care este cauza? Natura umană, a cărei lege este lupta.

Dar istoria nu vădește decît o simplă apropiere între conflicte și soluționarea lor prin arme, din care nu putem însă trage concluzia că este vorba de o lege naturală.

Cit privește lupta, e adevărat că ea constituie legea naturală a vieții. Toată viața nu este decît luptă: lupta cu tine însuși, lupta cu semenii tăi, în incinta cetății, ca și între granițele statului.

Dar lupta nu implică în mod necesar distrugerea fizică a semenilor tăi.

Și ce teren mai bun pentru a satisface instinctul natural de luptă decît acela pe care poți combate toate prejudecățile, toate superstițiile, toate ereziile din care este plămădit sufletul nostru, pentru a afla în domeniul înfinit al luptei pentru idei, după fiecare bătălie, nu moartea, ci noi temeluri pentru a trăi?

Viitorul trebuie să fie opera noastră.

Viitorul trebuie să poarte pecetea noastră. Dar pentru ca asta să se întimplă, trebuie ca omul să-și indeplinească misiunea lui, care constă în a nu rămîne cu brațele încrucișate cînd vede ce poate face din el natura.“

„Îmi exprim aici convingerea mea profundă, care se sprijină pe constatarea că războiul nu este niciodată, dar într-adevăr niciodată, soluția unui conflict. Războiul, în cazul cel mai bun, adică războiul victorios, nu poate decît schimba termenii problemei; nemulțumitul de miine va lua locul nemulțumitului de astăzi. Unui război dus în numele dreptății îi va urma un alt război dus în numele justiției. Și așa la nesfîrșit. Și cu ce preț? Cu un preț imens plătit de întreaga comunitate internațională pentru motivele subiective ale unuia sau mai multora din membrii săi.“

A dispărut limba dacilor? (II)

Ce spun faptele istorice

Dar să nu rămânem numai la vorbele unui poet: Dio Crisostomul ne asigură că erau superiori în înțelepciune aproape tuturor barbarilor (pene omnibus barbaris getae sapientiores) și mai asemenea grecilor. În baza unei documentații luxuriante, marele Părvan (ce binefacere ar însemna republicarea Geticeii, cu un aparat critic la zi!) putea susține pe bună dreptate că: „Dacă nu erau o nație rădăcitoare, ca vecinii germani și sarmați. Dacă nu erau barbari. Ei erau statornici, orânduți, luminați, în străvechi legături cu civilizația elenă, cu cea mai avântată credință idealistă în nemurire pe care au gândit-o omenii, cu tradițiile milenară în cele ale vieții de societate ori de stat, cu nume glorioși în lupta de libertate față de toți cei puternici din jur, cu incomparabila epopee de unitate națională biruitoare a regelui erou Burebista, îndărătul lor”. Masiva Istoria României subliniază de asemenea just „înaltul nivel atins de societatea dacică în ceea ce privește nivelul forțelor de producție, cit și cel al relațiilor de producție și gradul de cultură materială și spirituală (scrisul, tehnica construcției, arta olăritului și a metalelor, agricultura — Columella socotea pe daci „experti în lucrarea pământului” — știința militară, religie etc.)” (vol. I, pag. 279), adăugând apoi: „Se desprindă limpede că această societate ajunsese la un grad și o calitate de cultură superioară, depășind mult nivelul altor popoare... (idem, p. 338). Strabon și Jordanes ne arată că Deceneu i-a învățat pe daci filozofia, etica, fizica, logica, astronomia, botanica, anumite semne ale cerului. Era acesta un popor „barbar”? Dealtfel numai grație culturilor superioare au reușit geții să asimileze pe celți, sciți și alte neamuri nomade. Iar cultura aceasta exista de fapt cu mult înainte de venirea romanilor, ca și orașele, așa încât romanizarea, cum demonstrează Părvan, a fost mai mult o adaptare de nuanțe, decât o transformare din temelii. (La Buridava, Oenița, jud. Vilcea, s-a descoperit — D. Berciu — în 1975 un fragment ceramic cu inscripția gravată REB; inscripția e foarte importantă, constituind — după inscripțiile BUR și MARK — o nouă mărturie, care atestă cunoașterea scrierii „latine” de către daci încă înainte de cucerirea romană.)

Am stabilit deci trei coordonate principale ale problemei: existența unei limbi dacice și indiscutabilele ei calități, mărimea poporului geto-dac și superioritatea sa culturală, mulțumită căreia a putut asimila alte neamuri. Prin urmare trei coordonate destinate să asigure limbii acestui popor o dăinuire multiseclară sau milenară ori, în caz de amestec CU O ALTĂ LIMBĂ, o proporție MAJORITARĂ în noua compoziție (cum s-a întâmplat cu cele aproape trei pătrimi ale lexicului englez revenind normanzilor și saxonilor, sau, altfel spus, ea în formula apeli: două părți de hidrogen... dac, contra unei singure părți de oxigen... roman), în cel mai rău caz puternice și numeroase împrumuturi și inițieri durabile și fundamentale.

Ce se pretinde însă? Nici mai mult nici mai puțin decât că această limbă a dispărut! Sau s-a menținut în 0,02%. Teza e susținută atât de savanți români, cit și străini.

Ciudată întorsătură a lucrurilor! Ar fi de necrezut, dacă n-ar atesta-o realitatea. Biata limbă românească a trebuit să treacă prin incredibile aventuri până să i se recunoască existența și legitimitatea. Până să se constate că n-a murit, ci a continuat neîntrerupt să dăinuiească și dăinuiește și azi — în limba populară dac, neextinșă — în limba română. Cronicari sau savanți — cel mai mare: Petru Maior cu bună credință sau din sfânt patriotism (originea latină, „nobilită”, fiind armă de luptă împotriva uzurpatorilor contestatori) s-au întrecut în a se lepăda de obirșia geto-dacă și a crea un sistem de argumente necesare, în epocă, pentru a demonstra necesitatea scuturării jugului dominației habsburgice.

Trebuie subliniat că, întrucât faptele istorice, logica și bunul simț se opun peremptoriu tezei dispariției, susținerea ei nu va face, cit timp subzistă, decât să blocheze și de acum înainte orice progres în materie. O adevărată stavilă! Urmează cu necesitate că ea trebuie abandonată. Abia atunci vor fi posibile rezultatele fructuoase așteptate de la oamenii de specialitate. Să adoptăm deci teza opusă, a dăinuirii limbii dacice (în limba română). Este singura manieră fecundă de a aborda problema aceasta, care altfel ar rămâne insolubilă; e singura ipoteză de lucru fertilă.

Să mai vedem acum și un alt aspect fundamental al problemei:

MOR LIMBILE ?

În general limbile au o extraordinară longevitate. Nu vor să moară! În cazul în care mor, de bătrânețe, după mii de ani uneori, lasă măcar urme adânci în urma lor. De ce să facă excepție limba dacică? Să-nțarăm puțin problema aceasta pe toate fețele ei.

Se știe că între o comunitate și limba ei se stabilește o identitate, care constituie modalitatea fundamentală de expresie a sufletului colectiv. Cum s-au petrecut lucrurile cu alte popoare și limbi?

Să vedem întâi ce s-a întâmplat când s-au întâlnit popoare „superioare” — ca număr, cultură, organizație etc. — cu alte, „inferioare”:

a) Popoarele superioare ca INVINGĂTOARE ale celor inferioare. Citeva cazuri:

Englezii în colonii, popor civilizată, cu limba de mare prestigiu, au impus păturilor conducătoare (uneori, ca în India, cu rol unificator) limba lor, băstinași creînd chiar o literatură în această limbă dominatoare: totuși, sutele de dialecte și limbi autohtone și-au trăit și își trăiesc viața mai departe. Engleza n-a înlocuit, n-a absorbit nimic în secolele ei de dominație. În Irlanda, ocupată timp de 8 (opt) secole, n-au reușit să înlăture irlandeza, reinviată azi și ca limbă oficială. În America, englezii au imprumutat unele elemente gramaticale și sintactice limbii norvegienilor coloniști, dar idiomul în sine al acestora dăinuiește și astăzi. În creșutul din Marea Britanie anglosaxonii au influențat și au fost la rîndul lor influențați: deși e limbă germanică, engleza are mai mult de jumătate vocabular romanic; iar limbile autohtone au rezistat de-a lungul veacurilor: limba scoțiană (azi se vorbește și la radio, deși numai 130 000 înși, toți bilingvi), limba galeză (din Țara Galilor), vorbită de 700 000 de înși, toți bilingvi, și pină și limba manx, deși o vorbesc doar... 500 de locuitori. TOATE S-AU MENȚINUT!

Francezii, popor civilizată, cu o limbă tot de mare prestigiu, au provocat fenomene aproape similare: limbă de administrație, iniuriind puternic cultura autohtonilor, din vocabularul africanului ewe și altora, dar care n-a înlocuit limbile locale, nici corsicana, nici bretona (vorbită încă de 1,5 mil. locuitori, majoritatea bilingvi), nici malgăsa, indochinezele etc.

Arabii, cu o cultură superioară galo-iberilor, n-au reușit totuși să le înlăture limba — deși le-au împrumutat lexic — nici în șapte secole de stăpînire (VIII—XV). N-au făcut să dispară complet nici limba egipteană care ar fi fost cazul să moară măcar de bătrînețe, după aproape șase milenii de viață: încă mai supraviețuiește și azi (copta) ca limbă de cult, deși ocupația arabă a durat (din 640 e.n.) aproape 13 (treispezece!) secole. Arabii au iniuriat mult și persana și alte limbi, dar nu le-au putut desființa.

Rușii n-au împiedicat nici ei să dăinuiească zecile de limbi caucazice, finlandeze etc.

Spaniolii au stăpînit și ei Sardinia timp de 4 veacuri: sarda trăiește totuși și astăzi. Catalana e puternic influențată de castiliană: se menține cu toate acestea. Basca a rezistat și ea tuturor ocupanților.

Danezii n-au reușit nici ei să-nlocuiască frizona, deși încă din secolul al XIV-lea au impus ca limbă oficială daneza: și azi mai e vorbită (de 400 000 înși). N-au înlocuit nici norvegiana, deși au impus daneza ca limbă oficială între 1536—1814, aproape trei veacuri deci. Mai mult: localnicii au fost cei care au iniuriat daneza, creîndu-se astfel o limbă nouă (în care a scris Ibsen). La rîndul lor nici norvegienii n-au făcut să dispară limba din insulele Feroc (26 000 de locuitori) ocupate de ei.

Germanii, în cluda culturii lor și a prestigiului limbii, n-au reușit să înlocuiască sobra lusaciană (dintre Oder-Elba), înconjurată din toate părțile de germanofoni, vorbită încă de 120 000 înși, nici soraba sau vanda, pe Spreea, vorbită încă de 150 000 locuitori, toți bilingvi.

Grecii din perioada imperiului traco-macedonean al lui Alexandru n-au desființat nici ei limbile localnicilor supuși.

Prin urmare, nici popoarele cele mai mari și mai civilizate, cu limbă de cel mai necontestat prestigiu, n-au reușit să facă să dispară limba popoarelor „inferioare” ocupate, deși durată stăpînirii putea fi de 4, 7 ori chiar 13 secole, iar acele popoare insignifiante ca număr.

Rezultă că nici romanii (în ipoteza c-ar fi fost superiori dacilor, deși sunt rezerve de făcut) nu puteau desființa limba celor cucerțiți, cu atât mai mult cu cit era vorba de un popor puternic și de o perioadă de stăpînire de numai 165 ani! Puteau s-o iniuriască în bună măsură: n-o puteau face să dispară (0,02%), lucru pe care nu l-au reușit dealtfel nici cu albaneza, deși a fost provincie romană timp mai îndelungat (latina pătrunsesse în Iliria încă din secolul al III-lea i.e.n., iar coloniștii alun-gaseră în munți pe băstinași) și nici măcar cu basca ori chiar cu osca vecină. Strabo zice: „deși neamul oscilor a pierit, limba lor rămîne încă la romani, așa că la un anumit concurs, care se celebrează după obiceiul strămoșesc, se pun în scenă cîntece și mimi în limba lor” (Geogr., V).

b) Popoare superioare în cultură INVINSE de năvălitori inferiori.

În astfel de cazuri, învinși au ajuns pină la urmă învingători, absorbînd pe invadatori și făcîndu-i să-și piardă limba: slavii au asimilat pe bulgari, romanii italice pe longobarzi și ostrogoți, galo-romanii pe franci, galo-ibericii pe vizigoți, geții pe celți, sciți, sarmați (vor urma coloniștii romani), grecii au iniuriat puternic pe romani, dîndu-le un lexic bogat etc.; în cel mai rău caz și-au păstrat limba, ca armenii.

Așadar, popoarele învinse, în baza culturii lor superioare, au asimilat pe cuceritori sau — în cel mai rău caz — și-au păstrat limba.

AUREL STOICANU

Premiile Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1981

Au fost acordate premiile Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu.

Pentru merite în activitatea desfășurată în cadrul cenaclului, au fost acordate următoarele premii:

- MARELE PREMIU
 - George Nicolescu - Buzău
 - Mihail Stan - București
- PREMIUL PENTRU CREAȚIE
 - Victor Socaciu - București
 - Vasile Șeicaru - Galați
- PREMIUL PENTRU POPULARITATE
 - Maria Nagy - Tîrgu Mureș
 - Mircea Vintilă - București
- PREMIUL PENTRU ARMONIA POETICO-MUZICALĂ
 - Horia Stoicanu - București
 - 2 1/2 - Oțelu Roșu
- PREMIUL PENTRU CONSACRARE
 - Gil Ionită - Bacău
 - Mihaela Popescu - Suceava
 - Canon - Hunedoara
 - Ileana Calinovici - Drobeta-Tr. Severin
- PREMIUL PENTRU ORIGINALITATE ARTISTICĂ
 - Ion Zubașcu - Borșa
 - Constantin Dragomir - București
- PREMIUL DE INTERPRETARE
 - Continental - București
- PREMIUL PENTRU POTENTAREA ȘI VALORIFICAREA TRADIȚIEI
 - Ducu Bertzi - Sighetu Marmației
 - Arpad Domokos - Miercurea Ciuc
 - Grup T - Tîrgoviște
- MARELE PREMIU PENTRU DEBUT
 - Ștefan Hrușcă - Borșa
- PREMIUL PENTRU DEBUT
 - Mircea Boian - Sighișoara
 - Ecoul - Reghin
- MENȚIUNE PENTRU UMOR
 - Marian Corjos - Galați
- DISTINCȚIE EXCEPȚIONALĂ DE MERIT
 - Adrian Ivanîchi - Sighișoara
 - Florian Pittiș - București

Premiile vor fi înmîinate în cadrul celei de-a 500-a manifestări de poezie și muzică a cenaclului, ce va avea loc la o dată și într-o localitate ce vor fi anunțate. Reamintim că a avut loc manifestarea cu numărul 487. Zilele viitoare se preconizează un turneu al cenaclului în județele Caraș-Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, precum și o întimplare de muzică și poezie în București.

Opinia unui alegător

Demnitatea opțiunii

Vorbim adesea și cu legitimă mîndrie despre opțiunea noastră politică fundamentală și sintem mîndri că biografia noastră se revendică de la istoria revoluției socialiste căreia îi consolidăm cu mari eforturi profilul distinct românesc. Cînd se va avea mai multă răbdare decît azi, cînd trăim toți sub imperiul focului continuu, se va putea vedea în liniște ce a însemnat pentru România ultimilor optsprezece ani indeosebi, ideea mobilizării întregului popor în numele cauzei socialiste. Se va vedea cit de puternic a fost visul și cit de cutezător, cit de orgolios nobil proiectele, cit de tulburătoare împlinirile, cit de mari sacrificiile și cit de nerăbdător au fost mereu întoarse filele calendarului care trebuia să ne apropie de fiecare dată mereu mai repede de ce ne-am propus.

Am văzut cum se ridicau orașe întregi sub ochii noștri, am văzut magistrale traversînd fulgerător pustii locurilor unde nu se întimpla nimic, am trăit patima exploziei industriale cu o fervoare care făcea nopțile noastre albe și zilele niciodată indetulătoare pentru ambția noastră de a le burduși cu fapte și cînd mai trebuia să ne odihnim, acesta e adevărul, ni se părea că ne furăm singuri iar lacomia de a trăi nu se putea exprima mai fericit, în conștiința noastră, decît punînd necontenit și neostenit cărămidă peste cărămidă pentru că am optat pentru mai bine și pentru independența mai binelui, fiindcă nici o bogăție cu stăpin nu poate ține de cald și de nume și de viitor.

Nimeni și niciodată nu va putea judeca decît cu dreptate în favoarea noastră această patimă pentru mai bine și această neostenită și iar zic lacomă dăruire pentru mai bine și, cum ziceam, cînd va fi mai multă răbdare pentru scrierea istoriei, pe care noi am clădit-o cu ființa noastră se va putea înțelege și sacrificiul nostru, căci nu e ușor să clădești și să știi că mai ales cei care vor veni după tine se vor bucura mai mult și nu e ușor să accepți privațiunea chiar dacă ai conștiința că e și ea o datorie patriotică și nu e deloc simplu să infrunți marea potrivnică nu o dată pentru a păstra corabia cu toate pinzele în vîntul prielnic și nu e ușor să navighezi împotriva furtunii și dacă li se cere azi, comuniștilor români ceva, atunci aceasta e să demonstreze cit de oțelită este voința lor și cit de discuită știința lor de navigatori.

Iată, la mijlocul articolului meu, o poveste simplă și adevărată trăită cu numai cîteva săptămîni în urmă. Călătoream la șapte lanțuri cu o mașină spre munții Hurezului împreună cu o bătrîna de șaptezeci și doi de ani, țărancă de undeva de pe valea Cernei vilcene, nu prea de mult locuri pustii și sălbatece cu oameni care puteau muri fără să fi văzut, într-o viață, un tren, sau o mașină, aflînd despre rosturile contemporane ale lumii mai ales din întîmplările povestite de cei întorși din războaie.

Bătrîna cernea peisajul și părea că nu se mai satură citînd prin geamul mașinii semnele lumii noi cînd în orbita noastră intrară turnurile înalte ale uriașului Combinat de la Govora ridicînd spre cerul de cenușă pilnii roșetice.

— Vezi, dumneata, zice bătrîna, copilul meu cel mai mic a fost de la început la zidirea coșurilor astea și mi se pare că și aici a lucrat el, însă mie mi l-au adus acasă mort de la Hunedoara. Acolo lucra el cînd a căzut, de la optzeci de metri înălțime, era minune de curajos și abia împlinise nouăsprezece ani.

Mi l-a adus acasă băiatul cel mare care e activist fiindcă el era mai cunoscut și știa cum să-l găsească și cum să-l aducă. Apoi schimbă repede vorba și întrebă cu o curiozitate senină: — O fi răsărit griul, fiindcă a fost timpul cald, bine, se poate vedea ce s-a lucrat și cum s-a lucrat. Lipsise o vreme din satul ei, bolnavă la un spital și ținută apoi mai mult cu forța de alt copil într-un orașel de pe malul Oltului. O lume, ca orice viață, se clădește și cu sacrificii, iată ce nu trebuie să uităm noi și cu cit lumea este mai curată în idealurile ei cu atît sacrificiile sint mai tulburătoare fiindcă ele presupun și conștiința lucidă a eroismului.

Însă ajunși aici e bine să medităm mai atent la acest capitol care cuprinde și realitatea sacrificiilor chiar dacă nu neapărat supreme. Partea de sacrificiu a bătrînei țărânci la istoria socialismului, în țara ei, fusese măsurată cu măsura supremă, dar lumina sufletului ei nu se întunecase și ea avea încă puterea să cerceteze sulfa gîngăș a griului la începutul lui ianuarie. Vîrsta ei ar fi îndreptățit-o și ea să lase lumii mai tinere gri-jile zilelor viitoare care pentru ea se puteau număra dureros de ușor; cugetul ei rămînea însă curat deschis către viitor fiindcă așa cum știe țărânel, sămînța e mai ales a viitorului. Ce m-a surprins pe mine în atitudinea acestei țărânci a fost și grija de a cunoaște realitatea și de a ști cum se petrece viața și cinstea cu care se pregătea să spună ce vede cu ochii și să nu ocolească fața vieții și, la un moment dat, am văzut-o clătînd din cap cu nemulțumire.

Nu e bine, a spus ea, ce s-a făcut aici nu e bine. S-a lucrat grăbit și de mîntulală, altfel se cuvinea întors pămîntul aici...

Bătrîna țărancă plătise cu singele ei ideea revoluției socialiste și a construcției, și de la înălțimea acestei conștiințe a participării supunea viața unei judecări cînsite și nu s-ar fi dat deloc înlătură de a spune cum crede ea că trebuie făcut lucrul ca să fie cu rost. Așa mi s-a făcut și mie mai limpede ideea demnității opțiunii politice: în implicarea lucidă și conștientă și competentă în opera de construcție, în răspicarea punctului de vedere personal cu convingerea că nimeni în locul tău nu poate face acest lucru și în conștiința că a participa la consolidarea soluțiilor specifice românești înseamnă a te angaja chiar pe propria răspundere în luptă și a lupta cu sentimentul că în acel loc al frontului ești numai tu și numai tu trebuie să garantezi că va fi bine și să dovedești că va fi bine și să răspunzi dacă nu va fi bine.

Sînt absolut convins de faptul că participarea la revoluție este acum o mare datorie de conștiință întemeiată pe competență și cu atît mai viu trăiesc acest sentiment cu cit devotamentul singur nu se mai poate justifica. În afara competenței și a voinței de a pune această competență în slujba conștiinței nu se mai poate vorbi de patriotism. Demnitatea opțiunii înseamnă, azi, conștiința competenței și curajul de a-ți asuma răspunderea în numele competenței ca formă hotărîtoare a conștiinței politice.

DINU SĂRARU

Descoperire de senzație

Aparat de captare a sunetelor

Să ne amintim de „incredibilele“ experiențe prezentate nu de mult prin intermediul filmului „Dincolo de tăcerea plantelor“, film prezentat la televiziune de dr. în biologie Marioara Godeanu, dr. în științe medicale Eugenia Grosu și inginer electronist Eugen Alexandrescu, prin care am văzut reacția plantelor la sunete, la arderea frunzelor, tăierea puilului plantei, intoxicarea uneia dintre cele două plante aflate pe masa de experiență și reacția celei neconectate la electrozi în momentul în care a prins intenția umană și, ceva deosebit de „sensibil“, reacția Pistiei stratiotes la durerea umană, când însăși mina care le-a chinat a avut de suferit. Deci plantele nu sînt „răzbunătoare“.

Descoperirea de senzație — procesor pentru semnale infraacustice — aparține inginerului electronist Eugen Alexandrescu de la Centrul medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională ORL.

Cum s-a născut ideea creării acestui aparat de captare a sunetelor în infra-acustic, tovarășe inginer?

— De la o necesitate: există o convenție de colaborare între noi și Institutul de cercetări biologice. Institutul avea nevoie de investigarea unor fenomene legate de reacția plantelor la diferite tipuri de stimuli. Metoda de investigare pe hirtie a reacției plantelor nu era suficient de sensibilă și în căutarea unor soluții, dr. în biologie Marioara Godeanu și-a dorit un aparat cu ajutorul căruia să audă „vocea plantelor“.

— Aparatul dorit a fost realizat. Cum funcționează el?

— Aparatul este realizat de mine, sub îndrumarea tovarășului prof. dr. Dorin Hociotă, în colaborare cu tehnicianul Ion Mareș. El transformă reacțiile plantelor în sunete care variază ca frecvență și în amplitudine.

— Aparatul ar putea fi folosit și în medicină?

— Desigur, în electrocardiogramă și electroencefalogramă. Posibilitățile de a depista variații anormale de ritm sau intensități sînt mai mari prin ascultare decît prin examinarea vizuală a unei înregistrări pe hirtie, în termeni tehnici se obține o dinamică sporită a informației captate de la pacient.

— Și acum citeva referiri la profesiunea inginerului Eugen Alexandrescu — care, din 1980, este membru al Uniunii acusticienilor pentru aparate auditive din R.F.G. — protezarea auditivă. Spuneți că la București s-a realizat, pentru prima oară în țările socialiste, alegerea și reglarea protezelor pe ureche, într-un cabinet de protezare. Când s-a făcut primul cabinet de protezare și ce a necesitat el? Unde mai sînt astfel de cabinete?

— În octombrie 1979, în Centrul medical de fonaudiologie a luat ființă primul cabinet de protezare după care, în colaborare cu Centrul de perfecționare a personalului sanitar mediu, am organizat un curs de specializare în această nouă profesiune de tehnician acustician pentru aparate auditive, pregătind șapte cadre medii în această nouă profesiune care a fost inclusă în nomenclatorul Ministerului Sănătății. Astfel de cabinete mai sînt la Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Timișoara, Tg. Mureș.

— V-aș ruga să faceți o succintă caracterizare a acestei activități de protezare.

— Este o profesiune de graniță cu caracter pluridisciplinar necesitînd cunoștințe din mai multe specialități și anume din medicină (anatomia și fiziopatologia urechii), din audiologie (practic majoritatea examenelor audiometrice), din fizică (acustică și electroacustică), din tehnica

stomatologică și în fine din psihologie și psihosociologie.

— Ce primează în recuperarea handicapului auditiv și tehnica protezării?

— Proteza este un aparat tehnic care compensează funcția diminuată a unui organ de simț și din acest motiv actul protezării trebuie să corespundă cît mai multor necesități reale individuale ale fiecărui deficient de auz în parte. Măsurătorile protetice în cîmp liber necesită forme speciale de stimuli neîntîlnite în audiometrie obținute cu aparate speciale interconectate pentru a furniza sunetele complexe necesare examinării hipocuzicului cu proteză. Se folosește un zgomot de fond cu intensitate reglabilă în funcție de gradul de hipercuzie al urechii și un stimul cu impulsul de zgomot filtrat.

— Care este prima etapă a actului protezării?

— Alegerea urechii de protezat. În urma probelor la cască tehnicianul acustician se orientează în alegerea urechii de protezat și a tipului de proteză. Prin probe se stabilește nivelul de confort maxim și pragul de disconfort auditiv al pacientului cu proteză.

A doua etapă a protezării: se confecționează olive individuale după o tehnică similară cu cea stomatologică. Există o gamă variată de olive individuale — alegerea celei mai potrivite făcîndu-se pentru fiecare hipocuzie în parte, în funcție de o mulțime de considerente protetice plus un considerent estetic, care este foarte important la orice vîrstă.

— Ce se realizează prin această metodă?

— O protezare corectă în care complexul om-proteză funcționează cu randament optim. Acest complex se formează însă în timp, proaspătul protezat învățînd treptat să folosească proteza auditivă. Rezultatul final este anularea handicapului și implicînt reintegrarea socială a hipocuzicului.

— Am înțeles că în Centrul medical de fonaudiologie s-ar putea realiza și o activitate de protezare pentru cetățenii străini ca și pentru cei români care dispun de valută în cont la BRCE cărora li s-ar putea oferi proteze produse și de alte

firme, aceasta ar reprezenta un posibil câștig pentru noi?

— Se pare că ar exista o posibilitate de aport valutar. Spre exemplu în țările vest-europene activitatea de protezare are o cotă valorică destul de ridicată, de exemplu în R.F.G. costul unei proteze auditive fără protezare este de circa 300 DM și cu protezare 1 000—1 200 DM. Diferența dintre acestea ar reprezenta contravaloarea actului de protezare.

— Numiți un alt domeniu al activității dv.

— Mă mai ocup și de fizică, iar la Bistrița am prezentat un model matematic al unui domeniu de existență spațio-temporal al cîmpurilor unice bioenergetice. Eu am pornit de la o idee enunțată de Schrodinger și dezvoltată ulterior de fizicianul Ion Murnuș și anume că pentru investigarea realității biofizice se impune necesitatea unei noi relații între fizică și biologie în sensul că dacă pînă acum fizica a furnizat biologiei metode tehnice de experimentare și forme de modelare este momentul să se realizeze și relația inversă, adică fizica să-și completeze sfera ontologică la care se referă, respectiv nivelul existenței pe care-l abordează cu biologicul.

Am refăcut drumul invers de la biologie la fizică, reintroducînd ideea unui timp tridimensional cunoscut încă în vechile filosofii indiene. Pe acesta se structurează un spațiu complex în care timpul, spațiul și energia formează un ansamblu unic numit în considerente matematice spațiu terționic — realitatea materială fiind considerată ca un multispaciu cuantificat într-o multitudine de asemenea spații terționice.

— La ce lucrați în prezent?

— Sîntem în etapa de analiză a unor experiențe efectuate cu diferite tipuri de muzică. Se vor obține în acest fel date privitoare la reacția plantelor la sunete complexe. În același timp, cu ajutorul procesorului încercăm să evidențiem unele reacții la diferite tipuri de stimuli precum și eventuale fenomene de biocomunicare prin infrasunete.

ANGELA STEJERANU

O nouă celulă de electroliză a sării și viitorul hidrogenului

Pentru început să înțelegem ce înseamnă electrochimia! Majoritatea oamenilor, încercînd să-i descifreze sensurile după rezonanța cuvîntului, vor spune că este o chimie făcută cu ajutorul energiei electrice și vor trage concluzia pripită că datorită crizei de energie, aceasta ar putea fi în dizgrație. Specialiștii ar adăuga că fără electrolize nu s-ar obține clorul, hidroxizi, hidrogenul, și mai departe nu am avea la dispoziție PVC-ul, unii solvenți, unele medicamente, țesături și multe altele. Fără electrolize nu s-ar obține industrial aluminiul, magneziul și o serie de metale rare, nu s-ar prelucra minereurile sărace și nu s-ar descompune apa în oxigen și hidrogen — viitoarea sursă energetică a omenirii. În privința părerii că latura negativă a electrochimiei este consumul considerabil de energie electrică, aceasta este falsă, deoarece la unele produse electrochimice este unica soluție de obținere, iar în alte cazuri, ea este mai economică decît alte procedee cu un consum total de energie mai ridicat sub formă de cărbune, gaz metan, petrol. În plus, cum omenirea a declarat război acestui agresiv flagel modern care este poluarea, electrochimia este singura în stare să creeze o chimie și o metalurgie nepoluante și un transport nepoluant (prin folosirea de vehicule avînd în locul combustibilului, hidrogen, acumulatori electrice, pile de combustie).

Avînd de partea ei asemenea argumente convingătoare, cu toată criza energetică, electrochimia continuă să ocupe poziția ei importantă în structura economiei majorității țărilor industrializate. Bătălia specialiștilor este să reducă cît mai mult consumul de energie electrică în această ramură. Este exact direcția către care au convers și cercetările specialiștilor români, și anume director Aurel Teodoru, inginer Corneliu Todoreanu și inginer Ioan Nicolae din I.L.T.P.I.C. — București împreună cu inginer Gheorghe Burduc de la Combinatul petrochimic Borzești. Ei au reușit să conceapă un nou tip de celulă, de mare capacitate, cu diafragmă și anodi de titan, celulă care este de fapt inima unei instalații de electroliză de sare.

„Realizînd condiții optime de funcționare a celulei — menționează directorul Teodoru — în ceea ce privește concentrația electrolitului, temperatura, distanța între electrozi și calitatea lor, am reușit o diminuare a consumului specific de energie electrică (principalul indicator în aceste tehnologii) cu circa 15%. Poate această cifră nu spune mult la prima vedere, dar calculînd economia anuală de energie electrică în acest domeniu pentru o țară de dezvoltare medie, aceasta este de circa 400 de mii MWh“. La primele experimente, vîzînd rezultatele de-

sebite în economisirea energiei, — intervine și inginerul Nicolae Ioan — ne-am mirat, susținînd chiar aparatele de măsură, crezînd că nu sînt exacte. Dar la o nouă verificare a lor, s-a dovedit că erau ultrasensibile, și de fapt era vorba de reușita spectaculoasă a ideii. Celula noastră consuma mai puțin decît utilajele asemănătoare chiar de la firmele gigant din S.U.A. și Italia, prim-soliștii mondiali în această ramură. O astfel de celulă funcționează deja la C.P. Borzești, și pasul următor constă în studiile ce le facem pentru modernizarea pe aceste baze a instalațiilor importate care există în țară, dat fiind că la noi există deja o puternică industrie de clor dictată de rezervele masive de sare de care dispunem“.

Dealtfel, comunicările despre realizările românești au stîrnit aprecieri și interese la simpozioanele și congresele internaționale de la Gdansk, Veneția, Budapesta și București. Iată cum prin cercetările lor, românii au impus respect la bursa internațională de idei, firme străine care ne vînduseră pînă acum instalațiile, invitîndu-ne în viitor alături de ele pe cea, latură a mesei de tratative economice, unde stau de obicei cei cu succese în conceperea și realizarea de noutăți tehnice.

Dar cum cercetarea noului nu le dă pace celor care au drept combustibil de viață pasiunea, și în cazul inginerului Ioan Nicolae, pasiunea l-a împins spre alte domenii de avangardă. Împreună cu un colectiv de specialiști de la I.U.C. Borzești, au extrapolat concepția de realizare a celulei de electroliză a sării și la celula pentru obținere de hidrogen.

Am înțeles cu această ocazie de ce hidrogenul este considerat agentul energetic al viitorului. El este o formă universală

de energie care se poate converti și în energie termică, electrică și chimică, putînd fi folosit drept combustibil. În plus, nu este poluant și se poate stoca și vehicula economic. Cu alte cuvinte va veni ziua cînd ne vom încălzi casa cu hidrogen, îl vom folosi și la bucătărie, vom călători cu automobilul sau avionul alimentate cu același hidrogen și, de ce nu, ne vom lumina locuința tot cu el. Dar esențialul este că odată cu scumpirea energiei electrice, hidrogenul devine competitiv cînd se fabrică din surse neconvenționale și intermitente de energie (eoliană, solară, valuri). Tocmai în acest domeniu foarte la modă inginerul Ioan Nicolae pregătește cuplarea celulei de hidrogen (de asemenea avantaajoasă energetic) cu turbina eoliană realizată de colectivul condus de inginerul Ilie Vlad, de la Universitatea din Brașov. Astfel, vîntul, care bate toți capricios, va produce energie electrică în turbină, ea apoi aceasta să genereze hidrogen în celulă, cu posibilități de stocare și livrare continuă. Este spectaculos de arătat că unul din consumatori acestui hidrogen va fi și Uzina de autocamioane Brașov, care în prezent lucrează împreună cu I.T.I.M.-Cluj la punerea la punct a motorului cu combustibil mixt: motorină și hidrogen. Din experimentări s-a văzut deja că introducerea hidrogenului în motor face să se înregistreze o scădere cu 20% a consumului de motorină la 100 km.

Iată cum specialiștii români atacă cu îndrăzneală cele mai noi și pretențioase domenii ale științei și tehnicii, iar rezultatele obținute îi fac pe cei ce priveau cu neîncredere forța de creație a acestei țări, să se plece admirativ în fața realităților noastre.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Inteligența materiei

Iată cum încheie medicul Dumitru Constantin ultima sa lucrare **Inteligența materiei** apărută grație profesionalismului de înaltă ținută al Editurii Militare: **A fi e o întâmplare. A nu mai fi stă în puterea noastră. Iar „restul... e tăcere“.** Într-o viziune integratoare, sînt redată aspecte puțin cunoscute publicului larg, aparținînd unor domenii științifice variate: genetică, biocimpuri, informatică, cibernetică, psihiatrie, psihologie, cosmologie, biologie etc. Cercetări de mare actualitate privind esența vieții, biocomunicația, cîmpurile energetice, telepatia, biofeedback, psihocibernetica, programarea subconștientului etc. sînt reformulate cu probitatea omului de știință preocupat să sintetizeze înălțînd programatic orice tentative spre spectaculos și fantastic. „Confrunțați cu o realitate în care neverosimilul ne apare verosimil, remarcă autorul, pe care mintea neavizată refuză să o creadă, negăsînd nici un punct de sprijin în experiența proprie sau în cea istorică, ne aflăm dintr-o dată în fața unui zid de in-

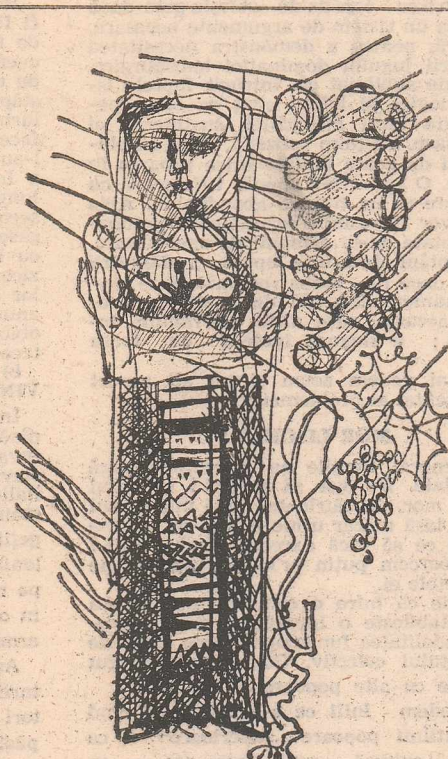
trebări. Este posibil să oprim timpul, măsurat de ceasornicul care bate în fiecare din celulele noastre din clipa în care ne naștem și pînă la ultima secundă? Este posibil ca omul să-și suspende, fie și experimental, firul vieții, pe o durată incredibilă, dacă o judecăm după datele actuale ale științei? Și dacă da, ceea ce se știe reprezintă esența sau numai fenomenul prin care aceasta se manifestă? Răspunsul îl primim citeva sute de pagini mai încolo: „Și atunci apar două posibilități de interpretare: ori admitem că bioelectricitatea este un epifenomen, un efect secundar al energiei din structurile vii și noi nu înregistrăm decît numai acest aspect, ori admitem că în afara energiei bioelectrice mai există și o altă energie pe care noi nu o cunoaștem încă, nu o putem obiectiva prin mijloacele de care dispunem acum, dar pe care poate o vom cunoaște mîine. Indiferent însă cum o considerăm, ceva în funcționarea viului rămîne încă necunoscut, neînregistrat de aparate. De aici neîncrederea, scepticismul, negarea unor fenomene ce nu pot fi înțelese, cum ar fi telepatia etc.“

Neputînd fi obiectivate, nu li se cunosc legile după care se desfășoară. Necunoscînd aceste legi, nu le putem produce deliberat. Și

iată cum nici unul dintre cele două criterii cerute de știință pentru a admite un fenomen nu sînt îndeplinite. Ce ne rămîne de făcut? Să obligăm fenomenele să se încadreze într-un spațiu îngust sau știința să-și extindă limitele? Cum nu putem acționa asupra lor, viața existînd indiferent de voința noastră, sîntem de părere că trebuie să le deschidem larg porțile științei. A le ignora înseamnă a lăsa teren de înflorire ocultismului și misticismului, cu toate consecințele ce decurg de aici“.

Închinată omului, **Inteligența materiei** probează posibilitatea psihologică și fiziologică a acestuia de a determina „mașina umană“, creierul nostru să lucreze în favoarea individului... „Omul are toate premisele necesare spre a-și asuma responsabilitatea propriei sale sănătăți fizice și mentale proprii sale biologii, propriului său destin... Omul viitorului trebuie să fie scaldat în lumina rațiunii degrețat total de patimile ancestrale. Un singur gînd, un singur efect și o singură bucurie: aceea de a trăi. Nu există o a treia cale pentru viitor: ori înțelegere, ori moarte“. Omul trebuie și poate deveni propriul său demiurg.

NICOLAE CRISTACHE

În acest număr ilustrații de IOAN DONCA

Cea mai prețioasă valută forte - invențiile (III)

Noul - o problemă care „arde”

Ne aflăm la începutul unui deceniu chemat să devină, pentru țara noastră - cum cerea tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a Congresului al XII-lea al partidului - „cu adevărat deceniul științei, tehnicii, calității și eficienței”.

Arătam însă, într-un articol trecut, că în ciuda progreselor palpabile obținute în ultimii ani, mai ales pe linia economiilor realizate prin aplicarea brevetelor, numărul acestora și ritmul de aplicare, după cum apreciază forul cel mai competent: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, sînt necorespunzătoare.

Interlocutorul nostru de azi este doctorul în economie Ovidiu Nicolescu, prodecanul Facultății de economia industriei, construcțiilor și transporturilor, A.S.E., laureat al Premiului Academiei R.S.R. pe 1980 pentru cea mai bună lucrare economică apărută în acel an („Conducătorul în procesul conducerii moderne”).

O SITUAȚIE PARADOXALĂ

Din o serie de studii și analize recente efectuate în mai multe întreprinderi industriale - ne spune doctorul Ovidiu Nicolescu - a rezultat procentul relativ re-

șus în care invențiile și inovațiile contribuie la înnoirea produselor și tehnologiilor. Astfel, din 20 mari unități industriale studiate de un grup de specialiști în 1979-1980, numai în șase din ele înnoirea produselor a avut la bază brevete rezultate din activitatea unităților respective.

O altă anchetă a scos în evidență faptul că aproximativ 80% din inventatorii și inovatorii din 20 mari întreprinderi apreciază că își folosesc potențialul creator în proporție de sub 50%!

Așadar, o situație paradoxală: pe de o

parte, nu se finalizează brevete aplicabile în locurile de muncă respective, pe de altă parte, capacitățile inventatorilor și inovatorilor nu sînt folosite cu un bun randament.

Subliniez că atunci cînd mă refer la invenții - arată interlocutorul nostru - nu am în vedere doar produse și tehnologii noi, cu care adesea, în mod eronat, se identifică progresul științifico-tehnic.

Tovarășe doctor Ovidiu Nicolescu, ați studiat, împreună cu colaboratorii, mișcarea de invenții și inovații în zeci și zeci de întreprinderi. Cum vă explicați ritmul

fiilor economice, considerate prin prisma generării și concretizării de invenții și inovații. Așadar, pentru început, factorul uman.

ANTIGELUL CARE A ÎNGHEȚAT TIMP DE PATRU ANI

O serie de minusuri sînt legate de motivația inventatorilor și inovatorilor. Astfel, cum s-a mai arătat, nu se respectă o serie de prevederi legale care vin în ajutorul lor, trei pătrimi din brevete nefiind încă recompensate, deși intrînesc toate condițiile legale.

Un alt element care afectează negativ motivația o constituie practica umflării nejustificate a colectivelor de inventatori, cărora li se alătură „pe drum” cadre cu prea puțină legătură cu domeniul specific al invenției, dar care ocupă funcții importante în respectivele unități economice.

Este un fapt unanim admis: capacitatea creativă a inventatorilor de azi depinde în mod substanțial de anii de formare pe băncile școlii. Renumitul specialist francez Michel Crozier susține chiar că principalul factor care determină potențialul creativ-inovator îl constituie educația, în sensul cel mai larg al cuvîntului.

Este un fapt unanim admis: capacitatea creativă a inventatorilor de azi depinde în mod substanțial de anii de formare pe băncile școlii. Renumitul specialist francez Michel Crozier susține chiar că principalul factor care determină potențialul creativ-inovator îl constituie educația, în sensul cel mai larg al cuvîntului.

LIONEL NIȚESCU

Eveniment editorial

A apărut de sub teacșurile Editurii medicale, în condiții grafice de excepție, „Chirurgia ginecologică”, adevărat eveniment editorial. Concepută în două volume și pusă sub redacția distinsului profesor Panait Sirbu, director al Spitalului de obstetrică și ginecologie „Giulești” și membru al Comitetului executiv al federației internaționale de specialitate (F.I.G.O.), cartea are ca moto un citat dintr-o celebritate a genului, profesorul Robert Leriche afirmînd că „tehnica este latura servilă a chirurgiei. Creierul și tehnica sînt singurele care formează un

chirurg”. Fruct al unei îndelungate experiențe, scrisă de practicieni de elită, profesorii Dan Setlacek, Aristide Pandele, Ion Chiricuță și, firește, Panait Sirbu, ea e destinată cu precădere practicienilor, chirurgilor generali și oncologi, dar poate fi consultată cu folos și de studenți și, mai ales, de absolvenții antrenați în stagii de ginecologie și obstetrică.

Valorificînd patrimoniul școlii românești de specialitate, moștenit de la dascăli iluștri ca Săvulescu, Aburel, Hortolomei, Iacobovici, Jianu ș.a., „Chirurgia ginecologică”, prima apariție de această amploare din literatura noastră medicală, exprimă totodată puncte de vedere originale, îndrăznețe, oferind direcții și orientări precise, moderne, dovedindu-se un îndreptar de maximă utilitate, de tehnică și tactică chirurgicală.

OVIDIU IOANIȚOIA

încă nesatisfăcător al acestei mișcări la noi în ultimii ani, în ciuda unor incontestabile progrese, relevate și în articolele noastre anterioare?

Există două categorii de cauze: unele implică direct și nemijlocit factorul uman din unitățile economice, singurul creator de valori, respectiv de invenții și inovații; altele au un substrat economic, privesc însăși conceperea și funcționarea unită-

Redescoperirea unei mari descoperiri românești

Cele două documente reproduse alăturat, adică, iată, dovada peremptorie că o descoperire științifică de importanță particulară, similară cu cea anunțată recent în Statele Unite, s-a născut într-un laborator din Cluj cu mai bine de 40 de ani în urmă! Este vorba, așa cum vom arăta de îndată, de posibilitatea transferării grupelor sanghine la om, experiment finalizat in vitro și in vivo de doi universitari, profesorii și medicii Victor Papilian și V. Preda, și care a constituit acum patru decenii obiectul unor comunicări tipărite în străinătate. Cele două articole au apărut într-o publicație de profil din Leipzig, primul în 1940, cel de al doilea în 1943, deci într-o conjunctură istorică puțin favorabilă schimbului internațional de idei și atestate științifice. Din motive pe care nu le cunoaștem deocamdată, descoperirea a căzut într-un upghi mort și după terminarea războiului investigațiile au fost, se pare, abandonate, dar vina nu aparține fără îndoială cercetătorilor români.

Cele două articole ne-au parvenit prin mijlocirea conferențiarului dr. V.V. Papilian de la I.M.F. Cluj-Napoca, fiul regretatului profesor Victor Papilian, și care ne înștiințează, totodată, că dorește pe această cale să vină în completarea unei note apărute în revista „Lumea” din 17 decembrie 1981. Am citit și noi respectiva notă, aflînd astfel că ea se referă la o recentă descoperire ce ar aparține unor cercetători americani, descoperire prin care se anunță posibilitatea transformării unui grup sanghin în altul, folosindu-se în acest scop o enzimă extrasă din boabe de cafea. „Grație acestei enzime - se arată în amintita notă - singele din grupa B a fost transformat în tip 0. Descoperirea, afirmă dr. Jack Goldstein de la Institutul Lindsley Kimball al centrului de singe din New York, ce a colaborat cu serviciile de hematologie din New Jersey - va permite rezolvarea problemei cronice a lipsei tipului 0 în centrele de conservare a singelui. Cu precizarea că vor trece cîteva ani pînă la utilizarea unei atari tehnici”.

Scrisoarea corespondentului nostru conține în original cele două articole publicate de medicii Victor Papilian și V. Preda în revista germană „Folia Haematologica” în anii 1940 și, respectiv, 1943. Le vom reproduce în rîndurile care urmează, permițîndu-ne să omitem unele pasaje mai puțin accesibile înțelegerii comune. Considerăm în același timp că orice comentarii de specialitate sînt de prisos; deoarece textele în sine demonstrează fără drept de apel faptul că des-

coverirea reprezintă o prioritate românească și autorii ei de drept și de fapt sînt medicii Victor Papilian și V. Preda. O menționez totuși: primul articol se referă și la o comunicare mai veche, deci aduce dovada că descoperirea este chiar anterioară anului 1940. Un consultant de specialitate ne-a atras de asemenea atenția că soluțiile preconizate de universitarii clujeni sînt superioare celor anunțate de cercetătorii americani. În această privință vom publica însă punctul de vedere al unor experți în materie de la Clinica de hematologie din București. Iată acum articolele în cauză:

Investigații noi asupra modificărilor grupelor sanghine in vitro.

Am arătat într-o lucrare anterioară că grupele sanghine pot fi schimbate in vitro, la grupele A și B posibilitățile de modificare sînt cele mai mari, în schimb aceste grupe nu pot fi transformate una în alta. Grupa 0 este foarte stabilă și nu poate fi trecută nici în AB, nici în A.

Aceste investigații alcătuiesc numai o parte a lucrării noastre, în care ne-am ocupat cu acțiunea substanțelor farmacodinamice (sol. adrenalină 1/1000, sol. pilo-

carpin 1%, sol. atropină, asupra singelui integral. În lucrarea de față am încercat să verificăm exactitatea acestor rezultate printr-o nouă metodă de lucru, determinînd modificarea grupelor sanghine ale serului și globulelor sanghine.

Investigațiile s-au efectuat cu 30 probe de singe.

(Rezultatele sînt redată într-un tabel - n.r.).

Din tabel rezultă următoarele concluzii: O modificare a grupei sanghine poate fi acționată chiar la nivelul fiecărui element al singelui.

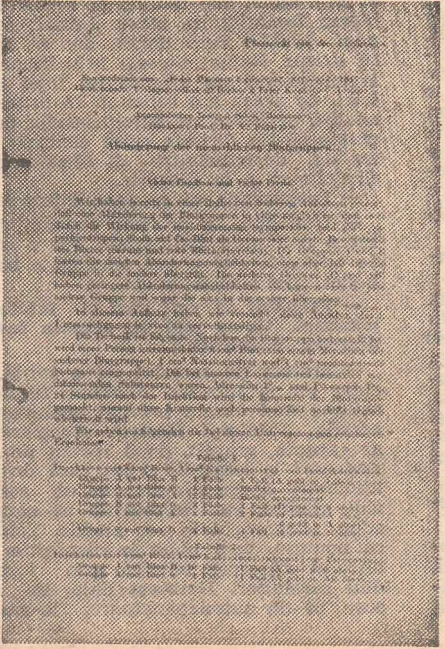
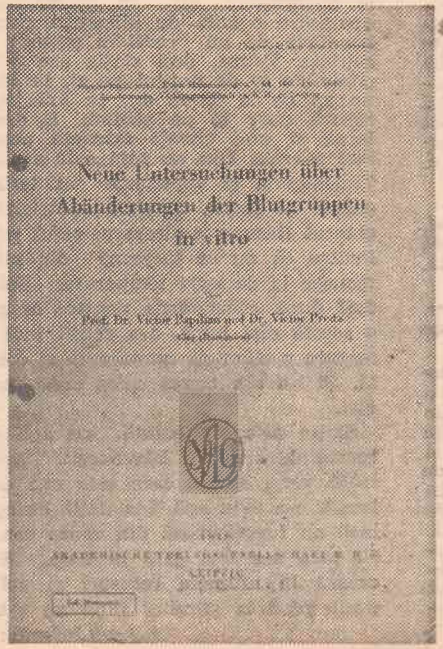
Referitor la modificarea serului, grupa A se transformă mai frecvent în grupa 0.

Grupa B este cea mai stabilă, în schimb în unele cazuri ea se transformă în 0; la fel și grupa AB în 0.

Grupa 0 se transformă în majoritatea cazurilor în AB. Aceste rezultate evidențiază că grupele A, B și AB se transformă în grupa 0.

În contradicție cu probele tratate cu singe nedisociat, grupa 0 se poate transforma în grupa AB.

La probele cu globule roșii s-a con-

statat aceeași stabilitate a grupei B. Grupa A se transformă în 0. Grupele AB și 0 rămîn nemodificate.

În ambele cazuri grupele A și B nu pot fi transformate una într-alta, așa cum este cazul la singele nedisociat.

Trebuie să remarcăm că în grupele A și B globulele roșii posedă o putere de aglutinare mai mare decît serul.

În grupele AB și 0 globulele roșii sînt absolut stabile, iar modificarea poate fi acționată numai prin labilitatea serului. Urmează așadar, că atît serul cît și globulele roșii au semnificație în procesul de modificare.

Din aceste rezultate se poate trage concluzia, cu referire la studiul întreg, că serul este elementul labil al singelui nedisociat.

Din aceste probe iese în evidență și o (inter)acțiune reciprocă a serului și a globulelor sanghine. Astfel în grupa AB activitatea de aglutinare a serului este mai puternică decît cea a globulelor, în timp ce în grupa 0 predomină stabilitatea globulelor sanghine.

Cel de al doilea articol, intitulat „Modificarea grupelor sanghine umane”, și din care reproducem doar concluziile, prezintă o nouăte absolută, absentă din comunicarea cercetătorilor americani: realizarea unor modificări de grupă sanghină direct pe oameni, decît un experiment in vivo, sau ceea ce își propun abia acum să obțină hematologii din New York și New Jersey:

1. Investigațiile efectuate la oameni după o anumită tehnică (injecția intramusculară cu singe și substanțe simpatico-parasimpatico-tropo) dovedesc că este posibilă o modificare a grupelor sanghine.

2. Toate grupele se pot modifica, în schimb grupa A și B nu pot fi schimbate între ele niciodată, fapt care dezvăluie existența a două grupe sanghine primare.

3. Factorul care determină această modificare este serul sanghin.

4. Modificarea depinde de factorii constituționali.

În continuare, așa cum a cerut-o și corespondentul nostru, considerăm necesară intervenția promptă a specialiștilor noștri în hematologie, datorî în a-și spune cuvîntul asupra acestei importante și mereu actuale înfăptuiri a hematologiei românești. Redescoperirea descoperirii universitarilor clujeni reprezintă nu numai un act justițiar, de echitate științifică, ci și unul de strictă utilitate, deoarece așa cum o probează documentele de mai sus, realizarea cercetătorilor V. Papilian și V. Preda deține în continuare un avans apreciabil în comparație cu cercetările similare din străinătate.

LIVIU TIMBUS

AVEM MAȘINI BUNE, TREBUIE SĂ AVEM ȘI UNITĂȚI SERVICE LA FEL

„Știm ce avem de făcut și facem”

— Tovarășe director Constantin Nicolescu, întreprinderea pe care o conduceți, de asistență tehnică și service Dacia, pare mai degrabă organizată pe principiul unei centrale. Dacă am înțeles bine, I.A.T.S.A. Dacia are mai multe filiale și stații răspândite în toată țara, da?

— Ați înțeles bine. Există 9 filiale, fiecare având în subordine, în medie, 10—12 stații de asistență tehnică și service. Cu totul, 112 unități. Cele mai mari și, firește, cele mai dotate se află la București, Timișoara, Cluj-Napoca, Bacău, Sibiu, Constanta, Brașov, Craiova și Pitești.

— Acestea ar fi filialele?

— Exact. În 36 de capitale de județ, inclusiv Bucureștiul, deținem unități puternice, iar în restul, la Brăila, Bistrița, Călărași, Alexandria și Zalău, urmează să deschidem, cit de curând, investiții în așa fel încât stațiile respective să intre în funcțiune în 1983.

— Care din stațiile existente sînt cele mai bune?

— Toate-s bune, nu-i așa?

— Dumneavoastră ziceți că toate-s bune, lumea zice că toate-s rele, nu-i așa?

— Nu cred.

— Am înțeles, întrebarea nu vă cade prea bine, de aceea v-am ruga să ne spuneți care din stațiile existente sînt cele mai bune?

— Craiova și Pitești. Prima e model, cealaltă, fiind în apropierea întreprinderii și a uzinei producătoare, are o dotare tehnică exemplară. Legat de această problemă, țin să adaug că, în cadrul dezvoltării, urmează să deschidem unități mici, cu 10—12 posturi de lucru, în localități mai mici, unele viitoare centre urbane, la Rădăuți, de pildă, la Beiuș, la Mizil, la Segarcea, la Titu, la Medgidia, la Marghita, la Corabia, la Răcari, la Stîlpeni, la Dumbrăveni și așa mai departe. Procedind așa și găsind înțelegere, în sensul că toate aceste investiții au fost prinse în plan și aprobate, am urmărit realizarea unei rețele echilibrate, care să acopere întreaga geografie a țării. Nu ne-am dezvoltat și nu ne dezvoltăm însă de dragul dezvoltării, ci ca o consecință logică a măririi parcului de autoturisme Dacia, fenomen care probează creșterea nivelului de trai.

— Deși, în linii mari, omogenă, rețeaua de care vorbiți mai e încă deficitară. Mai e?

— Da, mai ales la nivelul Capitalei. Stația din Militari, nouă, modernă, a mai rezolvat din solicitări, dar nu în totalitate. În ultimul timp, preluând o serie de garaje, am deschis 6 unități noi, mai mici, pe Barbu Văcărescu, pe Ceremuș, pe Vasile Conta etc, dar rămîne încă destul loc pentru mai bine. Tot în Capitală ne mai confruntăm cu o problemă, cea a oamenilor, a meseriașilor. Ca număr, sîntem acoperiți, dar n-am soluționat încă chestiunea stabilizării lor.

— În ce sens?

— Funcționează, în țară, 3 rețele mari de service, noi, UCECOM și Centrocoop, deși stații mai au, ici și colo, și consiliile populare. Din cele 3 rețele, numai I.A.T.S.A. lucrează în regim industrial, adică ridică pretenții deosebite de calitate, disciplină etc. Noi dăm un om de rău, alții îl iau de bun, adică nu există o viziune unitară. I.A.T.S.A. și-a făcut un obicei din a nu primi meseriași cu contracte de muncă desfășurate, dar ceilalți o fac. Cu UCECOM-ul am ajuns la o oarecare înțelegere, dar fluctuația de cadre continuă să rămînă mare. Ar fi necesară, cum spunem, o viziune unitară.

— Sînt unele meserii deficitare, tovarășe director?

— Sînt, cele de vopsitori și tinichigii. Mai ales primii ne dau bătăi de cap. Nu există pentru ei nici un fel de școală de calificare, iar în nomenclator e trecut numai specialitatea de vopsitor industrial. Numai că vopsitor industrial e una, vopsitor de service e alta. Am căutat și căutăm soluții, la locul de muncă, cursuri intensive de calificare, numărul vopsitorilor continuă însă să fie redus.

— Din ce oras aveți cele mai multe reclamații?

— În ansamblu, față de 1981, anul trecut am primit mult mai puține reclamații, dar am primit. Cele mai multe din Capitală, nu pentru că acolo s-ar munci mai

superficial, ci pentru că în unitățile respective se mai poartă încă discuția directă dintre client și muncitor. Or, noi, mergînd pe ideea organizării industriale, tocmai asta urmărim, să-l punem pe client numai în contact cu recepționarul. Clientul se prezintă la unitate, mașini și se face recepția faptică, e repartizată unui maistru și reparată, după care urmează proba de drum și controlul de calitate. Fluxul se încheie prin predarea mașinii, operațiile executate fiind sigilate. Ca omul să se lămurească exact pe ce a dat banii și, în eventualitatea unei nemulțumiri, să putem ști dacă lucrătorul nostru a lucrat de mintuală sau clientul, după ce a ieșit de la service, a mai adus autoturismului, din proprie inițiativă, unele „îmbunătățiri”.

— Aceste principii sînt respectate peste tot?

— N-aș băga mina în foc.

— V-ați arde, tovarășe director, v-ați arde!

— În unitățile mari, oricum, se respectă. N-avem însă, peste tot, holuri pentru clienți și acolo, firește, mica tocmală persistă. Ea duce, de regulă, la neînțelegeri și, mai grav, îngreunează fluxul, întîrzie reparațiile pentru că omul, nu-i așa, își mai aduce aminte și de una, și de alta, mai bagă mina în buzunar. O face însă, vă asigur, în detrimentul lui. Gîndind așa, am trecut, repet, la organizarea industrială a muncii, clientul stă de vorbă cu recepționarul și își recapătă mașina la plecare.

— Numai că omul, cum ziceati, vrea să vadă ce-a plătit.

— Din moment ce operațiunea executată se sigilează, vede. Pe baza acestui sistem, numărul reclamațiilor a scăzut considerabil.

— Întreprinderea pe care o conduceți nu e însărcinată doar cu asistența tehnică a autoturismelor indigene, la intern și extern, ci coordonează și balanta de piese de schimb pentru Dacia. Un produs fabricat și în curs de fabricație nu poate exista, se știe, fără piese de schimb. Ce ne-ați putea spune referitor la această activitate?

— Parcul de autoturisme Dacia, mașini bune, prețuite pretutindeni, a depășit 6 sute de mii, iar jumătate din parc, aproximativ, e reprezentată de mașini cu peste 5 ani vechime. De ce recurg la aceste precizări? Ca să explic, fără a intra în amănunte, cauza căderilor de piese. Dacă ele cădeau, în primii ani, mai degrabă accidental, de-acum căderile sînt de așteptat într-o proporție mai mare. Cazul Daciei, cazul tuturor mașinilor din lume. Numai că, la noi, producătorul n-a ținut totdeauna pasul în privința pieselor de schimb și, din cauza a 50—80 de repere deficitare, sîntem în situația de a nu asigura, la orice oră, o deservire promptă, optimă. Seturile motoare, amortizoarele, arborii cotiți și axele planetare se află pe lista reperelor deficitare.

— Unele din aceste piese pot fi însă recondiționate, nu-i așa?

— Ba da, asta și facem. La Bacău, Sibiu, Pitești, Cluj-Napoca și Timișoara avem centre de recondiționare bine puse la punct și, în altă ordine de idei, 14 repere a căror tehnologie de recuperare a fost stabilită și omologată de Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru autoturisme. Am recondiționat pînă acum, de exemplu, 4.000 de axe planetare, o sumedenie de baterii, de punți de spate, rezervoare de benzină și așa mai departe. O reglementare există, și ea e bună, mai rămîne de rezolvat problema fondului de piese. Inițial, permanent, ziceți-i cum doriți, dar el trebuie să existe. Numai piesele achiziționate de la particulari nu asigură un fond industrial, de aceea am solicitat, în urma unei analize serioase, ca autoturismele de stat casate să fie dirijate către centrele noastre de dezmembrare și recondiționare. Chestiunea e în discuție.

— Propunerea ni se pare interesantă.

— Urmărim, în privința recondiționării, tot o activitate industrială, nu o muncă de cirpeală, aici o axă, dincolo o baterie. Repet, posibilități avem.

— Probabil că veți găsi și înțelegerea necesară. Ce-ar mai fi, stimat tovarășe director Nicolescu?

— Sîntem pe punctul de a iniția, ba chiar am și început în câteva filiale, o acțiune mai amplă privind abonamentele anuale „Prietenii Daciei”. Abonamentele ar garanta, gratuit, două revizii pe an și deparări la domiciliu și pe o rază de 20 de kilometri. Avem convingerea că, așa cum sînt gîndite, cu înlesnirile pe care le aduc, abonamentele vor prinde. Totodată, ca noutate, vom pune la dispoziția publicului asistență tehnică prin intermediul mașinilor. Deținem deja, în acest scop, 60 de autodepanatoare, le-am pri-

mit în decembrie, acum le punem la punct.

— Cum vor lucra ele, concret?

— Fiecare mașină va avea 3 mecanici care vor fi și gestionari. Sarcina lor va fi, în principal, să aprovizioneze stațiile cu piese, fiecare mașină avînd și o rulotă. Pe drum însă, cînd vor depista o Dacie în pașă, vor opri și, pe loc, vor asigura asistență tehnică. Plata se va face direct, pe bază de chitanță. Ca unități de prestări de servicii, noi sîntem la dispoziția publicului. Procedînd așa, adică asigurînd asistență în traseu, gîndim să facem încă mai mult. Nu-l mai așteptăm pe cetățean, mergem în întîmpinarea lui.

— Poate că nu ține chiar de sectorul de care răspundeți, dar sîntem tentați să vă mai întrebăm ceva. Sînt Daciile noastre, mașini minunate, cum ziceati, pregătite de vînzare cum ar trebui?

— Din păcate, pregătirea mașinii pentru vînzare e nulă. Eu consider că I.D.M.S.-ul mai are multe de făcut. Știți ceva, I.A.T.S.A. și I.D.M.S. au apărut în același timp, în urmă cu 10 ani. Noi ne-am dezvoltat și am ajuns de la o unitate la 112, I.D.M.S. n-are azi, după 10 ani, decît 9?! Credeți că-i normal?

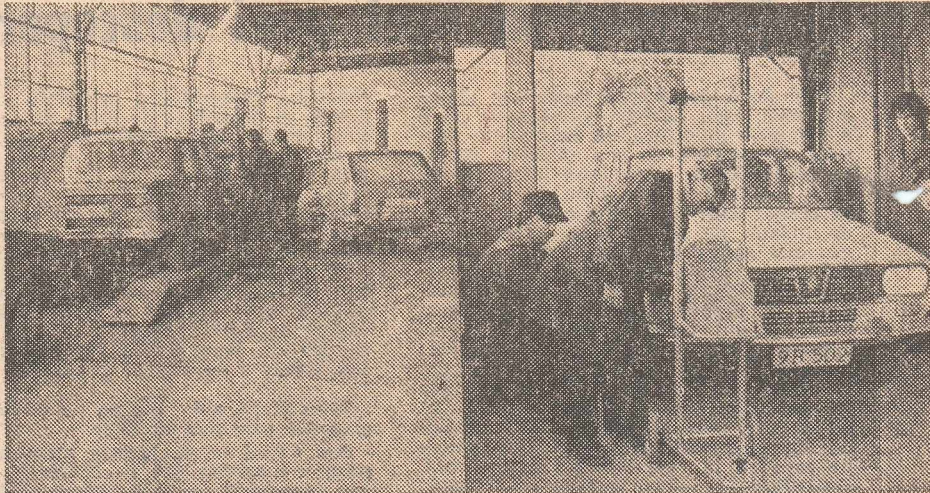
— Nu-i normal, vom încerca, cit de curînd, să vedem care e situația și la I.D.M.S. Pînă atunci însă, vă mulțumim și vă urăm spor la lucru.

— E și la noi, știm, destul loc pentru mai bine, mai ales pe linia calității serviciilor. Bătălia pe care o ducem împotriva chiulungliilor, a indisciplinaiilor și a ciubucarilor, că mai sînt și de-ăștia, nu-i simplă, dar e sigur că o vom cîștiga. Avem mașini bune, trebuie să avem și unități bune ca să le îngrijească. Știm ce avem de făcut și îl facem.

OIDIU IOANIȚOIA

Satisfacem toate dorințele. Mai puțin un pahar cu apă

Unitatea Dacia Service din Ploiești, situată la kilometrul 57, pe șoseaua București - Ploiești

rești — Ploiești. Modernă, a intrat în funcțiune la 30 martie anul trecut, ea este dotată cu aparatul complet de testare și pune la dispoziția clienților toată gama de servicii necesare unei mașini Dacia. Așa cum ne asigură inginerul Nicolae Nan, șef de schimb la atelierul mecanic, aici și-au reparat mașinile și bucureștenii, care au preferat să se deplaseze o sută de kilometri pentru a beneficia de un serviciu prompt și de calitate. Totuși, deși stația are o capacitate de 80 de mașini pe zi, la aproape un an de la darea ei în folosință, ea repară doar 15 pe schimb. E drept, e iarnă și unii clienți așteaptă poate să iasă soarele. Dar nu asta este explicația. Tinichigieria și vopsitoria ar trebui să geamă de lucru, constată cu tristețe inginerul Răzvan Andreeșcu, șeful unității. Pentru că nu se lucrează din plin, se recurge la detașări temporare. Unitatea, deși după constatările noastre ar merita o soartă mai bună, n-a reușit încă să-și asigure o clientelă numeroasă și constantă. Și nu din cauza celor care lucrează aici.

Stația este alimentată cu apă de la turnul de apă din Bărcănești. Aproape toată vara, stația, care este cap de coloană, n-a avut apă. Instalația de spălare încă nu funcționează din cauza canalizării care n-a fost gata la timp. Se lucrează la ultimele rețuturi și cel mai târziu pînă la sfîrșitul lunii va intra în

funcțiune. S-a cerut sprijinul municipalității pentru înființarea unei micro cantine sau a unui bar de zi la care să se poată lua masa. Majoritatea muncitorilor sînt navetiști și sînt nevoiți să apeleze la cantina autobazei din apropiere, ceea ce înseamnă o oarecare pierdere de timp. Înființarea unui bar de zi ar avea în vedere și interesele clienților care în așteptarea terminării reparațiilor se plictisesc și încearcă prin diverse mijloace să intre în atelier. Am enumerat cîteva mici amănunte a căror rezolvare ar trebui urgentată și care ar duce la mărirea productivității și la primirea mai bună a clienților.

Altfel, stația organizată pe principii industriale, se bucură și de un sistem informațional bine pus la punct. Mașina este luată în primire de un recepționar, maistru sau inginer, competent și care cunoaște în amănunt posibilitățile de reparare — termene, piese, prețuri. După întocmirea notei de comandă, a reparației și a controlului de calitate, același recepționar predă clientului mașina reparată în cele mai bune condiții. Clientii nu au acces în atelierul de reparații. Măsura ni se pare din cele mai bune. Spunem asta gîndindu-ne că se înlătură astfel posibilitatea unui eventual furt de manoperă, crește productivitatea muncii — timpul fiind folosit pentru reparații și nu pentru discuții cu clienții și, mai ales, se evită accidente la care se expun clienții neatenți sau imprudenți.

În ziua vizitei noastre la unitatea din Ploiești lipseau piese de schimb necesare garanțiilor și reparațiilor curente. Seturile motor lipsesc din 5 noiembrie anul trecut. Blocurile motor de mai bine de o săptămînă. Planetarele s-au terminat. Din cauza lipsei unor garnituri de cauciuc, care costă o nimică toată, se schimbă piesa întregă. Exemplu: pompa centrală de frînă. Lipsesc subansamble specifice pentru Dacia 1310: radiator, motoventilator, comandă voleți și robinet climatizare, blocul de lumină.

Unitatea nu are încă o mașină pentru depanări. Este în curs de rezolvare și această problemă. Pînă una alta, la depanările din perioada de garanție mecanicii se deplasează cu mașinile proprii.

Fără îndoială, nu toate problemele pot fi rezolvate de la început, însă ne gîndim că de la darea în folosință a unității a trecut aproape un an.

În încheiere, să spunem că am găsit la Dacia Service din Ploiești un colectiv tînăr, pus pe treabă, bine organizat, care nu se mulțumește cu jumătăți de măsură, care se gîndește cum să atragă clienții și cum să-i mulțumească. O unitate nouă care trebuie ajutată mai ales că, față de eforturile de investiție care s-au făcut, înlăturarea unor mici și tre-

OPREA GEORGESCU

Coeficientul de nădejde

Un „Service” este o problemă de încredere. Încrederea aceasta, care-i dealtfel cheia oricărui contract de eficiență, are cîteva termeni. Cînd lași mașina într-un „Service”, fie numai și două-trei ceasuri, încrederea în prețurile și corectitudinea sefiilor și a mecanicilor trebuie să funcționeze — ca să rămînem în cadrul chestiunii pînă la capăt — ca un motor bine reglat și bine uns.

Astfel stînd lucrurile, să vedem care sînt termenii înștișii tale de proprietar de „Dacie” și conducător auto categoria B cu vagi cunoștințe de mecanică la Focșani, la „Service”, coeficientul acela de nădejde care te trimite după depanare înapoi, pe

130 de ani de la nașterea lui Vasile Lucaciu

Inchinare unui erou

Noi nu ne tragem din rămași-n urmă
Ai vre-unei cruciade pe pământ,
Părinții noștri nu sînt trista turmă
Al cărei baci e umilit și frînt.

O biblie întreagă n-ar cuprinde
Al spiței românești curat pridvor,
Cu toți eroii lui, ajunși colinde,
Și care-n noi o nouă viață vor.

Noi nu venim din gîzi și din lichele,
Venim din Iancu care-a zis: „No, hai!
Avem în veci ca semne pe drapete
Pe Decebal, pe Ștefan și Mihai.

Așa ești dumneata, cinstit părinte,
Și Leule puternic din Șişești,
Cel necuprins de lanțuri și morminte
Și nici de pușcării neomenești.

Dă-mi mina să-ți sărut, Bazil Lucaciu,
Vasile-al nostru, retor ideal,
Martir nesperiat de naufragiu,
Herald al suferinței din Ardeal.

În calendarul nostru să te poarte,
Ca pe-un părinte-al lor, cei ce vor fi,
Curajul tău istoric n-are moarte,
Așează-ni-l, părinte, în copii.

Și mierla pe păduri dacă mai cîntă
De se-nfioară harpele pe glob,
E-n jalea ei răscumpărarea sfîntă
C-ai fost cu frații tăi, odată, rob.

Din voi ne tragem, voi ne sînteți sfinții,
Din voi venim, ne sînteți testament,
La rindu-ne să fim și noi părinții
Unui popor de fii crescuți atent.

Și voi ne-ați învățat că pentru țară
Nu-i inutil și viața să-ți-o dai,
Cum Iancu a știut că o să moară
Încă din clipa cînd a zis: „No, hai!”

De Horea-i plină roata sorții noastre,
Bălcescu-n cer e numai ochi de foc
Cînd se-nnegresc dovezile albastre
Și se inseninează-apoi la loc.

Dar dumitale, Leule de luptă,
Pecetluind o viață și-un destin,
Cu litera, de lacrimi calde, ruptă,
Ca unui sfînt din calendar, mă-nchin.

Vor fi eroi în Daco-Romania
Cît exista-vor cele omenești,
Cît mierla își va spune tragedia,
Și iarba va mai crește la Șişești.

ADRIAN PAUNESCU

LEUL DE LA ȘIȘEȘTI

În anul 1982 aniversăm 130 de ani de la nașterea și 60 de ani de la moartea Leului de la Șişești, cum a fost supranumit Vasile Lucaciu, acest mare conducător al românilor transilvăneni în lupta lor pentru zdrobirea jugului dominației austro-ungare și pentru unirea tuturor românilor într-o singură Patrie.

Născut la 22 ianuarie 1852 în comuna Apa, județul Satu Mare, într-o familie de țărani, Vasile Lucaciu a înfrunțat de mic sărăcia și nenumărate piedici naționale și sociale, dar a urcat toate treptele școlilor din Transilvania, studiind și la Roma unde obține cu „Magna cum laude” titlul de doctor în filozofie.

Reintors pe meleagurile natale, funcționează mai întâi ca preot în comuna Sincrai din județul Sălaj (1874) iar apoi, din 1878, ca profesor de limba română și religie la liceul din Satu Mare. În acest oraș, Dr. Vasile Lucaciu începe să se afirme ca luptător pentru introducerea limbii române în școli și se angajează tot mai profund în mișcarea pentru emanciparea social-politică și națională a românilor din Transilvania.

Cercurile reacționare maghiare încep persecuțiile împotriva tinărului profesor, dar văzînd hotărîrea lui Vasile Lucaciu abandonează această tactică și în scurtă vreme îi desființează catedra. Se încercă și cumpărarea lui, propunîndu-i-se o „avansare” în minister. Demnitatea moștenită de la bunicul său, iobag pe moșia unui conte ungar, îl face pe Vasile Lucaciu să-i spună ministrului învîtămîntului următoarele: „Declar înaintea Excelenței tale că înaltul guvern maghiar nu dispune de atîtea milioane pentru ca să-mi las eu poporul românesc!”

În aceste împrejurări, Vasile Lucaciu acceptă modesta parohie din satul Șişești, de lângă Baia Mare, unde se va muta efectiv la 27 august 1885. Din acest loc, Vasile Lucaciu va împleti lupta pentru triumful cauzei naționale a românilor transilvăneni, cu o largă, intensă și variată activitate socială și culturală, de luminare și culturalizare a țărănilor. Dă sfaturi felurite țărănilor nevoiași, aduce și răspundește pomi fructiferi în sat și împrejurimi, construiește în sat o biserică și o școală.

Avînd în vedere pregătirea și studiile sale, ofertele atrăgătoare făcute de oficialitățile guvernamentale, Vasile Lucaciu ar fi putut foarte bine să-și croiască o viață ușoară, să facă avere și să obțină posturi și funcții care să-i aducă avantaje și onoruri. El însă nu a putut să-și trădeze neamul, nu a putut uita nedreptatea, suferințele și plînsul fraților lui țărani. Vasile Lucaciu se reîntoarce în mijlocul neamului său împilat și umilit, preferă să împartă piinea cea neagră din casa săracilor și se înhamă cu toată istețimea minții și vigoarea trupului său în greaua luptă pentru recîștigarea drepturilor uzurpate ale urmașilor, daciilor liberi, stăpînii legitimi ai tuturor pămînturilor transilvane.

Fiind ales în conducerea Partidului Național Român din Transilvania, Vasile Lucaciu a participat activ la redactarea celebrului Memorandum din 1892 și a făcut parte din delegația care a mers la Viena pentru a-l preda împăratului. Neprimirea delegației de către împărat a spulberat în sufletul fruntașilor români orice speranță într-o posibilă dreptate care să vină de la Curtea Imperială. Într-un discurs ținut în acele zile la Viena, Vasile Lucaciu a declarat: „De vom pieri noi care am venit la Viena ca reprezentanți în număr de peste trei sute de oameni, nația noastră nu va pieri, pentru că acasă mai sînt două milioane nouă sute nouăzeci și nouă mii de români!”

Intors de la Viena, Vasile Lucaciu este condamnat pentru vini imaginare la un an de temniță și închis la Seghedin. Iese din închisoare cu două luni înainte de începerea procesului de la Cluj al memorandistilor. În acest răstimp el îi scrie o scrisoare lui George Pop de Băsești, un alt fruntaș ardelean. Iată cum ni se dezvăluie din această scrisoare caracterul și crezul politic al acestui erou al neamului: „Aștept cu nerăbdare procesul și sînt

plătoatori și exploatați, acaparatori și sărăciți, hoți și păgubași. Un sistem social bazat pe dreptate, egalitate și fraternitate, în care proprietatea individuală este redusă la strictul necesar, va crea indivizi altruști, iubitori de aproape și care își găsesc o perfectă armonie între interesele lor personale și cele publice generale.”

Marele ideal al lui Vasile Lucaciu era nu numai cîștigarea drepturilor naționale pentru românii transilvăneni, nu numai autonomia Transilvaniei, ci unirea ei cu România, unirea tuturor românilor într-o singură Patrie.

În slujba acestui mare ideal, Vasile Lucaciu și-a dăruit întreaga-i energie și întreaga-i viață.

După izbucnirea primului război mondial, Vasile Lucaciu a plecat la București unde a desfășurat o prodigioasă activitate culturală și propagandistică pentru a convinge cercurile guvernante românești de nevoia unirii Transilvaniei cu România.

La București, Vasile Lucaciu se împrieteneste repede și îi cîștigă de partea ideilor lui pe N. Iorga, N. Filipescu, Take Ionescu, N. Titulescu, Barbu St. Delavrancea, Mihail Sadoveanu și alții. Pentru ardoreea, pasiunea și înflăcărea cu care Vasile Lucaciu milita pentru realizarea unității naționale a tuturor românilor, el este ales președinte al „Ligii pentru unitatea națională a tuturor românilor”, ligă care îl avea ca vicepreședinte pe Barbu Delavrancea și ca secretar pe N. Iorga.

În perioada războiului și apoi după încheierea lui, Vasile Lucaciu a îndeplinit importante misiuni diplomatice în Rusia, Italia, Franța, Elveția și S.U.A. În toate aceste țări a explicat legitimitatea luptei românilor transilvăneni și a informat cercurile culturale și politice, despre marile nedreptăți suferite de români din Imperiul austro-ungar, a căutat să cîștige cît mai multe prietenii și simpatii pentru cauza poporului român.

Calitățile intelectuale deosebite, la care se adăugau cele ale fizicului său plăcut l-au ajutat pe Vasile Lucaciu să obțină mari succese în cercurile influente din străinătate. Marele orator și tribun care cu glasul tunător și gesturile poruncitoare a brațelor mișca marile mase de țărani, a știut să folosească cu multă iscusință și limbajul ales al diplomației, s-a adaptat cu ușurință cerințelor sofisticate din aristocratele saloane ale Europei occidentale. Vasile Lucaciu a rămas în străinătate pînă ce a văzut semnat Tratatul de pace de la Trianon, care consfințea visul vieții sale.

Nu a participat la consacrarea actului Marii Uniri de la 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia, dar pentru meritele sale deosebite Vasile Lucaciu a fost ales în lipsă membru al Consiliului Dirigent.

Revenit în țară după înfăptuirea Marii Uniri și consacrarea ei internațională, Vasile Lucaciu a continuat să lucreze pentru consolidarea acestei opere fiind ales deputat în Parlamentul de la București. „Nu e destul că Patria s-a unit, spunea Lucaciu după 1918, ea trebuie consolidată și această consolidare pretinde o muncă tenace și rezistentă.”

Fiind mereu în primele rînduri, Vasile Lucaciu nu a observat trecerea anilor. La puțină vreme după Unire el a trebuit să ne părăsească pentru totdeauna. Trecerea lui în neființă a avut loc la 28 noiembrie 1922 la Satu Mare. În mormîntarea a avut loc la 1 decembrie, la Șişești, ziua înmormîntării fiind declarată zi de doliu național.

Cel mai pios omagiu și cinstirea cea mai înaltă pe care putem să le aducem memoriei celui ce a fost pe drept supranumit Leul de la Șişești este să ne iubim poporul, să lucrăm fiecare după puterile și priceperile noastre la progresul lui spiritual și material, să avem tăria și puterea de a ne sacrifica, dacă va fi nevoie, chiar și viața, pentru independența și prosperitatea neamului.

PAVEL SUIAN

sentimentul că te-a vegheat no-

gi, prin urmare, la marginea ora-
în punctul unde indicatoarele de
fie te îndrumă spre Mărășești-Ba-
undeva, în stînga, printre meril
zezi și peste brazdele trase de un
or zărești ceva ce-ar putea fi ma-
u depozit, în fine, tipul de clădire
așa la care marginase sint ori par
și accesul, și utilitățile, și intere-
le citeva „Dacii” adăstînd pe-acolo
oun mare lucru, oricum, nu în ce
e încrederea. Coeficientul de nă-
mic și primul gînd e să te duci,
mai slujește mașina, prin alte

il de sîrmă al „Service”-ului e în
iferința, poarta care ar trebui să
pe șine nu luncă pe șine, prin
e învîrt, cam posaci și cam îngri-
a tot omul căruia îi bate un tachet
aude un zgomot ciudat în cutia
aude, niște cetățeni cu mari căciuli
ii infundate pe urechi, e ger și în
și în hale, la intrare te întîmpină
„Muncă, ordine, disciplină” — dar
Muncă e cu litere mari.

te astea pentru că „Service”-ul se
tă. Magazia în care funcționează
al treilea mutat; în vară se spe-
putatul cel mare, în clădirea de 9
e lei, care tocmai se construiește
o să fie, într-adevăr, un loc de
și încredere mecanică. La Foc-
lacia „Service” e în situația de pro-
Nouă și definitivă e numai firma
seea.

totuși, de voie, de nevoie îți lași
la reparat, lucrurile încep să in-
ormal și coeficientul despre care
crește simțitor pînă la cota lui

șină costă, nu-i așa? n-o poți da
oricui. Șeful, inginerul Neculai
e venit din Bacău, doarme cum
restul la un cămin de nefamilisti
u de construcții montaj, viața
el, cum putezi s-o bănuieți, nu-i
pară, dar tot ce face și tot ce gin-
a ce va fi face și gîndește. Cînd
să-i cunoști pe mecanici — pe
Gheorghe Naciu, pe C.T.C.-iștii
tan și Ion Macovei, pe băieții de

Anghel Șerban, Mihai Tăranu,
Deju, Tuchi Leon, Nelu Pricop,
e Bercuci — atunci, prin urmare,
lizezi relația om la om te linis-
știi că, în ce-i privește ci își dau
nu te lasă la greu. Unitatea fiind
cu două schimburi și numai cu 28
nici în total — relația om la om
arcă firesc înaintea relației om-
e. Nu tratezi problema cu abs-
a, care este pînă la urmă orice
e, ci cu Gheorghe Naciu și Con-
Balaban, cu inginerul Ionescu Ne-

meccanic care îți este reparatizat,
e și cum și oarecum împreună
ți de treabă. Sigur, de-aici în-
să-ți lași mașina fără nici o gri-
na mecanicului și să-ți vezi de
prin oraș ori la slujbă, numai că,
eriași buni, cum am mai spus —
de totul de el. Tînchigeria și
u, dacă e cazul, ti-o rezolvi prin
ere fiindcă acesta n-are. Dacă ai
cu pivotii sau cu rotulele, în grai
i le procuri. Trebuie să vii, de-
cu rulmenții în buzunar, dacă ai
rulmenți, să-ți faci rost de ca-
lometraj, dacă e cazul și-ți mer-
kilometrajul; una peste alta,
i te aștepti ca unitatea, cu toate
asta se îndeletnicește, cu schim-
or piese, mai cu seamă, să ducă
tor piese de schimb: amortizoare
ate, set motor, discuri frînă și
la ambreiaj, capace pompă de
o, baterii, vilbrokene. Nădejdea,
paterii oamenilor, este — vă a-
foarte mare, nădejdea dinspre
stituției propriu-zise modestă,
ală a întreprinderii pitestene
cea din Focșani e plătită și a-
tă cu piese de filiala Bacău,
e dublă subordonare, cu avan-
dezavantajele dublei subordo-
nașă, o știe tot românul, e mai
le piele decît haina.

TUDOR OCTAVIAN

„Un Monument al Independenței. Se află în fața de finisare una dintre cele mai grandioase opere de sculptură (unică prin dimensiunile sale - 33 de metri înălțime, cu peste 80 de personaje) reprezentând doborâșii la atac în luptele de la Grivița 1877. Lucrarea va fi inaugurată în cursul acestui an, la Giurgiu. Autorul, sculptorul Constantin Schirlu, elev al lui Cornel Medrea, a lucrat la acest monument timp de șapte ani.” (Constantin Iordache)

■ În nr. 43/26 nov. 1981 Flacăra a publicat articolul „66 de ani, oboșită și bolnavă, mămică de nepoți”. Eroina aceluia reportaj, Maria Mihalache, ne scrie: „Împreună cu cei patru nepoți și cu mama lor, vă transmitem cele mai sincere urări de sănătate, fericire și putere de muncă și pe viitor. Colectivul revistei Flacăra mi-a adus liniștea și mulțumirea sufletească de care aveam absolută nevoie...” În plicul în care am primit rindurile de mai sus se afla și o altă scrisoare, din care reproducem: „**POLDER Hans Robert, Heidrun Ilse, Stadionstraße, 6 8044 Lohhof/FRG Tel. 089-3104220** - Stimate familie Mihalache, sintem și noi abonați la Flacăra și am citit articolul despre dv. Ne-a mișcat adinc sufletul prin cuvintele sale simple, redându-ne un tablou despre oameni ca dv. pentru care munca, dragostea, familia și copiii sint mai presus decit orice bun pămîntesc. Nu vă putem decit felicita pentru nelimitata dv. credință în bine și în viață...” La rîndu-ne, vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri.

■ **Intreprinderea de produse ortopedice și protezare București, pentru Munteanu Vladimir, str. Pătului 8, Loco**: „Urmare a sesizării dv. făcute la revista Flacăra privind proteza genunchier, ridicată la 17 martie 1979, vă comunicăm că: pentru stabilirea modalității de rezolvare, cu toate că nu mai este în termenul de garanție, puteți lua legătura la telefonul 15 06 49 (tov. Kellerian) sau vă puteți prezenta în orice zi (exceptie simbăta) între orele 8-14 la întreprinderea noastră cu proteza, pentru a se constata cauzele pentru care nu o puteți folosi în cele mai optime condiții și eventual pentru a face remediile necesare”. Semnat: director ing. Ciobănel Paul.

■ **Ionel-Dănuț Tudorache, str. Valea Ialomiei nr. 3, bloc D 22, scara D, apartament 33, sector 6, București**: „În ultima vreme cei care locuim în cartierul Drumul Taberei sintem suptși unor dese și neanunțate intreruperi de curent electric și de apă caldă. N-am avea nimic împotriva dacă aceste ar face parte din vreun program de economii planificate, dar sigur nu este vorba despre așa ceva. Uneori intreruperile apar de mai multe ori într-o oră, altele pe tot parcursul zilei, de regulă la cele mai nepotrivate perioade, înainte de a pleca la serviciu, de exemplu. Debitele sint foarte mici, etajele superioare sint în criză permanentă. Cînd telefonăm la 16 42 41 și la 46 19 15 pentru apă caldă ni se răspunde insolent”.

■ **Miliția municipiului București, Serviciul economic, pentru Stoices Elena din șoseaua Mihai Bravu 33**: Ca urmare a controlului economic efectuat la Centrul de desfacere a cărnii din blocul P 12, vinzătorul Călin Ion a fost depistat vinzînd carne substituită calitativ și cu lipsă la gramaj, fapt pentru care va fi judecat. Șeful unității Vlad Aurel a fost sancționat contravențional cu 500 lei, pentru nerespectarea regulilor generale de comerț.

■ **Treizeci de locuitori din comuna Gighera, județul Dolj**: „Tot ceea ce am înfăptuit prin munca a două generații se va năru acum, dacă nu ne ajută cei în drept. De cînd lumea, apa din fîntinile noastre era la 12-16 metri. De cînd s-au introdus irigațiile pinza de apă s-a tot ridicat. Apa a invadat curțile și pivnițele cetățenilor. șuvoaie de apă amenință cu degradarea jumătate de comună. Dacă cei în drept nu vor lua măsuri să facă în partea de nord a comunei, imediat sub deal, un canal lung de doi kilometri, pentru scurgerea apei, și asta de urgență, apa va intra printre casele cetățenilor. Primarul Mitruț zice că singur nu are nici o putere”. Asta-i adevărat, dar împreună cu dv. ?

■ **Intreprinderea pentru construirea și vânzarea locuințelor, pentru Velciu Nicolae, bloc 469 A1, str. Zărandului nr. 6, sector 2, București**: „Problemele funcționale sesizate au fost rezolvate, mai puțin ascensoarele care vor fi recepționate spre sfîrșitul lunii ianuarie. Celelalte probleme, care nu împiedică buna funcționare a blocului, se

Scrisoare comentată

„Ei, Capulet, ei, Montague, vedeți...?!”

Ea s-a așezat pe scaunul din fața noastră fără să ne vorbească, fără să ne privească. Cufundată în sine, acolo unde sentimente contradictorii îi macină ființa. El ne vorbește trist, gata-gata să-i curgă lacrimile pe obraji, ca în copilărie. Despre o poveste incredibilă a mai putea fi azi adevărată. Dacă ne-am fi imaginat-o noi, și am fi îndrăznit a o scrie, ar fi trebuit să ne asumăm și riscul celor mai usturătoare ironii: „ceva atît de uzat!”, „atît de demodat!” Și totuși, iată, atît de adevărat!

Fiecare a plecat din orașul său - Silvia Pădurariu din Constanța, Corneliu-Dan Bocșaru din Rm. Vilcea -, venind în Capitală, cu un ocean de vise în care a te realiza includea profesiile lor moderne, ca și speranțele iubirii. Studenții fiind (ea - la Politehnică, la Chimie industrială, el - la A.S.E., la Cibernetică), viața, cu întâmplările ei neașteptate, i-a înfîlțit. S-au îndrăgostit, iubindu-se sublim „lingă porțile nopții”, ca în delicatele poezii ale lui Prevert. Onești, profunzi în sentimentele lor curate și adevărate nu credeau că se mai pot ridica bariere în calea lor, erau ca un Everest cucerit. Și au vrut să se căsătorească. „Nu, categoric nu!” au spus părinții lui Dan. „Știm noi ce să zicem, nu sinteți prea tineri?” au zis mai domol, cu înțelepciunea din bătrîni, cu grija cuminte a românului față de tinerele destine de familie, părinții Silviei. De aici a început conflictul. Între Dan și părinții, între cele două familii care nu s-au văzut niciodată (nici măcar cit familiile Capulet și Montague), între sentimentele Silviei. Drama fetei neridite de părinții bărbatului iubit atinge proporții foarte înalte, amplificată de indoială, de indoiala care taie adînc, nu cumva, într-o zi, și Dan îl va reproșa condiția sa modestă?! Acesta e, în realitate, motivul pentru care familia Bocșaru din Rm. Vilcea se împotrivesc la căsătoria fiului cu tinăra din Constanța. Pentru faptul că nu pot ei, intelectuali cu vază ai urbei, să se înrudească cu niște simpli muncitori!? Mezalăntă! Nu vor îngădui așa ceva, tocmai fiului lor! Nu îngăduie tovarășul director de bancă să fie compromis în fața tirgulii. Numai că băiatul a ajuns, la rîndul lui, tată, a adus pe lume un copil, un băiat, pe care bunicii însă nu acceptă să-l cunoască, să-l vadă, ca și pe mama acestuia. Dan poate să se ducă acasă oricînd, dar singur. Dan, în schimb, nu mai este singur și nu poate îngădui o astfel de umiliță pentru fiul și soția sa (fără acte). N-am știut că, întrebînd-o „ce sint părinții dv.?” - o rînim atît de mult pe Silvia, descoperindu-i resentimentele. Lasă ochii în jos și, de-acolo, din acel Eu zbruciat, chinat de contradicții, răspunde: „tocmai asta e, de aceea nu mă acceptă părinții lui Dan, eu sint de o condiție socială mai modestă. Tata este ceferist, mama - filatoare”. Condiție modestă? Vino-ți în fire Silvia Pădurariu! Știi în ce an și în ce societate trăim? Cum ai ajuns să n-o porți ca pe un blazon, așa cum merită? Cînd, unde și cum ai ajuns, dealtfel, și părinții lui Dan intelectuali? Oameni cu funcții și responsabilități sociale? Cum s-au îmbolnăvit de meschinărie mic-burgheză?

Dan i-a dat numele său copilului, dar nu-i suficient, spune lucid. „Sintem priviți pretutindeni, la facultate, în orașul meu, în orașul ei, între colegi, între rude, drept concubini. Priviți cu ironii abia mascate ori cu un soi de milă superioară, rece și pasivă. În aceste condiții nu sintem primiți la căminul de familii nici al Politehnicii, nici al A.S.E.-ului și nici nu ne putem da copilul la creșă. Gazda, ne-a pus și dînsa în vedere că nu ne mai poate ține...”

Fiind majori, acești tineri se pot căsători, firește, fără consimțămîntul și binecuvîntarea părinților, numai că familia i-a sechestrat lui Dan certificatul de naștere fără de care nu poate legaliza căsătoria. A încercat să obțină un duplicat de la Consiliul popular al municipiului Rm. Vilcea. Dar nu l-a putut obține. Nu știm în care temei legal i s-a refuzat (în repetate rînduri și cu brutalitate). Tovarășul director - tatăl și tovarășa judecătore - mama sint persoane influente în urbe! (Curios, tocmai tovarășa judecătore uită ce inseamnă și cum se sancționează de către lege traficul de influență?) E dreptul constituțional al lui Dan-Cornel Bocșaru de a obține un duplicat după acest act esențial de stare civilă, tovarășii funcționari de la primăria municipiului Rm. Vilcea.

CICI IORDACHE

vor executa în perioada de garanție”. De ce ați semnat recepția, tovarășe de la IPCVL?

■ **Regionala de căi ferate Galați, pentru Consiliul popular al comunei Pufești**: În programul de realizare a unor lucrări este prevăzut și aprobat și peronul din stația Pufești. Termenul final este august 1982.

■ **O sesizare din Buzău, semnată indescifrabil, merită atenție**: Am pornit-o pe valea Buzăului, ca să văd casa în care a trăit în tinerețe autorul lui „Ionică” (Vasile Voiculescu, n.n.). Spre marea mea mîhnire am văzut „cuibul” din Pîrsover, în care a crescut acest mare scriitor, în cea mai cruntă pagină. Îi felicit pe cei care au avut inițiativa ridicării unui bust, destul de reușit, în fața casei... aflate la pămînt. Propun ca tovarășul Nae, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, să propună și să facă tot ce e omenește posibil pentru restaurarea imobilului respectiv.

■ **Optsprezece locuitori al satului Apoldu de Sus, comuna Miercurea Sibiului**: În nr. 7591 și 7592 din ziarul Tribuna Sibiului, IRE Sibiu a publicat programul de intrerupere a curentului electric pe axe rurale și în orașele județului, pe cartiere și străzi. Programele îl defavorizează net pe cei care locuiesc la sat; în medie la oraș rezultă că intreruperile sint de 4-5 ore pe săptămîină, iar la sat 20-21 de ore. Anomaliile există pe axele rurale, în orele fără lumină naturală, adică între 6 și 8, 17 și 22: astfel pe unele axe în aceste ore curentul nu se intrerupe deloc, în timp ce pe altele intreruperile durează 8-10 ore! Sintem de acord cu programele de economisire, dar să fie acceptabile și echitabile pentru toată suflarea, indiferent că locuiește la sat sau la oraș. Iar aceste programe să se respecte chiar de cei ce le-au întocmit, nu așa ca acum!

■ **Muzică la „FLORA”**. Prețuit pentru calitatea serviciilor sale, restaurantul „Flora” din Capitală (responsabil Ion Mureșanu și Ștefan Vlăduț) e, de cîteva zile, tot mai căutat de amatorii de muzică bună. Explicația? Din seara de 25 ianuarie se produce la „Flora” o redutabilă formație de café concert și jazz, condusă de Marin Năsturea și Johnny Răducanu.

■ **Nicolae Horinceanu, str. 23 August nr. 1, Miercea Enciu, str. Unirii nr. 16, ambii din Tecuci**, împreună cu alți patru locuitori din comuna Matca, Liești și Amara: Din întreaga rețea comercială a țării lipsesc cu desăvîrșire discurile, benzile și casetele înregistrate cu muzică de fanfară. Foarte mulți sint iubitorii acestui gen de muzică cîntată la fanfară - muzică populară, ușoară ori chiar marșuri - dar nu știm de unde și cum putem procura astfel de înregistrări.

■ **Grigore Emanoil, Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 24, scara 2, etaj 2, apartament 22, București**: În 1979 am sesizat Consiliul popular al sectorului 5 asupra faptului că Sfîntescu V., colotătarul nostru, obținuse reparații în exclusivitate - deși legal nu avea dreptul - pentru bucătărie și camera de acces. ICRAL Cotroceni vine, constată adevărul sesizării și pentru intrarea în legalitate îl acționează în judecată pe Sfîntescu. Instanța de fond dă dreptate ICRAL, deci nouă - pentru că în același apartament locuiesc încă trei familii - iar decizia Tribunalului Suprem al RSR - nr. 41/23.05.1981 confirmă hotărîrea instanței. Au trecut opt luni, am fost în tot felul de audiențe, dar decizia tribunalului nu s-a aplicat încă. Sfîntescu se laudă că puțin îi pasă de tribunal, că are „pile”, că ICRAL nu va îndrăzni să dea curs deciziei și că el nu va elibera camera de trecere și bucătăria. Chiar așa?

■ **DPMOS - Municipiul București, Oficiul forțe de**

muncă: Vă facem cunoscut că Vasilescu Alexandru din București, Calea Giulești 111, bloc 5, scara E, apartament 155, sector 6 a fost repartizat la ITSAIA, Autobaza 1 București, ca șofer.

■ **Mihai Alexandru, str. Emanuel Gojdu nr. 2, etaj I, apartament 5, Timișoara**: Sint operat de cataractă la ochiul drept. În oraș n-am găsit lentilele necesare, așa că ochelarii folosiți, împreună cu noua rețetă, i-am pus într-un pachet și i-am expediat prin Of. 5, N. Bălcescu, Timișoara, la 15 septembrie 1981, pe adresa Mihai Lebedeanu, str. Mezeș 25, sector 1, Of. 63, cod 78638, București, ca să mi-l schimbe. De atunci au trecut 120 de zile, dar ochelarii trimiși în pachet către București n-au mai ajuns la destinație. Am reclamat la diferite foruri fără rezultat. Cine se face vinovat de neglijență?

■ **Uniunea Tineretului Comunist, Comitetul orașenesco Găești**:

Petiționara Ciufu Elena este pensionată pe caz de boală. Din discuțiile purtate cu locatarii căminului de nefamilisti, cu administratorul căminului și cu alți factori de răspundere de pe raza orașului a reieșit că petiționara este autoarea a o serie de scandaluri publice, iar în cadrul căminului nu este deranjată, administrația s-a preocupat și se preocupă pentru asigurarea liniștii și condițiilor normale de viață.

■ **Iordan Elisabeta, Calea Vițan 231, bloc 6, scara 2, apartament 195, sector 3, 74369, București**, împreună cu ocupanții apartamentelor 182, 196, 194, 207, 203: „Din 1979 și pînă acum Taulea Savesa de la apartamentul 183 ne tulbură liniștea și în special liniștea nocturnă. Astfel, pe lingă faptul că locatara Taulea folosește aspiratorul după ora 23, dereglează intenționat ceasul cu cuc în jurul orei 24.00, făcîndu-l să cînte cîte o jumătate de oră; dînsa are o viață foarte plină de evenimente care, indiferent de ziua săptămîinii, se încununează cu o petrecere foarte zgomotoasă”.

■ **Combinatul chimic Tirnăveni, Serviciul PIRMA**, cu privire la sesizarea Mariei Ignat din comuna Cucerdea, județul Mures, absolventă a liceului industrial nr. 1 de chimie din orașul Tirnăveni: Pînă în prezent, din promoția anului 1981, cu repartiție la noi, au fost încadrate 18 fete din totalul de 64. Un număr de 8 fete, printre care și tov. Maria Ignat, au fost încadrate începînd cu data de 14 ianuarie 1982. Menționăm că încadrările s-au făcut (înindu-se seama de media obținută la absolvire, cit și de greutatea familială pe care le are fiecare).

■ **Romulus Bejan, Calea Moșilor nr. 112, scara I, etaj 4, apartament 215, București**: Ca și alții am vrut și noi o plăcință de Anul nou. Foile de plăcință furnizate de Fabrica Pajura București - pe care cu regret nu vi le pot arăta - erau negre, acre și urit mirositoare. O cocă inutilizabilă. Am fost nevoiți s-o aruncăm. Nu este o întâmplare. De cîteva luni asta e regula. E păcat să ne batem joc și de materia primă, și de manoperă, și de cumpărători.

■ **Nicolita Lungu, comuna Măcina, județul Vilcea**: În anii 1969, 1970 și 1972 am lucrat ca muncitor sezonier la IAS Nazarcea, comuna Poarta Albă, județul Constanța. Am lucrat și în alte părți dar acum am ajuns la vîrsta pensionării. Am nevoie de acte pentru dosar. Am trimis pînă acum patru cereri pentru ca să mi se elibereze o adeverință cu timpul servit. Nu mi-au răspuns nici pînă azi. Vă rog foarte mult să mă ajutați.

■ **Crainic Romulus, comuna Miercurea Sibiului**: În luna decembrie 1980 am cumpărat de la magazinul „Sport” din Sibiu o pereche de schiuri pentru copil la prețul de 375 de lei. Fîind fără legături am întrebat pe tovarășa vinzătoare de unde le pot procura. Mi-a răspuns că tot de la dumneaei, cînd vor sosi. De atunci a trecut mai bine de un an, am căutat legături pentru schiuri de copii în orașele Sibiu, Baia Mare, Deva, Arad, Brasov. Peste tot același răspuns: NU AVEM.

■ **Puzderie Gheorghe, București, str. Lacul Zănoaga nr. 35, blocul M 9, scara B, etaj 9, apartament 83, sector 6, om al muncii la Intreprinderea chimică Victoria (Militari)**: V-am expediat un tabel ce cuprindea numele a 86 de muncitori prin care vă rugăm să se intervină

la conducerea ITB să ne sprijine în rezolvarea marilor necazuri pe care ni le fac zilnic. Anume: Autobuzele de pe linia 321, singurul mijloc de transport care ajunge la Platforma chimică Militari să circule conform tururilor stabilite, adică la intervale de maximum 15 minute, nu la 40-50 de minute, ca acum. Problema lor am ridicat-o de foarte multe ori în ședințele de sindicat. La capetele liniilor 136, 236, 180, 178, sint controlori care-i lasă pe șoferi să plece după bunul lor plac. Propunem să se țină o evidență strictă a autobuzelor în sensul ca toți șoferii să oprească în stații, iar la cap de linie să nu staționeze mai mult decit au prevăzut în itinerar, să se folosească aparatele TAHOGRAF care de ani de zile, în alte unități de transport, dau foarte bune rezultate.

■ **Adrian Ionescu str. Elena nr. 4, apartament 19, sector 2, București**. Este regretabil faptul că accesul turiștilor în mina de la Slănic - Prahova se face aproape „primitiv”, cu un ascensor vechi foarte, la care se adaugă comportamentul la fel de „evoluat” al unor incadrări față de turiștii adulți, dar mai ales față de copii. Este vorba mai ales de cetățeanul de la suprafața liniei care coordona plecarea ascensorului și care - nepurtînd ecuson - mă simt obligat să-l descriu ca fiind o persoană brunetă, voinică, de aproximativ 40 de ani.

■ **Pănătau Ion, str. Lanternei nr. 100, Colentina, 72514, București**: În numele adevărului vă aduc la cunoștință următoarele: Pe ziua de 15 decembrie, orele 18.00, mi-au venit lemnele conform programei făcute cu trei luni de în urmă, la depozitul 204 OB... La descărcare am observat mai puțin combustibil decit plătisem. Împreună cu doi matori am procedat la cîntărire, constatînd că lipseau 1170 kg de cărbuni. M-am dus la depozit, al cărui șef m-a asigurat că în cinci zile imi va trimite „restul de 1170 kg”. De atunci mi-au rămas doar drumurile și așteptarea. Sintem pensionari și bolnavi, ei și soția, nu mai avem puterea să alergăm după cărbunele sustras.

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Poșta redacției

■ **Floare Gavor - Baia Mare**: Aveți dreptul, dar cu obligația să-l lucrați personal sau ajutat de membri ai familiei, fără a-l transmite unei persoane străine. ■ **Miron Istrate - Pitești**: Vă înțelegem, dar nu există o variantă legală. ■ **Tudor Leac - Inșurăleț (Brăila)**: Mai intii, îndepliniți-vă obligațiile care vă revin. ca stagiar, și apoi veți mai vedea. ■ **Ion Goneașă - Bucșan (Giurgiu)**: Adresați-vă Arhivei M.A.N., Drumul Taberei nr. 9-11, București. ■ **E. Cocirlă - Suceava**: Așteptați răspunsul Ministerului Muncii. ■ **Mihai Kuntzelman - Arad**: Se repartizează proporțional cu numărul de persoane. ■ **Ion Goran - Bușteni**: Dacă sinteți nemulțumit de soluție, o puteți ataca cu memoriu la Procuratura Generală în vederea introducerii unui eventual recurs extraordinar. ■ **Elena Ioniță - București**: După ce veți obține certificatul de moștenitor, prin deschiderea succesiunii la notariatul de stat local, puteți dispune de imobilul în cauză. ■ **C. Constantin - Galați**: 1) În cazul nepredării locuinței la termenul stabilit prin contract, unitatea contractantă este de drept în intirziere și va plăti beneficiarului penalizări; 2) Creditele și dobînzile aferente se rambursează la CEC începînd cu luna următoare termenului prevăzut în contract pentru terminarea construirii locuinței, respectiv, cumpărarea acesteia; 3) În situația în care locuințele au suprafețe intermediare, pentru aceste diferențe se va adăuga sau scadea din preț pentru fiecare mp suprafață utilă. ■ **Ion Iacob - Iași**: În termen de un an trebuie să instrăinați cea de-a doua locuință. ■ **Floria Diaconu - Cluj-Napoca**: Urmăriți în revista „Viața studentescă”. ■ **Anica Ristea - București**: Nu există. ■ **Tamara Ciupercă - Beceni (Buzău)**: Trimiteți.

MARGA NEDELEA

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

M-am ferit, pe cât mi-a fost posibil, în anii aceștia, să intru în discuțiile literare, rezervându-mi doar dreptul și resimțind doar datoria de-a face din când în când literatură. Mi-au plăcut și cred că plac tuturor oamenilor înfloriri spirituale, diversitate, libertatea de gândire și de creație și cred că nimic nu e mai presus decât șansa omului de a se cunoaște pe sine însuși, prin toate mijloacele, inclusiv prin creație artistică. Ei, bine, cu pași înapoi, cu unele rătăcirii laterale, literatura română a acestor ani și-a urmat destinul și mi-aș permite să încep de fapt cu concluzia, o concluzie care e desigur a mea. **Niciodată n-am fost mai bogată literatura română ca azi, niciodată n-am avut poeți atât de mari și de numeroși, niciodată n-am avut prozați atât de mari și de numeroși, niciodată n-am avut dramaturgi atât de mari și de numeroși, niciodată n-au fost și n-alte domenii ale culturii atâtea valori condensate.** În mod intenționat n-am considerat între înfloririle revelatorii ale spiritului critica literară deoarece, în momentul de față, dintr-un complex de motive, actual critic nu are libertatea de cuget de a se exprima despre cărți, ci face un penibil partizanat în foarte multe situații. Niciodată în critica literară un critic literar nu a constituit prin el însuși expresia obiectivității. El a fost întotdeauna subiectiv. Iar privirea obiectivă asupra valorilor literare a rămas să fie suma sublimă a subiectivităților conjugate în timp sau peste timp. Titu Maiorescu nu era obiectiv când îl descoperea pe Eminescu. Dar subiectivitatea lui a fost într-o asemenea măsură exactă, încât a fost însuși atunci, sau mai mult, apoi, de o întreagă cultură, de un întreg popor, și-a putut părea punctul de vedere obiectiv asupra operei lui Mihai Eminescu. Dar Maiorescu era subiectiv cu opera lui Eminescu, nu cu Eminescu însuși. Din păcate, critici literari români de azi desfigurează fizionomia morală a conștiinței lor, plusând sau micșorând merite operelor din pricina raporturilor cu autorii operelor. Ce altceva face, spre exemplu, un critic care a ajuns să și teoretizeze propria sa tăcere asupra unor opere și s-o considere act critic decât samavolnicie morală? Cum să numim pe respectivul Nicolae Manolescu altfel decât un biet regizor de culise care răstoarnă grabă cărți, dar mai ales construiește în grabă ierarhii literare orfane de opere pe care imi închipui că nu le putem considera proaste numai pentru că nu le-a citit și nu vrea să le citească Nicolae Manolescu? Am crezut în acest critic și cred și acum în gustul lui. Dar tocmai în numele esteticii pe care se prefacă a o apăra, criticul Manolescu greșește introducând în discuție un criteriu străin de estetică și anume atitudinea civilă a unui scriitor sau a altuia. Lui N. Manolescu nu-i place Ion Lăncrănjan. N-are decât să nu stea la aceeași masă cu el. Dar cărțile — dacă vrea să fie critic literar și dacă vrea să fie, mai ales, profesor de literatura română la Universitatea din București și să predea relații literare române, nu istoria relațiilor sale cu Lăncrănjan — trebuie să i le citească. Nu știu cum să mă exprim eu ca să fiu foarte clar. Chiar și dacă dorește să i se pară proaste, obligația aceasta nu devine mai mică: trebuie să pună mina și să citească romanele și nuvelele lui Ion Lăncrănjan. Că vrea Manolescu sau că nu vrea, Ion Lăncrănjan, cu care nici eu personal n-am cunoscut ce raporturi civile și pe care și eu îl consider un om dificil și citeodată iritant, este un scriitor. Eu cred chiar că este un mare scriitor. Falsificarea grosolană, în numele esteticii, a unuia dintre primele comandamente ale esteticii, și anume luarea la cunoștință, este descalificantă. Cu aceasta deschid de fapt problema pentru care scriu cele de față. Sunt unii care vor să împartă cultura română de azi în două tabere. Pe mine, ca și pe alții, ne-au și catalogat, ne-au și azvirlit într-un grup anume. Dar eu cred că și de-o parte și de alta se greșește grav mizându-se pe această prăpastie care în fapt nu există. Literatura nu este compusă din scriitori, ci din cărți. Ce este divizat la noi, dacă trebuie neapărat să existe această tranșee, este viața literară, care, trebuie să mărturisesc aici, n-are absolut nici o importanță pentru valoarea unei literaturi. Poți fi coleg de masă la circumștații care cineva despre care am auzit că ar exista, Norman Manea — n-am luat cunoștință de dînsul și opera dînsului pînă acum, dar am auzit că m-a înjurat într-un interviu — și în schimb să fii coleg de literatură cu Shakespeare. Nu-i obligatoriu ca Shakespeare să vină în fiecare seară la Casa scriitorilor sau să participe la ședințele pe comisii ale Uniunii scriitorilor. Se amestecă planurile într-un mod aberant. Nicolae Manolescu era criticul cel mai fascinant al presei noastre în clipa cînd stătea la Cimpina și-și scria cronicile despre cărți, nu despre autori. Intrat în jocul de prietenii și adversități al vieții literare și ajuns la o catedră de unde emite tot felul de „judecăți”, unele dintre ele tipărite în cursuri, N. Manolescu, pe lângă faptul că s-a efeminat mult, și-a pierdut tocmai autonomia estetică pentru care crede că luptă. Nu poate exista nici o autonomie estetică, scumpe critic, decât după ce citești cărțile. Dumneata

al avut dreptul pe care nici un critic român nu l-a avut — și e bine că l-ai avut — ca pe parcursul a două decenii să te exprimi săptămîna de săptămîna despre cărți. Dar nu ți-a dat nimeni dreptul să faci, să nu citești, să pui prejudecățile dumitale mai presus de realitățile literaturii. Ce e cu acest zid al tăcerii împotriva lui Paul Anghel? Doriți să-i creați un boicot al petrolului? Dar Paul Anghel există, este la fel de membru al Uniunii scriitorilor ca și dumneata și nici în legătură cu el, și nici în legătură cu Lăncrănjan n-are nimeni dreptul ca în organul de presă al tuturor scriitorilor români, „România literară”, să acționeze minimalizator. A, dacă ar fi o revistă personală, pe care fiecare ar scoate-o pe banii lui sau pe banii unui personaj caritabil, ar fi de înțeles orice tăcere. Dar de ce a tăcut N. Manolescu în cazul cărților lui Dinu Săraur? În actuala organizare a vieții literare, tăcerea e, cred, nu un semn al moralei criticii, ci o imorală confrerie inacceptabilă. În alte cazuri însă, Nicolae Manolescu n-a tăcut. A vorbit. Și a vorbit ce a vrut, să recunoaștem. Nu am citit lucrurile mai jignitoare, mai inexacte, mai oribile despre unul dintre cei mai mari poeți ai zilelor noastre, Ion Gheorghe, despre una dintre cele mai înalte conștiințe pe care le avem, Ion Gheorghe, decât în cronicile de o sălbatică adversitate și de o neputincioasă, sterilă potrivnicie ale lui N. Manolescu. Mă întreb dacă un critic atât de talentat și atât de expresiv nu are chiar nici o remușcare pentru erorile pe care le face. Mă întreb inutil însă. Probabil că N. Manolescu și-a însușit într-o asemenea măsură viața literară, încît o suprapune pe de-a-ntregul literaturii pro-

dar n-am să accept niciodată să fiu implicat într-o replică asemănătoare mai degrabă cu o delatiune decât cu un dialog literar. Argumentele de autoritate nu ajung, stimate Dan Zamfirescu. Nu cu ideea că Alexandru Ștefănescu crede că tezele din iulie 1971 implintă un cuțit în inima literaturii (cucur pe care Al. Ștefănescu nu l-a afirmat) vei putea convinge dumneata pe cineva că susținerile sînt incorecte. Această insinuare neculturală, această lipsă de măsură, această falsă vigilență, această implicare a politicii acolo unde nu-i e locul mă deprimă. Firește, astăzi politica Partidului Comunist Român, de libertate reală și de protejare a ființei și demnității fiecăruia, nu permite transformarea unei delațiuni într-o măsură represivă. Dar metoda unui cărturar eminent ca Dan Zamfirescu, de a amesteca, între argumente plauzibile, și insinuare cu privire la opiniile celor cu care el, Dan Zamfirescu, nu e de acord, și de care nici eu nu sînt încîntat (mai ales avînd în vedere faptul că aceia la care se referă Zamfirescu mă și înjură direct) este inacceptabilă. Pe acest drum nu se poate ajunge nicăieri. Ce argument este acela că Ștefănescu sau Manolescu sau Manea n-au dreptate pentru că așa seamănă cu ce a spus Europa liberă? Nu fac aici analiza Europei libere, al cărei client sînt din adînci tinerete, dar vreau să cred că modul acesta de a gîndi va expira și că proștiiilor pe care le spun, ca într-o rătăcire a minții, unul sau altul nu trebuie să li se răspundă cu diversuni retorice. În cultura română au existat polemici fabuloase, frumoase prin ele însele, polemici așa de tulburătoare încît nici nu mai conta la un mo-

Arghezi și să ceară trimiterea lui la pușcărie, Iorga a intervenit pentru eliberarea lui Arghezi din pușcărie. Și nu este asasinul propriului său ideal, ci, din contra, este ctitorul unui ideal moral. Așa ar trebui să procedăm. Să ne păstrăm demnitatea intelectuală și să ne străduim a aduce argumente intrinseci literaturii, nu să arătăm cu degetul pe un adversar de idei pentru că a trecut strada pe roșu sau că a suferit de pojar. Acestea toate sînt elemente constitutive ale dosarului cetățeanului respectiv. Dar ele nu pot deveni în nici un fel dovezi într-o dispută literară. **Loialitatea noastră față de partidul din care facem parte trebuie, după opinia mea, să se manifeste și într-o luptă deschisă pentru totalitatea și unitatea culturii naționale românești. Și, ca să fiu și mai exact, pentru totalitatea și unitatea culturii din România de azi.** Firește că-n cultura de azi există direcții și personalități diverse. Dar eu mărturisesc că, așa cum l-am iubit pe Marin Preda pentru marile sale cărți, pentru opera sa unică, îl iubesc pe Ioan Alexandru, această luminare de geniu la nunta stelară a unei generații, n-am să pot suporta cîte zile o avea goliciunea de spirit, micimea morală, răutatea, meschinăria și vulgaritatea cu care e tratată opera lui Eugen Barbu, unul dintre cei mai mari scriitori pe care i-a avut această țară, omul care în viața lui a jignit pe unul sau pe altul, m-a jignit și pe mine, nu-i vorba, dar care are o meserie de bază, literatura, și la ea ar trebui să ne referim. (Apropo, am auzit că se pregătește un nou proces lui Eugen Barbu, proces în cursul căruia se va dovedi că a plagiat, în noul său roman, „Săptămîna nebulilor”, prețul, căci a mai fost publicat prețul de 20 lei și pe o altă carte.) Într-o zi — iată, spun un lucru trist — Eugen Barbu nu va mai fi, așa cum într-o zi Marin Preda n-a mai fost. Bănulesc, spre exemplu, că Barbu are remușcări că a stîrnit cîndva o campanie nedreaptă împotriva lui Preda. Dar Barbu are un suflet mare. Au oare atîta suflet cît el cei care azi îl urăsc și-l minimalizează spre a regreta, măcar în acea clipă, pe care o dorește cît mai spre sfîrșitul primului secol al celuiilalt mileniu, încît să fie cutremurați că nu s-au ocupat de opera lui Barbu, ci de omul Barbu și l-au chinuit ca pe hoții de cai?

Pentru totalitatea și unitatea culturii române

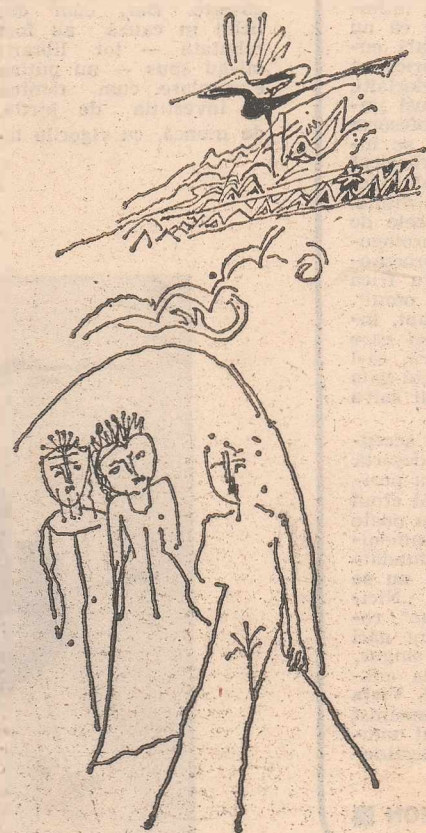
priu-zise. De curînd N. Manolescu a desființat cordial și o carte despre care absolut toți criticii ce se exprimaseră anterior au afirmat că e o carte mare: „Săptămîna nebulilor” de Eugen Barbu. În fine, și cu N. Manolescu, și cu un alt critic, Alexandru Ștefănescu, pe care mai mulți oameni ai condeiului l-au criticat pentru niște afirmații din revista „Convorbiri literare”, se poate discuta, bineînțeles dacă N. Manolescu acceptă să deschidă buzele sale de sfînx esteticoliterar. Se poate discuta chiar și cu un cetățean a cărui activitate n-am avut prilejul s-o cunosc și care am auzit că s-a mai ocupat de mine în diverse prilejuri. S-a ocupat și m-a înjurat. N-am să intru într-o dezbateră cu acești oameni. Nu sînt nici pregătit s-o fac în clipa de față și nici nu cred că e interesant. E trist, e sufocant și jignitor modul, spre exemplu, în care — tocmai în numele unității literare — Al. Ștefănescu (care n-a rămas un vagabond al soartei datorită vreunui ludic și purist, ci datorită unui mesagist și militant incult ca mine) împarte, fără nici un drept, literatura română în două. Împărțire cu atît mai falsă, cu cît citești măcar una din cărțile fiecăruia dintre cei aruncați în tabere așa-zis vrăjmașe. Nu cred că e vreun purist mai emoționant sub raport estetic decât marii mesagisti I. Alexandru, I. Gheorghe, E. Barbu, P. Anghel. Ce împărțire e aceea care nu durează nici pînă la prima replică? În mod curios, deși acești cetățeni m-au atacat și m-au jignit, eu voi intra în polemică nu cu ei, ci cu cineva care a intrat în polemică de curînd cu ei. Afirmăm că se poate discuta cu acești oameni prin mijlocirea argumentelor și în teritoriul culturii. Asta a făcut criticul C. Stănescu în „Scinteia” și cred că a făcut bine, echilibrat, cinstit și fără să aibă aerul că descoperă o conspirație. Nu vreau să afirm că n-ar exista o asemenea tăcere critică împotriva citorva scriitorilor. Dar această conspirație este o conspirație LITERARĂ. Și aici trebuie să mă despart în mod explicit și vehement de criticul și istoricul literar Dan Zamfirescu, căruia îi mulțumesc că-mi ia apărarea în revista „Săptămîna”, condusă de Eugen Barbu, dar cu care nu pot fi de acord, în nici un caz, nu pot fi de acord cu ușurătatea cu care aduce acuzații politice unor texte literare. Dealțul, Dan Zamfirescu citează greșit o formulare esențială a lui Al. Ștefănescu: „atmosferă încordată” în loc de „atmosferă de muncă încordată”. Poate să mă batjocorească Nicolae Manolescu cît o vrea, poate să mă păteze Ștefănescu Alexandru cu cît noroi are la îndemînă, poate să mă atace din nou în revista „Familia” (revistă care parcă s-ar cuveni să fie mai serioasă și să fie chiar condusă de redactorul ei șef),

ment dat obiectul polemicii, încît nici nu mai știu cine a avut dreptate. Chiar așa, cine a avut dreptate, Arghezi sau Iorga? Desigur că și aceia și-au spus lucruri jignitoare și că la un moment dat Arghezi a răsturnat tot ce n-a încapat în dicționarul limbii române în capul marelui său rival cu care împărțea virful spiritualității naționale. Dar am să notez aici și un amănunt pe care Eugen Lovinescu l-a comentat savuros în revista „Sburătorul” în anii '20. Dacă țin bine minte, Lovinescu spunea că a citit o notiță undeva, mi se pare în „Neamul românesc”, în care se spunea că Nicolae Iorga a intervenit pe lângă suveran pentru eliberarea din pușcărie a domnului T. Arghezi. Pamfletarul de idei, zicea Lovinescu, a eliberat din pușcărie pe pamfletarul de cuvinte. El este deci asasinul propriului său ideal. Nu știu dacă Iorga ar fi avut vreo satisfacție să știe că Arghezi mai stă în pușcărie un timp. Dar știu că în loc să-l reclame pe

Constat, iată, și o altă plăcere, aceasta fiind de-a dreptul dezgustătoare, plăcerea de a păta înaintași. Una e să preluăm critic moștenirea culturală și alta e să căutăm toate nodurile în papură, toate relele imaginare în viața lui Goga, a lui Bacovia și acum, mai recent, a lui Eugen Lovinescu. Sigur că nu putem fi de acord cu toate ideile lui Eugen Lovinescu. Sigur că nu putem fi de acord nici cu unele idei ale lui Călinescu nemaivorbind de ceea ce a greșit în viața lui Octavian Goga și în unele articole ale sale aceluși nesfîrșit de mare poet. Cînd s-a referit la necesitatea ca moștenirea literară să fie preluată cu demnitate și cu spirit de responsabilitate critică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a stăruit tocmai asupra organicității culturii române de-a lungul întregii ei existențe. Și nu vom înfăptui o indicație a președintelui țării excelînd în ponegrirea înaintașilor. Să preluăm critic moștenirea literară înseamnă nu să micșorăm statura lor spirituală, ci să fim corecți și demni, să spunem adevărul, dar să nu uităm că supremul nostru interes e ca personalitățile culturii române să iasă din această bătaie permanentă cu timoul mai luminoase, mai întărite, mai proeminente între virfurile culturii mondiale. Desigur că unele din ideile pe care C. Vadim Tudor le-a considerat criticabile în opera teoretică a lui Eugen Lovinescu sînt criticabile. Dar să nu uităm că Eugen Lovinescu este realmente cel mai mare critic român dintre cele două războaie mondiale, că este autorul celei mai moderne și organice orientări literare de după primul război mondial, că revista lui este un model de receptivitate față de nou, iar cenacul lui un exemplu viu de democrație a culturii și de superioară sărbătorire a valorilor. Cum putem uita că la lumina marii minți care a fost Eugen Lovinescu au trăit sau chiar s-au născut ca scriitori Ion Barbu, Hortensia Papadot-Bengescu, Camil Petrescu, Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Felix Aderca, Vladimir Streinu, că el, Lovinescu, a incredintat cronică dramatică lui Liviu Rebreanu, că el, Lovinescu, este însuși un foarte mare scriitor? Pe de altă parte, imi amintesc ce săracă a fost sărbătorirea a o sută de ani de la nașterea lui Goga. Parcă era o plăcere printre unii colegi că gata, nu i se face o sărbătorire prea mare lui Goga. Niște amărîte de cuvinte, niște zgribuite figuri de poeți români, oameni superbii. Ion Gheorghe, Mircea Micu, Ioan Alexandru, Gheorghe Pituț, casa Goga nedeschisă, la Ateneul Român cîntîndu-se Bartók. În vreme ce la Ateneul Român n-avea loc aniversarea Goga. Toate de ce? Sîntem oare prea mari în ochii lumii, noi și înaintașii noștri, și trebuie să ne mai micșorăm pentru ca să nu se consume prea mult bronz pe monumentele scriitorilor români?

ADRIAN PAUNESCU ■

(Continuare în pag. 17)

ION GHEORGHE

„Poetul“

Vino, naște-te din cine vrei tu,
Din datoria de-a veni: fă lucrul tău
Decum răsare soarele, pină apune;
Vino, născându-te din pasare,
Din floare, din sămînță, din fecioară:
Pe cel dintîi l-au alungat cu pietre
L-au răstignit pe la izvoare;
Și l-au vărsat lichidele primordiale:
Dunga de sînge și umori
Se vede și-acum băloasă pe planetă —
Ca un fiitl arzînd spre dinamita
De sub această lume mult îngăduită:
Pe vărsătura de oțet și fier
Țișnită de sub coasta ruptă de lance
Se-arată îngrășarea semințiilor
In viermușală.
Vino, naște-te din cine vrei tu,
Fă lucrul tău de cum răsare soarele,
Pină apune; zădărnicește-te și tu,
Cel așteptat de mii de ani:
Popoarele, sorbind din bidul lor de sînge
Se-ncaieră nesăfioase, se ling

Pe degete — cele mai mari
De singele frățesc al celor mici;
Cei puternici își șterg cu dosul
Păroasei labe, gurile murdare
De singele celor mai slabi

Vino, naște-te plîngînd, din cine vrei;
Calcă neputincioasa lor înțelepciune
Ce trece-n om stricată încă din sămînță
Și-n laptele de mamă, al trădării;
La pieptul tău adună-i pe nemulțumiți.
Progeniturile-s ingenunchiate
La idoli părinților înșelători:
Deșartă-le, tu, singele cel acru
In care colcăie sămînță lacomă,
De viață pingărită, de dorinți fără
blindețe

Și venele le spală și zvîntă-le
La soare; și corzi de liră
Fă-ni-le și oasele deșartă-ni-le
De-acel nămol stricat —
In care-aud foiala neadormită
De fapte-nrobitoare și-așițări —
De mii de ani ai speței noastre
Această crincenă flertură, ca bulionul
Crește și-adaugă fărădelegi
In eprubetele unui laborator
Unde virtutea e ciumată
Iar dacă nu te părăsește tribul
Te urmărește in singe-asupritorii;
Din sinea ta îți ies in cale
Și răbdătorii te nimicesc, pe cînd
Îți vine rîndul.

O, adă-ne iertarea de părinți
Uitarea datoriiilor nedrepte
Și-a adevărurilor in care ne-am născut:
Taie legătura ce ne robește
La sufletele lor;
Cînd noi strigăm și plîngem
Prin cetate, pe sub fereastra libertății
Les bătrînii la catedre,
Buhăiți de somnul seîrnăv
Și de petrecere in patul

Acestei fecioare mincinoase; slujnică
perversă

Pe care-o pipăie stricații
Și vin cu labele acrite de sudoarea-i
Să ne mîngieie pe cap: ne cumîntese;
Ne timpim de strania ei transpirație,
O slugărim la babalici
Și după uși o-nghesum.
Cînd Libertatea e de vîrsta noastră;
In patul cald al travestiților
Ne fascinează: iar din această deșuchere
Nasc profeții și cei ce cîntă
Pe grămada de gunoi a lumii..

Vino, naște-te din cine vrei tu;
Zădărnicește-te, sleiește tu sămînța
Din care cineva tot se va zămîsli:
Află că n-ai pe cine să te răzbuni:
Ei sînt bătrîni și au dreptate —
Căci sînt bătrîni: o-nvățătură
Bine seîrnăvită ne hrănește;
Sînt bine coapte fructele de anotimpuri
La astrul mincinos;
Ei se cunosc demult unii pe alții.
Își dau preț și laudă, cu cit se știu
Mai pingăriți și prinși in fapte crincene;

Vino, naște-te din floare,
Din sămînță sau femeie; murînd
Fă-ți lucrul tău de dimineață
Pină seara:
Cea mai frumoasă fiică a cetății
Va fi zvirlită-n patul tău
Să te cumpere tagma jefuitorilor.
Dar eu mă rog de moarte tină,
Mie, celui neascultător
De povețe: să mă sfișie
Poporul miniat de adevărul meu;
Să rupă, cel supărat de adevăr,
Carnea poetului cetății.

Ci eu tot voi striga pe cel născut
Cînd cad meteoriții;
Să vină, să-și ridice lumea împotriva,

Părăsind învățătura de-a gata;
Un fiu legitim, nelegitim
De care poporul tată să tremure,
Să-nțimpe cu teamă pe fiul salvator;
Ci eu tot voi striga plîngînd
Spre cel ce va veni:
Gata să mor strivit de pietrele voastre,
Invățîndu-vă la nesupunere;
Arătînd cu degetul lingăii
Ce-au lins picioarele poporului
Să-l poată lua mierea și laptele.
Numai poeziile trebuie știuți de frică —
Ei nu sînt nebuni; ei își iubesc poporul
Cu prețul vieții: cei prea sătui
Nu mai poartă grija patriei —
Și se văd popoare tot mai lașe
Punîndu-și cîntăreții la-ngrășare.

Poetul este cel ce vine și nu-i lăsat
Să-și ducă rostul pin-la capăt:
El doar incepe;
Poetul pune totul la cale: dar nu
infăptuiește —
Căci faptele sînt lucrul omului,
Dar dacă-l iartă de gimnastică,
Și exerciții militare —
E semn că i s-a dat să scrie
Catinarele cetății.
Vino, naște-te, va zice poetul
Cu fața către pîntecele rodit
Al patriei. El se strigă pe sine;
La cîntecele sale, vin bărbații salvatori:
Aceștia lucrează de dimineață pină seara
Și-a doua zi, el plînge după altul;
Poetul este miel de jertfă —
Pe piatra templului să-i curgă singele;
Să bea multîmea. Să rămînă
Patria însărcinată. Dimineața
Să se nască bărbații poliției.
Pentru-aceste datini, supărare nu-i,
Nici din partea celor ce conduc,
Și nici dintr-a cetății.
Poetul doar așa știe c-a fost pe lume
Din singele-i, născînd bărbații salvatori.

Proză

**Octavian Paler:
„Viața pe un peron“**

Puțini sînt scriitorii
noștri contemporani care
reuesc să ne propună
fascinante spectacole de
idei așa cum ni le pre-
zintă Octavian Paler.
Fiecare nouă carte a sa
este o invitație la o a-
ventura intelectuală plină
de neprevăzut și drama-
tism. Autorul o întreprinde
sub stindardul
larg desfășurat al cul-
turii și in numele celor
mai scumpe idealuri ale
omului de azi și dintot-
deauna. Din astfel de
tentative el se întoarce
cu vesti tulburătoare
despre condiția umană.

Romanul lui Octavian Paler, **Viața pe un peron** (Ed. „Cartea românească“), recent apărut, este o scriere care te subjugă de la primele pagini citite. Ai impresia că asisti la facerea și desfacerea unei vrăji. Un fost profesor de istorie nimereste într-o gară pustie și necunoscută. In ciuda numeroaselor detalii pe care autorul le oferă cu generozitate, locul rămîne misterios, e un „loc rău“, cum ar fi spus Philippide. Timpul e abolit — doar minutarul ceasului de la gară se mai învîrte. Nici un tren nu vine și nici unul nu pleacă. Pretutîndeni se insinuează praf și ierburi care se inmultesc vertiginos. In sala de așteptare sau pe peron își face simțită prezența doar un călător — Profesorul — care trăiește, in acest decor de „paradis in destrămare“, experiența solitudinii absolute, aidoma unui pustnic într-o grotă. El își caută salvarea in scris. Așternînd pe hirtie povestea vieții sale, Profesorul speră să alunge monotonia zilelor, crede că poate popula golul din jurul lui cu întîmplări care i s-au petrecut sau i s-ar fi putut petrece. Biciindu-și imaginația pentru a inventa personaje și întîmplări cit mai palpitante, eroul se amăgește că nu e singur. Dar, mai ales, ordonînd cu migală cuvinte, el speră să se înțeleagă, încearcă să priceapă unde a greșit el și unde este eroarea celorlalți, pe care îi hulește și la tovarășia cărora totuși jînduiește. Într-o confesiune zguduitoare Profesorul expune unei instanțe inchipuite cazul său, se învinuiește și se apără cu infocare, rostește răspicat rechizitoriul împotriva omenirii dar îi și absolvă actele cu compasiune. Ne sînt aduse la cunoștință, într-o narațiune limpede și tensionată, piesele de dosar ale unui proces palpitant, la care protagonistul îmbracă, rînd pe rînd, veșmintele procurorului, avocatului apărării, judecătorului. „Nu frica este profesorul de fericire pe care l-a visat omul“, afirmă personajul lui Octavian Paler. De fapt, în-tregul roman pune sub acuzatie pe toti cei care rivnesc să înspăimînte omul, să-l umilească, să-l batjocorească transformîndu-l într-o marionetă gata să execute orice poruncă numai pentru a-și salva pielea.

Izbăvirea — spune autorul — nu poate fi acceptarea cu smerenie a umilîtelor, in speranța deșartă că ele vor trece de la sine, sau in fuga din fața pericolelor, așa cum procedează la un moment dat eroul din **Viața pe un peron**. Conspirația răului nu poate fi învinsă decît prin fraternitatea tuturor oamenilor liberi, dornici să construiască o lume fundată pe bunătațe și armonie, in care nimeni să nu se teamă și nimeni să nu-și înjosească semenii. „Nici-odată n-am trăit, de fapt, decît pentru mine“, recunoaște Profesorul. Dar, pe peronul acelei gări pustii, el descoperă că nu poate rămîne singur, neavînd vocație de sihastru și, renunțînd la adăpostul său iluzoriu, o pornește spre oameni. **Viața pe un peron**, excepționala carte a marelui umanist care este Octavian Paler, sărbătorește drumul omului de la lașitate la asumarea curajoasă a destinului.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

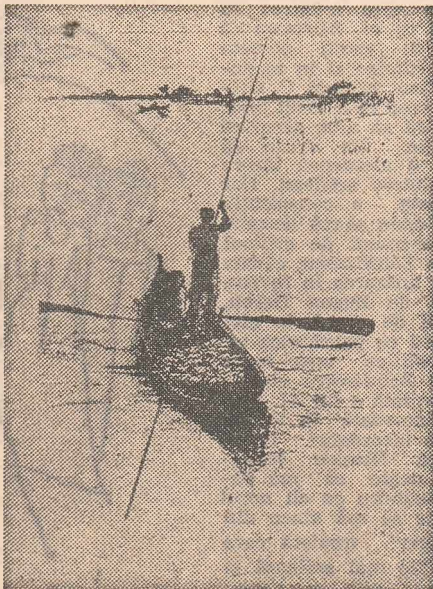
**UNA ALBĂ,
UNA NEAGRĂ**

Departa de noi vreo
intenție retorică, interog-
ativă, exclamativă sau
— și mai rău! — dubita-
tivă privind munca și
valorile materiale pe
care le implică apariția
unei cărți. Ceea ce ne
preocupă sînt acele limi-
tări de tiraje care ne fac
să alergăm prin librării
pină dobîndim vreuna
din cărțile dorite. Drept
care, după asemenea pre-
liminarii atletico-literare,
ne-am așezat să lectu-
rim in tihnă volumul de
„Amintiri“ al lui Șerban
Cioculescu, cuprînzînd
paginile presărate de
ironia scriptoare a ma-
relii noastre critic, pagini
din care degustasem,
pentru prima oară, in
paginile „Flacării“. Dar,
ajuns la pagina 104, lec-
tura n-a mai putut con-
tinua. Dincolo de aceas-
tă pagină, numerotarea
textului se face in mare
parte din două in două,
respectiv două pagini al-
be, două pagini tipărite.
Adică, așa cum spun ti-
pografilii, o față a colii
de tipar nu trecuse prin
mașină. Pot spera, desi-
gur, că, după demersu-
rile de rigoare, voi primi
o altă carte in schimb.
Mai exact, contravaloarea
in bani a cărții rebutate,
pentru că așa cum am
afla de la librării volu-
mul in cauză nu se mai
găsește. Dar, cum din
titlul in cauză au fost
rebutate — tot librării
mi-au spus — nu puține
exemplare, cum rămîne
cu investiția de hirtie,
de muncă, cu rigoriile ti-

rajului etc., etc.? Cel
care poartă sau ar trebui
să poarte grija călătîii
produselor la întreprin-
derea poligrafică „13 De-
cembrie“ din București
ce au de spus? (H. Lerea)

ALTE 13 ROTONDE 13

Rotondele organizate de
Muzeul literaturii române
din București, condus de
criticul și istoricul literar
Al. Oprea, s-au înscris ca
o frumoasă tradiție in via-
ța culturală a Capitalei.
In anul 1976 s-a tipărit un
volum in care s-au publi-
cat textele care reprezen-
tau transcrierea de pe
banda de magnetofon a
evocărilor din cadrul cu-
noscutelor manifestări lu-
nare. Iată că in aceste zăe
a ieșit de sub tipar un al
doilea volum — **Alte 13
Rotonde 13** — consacrate
lui Lucian Blaga, Vasile
Voiculescu, Ion Vinea,
Adrian Maniu, Garabet
Ibrăileanu, Alice Voines-
cu, Vladimir Streinu, Li-
viu Rebreanu, Hortensia
Papadat-Bengescu, Anton
Holban, Gala Galaction,
Elena Văcărescu, Ilarie
Voronica. In Addenda —
„Adevărul despre publi-
cațiile interbelice“. Prin-
tre cei cărora li se dato-
rează mărturiile, evocări-
le și comentariile din
carte se numără Al. Ba-
laci, Camil Balthazar, Au-
rel Baranga, Ion Biberi,
Șerban Cioculescu, Ov. S.
Cromhălniceanu, Ion
Frunzeti, Iorgu Iordan,
Horia Lovinescu, Vasile
Netea, Al. Oprea, Al. Piru,
I. Peltz, Al. Philippide,
D. I. Suchianu, Radu Tu-
doran (G.A.)

TV

Bună și competența!

O după-amiază de duminică petrecută in întregime in fata televizorului este un eveniment neobișnuit. Spunem neobișnuit deoarece calitatea emisiunilor care s-au transmis pe micul ecran a fost deosebită. Pur și simplu n-am putut să ne desprîndem din fata televizorului incantați de ceea ce se transmitea și curiosi de ceea ce avea să urmeze. Ne referim in primul rînd la Albumul duminical ai cărui realizatori, Eugen Dumitru și Sergiu Ionescu, redactor și regizor talentați, au reușit să întocmească un program care s-a adresat tuturor gusturilor și a fost pe măsura tuturor exigențelor. Desigur că s-ar putea comenta calitatea unor texte de muzică usoară sau mai degrabă a unor texte de muzică usoră sau mai degrabă a unora discuta despre usurinta cu care unii interpreți acceptă texte slabe sau mediocre numai să nu diardă prilejul de-a apărea pe scena televiziunii. Rabatul făcut calității atrage in mod inerent reacții negative sau nedumeriri legate de întreaga activitate a unui cîntăret sau a altuia. Vom da și un exemplu: Maria Nagy, cunoscută iubitorilor de muzică folk. Am auzit-o interpretînd un cîntec de muzică usoară. Foarte bine. Nu i se poate reproșa faptul că încearcă să abordeze un alt gen de muzică decît cel cu care ne-a obisnuit. ci lipsa conștiinței artistice.

Dorinta noastră de a merge in muntii, de a-i străbate cu pasul și cu sufletul, dorință născută după ce am văzut filmul **Muntele** al lui Octavian Paler, a crescut de-a lungul vizionării documentarului artistic realizat de Al. Salmari — **Din cartea naturii**. Am străbătut și am marcat cu întreaga echipă Salvamont întreg traseul, redescoperind frumusețea aspră și totodată zîngăsia muntelui imoroseional de înalte sentimente morale pe care muntele le imprimă oamenilor. Omenia n-ar mai fi fost omenie dacă echipa ar fi rămas surdă la plînsul puiului de urs prins in caoșca naturală a stîncilor. A fost un film adevărat.

O emisiune deosebit de interesantă și emoționantă a fost prima parte a filmului **Campionii** de Constantin Văeni. Scurt și sugestiv! Dar cite lacrimi si ore de trudă, de amărăciune și deziluzii pentru cei care au încercat să si fie campioni dar si ce satisfacții depline atunci cînd au cucerit titlul. Cîte chipuri se perindă prin fata ochilor noștri, cîte idoli ai copilăriei noastre, idoli cu care am fi dorit să semănăm, pe care îi imitam incredințati că-i vom alunge. Ce frumoși erau in timoul efortului si ce strălucitori de bucurie atunci cînd dobîndeau incununarea supremă a muncii lor. Iolanda Balaș, Ion Moina, Zeno Dragomir, Iosif Sirbu, Constantin Grecescu, Nicolae Linca, Ivan Patzaichin, Nadia Comăneci — nume mai vechi și nume recente care au dus faima țării noastre in lume și pe care niciodată nu trebuie să ostenim să le oronuntăm, să ne amintim de ei, căci ne-au procurat și ne vor procura mari și vii satisfacții.

Se cuvine barem amintit un comentariu emoționant al lui Mircea Mușat, in cadrul emisiunii **Unirea** — aspiratie istorică a poporului român, izvor al fortei creatoare. Și aici competență! Căci fără competență, azi, bunele intenții nu ajung.

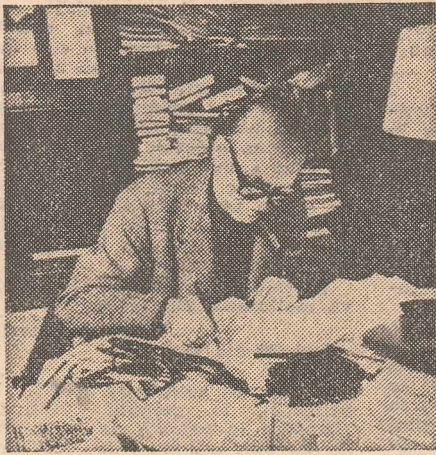
Zestrea Mariei Dragomiroiu

Ultima parte a emisiunilor de duminică s-a numit **Melodii... melodii...** emisiune in care s-a distins Maria Dragomiroiu, olteancă din zona Vișeu. O voce superbă, caldă, gravă insoțeste un chin curat, o tinută simplă, distinsă, copie nesofisticată a străbunelor noastre. Repertoriul divers, excelent interpretat, ne-a amintit de disponibilitățile artistice ale celor mai buni interpreți de muzică populară dar și de nevoia de a păstra folclorul așa cum e.

Vedem in Maria Dragomiroiu, ca și in Sofia Vîcoveanca, Irina Loghin, Angelica Stoican, Laura Lavric, Florica Duma, Maria Ciobanu, Veta Biriș, înflorirea adevăratului nostru folclor și avem iarăși îndreptățirea să pretîndem făcătorilor de zestre de spirit pe care aceste cîntărete, ca și altele, ca și unii cîntăreți o detin, să nu pvertească la lucruri usoare, frivole și mărunte sub aspect artistic, numele nou venite, să veagheze la puritatea meseiului de spirit transmis din generație in generație.

ELENA GRECESCU

La Roma, cu MIRCEA ELIADE

Mai am patru zile de stat la Roma. Ieri, 4 septembrie, aflându-mă la „Fundatia Europeană Drăgan”, care mi-a prieluit cu generozitate această călătorie, mi se spune că peste câteva ore sosește la Roma Mircea Eliade. Sint întrebat dacă as vrea să-l întilnesc. Evident, răspunsul nu putea fi decât unul singur. După-amiază, primesc un telefon de la secretara „Fundatiei”, care imi sugerează să-l sun pe Mircea Eliade la Hotelul „La Plaza”, unde locuiește de obicei cind vine la Roma.

Sun, la telefon răspunde doamna Eliade care, mai apoi, mi-l dă la aparat pe Profesor. Acesta, foarte amabil, imi spune că ne putem vedea în ziua următoare, la ora două.

Pînă azi, pe Profesorul Mircea Eliade l-am cunoscut numai din scrisori (și, evident, cărți).

În 1968, prin hazard, mă aflam la Chicago. L-am sunat, atunci, pe Mircea Eliade la numărul pe care mi-l dăduse neuitat, generosul, marele om de cultură care a fost Petru Comarnescu. Profesorul nu era în oraș, dar i-am putut întilni pe doamna Eliade, pe strălucitul dirijor Ion Perlea și pe soția acestuia. Într-un anume fel, cu tot farmecul lui, fără Profesor, Chicago mi-a părut un oraș pustiu. Aveam la mine cartea mea de critică literară „Jurnal literar”. I-am lăsat-o Profesorului, fără iluzia că o va citi vreodată. Dar iată că, după opt sau nouă zile, la hotelul din Seattle, unde mă aflam, primesc un plic în care se afla volumul — proaspăt apărut — „Strada Mântuleasa” și următoarele rânduri:

„Stimate Domnule Căprariu,
Sper că scrisoarea de față s-a vă ajunsă. Imi cer iertare că răspund atît de tîrziu. O gripă Hong-Kong, complicată cu afecțiuni gastro-intestinale, m-au «scos din circulație» (cum se spunea în tineretea mea bucureșteană) pe trei săptămîni.

Mi-a părut și mie rău că nu ne-am întilnit la Chicago. Aflasem despre D-stră de la P. Comarnescu și Emil Cioran. Am început **Jurnalul literar** chiar în noaptea cînd l-am primit căci, de la o vreme, am o curiozitate bolnăvicioasă să aflu cît mai multe din, și despre, țară. (Și cînd mă gîndesc că aproape douăzeci de ani n-am citit nimic din tot ce se publică în țară: e drept, ajung foarte puține cărți și periodice pînă la noi). Am aflat multe din **Jurnalul D-stră** și mi-am reîmprospătat atitea altele. Singurul reproș pe care mi-aș îngădui să-l fac este de ordin cantitativ. Asemenea proze scurte, incisive, aparținînd mai mult „cronicei”, cîștigă, — dacă sunt republicate, — prezentate masiv, pe multe sute de pagini...

Mi-ar fi plăcut să vă pot oferi **Strada Mântuleasa**, apărută la Paris astă vară — dar din păcate nu am nici un exemplar (cîteva pachete sunt pe drum, și le tot aștept). Dacă aș avea o adresă, v-aș expediat un exemplar în țară. În orice caz, voi adăuga exemplarul D-stră pachetului

Pentru totalitatea și unitatea culturii române

(Urmare din pag. 15)

Băieților care m-au injuriat, ștefăneștilor, grigurcilor, manilor, citeva vorbe doar: la lucru, băieți, puneți-vă cu burta pe carte și scrieți, apucați-vă și scrieți, faceți treabă, compuneți literatură și după aia poate stăm de vorbă.

În rest, o singură și sfîntă dorință. Indiferent de relațiile dintre scriitori, să păstrăm totalitatea și unitatea culturii noastre. Să nu uităm că avem o misiune imprevizibilă. În focul discuțiilor pot apărea greșeli. Totul e ca aceste greșeli să nu devină un sistem de discreditare, totul e ca preluarea critică a moștenirii literare să nu fie o îmbăiere în noroi a aurului, totul e ca discuția literară să rămînă discuție literară, cineva să poată fi criticat pentru că a greșit, dar pentru că a greșit, nu pentru că ni se pare nouă că se ia după clevetiri de aiurea, acela să poată răspunde, iar literatura română să dea naștere în jurul ei unei vieți literare pe măsura marilor valori pe care le avem. Denigrării lui Călinescu (denigrare incalificabilă și stupidă) unii au înțeles că trebuie să-i răspundă cu denigrarea lui Lovinescu. Denigrării lui Goga

cu cărți — altele — pe care-l voi trimite lui Comarnescu în Ianuarie.

În privința interviului, ce să vă spun? Dacă întrebările sunt importante, răspunsurile trebuie cumpănite și laborios formulate — și ce creier încercat de bacilul Hong-Kong mai îndrăznește să-și ia asemenea responsabilitate?

Cu cele mai bune sentimente, al D-stră Mircea Eliade”.

Între scrierea acestor rînduri și expedierea lor, Profesorul primise exemplarele din „Strada Mântuleasa”, ceea ce explica prezența volumului în plic.

De atunci au trecut 14 ani, tîndără de vreme în care — din cînd în cînd — i-am trimis Profesorului Mircea Eliade o serie de cărți apărute acasă, și care mi s-au părut mai semnificative.

În imensul hol al Hotelului „La Plaza”, învăluit în cațifeaua unei lumini tamisate, Profesorul mă așteaptă, singur, la o masă.

Ne așezăm. Privesc mîinile binecuvîntate ale lui Mircea Eliade — ale lui, care nu scrie decît cu mîna — încorsetate de niște „mănuși” ce le ocrotesc împotriva urmărilor dureroase ale unei blestemate boli chinuitoare. Probabil Profesorul mi-a surprins privirile, pentru că imi explică faptul că se află în urma unui dificil tratament, dacă am înțeles bine, făcut pe baza unui produs extras din aur. Și nu pot să nu mă gîndesc că, dacă este să-l tratezi pe Mircea Eliade — acel medicament e firesc să fie bazat pe aur.

Profesorul e foarte mulțumit de volumul de proze pe care, recent, i-l-a tipărit — cu multă competență — Eugen Simion și de postfața plină de pătrundere a acestuia. Usoara și singura deziuzie a autorului în fața volumului privește calitatea hîrtiei. Dar lucrul cel mai important i se relevă faptul că această carte reprezintă un volum masiv care, cu minime excepții, cuprinde aproape toate prozele lui importante. Știe că urmează să-i fie tipărită în românește, în curînd. **Istoria credințelor și ideilor religioase.** (Între timp volumul a și apărut.) E bucuros și optimist că opera lui devine tot mai larg cunoscută în țară, că o anumită perioadă de impas în această direcție a fost definitiv depășită. Relativ la problema respectivă, imi povesteste un fapt care, la vremea lui, l-a afectat profund. Lucrurile s-au petrecut în felul următor. Cu mulți ani în urmă, un scriitor român care l-a vizitat i-a povestit că, la București, într-un grup de oameni de litere în care se afla și profesorul G.I. — acesta ar fi afirmat că el, Mircea Eliade, a fost legionar, că a purtat cămașa verde. Ceea ce, spune Profesorul, este mai mult decît o calomnie. Dar bine că faptele s-au clarificat, că adevărul a ieșit la suprafață, că negurile s-au risipit. Mă întrebă ce mai face Adrian Păunescu, ce scrie — păstrîndu-i poetului o neștersă amintire pentru amplul interviu pe care i-l-a luat și pe care l-a făcut public acasă. Venind vorba de tinerii scriitori de la noi, formulează citeva gînduri apreciative despre volumul „Marginea Imperiului” de Tudor Dumitru Savu. Îi precizez că este o carte de debut, apărută la Editura „Dacia”, în seria pe care o îngrijește D.R. Popescu. Profesorul zîmbește amuzat, cu privirile trimise departe, în desisul unor amintiri.

— L-am cunoscut pe D.R. Popescu în urmă cu cîteva ani, cînd a fost la mine cu Paul Everac. Pe vremea aceea, nu citisem din sorisul lui D.R. Popescu decît romanul „F” — și l-am apreciat în mod deosebit. Păstrez, de la acea întilnire, o amintire hazlie. Am petrecut cîteva ore bune cu D.R. Popescu și Paul Everac. După plecarea lor, am stat și m-am gîndit

că au fost la mine doi scriitori români, care se vor întoarce acasă și vorbind despre vizita în S.U.A., vor aminti și faptul că s-au întilnit cu mine. Dar dacă cineva îl va întreba pe Paul Everac: „Ei, și Mircea Eliade ce mai zice?” — el nu va putea spune nimic, pentru că a fost singurul care a vorbit tot timpul!

Îi răspund Profesorului că asemenea întîmplări pot surveni în comportamentul oricui. Sint momente de expansivitate dictate de explozii juvenile. „Probabil, — confirmă bonom Mircea Eliade. Am avut și eu un asemenea moment, a cărui amintire nu mă prea entuziasmează. Prin 1926 am fondat o publicație — **Revista Universitară** —, care a fost suprimată după al treilea număr, în urma unei recenzii excesiv de severe în care îl atacam pe marele savant care a fost Nicolae Iorga. Iesirea mea de atunci o calific acum drept „pușoism”, și apoi am avut remușcări”.

Mă amuz copios auzîndu-l pe Mircea Eliade pronunțînd cuvîntul „pușoism”, dar imi dau seama — încă o dată — cit de bine cunoaște secretele limbii române!

Îl întreb dacă i-a plăcut cartea lui Adrian Marino, tipărită la Editura „Dacia”: **Hermeneutica lui Mircea Eliade.** Imi spune că da, o apreciază în mod deosebit, ca și pe autor, dar că nu înțelege la aceasta obstinarea în ideea că numai lucrările de sinteză ar avea importanță. El personal stimează în egală măsură și cronicile lui Nicolae Manolescu care, pe lîngă acestea, a publicat și tomuri masive asupra literaturii române. Îi amintesc de scrisoarea pe care mi-a trimis-o în luna mai a acestui an:

„Stimate Dle Al. Căprariu,
Mulțumiri pentru scrisoarea din 20 Aprilie. Imi cer jertare că sint nevoit să utilizez această scrisoare-circulară. Mă afl în preajma unei operații de cataractă, și puținele ceasuri de lucru care imi sunt îngăduite trebuie să le consacru lucrărilor în curs.

Încă nu am primit volumul de poezii, nici **Hermeneutica** lui Adrian Marino. Cunoșteam această carte, pe care o consider cea mai bună — și mai completă — interpretare a scrierilor mele, din toate cîte au apărut (în U.S.A. și în Europa).

Sper ca la toamnă, după operație, să vă pot scrie mai pe larg și în amănunte. Cu cele mai bune sentimente, al Dv. Mircea Eliade”

Profesorul zîmbește amuzat și adaugă: „Iată că în locul scrisorii, hazardul ne-a adus față în față”.

Barmanul mai aduce un rînd de cafele.

— Cîte țigări fumezi pe zi?, mă întrebă Mircea Eliade.

— Multe, răspund eu o inocență de licean.

— Imi amintești de Goga. Avea un stil propriu de a fuma și de a se apăra de fumat. Aprindea țigările una după alta, dar asta numai în perioada „parlamentară”. De îndată ce se închidea Parlamentul, pleca în Elveția, unde, un rîstimp, făcea un fel de cură, cu cealurile doctorilor de acolo, și ajungea să nu mai fumeze. Dar, la reîntoarcerea în țară, încă din tren, reluă țigara și, pe măsură ce trecea timpul, așa, prin ianuarie-februarie, ajungea din nou la patru pachete pe zi.

Îi povestesc de mausoleul pe care l-a înălțat Veturia Goga la Ciucea, și unde doarme, definitiv, marele și neliniștitul Poet. Îi spun că, într-o anumită vreme, din cîte mi-a confesat Veturia Goga, aceasta s-a aflat în „tratative” cu Brăncuși, pentru ca el să înalțe un monument pentru mormintul Poetului. Brăncuși ar fi fost de acord, dar el imagina ceva fabulos, un crater conic imens, mereu fumegînd, iar acest fum să se întindă — ca o mătase eterată — peste văile Ciucii. Normal, soția poetului a văzut lucrurile altfel. Proiectul a rămas încă o fantasmă și defunctă plămăuire a fanteziei miraculoase a lui Brăncuși.

— În legătură cu Brăncuși, murmură Mircea Eliade, mă urmărește de mult timp un gînd. Cum se poate explica faptul că, de la o vîrstă cînd, încă, se afla în plină putere creatoare, sculptorul se mulțumește doar să reia marile lui „teme”, să le șlefuiască mereu și mereu cam

(Continuare în pagina 20)

și Mihai Ungheanu, cu Gheorghe Pituș și Mircea Dinescu, cu Dinu Săraru și Zaharia Stancu, cu Teodor Mazilu și Eugen Seceleanu, cu Aurel Baranga și Paul Everac, cu Laurențiu Fulga și Ștefan Bănuțescu, cu C. Noica și Edgar Papu, cu Dumitru Popescu și V. Răpeanu, cu Aurel Rău și Nicolae Dragoș, cu Ion Brad și Ion Băieșu, cu Horia Bădescu și Leonid Dimov, cu N. Velea și I. Neacșu, cu Tudor George și Tiberiu Utan, cu Florica Mitroi și Corneliu Sturzu, cu M.R. Iacoban și Vasile Rebreanu, cu Ion Vlad și Mircea Zăciu, cu D. Ghișe și I.D. Bălan, cu B. Fundolanu și I. Pillat, cu I.L. Caragiale și Creangă, cu Mircea Martin și C. Stănescu, cu N. Breban și Titus Popovici, cu Aurel Dragoș Munteanu și P. Sălcudeanu, cu Adrian Marino și I.C. Drăgan, cu Eugen Ionescu și Radu Teodoru, cu Geo Bogza și Gheorghe Tomozei, cu Vasile Voiculescu și Vasile Nicolescu, cu Petre Stoica și Nicolae Stoian, cu Mircea Săntimbreanu și Al. Căprariu, cu Ion Zubașcu și Valeriu Armeanu, cu Gh. Azap și Radu Carneci, cu G. Dimisianu și C. Ungureanu, eu sint pentru o cultură cu Eminescu și Macedonski, cu Maiorescu și Iorga, cu Hasdeu și Coșbuc, cu Argehi și Mircea Eliade, cu Vianu și Ralea, cu Vinea și Voronca, și chiar și cu...

Adrian Păunescu.

AL. CAPRARIU

Dinu Săraru la 50 de ani

Virsa de aur a scriitorului

În marea și sublima lor naivitate care dă frumusețe morală și poezie existentei, oamenii visează infrîngerea vremelnicei, sărbătorind cifrele rotunde ale fugarei lor treceri prin lume. Pînă la leatul '50, nimeni nu simte povara anilor. Pînă atunci, anii sint ușori ca mitologicul Linos, fiul Uraniei, cel ce mergea pe spicele grului fără să le îndoie. 50 începe însă să se simtă, să se îngreuneze și de bune, și de rele. De la această vîrstă, Timpul începe să nu mai aibă timp, mai cu seamă nu mai are timp de pierdut, de aminare, de a lăsa pe mîne ceea ce ar trebui făcut astăzi.

De acum, omul îi prețuiește cu adevărat valoarea. În primul rînd, omul creator de bunuri spirituale, care știe, de la legendarul Mester Manole, că numai creația învinge vremelnicia.

— Nu-i așa, Dinu Săraru?

Firește, te întreb mai mult retoric, fiindcă tu ai dat răspunsul, cu virș și îndesat, în pragul acestei vîrste, afirmîndu-te — spre surprinderea multora — ca un remarcabil prozator. După o îndelungată activitate publicistică și redacțională (în presa scrisă și vorbită), după o prezentă prestigioasă și susținută în universul Thaliei, ca autor de cronici dramatice, după o participare activă, vie și înviorătoare, la viața socială, ca animator cultural (de neuitat rămîn sedințele Cenaclului „Lucașfăruș”, condus de Eugen Barbu, din care s-au afirmat atîtea talente tinere), Dinu Săraru, purtînd în suflet Slătioara lui natală, cu oamenii ei autentici și întîmplările lor atît de adevărate, a scris romanele: **Niște țărani, Clipa, Dragostea și revoluția**, unanim apreciate de cititori ca și de critica de specialitate. Am vorbit despre ele, cu entuziasm, într-o prezentare radiofonică. Aici și acum nu e loc pentru o exegetică critică. Vreau să scriu cîteva rînduri cu memoria inimii și nu cu instrumentele reci ale criticii literare.

Îl știam de mult pe Dinu Săraru. Viol, volubil, vulcanic, iscoditor, curios de a cunoaște totul, săritor, plin de inițiative, povestitor captivant, de o spumozitate și plasticitate verbală profund țărănească; dar îl știam, totodată, și neastîmpărat, dinamic, lipsit de răbdarea de a sta mai multe ceasuri la masa de scris, așa cum impune scrierea unui roman. Știam toate acestea și regretam sincer că oralitatea lui fermecătoare nu se converteste într-o operă literară. După propria-i mărturisire, cel ce a contribuit esențial la această convertire a fost poetul Adrian Păunescu, care l-a îndemnat să scrie și i-a găzduit proza în paginile revistei „Flacăra”. Ce frumos amănunt de istorie literară, căci Săraru va intra neîndoios în istoria prozei contemporane!

Împrejurările, firea omenească, soarta au făcut ca mulți ani să știu tot mai puțin despre ceea ce face scriitorul Dinu Săraru. Am știut însă, printre primii, că prietenul din tinerete, în care întuisem un prozator autentic, a scris un roman. Și încă un roman foarte bun. Ne-a dovejit tuturor că tocmai el a avut cea mai mare răbdare. M-am bucurat ca de propriul meu succes, așezînd „Niște țărani” în raftul cel mai sus al prețurilor mele. Atunci cînd un Rică Venturiano modern, un modest și penibil Iago, cu gură de țafă clevetitoare, a apărut cu intriga, șoptindu-i autorului, graseiat, la ureche cum că nu mi-ar fi plăcut romanul, intriga — ca în atitea alte cazuri — n-a izbutit să șubrezească acea nobilă camaraderie care a legat o generație de scriitori devotați muncii, literaturii patriotice și militante.

Sărbătorindu-l pe Dinu Săraru, sărbătorim pe unul dintre cei mai importanți scriitori ai noștri, aflat la vîrsta de aur a deplinei maturități creatoare, promițătoare de noi victorii pentru literaturile române.

Talentul lui Dinu Săraru e acum unanim recunoscut. Cititorii așteaptă de la el noi lucrări, imagini vii ale lumii noastre socialiste, care să contribuie tot mai mult la educația comunistă a compatrioților noștri.

La tot mai mulți și rodnici ani, Dinule!

ION DODU BĂLAN

Un muzeu in labirint

Manierismul sau călciul lui Ahile (I)
Oglinda convexă

1.

Parmigianino: Autoportret. Și chiar sfârșitul prematur pare să-i apropie. Amindoi au murit la aceeași vîrstă. 37 de ani.

Dar e de ajuns să privim micul și ciudatul autoportret al lui Parmigianino, pictat pe lemn și aflat acum la muzeul din Viena, ca să ne îndoim de această apropiere și să rămînem pe gânduri. Ce s-a întâmplat oare? Unde este celebra armonie a Renașterii? Au fost de ajuns douăzeci de ani pentru ca între Rafael și succesorii săi să apară o prăpastie?

De regulă, istoriile artei rezolvă nedumeririle prin clasificări. E încheie capitolul glorios al Renașterii, spunînd tot ce au de spus despre Leonardo, Michelangelo și Rafael, după care, înainte de a trece la baroc, deschid un capitol, de obicei sumar, pe care-l rezervă manierismului. În el îi așează pe Pontormo, pe Parmigianino, pe Rosso Fiorentino și alții, artiști considerați, dacă nu minori, de mîna a doua în comparație cu gloriile dinaintea lor, pictori neliniștiți, aproape nevropoziți, bizari, care aduc un val de frig metafizic peste bucuriile Renașterii. Din nevoi de simplificare, autorii istoriilor respective trec peste faptul că Michelangelo i-a supraviețuit lui Parmigianino douăzeci și patru de ani, că Michelangelo însuși pare uneori atins de acest val de frig metafizic și că, oricum, hotarul dintre Renaștere și manierism e greu de trasat, el taie citeodată în două un tablou ca o linie de umbră. Ei nu greșesc totuși decît atunci cînd vor să-și motiveze simplificările afirmînd că manierismul ar fi un simptom de regres, de oboseală care se agață de efecte; și nu lipsesc, uneori, nici aluziile clinice.

Dar să ne oprim deocamdată la nedumeririle pe care ni le provocă manieristii. Așadar, ce s-a întâmplat oare? Carnavalurile s-au terminat. E momentul tristeților de după carnaval. Rămăs singur, Parmigianino ia o oglindă convexă și se privește. O aranjează în așa fel încît își vede mîna distorsionată, uriașă. Apoi își face un autoportret în care identifică tabloul cu însăși oglinda. În privința asta intenția e clară din moment ce a utilizat un panou convex, special pregătit. Mai greu e să răspundem la întrebarea de ce procedează astfel. Pentru a demonstra cumva că nu există un adevăr unic și absolut și că distorsiunea este tot atît de naturală ca aparența normală a lucrurilor? În această oglindă ciudată, lumina Renașterii se prelinge în umbră. Răspunsurile se preling în alte întrebări. Și, brusc, în aer începe să sufle un vînt amar. Unde e vremea cînd Rafael trecea escortat de admiratori? Cît timp a trecut de atunci? Cîțiva ani? Nu, nu se poate. Și totuși...

S-ar zice că liniștea clasică s-a prăbușit odată cu sistemul astronomic al lui Ptolemeu. Cînd Parmigianino era copil, Copernic descoperise că nu pămîntul, ci soarele stă în centrul sistemului nostru solar. Manieristii îi urmează parcă exemplul. Și parcă vor să spună că nu Răspunsul, ci întrebarea stă în centrul existenței noastre. Ei pun Neliniștea în locul Liniștii, pun Îndoiala în locul Certitudinii. Omul grec suridea convins că se afla în centrul lumii. David al lui Michelangelo privește tot de-acolo lumea, mîndru și sigur de sine. Acum, omul a fost exilat din centrul sistemului solar la marginea lui. Și urmîndu-l parcă pe Copernic, manieristii pictează acest exil, împins pînă la forme curioase. Nu e de ajuns că omul se simte deodată singur și frustrat, că relațiile lui cu realitatea nu mai sînt cordiale. Iată-l pe Parmigianino incredințat, s-ar zice, că nu se poate cunoaște bine decît instrîmîndu-se de sine însuși, deoarece în autoportret n-are deloc aerul cuiva care se scutează atent. Dimpotrivă, pare interesat mai degrabă de oglindă și de efectul minii distorsionate. Întrebarea „ce e adevărat în ceea ce trăim” e destul de abil ascunsă.

Trebuie spus: acești artiști încă nu întrebă. Se întrebă. Și mor înainte de a-și da un răspuns. Probabil, nu-i adevărat că Rosso s-a sinucis. Unele dintre pinzele lui au făcut totuși verosimilă această ipoteză. Pontormo sta izolat săptămîni întregi scriînd un jurnal straniu în care se plînge de tot felul de boli și spaime. Pe elegantul Parmigianino din autoportret, cu chipul impenetrabil ca o mască, îl mai despart puțini ani de acel „sălbatec cu barba lungă și părul vilvoi”, cum îl descria Vasari, care a trebuit să plece pe ascuns din Parma pentru că se îndatorase prea mult cu experiențele sale de alchimie. Dar nici bolile, nici răsturnarea ordinii cosmice nu lămuresc ceea ce ne interesează. Cum se explică această năvală bruscă de aer polar în atmosfera Renașterii? Ce a îmbolnăvit sufletul pictorilor? Ce a înghețat sărbătorile? De ce au tăcut cîntecele de carnaval? De ce grația s-a ofilit și adevărul doare? Să fie doar o chestiune de temperament? Cu neputință. Ceva îi unește pe toți acești artiști. Atunci o chestiune de modă? Nici atît. Ei sînt prea singuri ca să se joace, imitîndu-se unii pe alții. Sînt eretici? Depinde ce înțelegem prin erzie. Parmigianino se crede în continuare rivalul lui Rafael. Nu știe că între timp la Troia Ahile a murit din nou.

OCTAVIAN PALER

Simple note

MIHAI CODREANU (II)

N-ăs vrea însă să trec mai departe, fără să amintesc aici — și o fac, mai ales, pentru masa largă a cititorilor, fiindcă noi, ceilalți, care aparținem mai mult sau mai puțin branșei, o știm prea bine — că, dincolo de zămislirile lui, care i-au adus cu Statui, în 1915, răspătirile Academiei, iar în 1923, pentru întreaga operă poetică, incununația cu laurii Marelui Premiu Național de poezie, Mihai Codreanu s-a dedicat cu aceleași ardori și cu aceeași rivnă și evlavie pentru Idee și Cuvînt, muncii de traducător, ca să ne dea, în 1901, echivalența în românește a piesei *Martira* a lui Jean Richepin, în 1903, *Printesa îndepărtată* de Edmond Rostand — ambele jucate pe diverse scene și în repetate stagiuni, cu succes — și, în sfîrșit, în 1919, după adunați ani de migăloasă trudă, de același Edmond Rostand, *Cyrano de Bergerac*, o adevărată capodoperă și un model excepțional de transpunere în graiul nostru — care a înlesnit, la distanțe de timp, unul de celălalt — două mari creații, lui Tony Bulandra mai întîi și lui Ion Iancovescu mai pe urmă, în extrem de dificilă interpretare a lui Cyrano.

Rolul feminin — Roxana — i-a sugerat lui Mihai Codreanu, elegant și parnasian, să adauge la terminarea traducerii, ca un simbol și ca o parafă, un *Post-Scriptum* de opt stihuri, semnat cu inițialele prenumelui și numelui său, care se află imprimat pe ultima filă a tuturor edițiilor scoase din *Cyrano* și pe care îmi îngădui să-l reproduc:

Acest poem etern
L-am spus Roxanei mele
În graiul ei matern
Ca s-o înalț spre stele;
Iar ea, cu-i niciodată
Iubirea-mi n-am s-o spui
Se va-ntreba mirată:
„Cine-i Roxana lui?”

Și cu asta, să-i parcurgem scrierile:

Iubite D-le Simionescu,

Deși a trecut mai bine de o săptămînă, nu am primit încă nimic oficial relativ la numirea mea. Nici vreo adresă de la Minister, nici restituirea actelor trimise de mine

Tineret și cultură

Primim la redacție lucrarea „Comportament și opțiuni culturale ale tinerilor”, semnată de Constantin Schifărneț, sub auspiciile Centrului de cercetări pentru problemele tineretului, 1981. Studiul cuprinde rezultatele unei investigații efectuate în perioada octombrie-noiembrie 1980, în rîndurile a 1981 de tineri, din șapte județe; rezultate pe care le comentăm cu rigoare științifică, într-o expunere clară, alertă, expresivă la modul major, prin descifrarea unor elemente de cel mai acut interes, adesea de noutate, în orizontul spiritual al generației epocii noastre. Cîteva dintre datele care ne-au solicitat din plin atenția: un tabel (pag. 17) al „opțiunilor pentru genuri de carte” indică, în ordine: 1. romane, nuvele; 2. aventuri; 3. polițistă; 4. poezie. Prozatorii cei mai citiți sînt Marin Preda (249 preferințe), Al. Dumas (161), Mihail Sadoveanu (160), Liviu Rebreanu (141). Pertinente, observațiile pe marginea preferințelor: „În general, se observă că tinerii cunosc scriitorii predați în școală, autorii contemporani (cu excepția lui Marin Preda, n.n.) fiind preferați de un număr foarte mic de subiecți”. Poeții cei mai citiți sînt Mihai Eminescu (aproape jumătate din preferințele tinerilor), urmat de Adrian Pău-

Din jurnalul de călătorie
al dr. Grindei

În Nord (VII)

Cît i-o fi trebuit, ca timp ancestral biologic, delfinului, pentru a ajunge să se desfete în mișcarea lui sigură și elegantă în apele mării? Pare că toată mișcarea lui în acest mediu prielnic, care pentru om înseamnă moarte, pentru el este tot un dans. Bucuria primară a existenței, ca dans continuu, a devenit după milioane de ani o perfecțiune a structurilor existențiale. Paul Valéry năzuiește aceasta pentru om atunci cînd vorbește de acel corăbier fenician care a rivnit să construiască un vas perfect, care să se joace în apele mării și oceanelor cu toate furtunile, așa cum se joacă peștii și delfinii. Pe cînd corăbierul constructor al structurilor umane, în care omul să se miste liber în mediul lui existențial? Să-l vedem

la concurs. Nu știu care să fie pricina și sint foarte afectat că vă necăjește atît de mult cu acest concurs, dar nu știu însumi cum să fac mai bine, ca să se isprăvească odată lucrurile. Poate că funcționarul respectiv va fi uitat să facă lucrările, de aceea vă rog să fiți atît de bun să-i aduceți aminte.

Mulțumindu-vă încă o dată, de tot ce-ați făcut pentru mine, vă rămîn recunoscător și devotat.
M. Codreanu
Iasi, 11 din septembrie 1914

(Epistola e în legătură cu numirea lui ca profesor suplîntor la Conservatorul de muzică și artă dramatică din Iasi, la propunerea lui Ion Simionescu, care a fost secretar general al Ministerului Culturii și Instrucțiunii Publice, pe o perioadă de patru ani, adică de la 4 ianuarie 1914 pînă la 29 ianuarie 1918 inclusiv, șef al departamentului fiind I.G. Duca.)

Iubite D-le Simionescu,

Am cercetat încă odată la poștă, cu amănuntul și nu am găsit că ar fi venit nimic relativ la numirea mea. De aceea vă rog să mă iertați că vă mai supăr încă odată cu cererea de a cerceta D-voastră la Minister, căci numai acolo este pricina că nu am primit nimic.

Această întîrziere îmi produce și o scădere de salariu, căci nu pot depune jurămîntul; iar pe de altă parte, mi-e foarte teamă că, față de împrăjări, să nu rămîn fără nici un sprijin la Minister și tot zăbuciumul meu de pînă acum să fie în zadar. Vă salut respectuos al D-voastră devotat,

M. Codreanu

Iasi, 15 din septembrie 1914.

(După cum se vede, la patru zile de la prima scrisoare — cel dintîi război mondial izbucnise de aproape două luni și nu se stia ce schimbări politice puteau interveni într-o situație generală deteriorată și fluctuantă — Mihai Codreanu, neliniștit, i se adresează din nou, solicitîndu-i urgentarea numirii, care se va materializa abia către finele lui noiembrie. Precizez că va fi titularizat profesor în 1920 și va funcționa, în această calitate, timp de 18 ani, ca să devină, din decembrie 1933 pînă la începutul lui 1939, rectorul Conservatorului de la Iasi.)

Mult stimate D-le Simionescu,
Vă mulțumesc din toată inima pentru tot ce-ați făcut pentru

mine, atît acum cît și cu prilejul numirii mele ca profesor la Conservatorul din Iasi. Vă rog să credeți că nu este numai o frază banală ori afectată, cînd vă scriu că mă găsesc atît de emoționat, încît mintea și sufletul meu nu au la îndemînă cuvintele pe care le-aș socoti destul de calde, pentru exprimarea vîilor mele sentimente de mulțumire și recunoștință.

Vă pot asigura că acest premiu este pentru mine una din cele mai puternice încurajări, ca să muncesc și de aici înainte cît voi putea mai cinstit și mai rodnic. Sprijinul pe care mi l-ați dat, este pentru mine un îndemn puternic ca și pe viitor să caut a mă face cît voi putea mai vrednic de el și nădăjdăduiesc, cu cit va trece timpul, vă veți îndreptînd tot mai mult că protecția și atenția pe care mi le dați, sînt destul de întemeiate.

Vă salut respectuos și încă odată vă mulțumesc din tot sufletul.

Mihai Codreanu

Iasi, 23 din mai 1915.

(Scrisoarea aceasta se referă, în principal, la premiul „Năsturel Herescu” în valoare de patru mîi de lei aur, acordat de Academia Română în 1915 pentru volumul *Statui*, iar știrile lui Mihai Codreanu îi arată deoțotrivă — nu înfundarea și aroganța celui care crede că i se cuvine totul — ci stielile și modestia lui organică.)

Stimate Domnule Simionescu,
Trimit Sonetul cerut, în manuscris. După ce se va tipări, te rog să pătrezi la mîna manuscrisul, pînă ce ne vom vedea. Te rog să mă lertî dacă nu-i tocmă citet, dar mai bine decît așa nu am putut să fac, din pricină că aproape nu vîd să scriu. Toate cele bune.

Mihai Codreanu

Închei scurta escală lîngă amintirea lui Mihai Codreanu; omagînd memoria lui Ion Simionescu, vrednicul moldovean, care unind inteligența inimii cu a minții și-a jertfit consecvent întreaga existență, ca să fie de folos altora și cu o pildă umană unică a adus întotdeauna alinarea și reparația acolo unde se culăbriseră obida și nedreptatea și sprijinul și recompensa cînd înlînea valoarea și meritul.

A fost, cum se spune cu dreptate atît de rarism, un Om între oameni.

L. KALUSTIAN

nescu (126 preferințe), apoi de Marin Sorescu (109), Ion Minulescu (72), George Bacovia (60), Lucian Blaga (60), Nicolae Labiș (45). „În marea lor majoritate, observă la acest punct autorul studiului, tinerii preferă poezi naționali, reprezentanți ai poeziei străine fiind preferați de un număr foarte mic”; ceea ce ar putea denota, desigur, și o carentă de informare, dar, în același timp, sau mai cu seamă o largă deschidere către valorile care ne exprimă ființa și idealurile. Amplul capitol din care am desprins aceste date, intitulat „Cultura autohtonă și cultura universală în opțiunile culturale ale tinerilor”, întreprinde instructive rînduri și în alte domenii sau arii de preferințe (muzică ușoară, muzică folk, muzică populară, actori de film, sportivi, actori de teatru, pictori, compozitori de muzică simfonică, film, piese de teatru), numele (sau, după caz, titlurile) polarizatoare de maxime opțiuni fiind cele ale lui Mihail Constantinescu, Mircea Vintilă, Irina Loghin, Florin Piersic, Nadia Comăneci, Dem. Rădulescu, Nicolae Grigorescu, Beethoven, filmul „Pe aripile vîntului”, piesa „O scrisoare pierdută”. Ierarhiile stabiile de tineri, chiar dacă uneori (dar numai uneori, după opinia noastră) discutabile, sînt, credem, în imaginea lor de ansamblu, o probă vie a unor criterii valorice juste.

Un tabel care ne-a reținut, firesc, atenția este cel al revistelor preferate (pag. 100—101), din care aflăm că împreună cu „Magazin”, „Fla-

cără” colectează cele mai multe preferințe, apoi „Știință și tehnică” (29 la sută), „Săptămîna” (28 la sută), revistele literare (23 la sută), „Tel-nium” (14), „Contemporanul” (9) etc. Din nou, la obiect, comentariul, dedus din opțiuni exprimate clar: „Revistele Magazin și Flacăra sînt citite de cea mai mare parte dintre tineri. Celelalte reviste (mai ales Contemporanul) ocupă un loc modest în opțiunile subiecților. Analiza revistelor citite cu regularitate arată și de astă dată existența unor interese culturale generale, a căror satisfacere se realizează prin lectura unor reviste cu o tematică variată, și a unor interese speciale (tehnică, literatură, muzică etc.) care-și primesc răspuns în reviste de specialitate. O situație specială o prezintă revista Contemporanul, care, deși are înfățișarea unei reviste de largă arie tematică, totuși este citită de un număr mic de tineri. Cauza principală o vedem în lipsa profilului clar, distinct al revistei”. Mai sînt și alte elogii la adresa revistei noastre, pe care cititorul atent le va găsi.

Cu regretul că spațiul nu ne îngăduie să comentăm pe larg lucrarea lui C. Schifărneț, salutăm inițiativa Centrului de cercetare pentru problemele tineretului și ne exprimăm nădejdea că investigațiile de acest fel — atît de interesante și, mai ales, atît de utile în definierea și în modelarea profilului tinerii generații — vor fi continuate. (I. Craiu)

tatului meu german, poate că va descoperi imaginea albă a nădejdii spre floarea împăcării, așa cum a apărut în răsărit, dacă această imagine chinată de milenii, de la primii creștini pînă-n timpul nostru, va rămîne fidelă năzuinței celor aleși. Și atunci înclăstarea oamenilor pentru a crea belșugul nu va mai fi amenințată nici de strășnicia tiranilor și nici de desfrîul homosexualilor și lesbieneilor, organizații în societăți pentru a-și cere dreptul la desfrîu.

Eu, călătorul, le vîd pe toate de-aici, de la mine, și le denunț; și propovăduiesc viețuirea omului într-o lume a desfrîntării contradicțiilor, în rădăcina lor adînc biologică. Închei seriile mele calm și cu încredere într-o certitudine reală a devenirii omului de oriunde-ar fi el. Continui mai departe căutările mele cu rivnă și cu griji, pentru a descoperi locurile și oamenii purtători de noi semnificații, căci multe dintre cele laudate nu au semnificație.

ȘTEFAN BERCEANU

O carte in dezbatere

„Săptămîna nebunilor“ de EUGEN BARBU

Revista noastră a mai avut prilejul să refere cu privire la romanul Săptămîna nebunilor de Eugen Barbu. Revenim asupra lui cu un grupaj mai larg de opinii, cum am revenit îndeobște asupra tuturor cărților considerate de noi, de la apariția lor, evenimente editoriale. Dar și datorită faptului că substanța unui astfel de roman nu se poate epuiza într-o cronică. Între timp, păreri cu privire la Săptămîna nebunilor au început să se diversifice și, iată, lui Eugen Barbu i se impută, de pildă, absența semnificațiilor etice. Dimpotrivă, noi nutrim convingerea că între semnificațiile etice ale romanului în

discuție se detașează net contribuția masivă la creșterea limbii românești și la totalitatea expresivă a narațiunii; și nu începe nici o îndoială că, prin asta, Eugen Barbu vădește o rectitudine profesională de o certă excepție. Tentația de a căuta într-o carte ceea ce nu și-a propus ea să fie echivalență, în cazul de față, curios, cu resuscitarea tezismului, care a nenorocit atitea și atitea pagini ale literaturii noastre mai noi. Și e chiar de mirare de pe ce bariade se sugerează uneori soluția tezismului... Sperăm, însă, că dreptul povestitorului de a se contopi cu materia depozițiilor lui, la o analiză atentă a

inseși menirii profesiei de scriitor, încă nu se confundă cu aderența de principiu la fibra morală a faptului narat. Și credem de cuviință că sînt necesare aceste precizări cu atât mai mult cu cît recentul demers romanesc al lui Eugen Barbu e întîmpinat cu opinii ce nu-l contestă numai pe el, ci în primul rînd pe cei ce le emit. Iar procedeul acesta, de a renunța, de dragul contestației cu orice preț, la pozițiile proprii, ni se pare nu numai dubios, ci și de-a dreptul juvenil. Deschidem dezbaterea de față și în speranța limpezirii acestui aspect al lucrurilor. (Ilie Purcaru)

Fulii de diamante

Scriu sub impresia unei lecturi halucinante: „Săptămîna nebunilor“ de Eugen Barbu, carte ce se instituie într-o sărbătoare a literaturii. „Fulii de diamante, gherdane, inele și brățări“... O carte pe care mă simt îndemnat s-o iau iarăși de la capăt, fiindcă nu iubesc și mai cu seamă nu recitesc decît cărțile capabile să dea naștere altor cărți, celelalte aparțin prăbușirii bătrînești cînd nu sînt deriziune morală. Cărțile nepe-reche, ca „Săptămîna nebunilor“, adevărate dogme primordiale că la început a fost Cuvîntul și abea mult după aceea blidul cu grunz murdar în care ticăloșia își caută uleiurile și bobul de linte. Cuvîntul, în ceremonia paginii lui Barbu, are majestate orientală, coloană de marmură, boierie magnifică, avere, depozite subterane, încăperi de miezul nopții, feligorie, evanghelie, porții duble de miresme, Crivăț și Bora, Agia Sofia, eroniciari munteni, Caimacam-pașa, zăpadă din Kefalonía, complimenturi de la Ion Heliade Rădulescu și peste toate „o adevărată pecingine în aur care nu face rău, dimpotrivă“. În această carte (numai în aceasta?), forța imensă pe care Barbu, Principe de brilliant, răpus ireversibil de-o ciudată domnie în țara palidelor mistere, un halou de ev mediu românesc plin de visătorie, o imprimă cuvîntului, nu cheamă realul, îmbracă hlamida îndoielii, bea otrava iluziei, acoperă timpul cu trandafiri galbeni de Isfahan, înșelăciunile cu tăcere prelungă, despoate întrebarea de izvoare, nu și de prezentimente. Suferința lui Hrisant Hrisoscelu nu e răgaz de cugetare — disperarea, da, însă Hrisoscelu n-atîrnă

în ațele ei — nici la București, „sub epitropia verii“ sau sub ninsori pontificale, nice în Venecia bintuită de amăgiri și de năluci, de timp înnegrit, aflat numai în afara lucrurilor. Simbure fără pulpele fructului, Venecia trăiește într-un etern amurg înscris într-o reputată bez-nă fosforescentă, totul adunat pe buzele unui pocal din care se dă de băut posedărilor de la Bizanț, un amestec cu luciu de amiază, pregătit de Lucrezia Herula Vimercatti — crimă, letargie, bufonadă, nevricale și serbare Redeatore, amintirea morților. Adică streang de mătase albă. Sau spinul neîndurării. Sticla felinarului se crapă și la bord intră moartea. Și nici moartea. Dorința tărăgănată de-a te topi încet. Puntea suspinelor care, la Venecia, duce în carcere de plumb și la București ia forma a două scinduri lungite peste albia Dimboviței. Moartea ca un biet nebun supt pe-un măgar, cu fața spre coada asinului, adică, zice Eugen Barbu, cu vorbe scoase din purpură și amirosind a tutun de Smirna, „lihtisul, boala orientului, acel gol fără sațiu în care intri și de unde nu mai reușești să ieși, turbata stare de așteptare, fără mișcare, fără gânduri“.

Pentru mine, cartea aceasta e un noroc ce se așază între Craii lui Mateiu Caragiale și Ghepardul lui Lampedusa. Fiecare cuvînt e un degetar de aur. Îl răstornăm în palme. Și simt cum prin iazul singelui îmi luncesc o gondolă și intră iarna în București, să dea rod fericit pe lacuri, în arbori, pe străzi.

FĂNUȘ NEAGU

Pitoresc și adîncime

Mărturisesc că n-am fost și evit să fiu preocupat de reprimarea entuziasmului critic. Mi s-ar părea că mă autoexpropriez de una din condițiile de bază ale disciplinei profesive. Tudor Vianu spunea, într-o exprimare memorabilă, că „fără flacăra entuziasmului critic nu putem vedea și percepe culorile și miresmele textelor literare“; evident, am adăuga, dacă aceste culori și miresme există. Atunci bucuria, prea omenească, a dezvăluirii lor nu se cuvine ma-trătată ori garnisită cu tot felul de precauții ce tin mai degrabă de strategia diplomatică decît de oficialul critic.

Succintele opinii ce urmează sînt, anticipe, impresii de cititor cărui Săptămîna nebunilor i-a lăsat o puternică satisfacție artistică, senzația că a parcurs o operă durabilă, din cele care nu se pot uita. Căci este imposibil să nu te urmărească, obsesiv, tabloul paralel al celor două principale orașe în care și-a petrecut viața protagonistul, Hrisant Hrisoscelu: Bucureștii și Venecia începutului de veac XIX, în timpul mișcării eteriste. Persistența culorilor, fie ele purpurii, crude, dar mai ales fanate ori degradate, intrate adesea într-o putrefacție pestilențială, se imprimă pe retina cu o insistență imposibil de înlăturat. „Acțiunea“, atîta cită este (epicul fiind derizoriu, proeminentă este descripția), se petrece mai ales în nocturnă, ori în timp de crepuscul, cartea fiind și un fel de mistere ale Bucureștilor, dar mai ales ale Veneciei. Cele două orașe se află, ele însele, într-o stare deteriorată, mai ales Venecia postnapoleoniană, dar și Bucureștii fanarotizați. Atmosfera de „decadență“ fizică, dar și spirituală, mai este transfigurată și de nefericitul destin (de unde psihologia abulică și letargică) al protagonistului, iar adevărate mijloacele expresive este fără greș. Nimic nu pare forțat sau fortuit, autorul a găsit tonul potrivit mai ales printr-o suverană desprindere de subiect, printr-o „notație“ aproape indiferentă (pe care cu siguranță că Lovinescu ar fi apreciat-o superlativ), printr-un stil care, adevărată performanță artistică, imbină sobrietatea cu o extraordinară expresivitate, prin aflarea cuvintelor pline de parfumuri, de un pitoresc uluitor, abundent (ce nu ajunge însă niciodată la prodigialitate), de mironenii exotice și autohtone care pătrund și invadează sensibilitatea și sensibilitatea cititorului. Olfactivul, sînt al senzualității (de aceea l-au și cultivat, cu perseverență programatică, simbolizînd de structură senzorială), este predominant în roman. Apele și deseurile plutitoare ale Veneciei, cu paleta plină de tenebre, în care se petrec ospețe sardanapalice, scene orgiastice și terifiante (fără a se abuza de ele, cum crede, recent, un recenzent) altermind cu snobismul parvenit și apetiturile unui București contagiât de o prematură emancipare, toate „acestea sînt evocate ori zăgrăvite cu un penel unic, cu o rară dispoziție senzorială a cuvîntului. Nu știm cit de corect filo-

logic este lexicul care, avem convingerea, va da de furcă filologilor specializați. Importanță este cota expresivității, faptul că romancierul, indiferent dacă vehiculează cuvinte ce se află în vechi hrisoave ori le inventează singur, dovedește o capacitate ieșită din comun în valorificarea, prin cuvînt, a atmosferei de epocă. Sînt în roman cuvinte de care n-am auzit, sînt altele cu o formă ce n-ara întîlnit-o, dar faptul, departe de a ne deranja, ne lasă, dimpotrivă, convingerea că autorul este un veritabil creator de limbă literară, că „se joacă“ (în sens superior) cu limbajul, că, dacă nu s-a vorbit așa pe la 1820, putea totuși, foarte bine, să se vorbească. Barbu procedează ca acei artiști care, pictînd „după natură“, le iese alt obiect decît cel așezat în față, dar parcă mai verosimil. Atmosfera sepulcrală, de sfîrșit de ev, de apocalips trenant, și de aceea cu atît mai teribil, acea morbidezza aproape de necrofiliie, adevărate mijloacele la „cancerul melancoliei“ beizadelei sfărîmate de o iubire demențială, devorantă, rareori au fost mai coplesitor exprimate.

Prozatorului i s-a reproșat de către N. Manolescu abuzul descriptiv ce sfîrșește prin a obosi. Obiecția nu e lipsită de temelie, cititorul poate încerca o atare senzație, căci romanul este prin excelență descriptiv, epicul și psihologicul nu intră în preocupările de prim plan ale autorului. S-ar putea însă, mă gîndesc, ca vina să nu fie neapărat a autorului, ci a noastră, ca cititorii care vrem ca ritmul cărților să se potrivească cu „bioritmul“ fiecărui. Fiecare cititor și, mai ales, fiecare critic vrem ca autorii să scrie cum dorim noi. Într-un fel e și normal. Ne-răspingînd „ab initio“ și în totalitate obiecția adusă romanului, aș propune, de se poate, să distingem lucrurile. Căci există obiceiul (am mai observat și altădată) eramonării de o parte din adevăr, al decretării acelei părți ca reprezentînd întregul adevăr, pentru ca apoi să se conteste, în numele său, tot restul, care nu rămîne totuși mai puțin adevărat.

Am vrea, de asemenea, să exprimăm părerea că, sub crusta „pitorescului“, există, în Săptămîna nebunilor, o substanță mai adîncă, ce se lasă decelatată la o lectură atentă și obiectivă. În fond, chiar mirajul Săptămîinii nebunilor, mereu promis, niciodată realizat, o adevărată fată morgana, nu ascunde o parabolă mai adîncă? Și, ajunși aici, nu putem să nu remarcăm tactul artistic excepțional al lui Barbu. El ar fi putut da satisfacție cititorului introducînd marelui eveniment al mediocrităților fără evenimente. Eroul, venit cu splendidul faeton vienez dat de baronul Burckhardt, își putea permite acest lucru. Încă nu sărăcise total. Dar autorul și-a reprimat, sieși în primul rînd, ispita descrierii unui neasemănat carnaval bucureștean. Ce ar fi ieșit știm foarte bine din Principele, romancierul avea la îndemînă toate sculele și culorile să lase încă o pagină memorabilă pentru

cititorul ahtiat de evenimente „tari“. Infrîngîndu-și tentația (am convingerea că nu fără durere), pierzînd deci prilejul, el a cîștigat într-o dimensiune de adîncime a textului.

Ne-a venit în minte o reflecție a lui Cicero, după care nu există durere pe care trecerea timpului să n-o micșoreze și să n-o facă uitată: „Nullus dolor est quem non longinquitas temporis minuat“

Opera culminantă

Creția mare a lui Eugen Barbu a debutat sub semnul Groapei, romanul care a stîrnit cel dintîi interesul asupra sa. Aici îi intră, cum ar fi spus Blaga, origina „matrice stilistică“, adică primordialul motiv-nucleu, care, chiar subconștient, va mai propulsa întreaga sa activitate artistică. Dacă ne gîndim bine, putem înțelege că și celelalte creații ale sale, atît Principele cit și actuala Săptămîna nebunilor — pe care o considerăm opera sa culminantă — se definesc, în esența lor, prin aceeași schemă intuitivă a „Groapei“. Este, însă, vorba de o groapă proiectată temporal, o groapă a istoriei noastre, situată axiologic la „periferia“ ei, așa cum ne apare sfîrșitul perioadei fanariote. Cele două lucrări literare de geniu din veacul al XVIII-lea românesc, de la începutul și, respectiv, de la încheierea aceluia secol, adică Istoria ieroglică și apoi Tigania, sînt scrise prima înaintea iar a doua în afara fanariotismului.

Ce înseamnă, „groapă“ în sensul pe care îl interpretăm noi, aplicat la opera lui Eugen Barbu? Este o infundătură adîncă în pămînt sau în timp din care nu se mai poate ieși decît poate rareori și cu greu. Acest accident în netezimea spațială sau temporală se închipuie ca un pandemoniu al răului și al păcatului, printr-o asimilare a registrului fizic cu cel moral, dat fiind că în orice amestec impuritățile cad grele la fund. De aici și dificultatea de a te sălta din prinoarea joasă a viciorilor, care cuprînd într-insele un coeficient mai mare de forță a gravitației. În acest sens însuși Infernul lui Dante ne apare, în configurația închipuită de poet, tot ca o groapă, din care vinovații, fosgînd ca viermi, nu mai pot ieși. Într-o asemenea lumină întunecată putem privi și Săptămîna nebunilor.

Hrisant Hrisoscelu, eroul acestui roman-poem, face și el la început, în prima tinerete, eforturi de a se smulge afară din „groapa“ istoriei în care se vede aruncat de destinul nașterii sale. El își făurește un ideal de luptă patriotică în cuprînsul năzuințelor grecești de pe la începutul secolului trecut. Fauna coruptă a respectivelor groape istorice îi tale, însă, orice elan. Acolo unde ar fi urmat să găsească bună-credință și suflète tari gata de jertfă, el nu întîlnește decît egoism, lasitate, lăcomie și trădare. Hrisoscelu se dovedește, însă, prea slab pentru a rezista într-o asemenea atmosferă și a se cățăra de pereții groapei spre a ieși afară. Nemulțumit de sine, devine, totuși, și el ticălos. Într-o stare devenită oscilantă, pleacă într-o misiune secretă la „Vene-

ae molliat“! După citirea cărții lui Barbu vedem însă, cu mirare, că timpul, marele taumaturg, nu este capabil să vindece pierderea vechilor fericiri, „melancholia“. Săptămîna nebunilor este, în acest sens, una din cele mai pregnante mărturii artistice din cite se pot citi. Dar discuția despre ultimul roman al lui Barbu de-abia de-acum ar putea începe.

POMPILIU MARCEA

zia“ cu banii încredințați lui de mișcarea de eliberare. Aici, însă, cade în mrejele unei femei care îl chinuiește groaznic, demonica Herula Lucrezia Vimercatti. Pentru a o cîștiga și a și-o menține, risipește și pierde inutil toată imensa sumă care nu-i aparținea.

Un scriitor inabil, lipsit de nuanțe, cu înclinații către un senzațional uzat, ar fi recurs la clișee în acest punct. Ar fi făcut adică să apară acel abstract „Trimis“, căruia să nu-i poată da socoteală de banii risipiți, și să ne lînă astfel cu sufletul la gură. Nu este, însă, vorba de o sancțiune exterioară și convențională. Asemenea lui Faust, nici Hrisoscelu n-a fost vreodată fericit în momentele sale prea lumesti, mereu hărțuit de incertitudine, frică și neliniște. Partea necoruptă dintr-insul ajunge, fără a-și da seama, să se autosanționeze. După ce a risipit totul, decepționat și rînit suflètele de Herula Lucrezia, ajunge la București într-o stare de moarte morală. Însmormîntindu-se de viu în locuința sa, cu timpul părăsită de toți. În felul acesta își așteaptă el și moartea fizică, după o apatică agonie de ani de zile. Numai murind, după o revoltă exprimată pe calea inertiei, se salvează el din groapa istoriei.

Eugen Barbu este incontestabil un poet în toată puterea cuvîntului. Privit din afară, el apare numai ca un stilist captos, încercat de brocarturi grele, cu un lux oriental de ample și amestecare legănări senzaționale. Desigur că este și așa ceva, însă toată această îmbătătoare gală de senzații nu se îndreaptă către nicăieri, ci se integrează în ansamblul cuceritor al unui mari vizioner de poet. Este o viziune amară, de conștiință apăsătoare, ce se învecinează cu trăirea angoasei și cu pregustarea morții, întretesută adesea în toată gloria simțurilor. Astfel, termenii otravă și otrăvit apar de atîtea ori presărați în mijlocul splendorilor (ex. vestimenta în culori otrăvite, p. 11). Strălucirea de atlas a textului se află biciuită la răstîmouri cu cele mai neprevăzute crudități de lexic, care îl mai aroaie pe autor și de exuberanța grivoisérie a lui Rabelais.

În subsidiar se cere reținut că Eugen Barbu realizează, chiar pe plan universal, una din cele mai profunde analize intuitiv-lirice ale Veneciei (ortografiată italianeste, Venezia). Contribuția se relevă cu atît mai surprinzătoare cu cît este vorba de un topos literar, de care s-a făcut abuz în cele mai multe literaturi europene. Eugen Barbu demonstrează implicit eternitatea acestui motiv, diferentiat, după profilul diferitelor epoci literare, în asocierea sa cu ideea morții. Unei Venecii mortuare, privitye de regretul și nostalgia romantică, aooi de viziunea morbidă-clasică fin de siècle, gen Moartea la Venecia de Thomas Mann, îi urmează acum o Venecie legată de angoasa unei eventuale prăbușiri în viitor, integrîndu-se astfel spirital cetății adriatice în freamătul existențial al veacului nostru. Eugen Barbu evocă aici un fel de maladiivă dulce vita, pîndită de duhul pietrii, în „lithisul“ și „lehamitea“ ei.

În sfîrșit, autorul se arată a fi un neîntrecut creator de limbă. Aproape că nu găsim nici un precedent la noi în această privință. Am spune că se depășește limba română într-o sinteză de limbă universală, în care intră deopotrivă lexicul turcesc, grecesc, italianesc și de invenție proprie. Chiar unor cuvînte ale noastre de altă origine li se aplică morfeme sau foneme ale idiomelor menționate. S-ar cere, credem, un studiu special, consacrat limbii create în actualul roman-poem.

Fugara noastră expunere s-a străduit pe cit a putut să privească Săptămîna nebunilor ca pe un efectiv eveniment în actualitatea noastră culturală.

EDGAR PAȘU

În numărul viitor : noi fragmente din romanul
„O LUME DE CÎȘTIGAT“
de Eugen Barbu

La Roma, cu Mircea Eliade

(Urmare din pagina 17)

pe aceleași — și nu a mai adus alte creații, noi, deși condiția biologică nu-l împiedica. Îmi doresc, de mai demult, să scriu un eseu despre această realitate, dar nu posed date, material suficient.

Și, apoi, discuția aduce pe firul ei alte nume cunoscute.

Mircea Eliade îmi spune că, abia cu două-trei zile mai înainte, se întâlnise, la Paris, cu Emil Cioran. „Este, — afirmă categoric Profesorul —, de peste două decenii, cel mai mare stilist pe care îl are limba franceză”.

Tac. Se crează un fel de vid în discuție — pe care Profesorul, cu finețe și urbanitate, îl elimină degajat.

— Te rog, zice, să-i transmiți cele mai bune gânduri lui Dorli Blaga. Cu mulți ani în urmă l-am cunoscut pe Poet, pe vremea când el se afla în diplomație. Cred că am trăiat, atunci, unele dintre momentele mele cele mai chinătoare. Doream să-i iau un interviu. Eu întrebam, iar Blaga — printre tăceri imense — rostea câte un cuvânt. Hazul este că, la despărțire, soția Poetului mi-a mulțumit pentru că Blaga nu a fost niciodată atât de vorbăreț, de comunicativ.

Ascultându-l pe Mircea Eliade, fluxul memoriei m-a împins cu peste două decenii în urmă, când, la Cluj, îl întâlneam pe Blaga care, în drum spre locul lui de muncă, intra, în unele dimineți, la cofetăria „Pescăruș”, la cafea. Într-adevăr, Blaga cunoștea misterul tăcerilor. Dar, luminos noroc, și mai bine toate misterele scrisului.

— Știu că l-ai cunoscut și vizitat pe Emil Cioran, intrerupe Profesorul tăcerea.

- Da.
- Este un foarte mare eseist, nu?
- Da.
- Mi s-a povestit că ați avut o neînțelegeră.
- Da.
- De fapt, cum a fost?

Mă gândesc că, după aproape cincisprezece ani de la acea întâmplare, ar trebui să-i spun lui Mircea Eliade ceea ce de fapt s-a întâmplat. Adică nu versiunile mistificate de unii și de alții.

În 1967 am făcut primul meu drum la Paris. Marele om de cultură și prieten Petru Comarnescu m-a sfătuit să nu evit a-i căuta și pe Ionel Jianu, Emil Cioran și Eugen Ionescu. Ceea ce am și făcut. Eugen Ionescu nu era la Paris. Pe Emil Cioran l-am găsit, la telefon, după câteva zile de la sosire. M-a invitat la el, spre surpriza mea, știind că este greu abordabil. Am stat de vorbă câteva ceasuri, despre zeci de probleme de cultură, printre altele Emil Cioran rugându-mă să-i transmit profesorului D. D. Roșca faptul că nu este supărat pe el pentru polemica ce se ivise între ei la acea vreme. Probabil că nu i-am plăcut lui Emil Cioran, din moment ce m-a invitat, într-una din seriile următoare, la cină.

A fost o cină de neuitat. În timpul conversației cu Emil Cioran a sunat de câteva ori telefonul. Era Eugen Ionescu, care chema din Elveția și care, din câte am înțeles, se afla în clipe de depresie, iar prin aceste repetate telefoane de la mare distanță voia să-l simtă aproape pe prietenul lui. După ce m-am reîntors în țară, cu cele mai bune intenții am scris în revista „Tribuna” despre întâlnirile cu Emil Cioran care, la plecare, mi-a oferit volumul său **Précis de décomposition** — scriind pe acesta: „Domnului Al. Căprariu — această cărțuie a cărui fond e

rumănesc — cu cele mai prietenoși sentimente. Paris, 20. Aprilie 1967”.

Dar, și înțeleg de ce, paginile pe care le-am publicat atunci în revista „Tribuna” l-au nemulțumit pe un oarecare Popper, de la așa-numitul post de radio „Europa liberă”, care comentator, după o metodologie curentă unora, a mistificat cele ce scrisesem, și uite așa a ieșit o neînțelegere regretabilă. În iulie 1968, venind spre țară de la Londra, am rămas și câteva zile la Paris. Nu l-am găsit la telefon pe Emil Cioran, așa că i-am lăsat câteva rânduri la locuință. A doua zi am primit la hotel următoarea scrisoare: „Paris, le 19 juillet 1968, Cher Monsieur Căprariu, Rassurez-vous: je ne vous porte personnellement aucune, rancune. Cependant je tiens à vous dire que vos procédés m'ont paru pour le moins étranges et que vos indiscretions m'ont suscité un grand nombre de désagréments, que je suis loin d'avoir oublié. Pour le moment, laissons le temps passer... C'est ce qu'il y a de plus sage, croyez-moi. Avec mes meilleures salutations, Emil Cioran”.

— Pe scurt, Domnule Profesor, închei eu, așa stau lucrurile. Mi-ar face plăcere dacă nu veți aprecia drept indiscreție faptul că, reîntors acasă, voi publica — în deplin respect al adevărului — discuția cu care mă onorați. Mă aflu în vacanță, mă bucur de această călătorie care mi-a fost oferită de președintele „Fundăției Europene Drăgan” — domnul I. C. Drăgan — și aş regreta profund dacă aş crea vreo neînțelegere cu Dumneavoastră.

— Da, dl. Drăgan face multe gesturi remarcabile. Chiar dacă eu nu sint de acord cu teoriile lui despre tracii, pot spune că el are geniu economic, că — dintre toți românii care au reușit în străinătate

— este singurul care cheltuiește milioane pentru acte de cultură, organizând collovii și simpozioane la care participă și mari personalități culturale.

Îi spun Profesorului că, atunci, în 1967, am avut plăcerea să-l întâlnesc și pe Ionel Jianu — care m-a primit cu multă simpatie și căldură.

— L-am revăzut, recent, la Paris și eu pe Ionel Jianu, de care mă leagă o mare prietenie. Scrie, acum, o extrem de interesantă carte despre Brâncuși, lucrare axată pe ideea că în viața marelui sculptor au existat șapte momente decisive care, oportun, i-au marcat fericit destinul.

Cu discreție, Profesorul mă întreabă ce știu despre intenția editorială ce i s-ar fi comunicat și după care ar urma să se tipărească în țară opera lui. Îmi spune că, poate, dacă această intenție se va materializa, nu crede că formula cea mai adecvată ar fi publicarea în ordine cronologică a scrierilor sale. Din anumite motive, care țin de trecutul defunct, probabil că cititorul român s-ar familiariza mai firesc cu lumea creației sale dacă, într-o primă fază, ar apărea **Fragmentarium, Insula lui Euthanasius** sau romanul **Întoarcerea din rai**. Îi promit că voi face cunoscute, acasă, sensibilele sale sugestii.

Ne despărțim.

Dar nu înainte ca Mircea Eliade să-mi dea un autograf pe volumul **La prova del labirinto**.

Și-mi reiau drumul pe „Via del Corso”, cu sufletul plin de o neasemuită împăcare, cu conștiința că există, sigur, o ieșire fericită din orice labirint.

(Din volumul în curs de apariție „Italia pieritoare nemurire”).

Muzică

Carmina burana la Ateneul Român

Doză zile la rând, sîmbătă 23 și duminică 24 ianuarie, scena Ateneului Român a găzduit, sub bagheta maestrului Mircea Basarab, un memorabil concert care a cuprins **Concerto grosso in Re minor de Vivaldi**, **Concertul nr. 2 pentru trompetă și orchestră de Aurel Popa**, piesă prezentată în prima audiere, avîndu-l ca solist pe reputatul **Iancu Văduva**, care a demonstrat, încă o dată, muzicalitatea acestui dificil instrument, și o lucrare de excepție a muzicii secolului 20, **Cantata scenică pentru cor și orchestră Carmina burana de Carl Orff**, piesă care, în a treia parte, **Curțile dorului**, ne-a oferit satisfacția de a urmări un magnific dialog între cele două coruri aflate pe scenă, corul **Filarmonicii „George Enescu”** și corul de copii **Voces Primavera**.

Mărturisim că nu ne-a fost dat să ascultăm cele câteva interpretări de pînă acum ale acestei celebre cantate, interpretări care, după cum am fost informați, au avut loc acum 15—20 de ani, dar, după părerea specialiștilor prezenți la concertul de duminică seara, inclusiv după propria noastră părere, de iubitori ai muzicii am fost beneficiarii unui concert de înaltă ținută artistică. Cei trei soliști, **Emilia Petrescu, Nicolae Prescornoșiu și Bogdan Panu** (debut la Filarmonică), au interpretat exemplar rolurile extrem de dificile ale partiturii, în mod special **Emilia Petrescu**, a cărei prezență în concert ne-a convins că poate sta cu cînte alături de cele mai mari artiste ale lumii. În ceea ce-l privește pe maestrul **Mircea Basarab**, această per-

sonalitate de primă mîna a muzicii noastre contemporane, vom consemna, cu o sinceritate deplină, că ne-a oferit, acum, la apogeul carierei sale, un concert-spectacol de neuitat, o adevărată seară de muzică în care precizia gestului, gustul său artistic în alcătuirea repertoriului și fenomenala sa memorie muzicală s-au îmbinat în modul cel mai fericit.

Și s-ar părea că, dincolo de aceste superlative, am cam spus totul, dar fie-ne permis să punctăm calitatea cu totul și cu totul excepțională a momentului în care, în partea a treia a Cantatei, au intervenit și elevii profesorului și dirijorului **Claudiu Negulescu**, copiii corului **Voces Primavera**. Desigur, greul cel mare l-a dus pe umerii săi corul Filarmonicii, dar cu-atît mai mult a ieșit în evidență vocea pură și cristalină a copiilor. Dealtfel, prins de vraja acestui moment în care muzica se exprima pe sine însăși, maestrul **Mircea Basarab**, grație acelei fenomenale memorii muzicale, a abandonat pur și simplu partitura și-acest suprem extaz ne-a fost transmis, îndrăznim să credem, în totalitatea sa, de unde sursa de superlative de pînă acum, superlative pe care, asumîndu-ne riscul de rigoare, nu am vrut să le ocolim. Mai mult decît atît, ne exprimăm regretul că un cor cum este **Voces Primavera** nu este afiliat, după numeroasele sale succese înregistrate în țară și în străinătate, unei instituții culturale sub a cărui egidă să-și poată desfășura activitatea, așa cum, de exemplu, un alt excelent cor de copii, **Camerata Infantis**, de la Brașov (dirijor Nicolae Bica), este afiliat Filarmonicii „G. Dima” din localitate. Dar, despre adevăratul statut al acestor coruri, alcătuite nu din copiii unei singure școli, ci ai unui întreg oraș, ne rezervăm dreptul de a vi-l prezenta, cu toate ale lui, bune și rele, într-un viitor număr al revistei noastre.

VICTOR NIȚA

CAP LIMPEDE

MEREU CARAGIALE

Nu numai pentru că se împlinesc 130 de ani de la nașterea autorului, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” a programat — cred — o suită de reprezentări cu „O scrisoare pierdută” de Ion Luca Caragiale. Teatrul „Bulandra” omagiază astfel pe marele dramaturg din ianuarie 1972, cînd avea loc premiera „Scrisorii” marca Liviu Ciulei — regizor, scenograf și... Agamîta Dandanache. Dacă nu mă înșel, în 1979 Teatrul „L. S. Eulandra” își deschidea stagiunea tot cu „Scrisoarea pierdută”. Răstălesc programul de la premieră, și acesta un omagiu adus activității marelui scriitor. Citez din „Raportul lui I. L. Caragiale către D. Barbu Șt. Delavrancea, primarul capitalei”, din 24 mai 1900, reprodus aici: „Dintre toate artele frumoase, Muzica și Teatrul sunt, cu nenumăratele lor genuri, acte de divertisment. Ele sunt deaminteri cele mai accesibile și înțeleșului și mijloacelor publicului celui mare... Un teatru popular al Comunei... ar fi o adevărată binefacere atît pentru public cit și pentru talentele reale, literare și dramatice. Pentru aceasta ar trebui un local propriu, lucru ce pînă acum nu există în București... Poporul, care este dator să muncească cu trupul, are, pentru recrearea forțelor sale, nevoia de petrecere intelectuală... Cu cit i se pun mai multe petreceri intelectuale la îndemînă, cu atît este răpit de la nevoia de a se ameți, pentru divertirea inteligenței, prin băuturi vătămătoare și prin alte petreceri rușinoase...” Se cuvine să ni-l amintim pe Fănică intruchipat, pe parcursul a peste cinci ani, de Toma Caragiu. Dar e drept să spunem că Mariana Mițuț, Victor Rebengiu, Forj Etterle, Dorin Dron, Petre Gheorghiu, Dem Rădulescu, Mircea Diaconu, Octavian Cotescu, Ștefan Bănică, Aurel Cioranu, Gh. Oprina, Jean Reder, Simion Hetea păstrează proaspăt și viu acest spectacol, ju-

cînd cu poftă și — așa spune — cu iubire, după cele peste 220 de reprezentări în țară și turneele de la Moscova și Leningrad, Washington, New York și New Haven, Budapesta și Berlinul occidental.

PORTRETUL UNEI SERII DE IARNĂ

O flință aproape eterică, avînd statura și grația impozantă a unui fulg de zăpadă cîntătoare, adorabila Cora Vaucaire, în ireproșabila organizare a serviciilor culturale franceze, ne-a oferit un recital de artă interpretativă în acordurile de pian ale lui Jean Pierre Remy. Intrucît doamna Cora ne cîntase, predilect, cîntece de Prevêrt și Cosma, într-o viziune originală a trupului, a vocii și chiar a vestimentației artistei, îmi revine complicata șansă de a o răsplăti prin câteva metafore în spiritul său subtil minuțios.

Ca poet, considerasem, uneori, aproape o ofensă pretenția unor interpreți de a răstălmăci, de a-mi răstălmăci, poeziile, prezentîndu-le publicului altcum decît le gîndisem eu însumi. Doamna Cora Vaucaire, însă, face o artă pe care, ca poet, o accept, arta ei fiind în domeniul poeziei, în întimitatea estetică a pozițiilor pe care le șansonează atît cit permite sigiliul artistic al poezilor. Nu îmi suride, deci, să scriu banalități despre o mare artistă, despre o ambasadoare de elită a culturii franceze. O văzusem, o ascultasem, o înțelesesem. Calitatea marilor artiști constă și în a avea pe cit posibil permanent un public de excepție. Acestei artiste care a îmbunat amnarul unei serii de iarnă bucureștene, eu nu pot decît să-i mulțumesc, pentru afabilitate, printr-o glumă „soldățească” care să-l pfeafazeze concertele viitoare ca o mărturisire: glumisem, doamnă Cora, glumisem năpraznic, cerusem permisiunea să nu mă spăl o săptămînă pe față, ca să nu-mi dispără, de pe obraji, parfumul sărutului dumneavoastră de prietenă a poezilor. (Ion Nicolescu)

Teatru

Pericle, văzut de Cernescu

Spre sfîrșitul anului trecut, reputatul regizor Dinu Cernescu a adus la rampă — eveniment singular al stagiunii bucureștene — un nou Shakespeare, Dinu Cernescu este un împătimit al marelui Will, realizînd în perioada 1971—1981, în țară și peste hotare, performanța a nu mai puțin de șapte reprezentări shakespeareane. Faptul că regizorul s-a oprit acum la „Pericle” este un act de curaj, știut fiind că această piesă este, spun exegeții, mai puțin ilustrativă pentru creația dramaturgului, ea lipsind chiar și din ediția în folio din 1623, la care se adaugă și amănuntul, nu neglijabil, că specialiștii au păreri contradictorii în privința paternității piesei. Motiv pentru care, înainte de a așterne aceste rânduri, l-am întrebata pe regizor: de ce „Pericle”? „În toate spectacolele shakespeareane pe care le-am montat — ni s-a răspuns — am fost preocupat, în primul rînd, de condiția umană; mai exact spus, de reliefaarea ei cit mai pregnantă din textul piesei. În „Măsură pentru măsură” m-am străduit să revelez lupta omului pentru puritate, în contrast cu abuzul puterii, pentru ca în „Hamlet” să încerc să pun în evidență tendința desființării individului, deci, prin reflex, pledoaria pentru om. „Pericle” m-a fascinat pentru felul în care este relevat drumul sinuos, adesea tragic, al cunoașterii umane. Am simțit nevoia acestui nou spectacol, cel cu „Pericle”, așa cum un om, o conștiință, simt nevoia unui popas pentru a-și putea continua drumul”.

Respectînd legile basmului, regizorul a pedalat pe mișcare scenică, interpretare, ritm, decoruri și mai ales lumini. Daniela Codarcea, autoarea scenografiei, s-a întrecut pe sine, oferîndu-ne un cadru scenic de-un ales rafinament. Un lucru de asemenea demn de laudat este acela că pe foarte mulți actori, care dețin roluri mai mult sau mai puțin darnice, îi întilnim, de-a lungul spectacolului, făcînd figurație de bună calitate, dînd consistență și culoare scenelor de grup, care au fost luate, după părerea noastră, pe milimetru pătrat. Distribuția este lungă, deci, din motive lesne de înțeles, nu o putem cuprinde în fugara noastră adnotare. Ne vom opri asupra rolului codoașei, pe care-l face cu atîta talent și dăruire scenică marea actriță a Teatrului Giulești, Dorina Lazăr. Respectînd ordinea intrării în scenă, Dorina Lazăr apare în program pe ultimele locuri. Ne-am permis s-o scoatem în față deoarece această stea a scenei bucureștene o merită. O urmărim de ani de zile pe scena giuleșteană și am remarcat că, indiferent de rolul pe care-l interpretează, artista vibrează odată cu orice replică și tresare odată cu ea.

Pentru rolul lui Pericle, regizorul a apelat la un mare nume: Ion Caramitru. Despre acest actor nu putem spune decît cuvinte de laudă, el înscriindu-se de mult între marile talente ale scenei românești. Cu toate acestea, avem unele rețineri în ceea ce privește rolul pe care-l realizează la Giulești. Ezităriile actorului se datorează, credem noi, nu lipsei de înțelegere a textului, ci faptului că el nu crede în povestea eroului pe care-l interpretează. Din aceste motive se înșurubează mai greu în rol, dar odată trecut momentul critic redevine marele Ion Caramitru. În afara rolului, Anca Neculce.

Mărturisim că distribuirea Ilenei Cernat în rolul Marinei a fost un curaj regizoral, talentata actriță nedispuind de toate datele cerute de rol. Dar ochiul lui Cernescu nu greșește. Ileana Cernat ne-a dat o Marină plină de suavitate, de tandrețe, de căldură și de inocență. În rolul lui Antiochus a fost bine distribuit un alt împătimit al scenei, cunoscutul actor Mihail Stan. Cu detașarea și cinismul cerute de rol, Mihail Stan, într-o scurtă dar pregnantă apariție, ne demonstrează, dacă mai era nevoie, măsura talentului său. Cum spuneam, distribuția este numeroasă și chiar dacă n-o putem cuprinde și analiza amintim cel puțin cîteva din realizările unor actori de marcă: Sebastian Papani, Ion Pavlescu, Gelu Nițu, Ion Vilcu, care din roluri episodice au făcut compoziții remarcabile. Toți actorii au muncit cu dăruire și seriozitate, făcîndu-ne să urmărim piesa cu interes și participare.

DAN BIRLĂDEANU

King

Intr-o hală de gimnastică ce se transforma ușor în sală de spectacol l-am văzut prima oară. Sunt 60 de ani de-atunci... La capătul opus intrării exista o scenă, destul de acătării, cu adincime, brumă de culise, cortină și sufit. În eventualitatea festivităților școlare, sau când veneau să se producă buni actori ai Naționalului craiovean — cu recitari, două-trei cintece și o drăguță piesetă de ocazie — noi, internii, mic și mari, ne speteam cârind băncile din sala de mese, scaunele de pretutindeni, până și de la infirmerie. Cu astă vraise ordonată se ajungea la o capacitate de o mie de locuri. Tot timpul trebăluieii trăgeam cu coada ochiului la cortina adormită; împunea solemn domeniul tainic al scenei, numai seara accesibil nouă. Într-o atare seară, de la începutul liceului, cind hala ocupată la refuz a intrat în întunec și cortina s-a înălțat, am avut revelația misteriosului doctor King.

Purta turban, cu piatră lucitoare și egră în frunte; haină neagră închisă pină sus, protește; pe deget un brillant citoul de biblică, ce strălucea orbitor în agitația miinilor osoase, în luminile rampei. Era zvelt, trepidant, stăpîn pe scindurile scenei; măsliniu, ca să nu zic tucuriu. Vorbea stricat româneste, cu accent străin. De la intrare, privirile-i adumbrite au săgetat întunericul sălii, ne-au căutat sensibilitatea, tulburindu-ne. Copii ai viitorului, pe dată am lăsat ochii în podele semn de supuner... Pe urmă a apărut „mediul” său, Miss Milly. Splendidă femeie, tot cu turban, însă fără podoabe, se vede alt rang. Numaidic King a împreunat miinile și, înclăștrînd degetele, ne-a poruncit să facem la fel. După care, vădit înfricosat, am auzit ordinul lui:

— La comanda mea de unu, doi, trei, nu mai puteți desfăce miinile! Rămîneți așa! Nu mai puteți!

Intr-adevăr, ca lipite; trăgeam de ele, însă degetele nu mi se desfăceau. Așa am ajuns pe scenă. Împreună cu o liotă de găligani, din clasele superioare. Experimentatorul fluidului ce trecuse în mine m-a reținut, destui din ei coborîndu-l după scenă, preț de prefăcătorie... Luin-

du-mă în primire, a suflat peste biete-mi miini, care, prin nici un efort al meu, numai atinse de degetul lui, au cedat, revenind la normal ca prin farmec. Păstrîndu-mă, m-a pironit cu ochii negri violacei ca pe o pradă... Ținut strins de umeri, nu m-am împotrivit jarului lor ametitor. Pleoapele mi-au căzut și în somnul dictat mi-a apărut o stranie viziune: eu la masa la care-mi preparam lecțiile; vârsîndu-se călimara, mă însuflețeam clar ca într-o apă limpede, ogîndit în rotocolul de cerneală...

Magia mi-a apărut peste ani, cind l-am cunoscut și l-am fost impresar. Atunci am aflat rostul lui pe lume. Era străin, indian, născut la Kapurthala. Studiase în țara de baștină științele oculte și medicina în Egipt. Fusesse chemat în România, împreună cu doctorul Mulgund, tot indian, la 1913. Odată cu războiul balcanic apăruse holera la noi. Indienii au microbul holeric în ei și sunt imuni la această cumplită boală. Cei doi doctori, aduși special, puteau intra fără nici un risc în lazaretele de bolnavi, să-i îngrijească. Tare se mai mindrea doctorul King de a-l fi salvat, cu acel prilej, pe marele Mihail Sadoveanu, unicul.

Așa a rămas în țară. A luat un cinematograf în antrepriză la Roman. La scurt timp arzînd cinematograful, a preferat ocultismul. Nu se ținea de barbut ca alții din breaslă; își făcea citeodată singur panourile de reclamă, scriînd și desenînd admirabil. În timpul liber citea romane englezești, pufăindu-și visător țigara de foi... Avea în tot ce făcea — și în viața particulară — ținută, distincție. Știa să fie și comic, cu o blindă, nobilă discreție. Nu avea nevoie de trupul, hipnoza, pe care-o socotea regina genului — ca opera la teatru, după expresia lui — îi încărcă scena cu un numeros ansamblu, din public, care desăvirșea uimitor influența magicianului, în final lăsîndu-l triumfător, doar cu asistenta. De neuitat: Mary King, unul din cei mai mari hipnotizatori din lume. Și o experiență unică, „Cercul indian”, nereușită de un altul, cu al cărui secret s-a închis în vid.

A sfîrșit asfixiat cu gaze la Uioara, împreună cu Rinaldo și Sanda — întreaga trupă — în camera de oaspeți a unei unități militare pe care seara respectivă, o înlemnise cu misterioasa-i forță.

GABY MICHAILESCU

O ușă care omoară patru copii!

Circulația, poate ceva mai precis conducerea automobilului, e o materie care se predă toată viața, de la anii fragezi ai copilăriei, pină la adînci bătrîneți. Colocvii-le și examenele ei sint întimplările șoselei. Cei prudenți, realisti și lucizi le trec cu brio, alții însă pică. După ce parcurgi fără exagerare sute de mii de kilometri, fără să ai la activ nici măcar cea mai banală tamponare, constai uneori că mai ai destule de învățat. Fiecare zi, fiecare kilometru parcurs îți amîntesc că de fapt abia ai depășit stadiul unicelei. Marele pericol, cea mai teribilă primejdie, îl paște pe șofer atunci cind începe să trăiască cu impresia că știe tot, că nu mai are nimic de învățat. A luat permisul de conducere în octombrie 1981. Băiat tînăr, drăguț, adulat de colege și de fetele din cartier, fost mare fotbalist (toti zic că-s mari), a devenit ulterior un bun tehnician la o mare uzină din Ploiești. După o lună de la sâr-bătoria carnetelului cu scoarțe roz (care a însemnat nu mai puțin de 3 zile de chef neinterupt la „Berbec”) se afla în compania a trei fete, una mai frumoasă ca alta, pe sectorul de drum Ploiești — Cimpina. Așa cum îl șade bine unui atît de dotat flăcău, rulează cu 120 km pe oră. Dacia 1300 îl ascultă fără greș la viraje, la depășiri, la frinare. Îl ajută, ce-i drept și asfaltul uscat, vizibilitatea perfectă. E simbată, fetele, într-o excelentă dispoziție, își povestesc întimplările săptămîinii: una spune un banc mai picant, iar celelalte dovă se tăvălesc de ris. Îl rostește chipurile pe șoșite, dar destul de tare ca să audă și pilotul. Acesta pare preocupat de drum, de conducere, dar de fapt toată fiinta lui e concentrată la bruneta ce știe atît de bine să povestească și care nu e alta decît lovodnica lui. La un moment dat, Dacia de Prahova e depășită de o „Ladă” de București. Șoferul îi face niște semne, dar fostul fotbalist nu pricepe nimic. Cele două fete asezate pe fotoliul din spate în mașina de București rețetă semnele pilotului, indicînd parcă că la mașina condusă de prahovean, ceva n-ar fi în regulă. „Ce dracu’ o fi, măi, fetelor? Port-bașajul e închis, pană la cauciucuri n-am, că s-ar simți, mașina n-a luat foc că ar

miroși și s-ar vedea, n-am lovit pe nimeni, atunci ce mă tot atenționează asta?” „Mă Florine, n-o fi mă vreo ușă deschisă?” Fetele verifică ușile din spate care sint în regulă, iar lovodnica lui Florin pe cea din dreptul ei, constatînd că e perfect închisă. „Aha, au avut dreptate, portiera din stînga mea nu e închisă bine. Nu-i nimic grav”, se adresează pilotul fetelor.

Cîte uși nu se închid în timpul mersului de către șoferi! Chiar portierele din spate. Fără să se abată cituși de puțin de pe traiectorie, șoferii continuă să examineze cu atenție șoseaua, iar cu mina stîngă, ori cu dreapta, în funcție de situație, repară un lucru, neglijent făcut de pasagerii care au coborît din mașină. Operatie destul de riscantă dar care, de ce să nu fim sinceri, n-a dat probleme de-a lungul anilor. Și iată, totuși, cum o chestie atît de simplă, de elementară, poate sta la originea unei veritabile tragedii. Florin micșorase mult viteza autoturismului. Nu mai avea decît 60 de km pe oră. Se afla în traversarea unei comune. A procedat corect, regulamentar, reducînd viteza. Ca să închiză ușa din stînga la e cel mai simplu lucru. Șoferul se poticnește însă la executarea acestei elementare operații. Întoarce capul spre dispozitivul de închidere pe care îl manipulează cu mina stîngă. Toată atenția pilotului se concentrează spre banala pîrghie. Mult, nu. Preț de cîteva secunde. Autovehiculul, scăpat în aceste prețioase clipe de sub control, deviază ușor spre stînga, intră pe acostament, unde continuă să ruleze 20—30 de metri și apoi ajunge pe trotuarul pe care se află un grup de copii. Atenția celor patru scolari din clasa a III-a este îndreptată spre un album de timbre. O colită recent apărută este examinată de ochii curioși ai micilor filatelisti. Stau cu spatele spre șosea. Nu observă bolidul care se îndreaptă spre ei. Mama unuia dintre băieți, aflată în dreptul porții, unde îl astepta pe Victor, vede toată scena. Scoate un țîbăt de „oară” vîzînd mașina cum intră în bloc, în grupul de copii printre care se află și fiul ei cel mai mic. Trei copii sint omoși pe loc, iar al patrulea (Victor) moare la spital după cîteva zile.

O asemenea tragedie pentru ce? Pentru că instructorul de la școala de șoferi amatori a neglijat să-l învețe pe Florin un lucru atît de simplu, cum să închizi o ușă în timpul mersului.

VICTOR BEDA

Omul care joacă

„La fapte noi, cu oameni noi”!

Ideile din fotbal, poate ca și ocaziile de gol, nu trebuie ratate sau abandonate chiar dacă, uneori, cite ceva din forma lor de prezentare le mai întirzie apariția în momentul cel mai oportun.

Incrimînarea pe care fotbalul nostru a suferit-o în acest început de an, cu ocazia „constătuirii cu conducere și antrenorii echipelor divizionare”, nu este numai un semn de atenție sau o alarmă pe termen lung, ci o lovitură pe care fotbalul, prin reprezentanții săi, trebuie să o suporte cu speranța că se va curăța, își va prîmeni rîndurile, devenind mai legal și poate mai bun. Într-o astfel de sedință și mai ales în momentul actual al fotbalului, în care se descoperă parcă din nou adevărul, mai complicat însă, mai atroce și pe o treaptă evolutivă extrem de periculoasă discuțiile au, totuși, citeodată, și haz. Au fost cîteva momente caragialești, dar să trecem peste ele deoarece sint din ce în ce mai greu digerabile..

Unul dintre cei mai prezenți conducători

tori pe care i-a avut fotbalul nostru în ultimii 15 ani, punînd mina pe inimă și cerînd același lucru și celorlalți, afirma: „Lăsăm impresia că nu știam de unele înșelătorii care se petreceau în fotbal, dar cu toții încheidăm cu bună știință ochii și urechile...” Anunțînd apoi că „se vor petrece lucruri la care puținii se gîndesc acum”, și cerînd o unire în intronarea cîstei și corectitudinii, același vorbitor invoca necesitatea unor măsuri radicale, inclusiv lăsarea locului la alții care să fie hotărîți să ia aceste măsuri”. Poate că este și o descătușare că s-au spus aceste adevăruri. Vina este deci și a acelora care, „știînd ce se-ntîmplă”, „au închis ochii”, „și-au astupat urechile” și astfel s-a ajuns pină aici. Or, vinovățiile, dacă au fost scoase la iveală, trebuie împărțite de toți, fiecărui după faptă și, bineînțeles, prin individualizarea și diversificarea posibilităților pedepse. În mod normal, după această etapă declanșată se impune să începem seama și în fotbal de logica de început a Statului Român de la Unire: „La fapte noi, cu oameni noi”!

Dar să nu fim atît de dramatici. Nici nu prea ne stă bine. Să ne închipuim că ne-am fi calificat pentru turneul final al campionatului mondial din Spania. Mai aveau oare loc aceste dezvăluri aparent senzaționale? Anchetele mai vedeau posibilă lumină a sentințelor? Se mai spunea în „Sportul” că unii jucători chiar din

celi de vază s-au lăsat cumpărați și „s-au vindut”, înșelînd spectatorii? Se mai recunoștea că avem un fotbal bolnav?

Vă las pe dumneavoastră stimați cititori să răspundeți singuri la acest mic rechizitoriu, amintîndu-vă doar că în „Fotbal saga” de acum cîțiva ani lucrurile nu se petreceau în Scandinavia, personajele și întimplările (ce-i drept altele) nu erau după altă planetă și că teatrul, cu scenă și sală cu tot, era destul de asemănător cu cel de azi.

Și acum un ultim subiect mascat dar hotărît prin aceeași consfătuire. Se pare că formula jucător-antrenor a fost desființată. Nu pot să cred, ca alții, că Mircea Lucescu a luat cu el și scara care l-a urcat atît de sus. Ideea de antrenor-jucător este din ce în ce mai prezentă în fotbalul mondial. Mircea s-a bătut pentru ea și în Colegiul central al antrenorilor și în Biroul federal atunci cind l-a dat viață și la noi. Stia că nici el, nici eu, nici Cheran și nici Dobrin sau Dumitru nu vom putea fi trimiși la Köln, Zeis, sau Coverciano pentru a ne perfecționa în această meserie, și că această formulă de trecere prezintă avantaje mari pentru fotbalul nostru în perspectiva de cadre formate din anumiți jucători. Mă știu curat și cinstit și cel din preajmă mă cunosc astfel. Nu știu să mint și nici n-am să pot să fac nicio dată acest lucru. De aceea, simt și afirm că această măsură a fost luată împotriva

mea, sau mai bine spus a zgomotului pe care l-am făcut și care am intuit că mai deranja, deosebi atunci cind atîngea unele acute. Aș vrea ca cei păgubiti să mă poată înțelege. Întotdeauna am luptat și voi lupta pentru adevăr, com-pen-tentă și dreptate în fotbal. Uneori, aprinzîndu-mă, poate că am mai și greșit. Mi se pare că este nedrept ca tocmă ecoul bunelor mele intenții să mă lovească necruțător, așa cum deja s-a început.

Știu că sint tare, dar imi este frică de puterea răutății pe care destul de singur încerc să o înfrîng.

CORNEL DINU

P.S. Cred că cineva din redacția de sport a înțeles puțin greșit. Nu am văzut rostul unei verificări de jucători pentru echipa națională, în două jocuri disputate la mai puțin de 12 ore (!), în pauza respectivă dintre sezoane ce trebuie respectată. În rest, și eu apreciez ambiția și munca lui Mircea Lucescu de pină acum, sint convins de bunele sale intenții și cred că tocmă grija cu care i se semnalează posibilele greșeli pe care este firesc ca ei să le facă îl poate ajuta. Cind îi se spune prea des că ești uluitor și perfect, trebuie să bănuiești și contrariul și să reflectezi și mai mult la părerile acelora pe care-i cunoști mult mai bine...

Farsa unei „lucrături” sau jocul de-a legalitatea

Trecuse de 8.00. La această oră matinală medicii sanatoriului Dobrița se adună la raportul de gardă. Primul sosește directorul, dr. Adrian Becherete. Intră. De după ușă se repede la el un ins, muncitor în sanatoriu, poreclit de cei din partea locului Ursu, din cauza staturii impunătoare. Îl lovește cu un scaun în cap și, cu miinile-i mari, începe să-l strânguleze. „S-au auzit în tot spitalul adevărate răcnete” — declară cadrele medicale de la etajul 2, întimplarea petrecîndu-se la parter. Și, în vreme ce bolnavii înșiși incremeniseră în paturile lor auzind țipetele doctorului, trei bărbați în putere, aflați într-un birou plasat pe culoarul aceluiași parter, se incuie pe dinăuntru; trei bărbați care ar fi fost normal să intervină, înșeși funcțiile pe care le dețineau obligîndu-l la un asemenea gest: Pîrvulescu, intendentul sanatoriului, planificatorul Toader și un reprezentant al Direcției sanitare Gorj, planificatorul principal Pătru Bălțeanu. Nu numai că nu au făcut-o dar, cum aveam să descoperim pîncind pe urma acestui caz, chiar ei fuseseră cei care îl asmutiseră pe bătaș asupra directorului.

Se hotărîse la nivelul județului să fie transferați de la sanatoriul Dobrița, la noul spital Turceni, un număr de muncitori necalificați. Lista celor ce urmau să plece la Turceni fusese propusă și aprobată, în condițiile unei legalități depline, în sedința biroului executiv al C.O.M. Dobrița, avizată de forurile locale cit și de Direcția sanitară Gorj. Nu directorul deci a tăiat și aspinzurat, după voia lui, așa cum nu s-au sfiit să dea de înțeles, celor de pe listă, unii din

membrii aceluiași birou executiv. În ziua cu pricina — 16 noiembrie 1981 — muncitorul Marița, aflat și el pe listă, om cu care directorul, în cei 5 ani de cind conducea sanatoriul, nu avusese nici o divergență, a intrat în biroul celor 3 (care s-au incuiat, mai apoi, pe dinăuntru), cerînd relații. Primul care s-a debarasat de orice răspundere, în loc să explice temeiurile acestei hotărîri, a fost reprezentantul Direcției sanitare. „Aveți conducere, eu nu am nici un amestec în treaba asta!” — i-a răspuns. „Care conducere? — a insistat omul — din conducere fac parte și tov. Pîrvulescu și tov. Toader, aici de față”. Cei doi, nominalizați direct, au tăcut. „Aveți director, a sunat ca un verdict replica lui Bălțeanu, el dispune care să plece și care nu!”

Cei care cunosc în amănunt întimplarea nu pridesc să se întrebe: de ce l-au trimis pe Marița — la acea oră vădit pus pe scandal — pe capul directorului cind toți 3 știau sigur că nu el dispusese, ci hotărîrea fusese luată în colectiv? De ce au tăcut cei doi, nefăcînd nici un gest să-l oprească pe Marița care a pornit-o spre camera de gardă?! „Era beat — se scuza Toader — ne-a fost frică să-l înfruntăm!”. Dacă era beat, cum de i-au permis să mai rămînă în unitate, cind fiecare în parte avea obligația să împiedice acest lucru?! În sfîrșit, încheiem șirul întrebărilor ce se nasc din această nefirească purtare, cu încă una: de ce s-au incuiat pe dinăuntru ei, trei bărbați în putere, nedeschizînd nici cind li s-a bătut în ușă cu disperare: „Săriți, il omoară pe tovarășul director!”

Răspunsul la aceste întrebări își are rădăcini mai adînci, infipte în însuși climatul de muncă (mai ales din timpul

timp) de la sanatoriul Dobrița. Celor doi — intendentului Pîrvulescu și planificatorului Toader — le convenea debarasarea de răspunderea aplicării unei hotărîri pe care o aprobaseră și ei. Aveau acolo, la sanatoriu, mai toate neamurile încadrate. Dealtfel, spun oamenii sanatoriului, făcuseră un fel de coaliție împotriva directorului, avînd ei și niște polițe de plătit pentru că el, directorul, nu închisese niciodată ochii față de „omeneștile lor slăbiciuni”, care, traduse, însemnau dezinteres în muncă.

La două zile după incident, membrii biroului executiv al C.O.M. al direcției sanitare, se deplasează la Dobrița pentru a pune lucrurile la punct. Printre altele, s-a hotărît să i se dea delegație de conducere dr. Vulpe, pe perioada cit dr. Becherete se va afla în concediu medical, loviturile primite necesînd o mai lungă absență. Dacă lucrurile s-ar fi oprit aici, cazul s-ar fi închis, cei vinovați de declanșarea lui fiind aspru înfierați, Marița primindu-și pedeapsa prin desfacerea contractului de muncă, dosarul atacului huliganic urmîndu-și calea justiției.

Iată însă că, tot el, medicul director, maltratată fără vină, pare a fi, în final, vinovatul acestei stări de fapt. Aflat în concediu medical primește, pe 15 decembrie 1981, o dispoziție a direcției sanitare — 436 — prin care i se aduce la cunoștință că: „începînd cu 18 noiembrie (deci, la numai două zile de la maltratarea lui!) este schimbat din funcția de medic director de la sanatoriul Dobrița dr. Becherete A.” Amintita dispoziție, vizată pentru legalitate de juriscunsul C. Măruță, se bazează pe niște paragrafe de legi care nu au absolut nimic cu cazul în speță. Întru susținerea ei se invocă și hotărîrea biroului executiv al C.O.M. — direcție

sanitară, din 18 noiembrie, adunare care a avut loc la Dobrița și care stabilise să se dea delegație de conducere unui alt medic pentru perioada de concediu medical al dr. Becherete. Am luat și noi procesul verbal al amintitei adunări și nu mică ne-a fost surpriza cind, în josul paginii 82, cu altă nuanță de pix, cineva strecurase o adăugire: „se aprobă cererea de demisie din funcția de medic director a tov. dr. Becherete”.

Cine avea vreun interes să îmbrace această farsă în haina legalității? Și, mai ales, de ce? La prima întrebare nu ne-a fost greu să aflăm răspunsul: dispoziția fusese concepută de Bălțeanu (iarăși Bălțeanu!), falsul din procesul verbal, tot de el realizat. De ce?

Sigur că dr. Becherete nu a gustat farsa pusă la cale împotriva sa. După cum, și directoroarea Direcției sanitare Gorj, Salomeea Jianu, cind a descoperit-o (nol fiind cei care i-am adus-o la cunoștință), a rămas incremenită.

A doua zi, la prima oră, a convocat biroul executiv al C.O.M. — prezentînd situația în adevărata ei lumină. Dispoziția 436 a fost anulată, dr. Becherete reintrîndu-și în drepturi. Mai mult, dîndu-și seama că în jurul acestui medic crescuse pe nedrept suspiciunea, a hotărît să participe personal la reinstalarea lui ca medic director. O greșeală săvîrșită, cu sau fără voie, trebuie reparată. Iar directoroarea Direcției sanitare știe mai bine decît oricine acest lucru. După cum știe că, acolo, la Dobrița, trebuie desfăcută „lucrătura” împotriva dr. Becherete fir cu fir. Adică, prin impunerea unor măsuri disciplinare care să niveleze drumul muncii echitabile, în favoarea bolnavilor.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Lumea in care trăim

Inamicul nr. 1

A început un an nou, dar vechile probleme rămân la ordinea zilei în economia occidentală pentru că 1981 nu le-a adus rezolvarea. Așa se face că declarațiile de început de an ale oamenilor politici, sau industriștilor, ale bancheștilor sau specialiștilor în economie nu poartă amprenta unui prea mare optimism. Bineînțeles, se speră în depășirea greutăților, se fac presupuneri, dar rămâne încă un drum lung de parcurs între realitățile actuale și posibilitățile de a le depăși.

Două sînt problemele cele mai dificile: inflația și somajul. Creșterea preturilor și pierderea locurilor de muncă merg mîna în mîna. În Europa occidentală 10 milioane de oameni caută locuri de muncă. R.F. Germania a atins o cotă a somajului fără precedent. Există temerea că în această primăvară cifra somerilor se va apropia de 2 milioane. Cifra atînsă și în Franța. În Anglia există aproape 3 milioane de șomeri, ceea ce nu s-a mai întîmplat de la marea criză din anii '30. Desigur, nivelul atins este grav, dar și mai grav este faptul că pînă și în cele mai exaltate declarații nu se întrevide nici o perspectivă sigură pentru găsirea unei soluții în acest an. La Bonn, spre exemplu, se discută nu despre sansele de a diminua armata șomerilor, ci despre proporțiile viitoare ale creșterii numărului celor lipsiți de slujbe. 200.000 de tineri se pregătesc să pîtrundă pe piața muncii și sansele lor de a găsi plasament sînt foarte reduse. Exact ca și în Statele Unite unde problema somajului a căpătat o amploare extrem de gravă. Incetinirea ritmului economic, reducerea investițiilor au ca efect amplificarea somajului. Iar în paralel are loc fenomenul inflaționist care agravează și mai mult sansele redresării economice. Oficialitățile britanice semnalează o rată a inflației de 12% la sută. În Franța inflația este de 14 la sută.

O veritabilă dezbateră, la nivelul lumii occidentale, se desfășoară în jurul temei: care este inamicul nr. 1? Se au în vedere două posibilități: una - identificarea inflației ca primele prime, și o a doua - plasarea somajului drept „cap de afiș”.

La Londra bătălia este purtată în principal împotriva inflației. Deocamdată rezultatele întîrzie. O dovedesc chiar cifrele. Cînd conservatorii au preluat puterea de la laburisti, în 1979, rata inflației fusese de 10,3 la sută. În ianuarie 1981 conservatorii promisese să coboare această rată sub 10 la sută. Dar au încheiat anul 1981 cu un ritm al inflației și mai ridicat - de 12 la sută, și pe care autoritățile îl cun pe seama creșterii dobînzilor și pe influența factorilor negativi din economia mondială. În prezent, guvernul britanic continuă să mizeze pe combaterea prioritară a inflației. Se refuză modificarea strategiei economice, desi desu conservatori cred că lipsa de rezultate ar trebui să dea de gîndit.

Franța, după schimbarea din anul trecut a plasat pe primul loc în obiectivele sale, îngrădirea somajului și reducerea lui treptată. S-au luat o serie de măsuri, s-a schitat o nouă tactică în vederea relansării economice. Dar lunile care au trecut - mai bine de o jumătate de an - au fost insuficiente pentru a schimba situația, cu atît mai mult cu cît lumea finanțelor nu pare să se fi adaptat noii realități sociale și politice a țării. Problema somajului rămîne

preocupantă și, pentru moment, pare greu de depășit un anumit blocaj provenit din refuzul patronatului de a sprijini eforturile guvernului de stingă pentru însănătoșirea economică. Un sondaj printre industriștii și oamenii de afaceri de peste Ocean, citat de Agenția A.P., relevă, dealtfel, că și în rîndul acestora există retinere și că intențiile de investiții sînt reduse în raport cu nivelul din anul precedent. O știre din Canada semnală un record în materie de falimente: cu 22 la sută mai mult decît în anul precedent. Expertii citați pun aceste falimente pe seama dobinzilor extrem de ridicate. Povara dobinzilor excesive este greu suportată chiar și de firmele mai puțin puternice din lumea occidentală. Dealtfel, cancelarul Schmidt susține că dacă aceste dobinzi vor fi menținute există „riscul unui dezastru atît în țările industrializate cît și în lumea a treia”. Schmidt a declarat în Bundestag că l-a avertizat pe președintele S.U.A. asupra pericolului de care le poate crea o nouă sporire a dobinzilor americane în 1982. Cancelarul a afirmat că „scăderea netă și, mai ales, de durată, a dobinzilor este indispensabilă”, pentru stabilizarea locurilor de muncă.

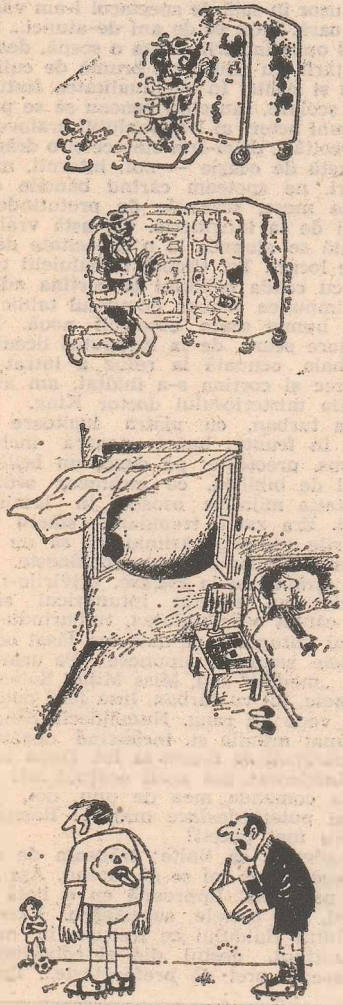
Dificultățile pe care le cunosc statele occidentale sînt amplificate și de agravarea contradicției dintre ele, a luptei acerbe pentru piete de desfacere. S-a vorbit mult despre „triunghiul divergențelor”, adică despre lupta pentru piete între S.U.A., Japonia și Piața comună. În acest „triunghi” pînă acum cîștigătorii sînt japonezii, Vest-europenii și americani nu sînt dispuși să prelungească însă, pentru multă vreme, situația actuală în care deficitele lor comerciale sînt enorme. A avut loc, în urmă cu nu prea multe zile, o întîlnire între reprezentanții acestor țări într-o încercare de a înlesni înțelegerea. S-au rostit cuvinte frumoase cu privire la intenții, dar s-a constatat că nu sînt necesare doar asemenea cuvinte pentru a depăși stările de lucruri negative, ci măsuri concrete. Există riscul ca, în continuare, deficitele să creeze noi bariere în comerțul internațional, să genereze protecționismul, ceea ce nu ar face decît să complice și mai mult lucrurile.

Contradicțiile din economia occidentală sînt produsul unei crize care se menține la un nivel ridicat și a cărei tămăduire se dovedește greu realizabilă. Somajul, inflația, deficitele bugetare, toate acestea împovărează umerii celor ce muncesc. Căci povara crizei o poartă în principal oamenii cu venituri modeste, cei care se luptă pentru a-și asigura o existență demnă. Austeritatea lovește din greu tocmai aceste categorii de oameni, în timp ce marile profituri rămîn intangibile. Mai mult decît atît, există firme care în actualele condiții izbutesc să obțină însemnate beneficii suplimentare datorită cursei înarmărilor, această absurdă competiție pe care, în ultimă instanță, o suportă tot contribuabilii, adică zecile și sutele de milioane de oameni.

Indiferent care dintre ele - inflația sau somajul - este desemnat inamicul nr. 1, soarta păturilor defavorizate ale populației cunoaște o înrăutățire ilustrată deonotivă de statistici și de realitatea vieții de fiecare zi, la care se adaugă lipsa perspectivelor. Căci toate prognozele experților nu poartă semnele încrederii într-o redresare apropiată.

AL. PINTEA

Lumea se amuză

După SVET V. OBRAZECH (Cehoslovacia)

Prezențe românești peste hotare

Un deceniu de activitate al Bibliotecii române

În atmosfera omagială, de sărbătoare a poporului nostru, ocazionată de aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, se cuvine să evidențiem înscrierea ideilor și acțiunilor strălucite ale președintelui Nicolae Ceaușescu, promovate în politica externă a țării noastre, de colaborare cu toate statele, pe toate continentele, fără deosebire de orînduire socială.

Promovarea schimburilor în sfera educației, științei și în domeniul totcuprinzător al informațiilor, ca factori ai țelurilor nobile ale înțelegerii și colaborării între toate națiunile lumii, au condus la organizarea Bibliotecii române din New York, instituție care în cei zece ani de existență și-a cucerit un cert prestigiu în peisajul cultural al S.U.A.

Factor de promovare a valorilor profund umaniste ale spiritualității românești, pentru o mai bună cunoaștere a civilizației noastre milenare, a cuceririlor revoluționare ale poporului nostru, a realizărilor importante obținute în special în ultimii 17 ani, în toate domeniile de activitate, Biblioteca română din New York constituie un centru eficient de informare și documentare despre țara noastră.

Vizita din anul 1978, făcută la Biblioteca română, de tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa academician dr. ing. Elena Ceaușescu, indicațiile prețioase date, au orientat și impulsionează activitatea de diversificare a programelor și manifestărilor organizate în cadrul acestei instituții.

Manifestări științifice și culturale de prestigiu, inițiate de Biblioteca română au antrenat instituții culturale americane ca Fundația culturală româno-americană, Societatea de studii românești, Asociația americană de studii sud-est europene, Universitatea Ohio din Columbus, Universitatea de stat Wayne Detroit, Universitatea Colorado din Boulder, Universitatea Oregon din Portland, Universitatea Columbia, Universitatea Rutgers și altele, cu participarea unor personalități de seamă americane și române.

Astfel, de un succes deplin s-au bucurat acțiunile privind marcarea unor evenimente din trecutul glorios al poporului nostru, cum au fost sesiunile științifice: „Nicolae Bălcescu și liberalismul secolului al XIX-lea”, organizat la Universitatea orașului New York, „Desăvîrșirea unității naționale a poporului român”, în Universitatea Simmons Hardin din Abilene Texas,

România”, organizat în cadrul Asociației pentru studii țării sud-est-europene.

Festivalul de poezie românească organizat în cooperare cu Uniunea scriitorilor și poezilor americani și societatea „Cross Cultural Communications” a avut o largă audiență și a fost bine apreciat, la fel ca și seriile de poezie organizate cu concursul poezilor Ștefan Augustin Doinaș, Aurel Rău, W. Snodgrass și alții. S-au bucurat de o apreciere deosebită concertele organizate cu concursul Dr. Dinu Ghezzo, președintele centrului de studii muzicale românești, Eugen Sârbu, Ivan Roncea, Linda Lawrence și alții.

Contribuția României la cultura mondială a făcut obiectul unei serii de conferințe ținute de prestigioși oameni de cultură români și americani, ca Zoe Dumitrescu Bușulenga, Virgil Cândea, Alex Duțu, Michael Impery, Robert Austerlitz, Brian Swan și alții.

Biblioteca română a fost inițiativa lansării unor lucrări valoroase ca „Istoria poporului român” de acad. Andrei Oșetea, „Andrei Șaguna” de Keith Mitchins, „Pietrele dacice vorbesc” de Paul MacKenrick, „Antologia bilingvă Tudor Arghezi”, realizată de M. Impery și Brian Swan, cu concursul autorilor, al unor instituții și personalități americane.

Programele, în medie două pe săptămână, organizate la sediul bibliotecii, ca și cele peste 80 de programe complexe organizate anual, în colaborare cu instituții diverse de cultură, pe întreg teritoriul american, ex: în statele New Jersey, Connecticut, Colorado, Wisconsin, Texas, Oregon, Washington și altele, au oferit publicului american posibilitatea cunoașterii eforturilor țării noastre, în direcția creării unei economii moderne, politica sa consecventă pusă în slujba țelurilor nobile ale înțelegerii și colaborării cu și între națiunile lumii.

Cursurile cu studenții americani, pe teme de politică internă și externă și prezentarea României la O.N.U., au intrat în practica curentă a bibliotecii române. Bogata activitate editorială a bibliotecii, prin editarea lunară a Buletinului Român, publicație care prin forma și conținutul ei bogat, este mult solicitată și apreciată de cei peste 3.500 de cititori.

Sărbătorirea a 60 de ani de la unirea Transilvaniei cu România a fost un prilej de diversificare a acțiunilor și de răspîndire pe teritoriul american a culturii și civilizației milenare românești. Cele peste 22 lectorate de cultură și civilizație românească, inclusiv cele două cursuri de limbă română, ce funcționează pe lângă Biblioteca română, aduc un aport eficient la opera de as-

noașteri a tezaurului milenar al culturii noastre, precum și a adevărului despre trecutul luminos și viteaz al bravului nostru popor.

Șirul de manifestări organizate de Biblioteca română din New York în cei zece ani de activitate este greu de redat într-un asemenea cadru, dar ele

O româncă la New York

O după-amiază de decembrie 1981, New York, Strada 53, la întretăierea cu Fifth Avenue, Auditoriul din Museum of Modern Art. Ecranul delectează 500 de persoane cu un film din 1939, cu imagini dintr-o altă lume, „europenească”, cu dramele și sentimentalitatea sa specifică, de odinioară. Unul din personajele ecranului, Sonia Vorochine ride, plînge, dansează, ceartă, mîngie și „sanționează”, vociferază, cîntă sau sopteste, tace deoseori, iar uneori vorbește frantuzeste, cu un accent agreabil, dar straniu chiar și pentru urechea americană, care sesizează că interpreta Soniei nu face parte din același clan lingvistic cu restul artiștilor: aceeași audiență remarcă însă, fără dificultate, că interpreta Soniei face parte dintr-o nobilă confrerie artistică: este o explozie de talent și spontaneitate; e tină, frumoasă, demoniacă și „autocontrolată”; pare mai „rusoaică” decît însăși printesa pe care o interpretează. Este vedeta descoperită de Louis Verneuil. Pentru publicul spectator este rușoaica exilată, o printesă care comunică misterul combinat al romanului lui Turgheniev, Dostolevski și Tolstoi. Este actrița care smulgea lacrimile spectatoarelor pariziene, în ediție antebelică, fără discriminare de vîrstă, culoare sau proveniență geografică.

În auditoriul din Museum of Modern Art, la un film francez, plînge discret o spectatoare americană. Tineri necunoscuți schimbă pe furis priviri nedumerite, parcă întrebîndu-se: „Care este secretele supraviețuirii și al impactului artistic atît de vizibil ale acestei melodrame?” La întrebarea nerostită, dar schitată de numeroase persoane, un răspuns explicit nu s-a dat. Programul filmului „Le paradis perdu” (nu mai păstrăm sub tăcere numele filmului, tradus în engleză prin „Patru zboruri spre dragoste” - „Four Flights to Love”) aduce o oarecare lumină prin citarea lui François Truffaut, care scria că prima sa aducere aminte despre un film datează din 1939 și este legată de cel menționat, în regia lui Abel Gance. Cinematograful, ne spune Truffaut, „era plin de soldați în uniforme, aflați în concediu, însoțiți de tinerele lor neveste sau prietene. Coincidența dintre situația personajelor filmului și cea a spectatorilor era atît de mare, încît întreaga audiență plîngea... Niciodată nu am mai simțit o asemenea unanimitate emoțională față de un

întregesc programele de acțiune care răspund în planul specific al culturii, interesului deosebit pe care publicul american îl arată față de țara noastră.

GHEORGHE EMILIA
(Conducătoarea Bibliotecii Române din New York, în perioada 1974-1978)

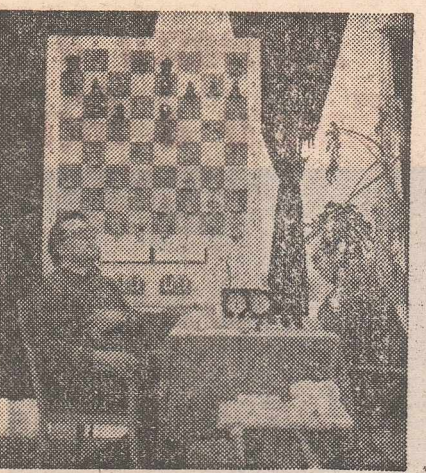
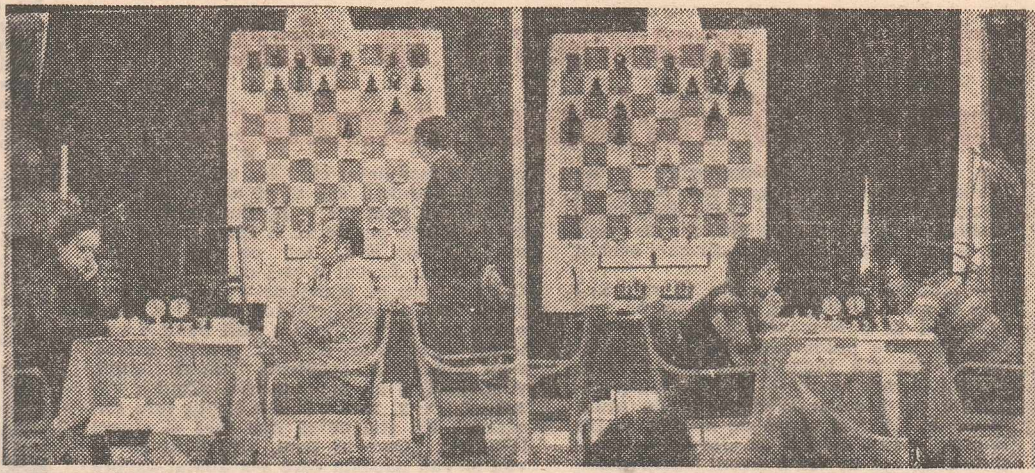
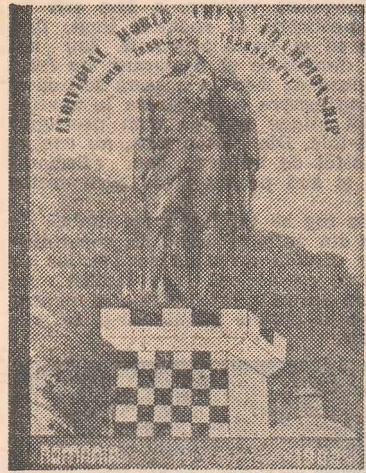
plicat prin însuși conținutul său, un adevărat rechizitoriu uman, de înaltă tinută artistică, la adresa primului război mondial. Filmul istoriseste desfășurarea dramatică a patru iubiri din viața unui om, una din ele - Sonia Vorochine - fiind cea intruchipată pe ecran de Artista la care ne-am referit mereu pînă acum.

Catherine Ann Surowiec, critic de cinema de primă mîna la New York, ne informează, în 1981, că interpreta Soniei Vorochine era „una dintre cele mai mari stele ale teatrului parizian... Verva personalității ei și naturalitatea profesionalismului său sînt o comoară pentru filmul „Le paradis perdu”.

Nu știu dacă interpreta, caracterizată atît de generos de un critic de artă american, a fost vreodată la New York. Nu știu dacă va veni. Dacă a fost, nu-i cunosc opiniile despre New York și spectatorii săi.

Dar, de fapt, toate acestea sînt întrebări „de scoală”. Ceea ce merită să fie remărușit cititorilor revistei este cu mult mai simplu, mai nesofisticat și mai uman. În decembrie 1981, în inima cetății newyorkeze, plîngea o spectatoare. La un film. Impresionată de o actriță. Fermecată de talentul ei, care izbutise să determine, printr-o cuceritoare vrajă, un plîns întîrziat, sau repetat după 42 de ani. Derutată de accentul actriței, la sfîrșitul filmului, spectatoarea americană privește la lumină programul și recitește cu atenție partea referitoare la interpreti. Uimirea spectatoarei este mare, cînd descoperă că o tină româncă o făcuse să plîngă pe ea, cetățeană americană, trecută deja, poate, prin toate marile experiențe ale vieții.

Numele româncei era simplu în sonoritatea sa: Elvira Popescu. Era în 1939 și avea 43 de ani... Elvira era o elevă a Luciei Sturdza-Bulandra. Debutase pe scena Teatrului Național din București. Se afirmase în mici teatre particulare din România și se stabilise în Franța în 1923. Elvira Popescu va fi „Ma cousine de Varsovie” de Louis Verneuil și, totodată, „La Mamma” de A. Roussin. Tot ea este interpretă de frunte în filmele „L'Habit Vert” (1937); „Education du Prince” (1938); „Ils étaient neuf célibataires” (1939); „L'Age d'Or” (1940) și conducătoare așezămîntului cultural „Théâtre de Paris”.

Primul turneu zonal, al unui campionat mondial de șah, desfășurat în România

Băile Herculane. Băi sulfuroase eficiente, gerovital, ionizare negativă naturală, frumoasa vale a Cernei și șah. Copii și bunici, amestec de vârste, fără prejudecăți și ifose. Un ianuarie lipsit de zăpadă, a nins acum șapte zile, dar n-a mai rămas nimic, și cu mult șah. „Individual World Chess Championship-men zonal tournament”, cum scrie pe splendidul afiș al zonalului, are loc pentru prima oară în România și, prin rivna conducerii federației de specialitate și a doctorului în științe economice Ilie Cristescu, directorul stațiunii, el însuși având titlul de maestru, turneul se desfășoară aici, pe malul Cernei, la etajul 3 al hotelului Roman. Alte 20 de turnee, mari și mici, pentru toate vârstele și categoriile, open și bliț — aproximativ 1000 de concurenți — plăză într-un fel turneu zonal, astfel că la Herculane, în această lună, se joacă șah non stop. În aceste condiții, sosirea unei echipe de fotbal fie ea frumoașă, de pildă F.C. Olt, nu mai stărneste interesul nimănui, aplombul „magnificilor” lăsându-le reci pe fetele de la recepție, un argument fiind că, pînă una, alta, fotbalistii au ratat Madridul, în vreme ce Mihai Subă este aproape calificat pentru interzonale. Și, pentru ca victoria să fie cât mai clară, seară de seară, Onuțan și Soarece și-au trădat obișnuințele, tremurînd pentru Gheorghiu și Subă în sala de la etajul 3.

Pare ciudat, dar așa stau lucrurile, nici călări nu găsești un afiș. Explicația este simplă: toate cele 150 de afișe lipite de organizator au dispărut în mai puțin de trei zile, autorii tinînd morțis să le aibă acasă în chip de tablou, în loc să le bată vîntul pe zidurile Herculanelor. Este și acesta un mod de a aprecia gustul și imaginația celor care l-au realizat. De fapt, nici la București afișul cu pricina n-a avut un destin mai bun. Toate cele care s-au pus la clubul I.T.B. au dispărut în aproximativ o oră.

La Herculane s-au vindut impresionante stocuri de jocuri de șah și se caută cu înfrigurare ceasuri de concurs pentru că nimeni, indiferent că stă la bloc sau la gurte, nu mai poate juca fără un asemenea ceas.

„Tipi buimaci, chinuți de analize”

Hermann Krauss, directorul hotelului

Roman, este timișorean de fel și apreciază că este un om pe care se poate conta: cumpătat, metodic, disciplinat. N-a întirziat niciodată acasă, nu i-a făcut probleme novestei. Din 9 ianuarie a intrat însă și el în febra concursului. Dintr-un jucător de duminică a devenit unul pătîmas. Seara îl prinde în sala de concurs, timpul liber dăruindu-l, ca un adevărat profesionist, analizelor. De fapt, nici supraveghetoria sau seful recepției nu stau mai bine, au fiecare un șah de buzunar, încît nici timp de masă nu le mai rămîne. Iată cum îi vede Hermann Krauss pe cei 22 de concurenți: „Rezervați, potoliți, civilizați. Beau cafele și fumează enorm. Sint buimaci, chinuți de gânduri și analize și cînd îi cauți sint pe altă lume și oboșiți, probabil din cauza nopților pierdute cu analizele. Cer promptitudine, ei fiind în permanență în criză de timp. Rar găsești unul mai destins. Ribli a avut prima zi mai vioaie abia după runda a zecea, cînd i-a venit soția. Toți mîncîcă puțin și rafinat,

motiv pentru care s-au cerut doar meniuri la cart. În timpul partidelor, cei mai agitați sint Pavlov, Ghindă și Gheorghiu.”

MIHAI ȘUBĂ: „Cea mai frumoasă partidă, cu Sax”.

— De ce ?

— S-a jucat o variantă destul de rară din deschiderea engleză. Eu am avut albele. Am sacrificat un pion, lucrurile s-au complicat, dealtfel, Sax e mare amator de complicații, și, cu toate că s-au schimbat damele, am păstrat un atac puternic,

am recuperat pionul și am cîștigat încă unul. La mutarea 2, negrul a cedat. Avea material egal, dar se afla în fața unor mari amenințări de mat.

— Care mai sint șansele noastre ?

— Mai sint 8 runde. Am șanse de calificare, deși puteam obține mai mult. Din cauza oboselei am ratat vreo 3-4 poziții bune și chiar un cîștig forțat. Din păcate, ceilalți jucători români merg sub posibilități.

— Ribli ?

— Foarte bun în prima parte, acum joacă mereu la cîștig. Și eu aș fi procedat la fel.

— Peste o oră jucați cu bulgarul Radulov.

— Cu negrele. Am 2-0 la el, dar este un bun jucător de atac, așa că mai mult nu vă spun.

ZOLTAN RIBLI: „Aș dori două exemplare din Flacăra”.

Siluetă fragilă, aer puștesc. Este docil și politicos. Nu-i plac interviurile și copiii precoce, probabil fiindcă au șanse să devină șahiști. Cînd întinde o cursă unui adversar, se scoală imediat de la masă, ca să-și mascheze bucuria. Dacă partenerul îi ghicește intenția, schitează un zîmbet. La întrebări răspunde cu economie și dacă ar putea, ar lăsa totul în seama soției.

— Cum a fost 1981 ?

— Bun, între altele și pentru că am cîștigat un puternic turneu la Baden, unde au jucat Korcinoi și Gheorghiu, și unde premiul a fost un Mercedes.

— Care a fost cea mai reușită partidă, de aici, de la Herculane ?

— Aceea jucată cu Ftacnik. El avea o inovație într-o deschidere engleză, pe care am răsturnat-o la tablă.

— Despre Subă ?

— A jucat bine și sint convins că se va califica. Ca să fiu sincer, mă așteptam la treaba asta.

— Cum vi se pare organizarea ?

— Excelență, cu nimic mai prejos decît la alte mari turnee. În plus orașelul este foarte frumos.

— Ați dat vreodată un interviu mai lung ?

— Nu, motiv pentru care vă rog să-mi trimiteti și mie două reviste.

„Șubisme” și altele

Circulă pe seama șahiștilor de la zonal o sumedenie de istorii amuzante. Un fel

de campion în acest sens este Mihai Subă, întîmplările sale fiind numite de Elisabeta Polihroniade „șubisme”. Iată trei mai recente: ● Subă își pregătea, împreună cu secundul, partida cu Spiridonov. După o jumătate de oră, cînd oamenii erau cu funduți adînc în tot felul de analize, le vine un amic de la Constanța, care se miră cînd aude de numele bulgarului. Subă iese, consultă tabelul și revine spunînd: acum la treabă, joc cu Schmidt. Oricum e un progres, fiindcă anul trecut, marele maestru internațional își uitase copilul la un concurs din București și și-a adus aminte tot după vreo jumătate de oră. ● În timpul partidei cu ungurul Ribli, polonezul Schmidt face o mutare și iese din sală. Se întoarce, trece de masa sa, intră în panică că n-o găsește și, într-un târziu, țîșnește ca la raliu: își descoperise ceasul care mergea. ● Mezi Sax — Sznapik. Se intră în criză de timo și încep mutările bliț. Se făcuseră 40 de mutații. Sznapik pune mina pe damă, cînd, stupoare, Sax cedează: observase că în timpul mișcărilor contra-cronometru, cînd abia își mai vedea miinile, pierduse turnul și apreciasse că nu mai are nici o șansă. La analiza ulterioară, a observat că mutînd dama, polonezul ar fi pierdut un nebul și se putea obține remiză.

Vitaminele aerului și „zonalul”

Ilie Cristescu, directorul stațiunii, explică virtuțile formidabile ale aerului de la Herculane: „Cei 2500 de ioni negativi pe centimetru cub pe secundă „urcă” stațiunea noastră de la cei 168 metri altitudine pe care îi are la aproximativ 3000-4000 de m. Americanii spun că aceste vitamine ale aerului reglează funcțiile bioenergetice ale organismului, devenind biostimuli. Șahiștii au un consum mai mare de energie nervoasă și aici recuperarea se face mai repede”. Chestiunea aceea i-a convins pe mulți, unul dintre ei fiind și Ianos Rigo, conducătorul tehnic al delegației ungare, care, așteptînd pitorescul stațiunii și recunoscînd meritele deosebite ale ionizării negative, a avut numai cuvînte de laudă și pentru amabilitatea gazdelor: „Zonalul de la Herculane face cîștig și celui mai prețios organizator din lume, iar ca nivel de dificultate tehnică este egal cu cel de la Soci”.

RAZVAN BARBULESCU

Scurt, foarte scurt

Sabreții români au avut o frumoasă comportare la Moscova, Marin Mustățiu ocupînd locul 3, iar Ioan Pop 4. ● S-a adevărit zvonul: Viorel Matelănu a preluat conducerea tehnică a echipei F.C. Brăila. ● Reintors la Constanta după ce a urmat, la Timișoara, un tratament cu Boicil, Ilie Floroiu ne-a declarat, telefonic, că se simte mai bine și și-a reluat antrenamentele. El speră să facă, chiar în acest an, o figură frumoasă în cursele de maraton. I-o dorim din tot sufletul. ● Transferuri aprobate în fotbal: Văetuș (fost Corvinul) și Moldovan (fost S.C. Bacău) la Dinamo, Agiu (fost Steaua) la C.S. Tirgoviste. Cei 3 (și alții, mai puțin cunoscuți) au reprezentat „cazuri speciale” în judecata Biroului federal. Repetăm, perioadă de transferări n-a fost. ● Incurajată, se vede, de faptul că a fost lăudată în numărul trecut al revistei noastre, Olga Nemes a jucat excelent la internaționalele de tenis de masă ale R.F. Germania de la Kiel. În vîrstă de nici 14 ani, această „Nadia Comăneci a paletelor” le-a întrecut, pe rînd, pe Hrachova (Cehoslovacia), Risch (Elvetia), Batinici (Iugoslavia), Malmberg (Finlanda) și Yang Young Ia (Coreea de Sud), pierzînd doar finala, probabil din cauza oboselei. Bravo, Olga! ● E aproape sigur că doctorul Vasile Frinculescu, medicul de acum cîțiva ani al echipei de fotbal Universitatea Craiova, va fi numit președinte la Chimia Rîmnicu Vilcea. Competența și seriozitatea doctorului Frinculescu sint garanții deosebite. ● Din întîmplare, am asistat duminică la o interesantă și aprig disputată cursă de semifond, desfășurată pe strada Maior Coravu, în circuit. Au participat rutieri de la Olimpia și Stiom, rolul de arbitri revinînd antrenorilor Marin Niculescu și Vasile Selejan, foste glorie ale ciclismului românesc. Da, bunul gospodar își face jarna car. ● Lotul masculin de handbal, aflat în pregătiri înaintea mondialelor, participă în aceste zile la Trofeul Spaniel,

● De la Băile Herculane, proaspătul antrenor al lui F.C. Argeș, Nicolae Dobrin, ne-a comunicat că „treburile merg bine, băieții m-au primit cu entuziasm și n-avem nici o problemă specială”. O problemă ar fi, Dobrin intenționează să mai și joace, dar n-a primit încă avizul federației, el fiind în continuare legitimat, ca jucător, la Tirgoviste. Scotînd însă că n-a evoluat, în 15 ani de activitate, decît la două cluburi, poate că F.R.F. va reanaliza cererea unuia din cei mai mari jucători din istoria fotbalului românesc. ● La floretă fete, campionatele internaționale ale României au revenit Marcellei Moldovan și, respectiv, echipei noastre. ● Marți, Dudu Georgescu a fost supus unei intervenții chirurgicale la umărul sting, la care suferise, recent, o nouă smulgere de ligamente. Realizată de doctorul Gheorghe Buzescu, operația a reușit. ● Alături de Ilie Năstase, tinerii noștri tenismani Florin Segăreanu, Andrei Dăru și Adrian Marcu se află în America de Sud. Ei pregătesc, prin participarea la citeva turnee de elită, meciul de Cupa Davis cu Chile, programat în deplasare între 5 și 7 martie. ● Cotat drept cel mai bun jucător de rugby din lume, Graham Mourie a pregătit, credem, un miel pentru confratii de la „Sportul”. Impotriva evidenței, aceștia o țin înaintea că reputatul „flanker” al echipei Noii Zeelande e maori. E ca și cînd ai încerca să convingi cititorii că Pele e alb?! ● S-au mai limpezit apele în divizia A de handbal feminin, Știința Bacău distanțîndu-se de Terom Iași. ● Am primit, zilele trecute, o amplă scrisoare din Onesti, de la doctorul Ioan Ionescu, medic radiolog. Cităm un fragment: „În ultimele zile ale anului 1981, s-a prezentat la serviciul nostru o elevă venită în vacanță la părinții ei. Fetița acuza dureri mari la un picior. Radiografia tibio-tarsiană, față și profil, a pus în evidență, cu ușurință, o fractură veche la nivelul scafoidului tarsian cu traect intraarticular... Nu aș fi așternut aceste rînduri, dacă nu l-aș fi văzut pe tatăl fetei plîngînd la

azul vestii. Fiînd în lotul de gimnastică, mi s-a explicat, ea a fost sub un control medical permanent, numai că medicul lotului, fiind cardiolog, a diagnosticat o simplă contuzie, Dumitrița Turner, căci despre ea e vorba, concurînd la campionatele mondiale de la Moscova cu o fractură grosolană”. O chestiune, fără in-doiială, gravă, pe care federația de gimnastică are datoria s-o lămurească cit mai grabnic. Așteptăm răspuns. ● Schimbare la conducerea clubului Rapid, Liviu Mihăilescu cedînd locul, ca președinte, lui Apostol Chirulescu. În vîrstă de 59 de ani, noul președinte a jucat și s-a ocupat de fotbal pe vremea cînd clubul de lingă Podul Grant se numea Locomotiva. În ceea ce-l privește pe Liviu Mihăilescu, acesta e în concediu. Se zice că va fi numit director la I.E.A.B.S. ● Ca o dovadă a prețurii de care se bucură, pe plan internațional, judo-ul românesc, Nicolae, Toplicean și Toma au fost invitați la campionatele Franței. ● Federația de atletism se lamentează, vezi „Sportul” de vineri, că sezonul indoor nu se bucură de prezența masivă a sportivilor, vina aparținînd, pasămite, antrenorilor. Aceeași federație nu suflă însă nici un cuvînt despre faptul că, în urmă cu 3 ani, a interzis competițiile de sală?! La 16 noiembrie 1978, „Flacăra” scria că „decizia adoptată (suprimarea indoorului) ar putea să devină o nouă frînă în calea dezvoltării atletismului românesc”. Ceea ce s-a și întimplat. I-a venit, cum se zice, romî-nului mîntea de pe urmă, sala a fost repusă în drepturi, dar consecințele acelei hotărîri curioase nu pot fi anulate cît ai bate din palme. Altfel zis, federația are și ea partea ei de vină. ● Popicarii noștri se pregătesc asiduu pentru mondiale. ● Înaintea plecării în turneul sud-american, Mircea Lucescu ne-a rugat să facem precizarea că „nu e vorba de lotul A, ci de o selecționată divizionară, care caută soluții pentru viitoarele sezoane”. ● Lotul reprezentativ de fotbal juniori va fi incredintat, după toate probabilitățile, lui Marcel Pigulea, ultima dată la „Poli” Timișoara.

Să nu uităm esențialul: aplicarea legii

Seduși de anecdotică dezvoltărilor petrecute, recent, în fotbalul nostru, cei în măsură să ia hotărîri, C.N.E.F.S. și F.R.F., par să uite esențialul: aplicarea legii. Iată ce precizează regulamentul de fotbal („Organizarea activității fotbalistice”, 1980) în Articolul 162, paragraful C: „Promiterea sau acordarea de avantaje materiale arbitrilor, jucătorilor proprii sau adversi, antrenorilor sau simpla participare a membrilor clubului (asociației) ori a unor reprezentanți ai acestuia la trucarea rezultatelor se vor sancționa cu excluderea din activitatea fotbalistică și trimiterea vinovaților în fața organelor de justiție, precum și, în raport cu gravitatea faptelor comise, cu EXCLUDEREA ECHIPEI DIN CAMPIONAT” (subl. n.).

Finalul paragrafului n-a fost, cel puțin pînă acum, respectat. Neluarea în seamă, ignorarea propriilor regulamente reprezentînd o gravă abatere de la conduita socială și, încă mai mult, constituie un rău exemplu pentru cei angajați în competiții, numărul celor ce și-au făcut un obicei din a truca diferite meciuri fiind, după cum recunoaște însuși C.N.E.F.S., în creștere. O asemenea atitudine mai înseamnă, voit sau nevoit, o solidarizare cu cei găsiți în culpă.

Nu ne interesează acum persoane sau cluburi. Ne interesează însă, alături de toți cei ce doresc binele fotbalului românesc, respectarea unui principiu din care să decurgă însănătoșirea climatului din fotbal în special, din sport în general. Aceia care nu iau măsurile ce se impun, C.N.E.F.S. și F.R.F., în litera și spiritul regulamentelor proprii, aceia riscă să se descalifice în fața opiniei publice și, aceea, în interesul sportului, al respectării legii, nu cerem decît atât, aplicarea legii!

Eminescu a făcut limba românească să cinte, Enescu a făcut cîntecul să vorbească românește

Se întimplă uneori ca viața, tocmai atunci cînd te aștepti mai puțin, să-ți scoată în cale oameni cu totul deosebiți, pe care, cunoscîndu-i, simți apoi nevoia de a-i revedea cit mai des. Unul dintre acești oameni se numește Romeo Drăghici. Are 91 de ani. Are părul alb, ca albul zăpezii, un zîmbet senin, un glas dulce, pe cit de dulce îl este și accentul moldovenesc. Poartă lavalieră, dar ochelari nu. Este jovial, spiritual, lipsit de pedanterii. Un om printre oameni, demn, modest, cu o conduită de viață exemplară. Ca descendent din neam de răzeși iubeste adevărul, dreptatea și cinstea, dar suferă de modestie. Își deapănă gîndurile cu teama de a nu deveni plictisitor, deși ca bun și apropiat prieten al marelui Enescu are multe de povestit. Și pe cit nu-l ajută totdeauna picioarele, pe atîta îl ajută memoria. L-am vizitat, săptămîna trecută, trei zile la rînd și bucuria de a-l reîntîlni pe Romeo Drăghici sporea de la o zi la alta. Era mereu mai cald, mai apropiat, mai bucurios că amintirile sale, rostite cu aceeași simplitate în care nu încap cuvintele mari, sofisticate, vor putea întregi imaginea reală a vieții muzicianului de excepție care a fost George Enescu. Uneori, în timp ce vorbea, ochii i se umezeau din pricina emoției și o lacrimă i se prelingea pe obrazul palid. Și totul se derula chiar în aceea casă de pe Calea Victoriei în care Enescu își petrecuse mulți ani ai vieții...

Să-mi dați voie mai întîi să vă spun o caracterizare pe care i-am făcut-o chiar eu, pe scurt, iubitelui maestru: Enescu lubea viața cea mai simplă, binele către cei nevoiași. Blindețea sufletului enescian rămîne o pildă veșnică pentru neamul nostru românesc. El este genialul ecou al muzicii românești. Sub degetele lui mingietoare au vibrat toate strunele acestei nații. Iar prin creația sa el va rămîne de-a pururi tîlmăciul sufletului românesc.

O întrebare, care, desigur, nu vă surprinde: cînd l-ați întîlnit pe George Enescu?

Legăturile mele cu maestrul datează din 1912. Cînd l-am cunoscut, eram student la Iași, locuiam alături de Caudella. Întîlnirea cu Enescu a fost ca o vrajă pentru mine. Cînd a apărut în odaia lui Caudella, unde cîntam eu, privirea sa m-a fermecat, am simțit, nu știu cum să spun, că va fi o schimbare în viața mea. Și mi-a zis atunci omul acela minunat: „Trebuie să muncesc, trebuie să lucrez. Ei, dragul meu, violonistii sînt un soi de martiri, este grea viața, trebuie să studiezi cel puțin 6 ore pe zi”. Văzîndu-mă descumpanit, m-a luat cu bînișorul și mi-a propus să cîntăm împreună. Eu am pălit. Cum adică să cînt eu în fața lui Enescu? Nu știu ce s-a întimplat atunci, dar așa, parcă un fluid a venit din dînsul, că am început să cînt și se pare că am cîntat destul de bine, pentru că maestrul, spre uimirea lui Caudella, m-a lăudat. Nu voi putea uita pentru nimic în lume acea primă întîlnire... Mă mai întrebați ceva?

Nu. N-aș vrea să vă mai întreb.

Cînd în 1913, în februarie, s-a anunțat concertul festiv Wagner, nu am reușit să obțin bileț și am intrat la Ateneu pe poarta din dos și m-am dus la maestru. Ulterior mi-am dat seama că Enescu, întotdeauna, la orice concert mergea mai devreme în cabina sa pentru a se familiariza cu ambianța, cu atmosfera de acolo. Intra pe scenă cu un program gata făcut, nu avea niciodată nevoie de vreo partitură, știa totul pe de rost. Avea o memorie fantastică. M-a primit cu bucurie, mi-a oferit un loc în loja oficială, urmînd ca după concert să cîntăm împreună. A fost un concert extraordinar. Lui Enescu îi plăcea nespus muzica lui Wag-

ner. Chiar spunea în memoriile sale: „Cromatismele wagneriene fac parte din sistemul meu vascular”. Bach, Brahms și Beethoven erau însă mediul său de viață. În cartea maestrului se afirmă același lucru...

...Întrebați-mă la ce carte vă referiți?

O carte de căpătîi, așa spune, pe care ar trebui să o cunoască oricine. Din păcate, ea nu a putut vedea lumina tiparului și asta mă îndurează foarte mult. Eu, totuși, am tradus-o din franceză, împreună cu Nicolae Bîlculescu, de acum 22 de ani. A fost scrisă de marele nostru Enescu, a fost editată de Gavoty la Paris și tocmai noi să nu o avem! Știți dumneavoastră cit de mult își iubea maestrul țara, locurile natale? Iată, în 1914 cînd izbucnise războiul și toate legăturile cu lumea au fost întrerupte, dînsul a venit în septembrie de la Paris pe rute ocolite cu vaporul pînă la Constanța și de-acolo la București... Au reînceput concertele, Dînicu l-a cedat bagheta de dirijor al orchestrei Ministerului Instrucțiunii Publice. A transformat radical acea orchestră. A cîntat atunci cu un curaj extraordinar Simfonia a IX-a. Lucru aproape de necrezut, totul știa pe de rost, din trei în trei zile toate programele erau schimbate. Toți banii pe care i-a primit pentru aceste concerte — peste șase sute de mii lei în aur — i-a donat Crucii Roșii pentru invalizi. Enescu nu a uitat nici o clipă că a plecat de la Liveni. De oriunde s-ar fi aflat în lume, în fiecare an se întorcea măcar pentru o lună în locurile natale, de unde simțea parcă nevoia aprigă să-și reîmprospăteze acea sevă binefăcătoare din care și dînsul se trăgea. Vreau să vă mai spun că în tot timpul războiului, Enescu a stat aici în țară, de strajă lîngă poporul său, s-a mobilizat singur, cîntînd prin spitale să aline durerile răniților și convalescenților. Cînd i s-a oferit prilejul să plece din țară cu un tren special, în care i se rezervase — fără știrea sa — o cușetă, a rămas înmărmurit: „Cum? Acum să plec? Trebuie să fiu nebun! Nu vezi, poporul asta tinjește și eu să mă duc? Trebuie să stau aici. Rămîn!”.

Îmi aduc aminte că și-a continuat activitatea cu orchestra pe care a fondat-o la Iași în 1917, în care cîntam și eu și care, din păcate, la terminarea războiului s-a desființat. A plecat apoi în Elveția, unde a lucrat la capodopera sa Oedip. După un timp și-a reluat turneele în Franța, iar în 1922 a revenit în țară. După un an și-a început primul turneu în Statele Unite ale Americii, cu orchestra de la Philadelphia. Succesul a fost imens. După acest turneu, fiecare revenire a maestrului, în America, era o mare sărbătoare. Închîmîruri — vă că în momentul cînd vaporul pe care călătorea Enescu se apropia de marea Statuie a Libertății, pe cheiurile Americii se cîntau rapsodiile sale. Așa era primit. Cînd a implinit 50 de ani, în 1931, pe două continente era sărbătorit. Europa și America îl aclamau într-un glas. Cu acest prilej, la Conservatorul din Iași — care îi purta numele — a fost felicitat de mari personalități. Unul dintre prietenii săi, Păstorel Teodoreanu, vestitul epigramist, a înțut o cuvîntare foarte frumoasă pe care a încheiat-o astfel: „Slăvit vlăstar al eternității, ai apărut în istoria poporului nostru prin surprindere, pe neașteptate, ca un havuz de apă vie într-o pustietate aspră, ca și celălalt, ca Mihai Eminescu. Eminescu a făcut limba românească să cînte, Enescu a făcut cîntecul să vorbească”.

În 1933, după intrarea lui Enescu la Academie, cînd maestrul urma să plece din nou în America, în ziarul „Curentul” din 23 mai, a apărut un splendid articol: „Fermecătorul sfios, magicianul viorii, tîlmăciul sufletului popului își reia pribegia făcut, romantic și lertător”. A revenit în țară — după numeroase concerte în America și în Europa — doar cînd a izbucnit al doilea război mondial. Știa că locul îi este aici. Aici era nevoie de dînsul în momentele grele prin care treceau compatrioții săi. Cînd ocupanții i-au propus să cînte Oedip la Berlin, a răspuns simplu: „Oedip nu se poate traduce în germană”. După război a concertat cu mare succes la Moscova, unde a fost primit extraordinar de bine și din nou, în America. Nu a uitat însă nici Liveni. În anul acela de grozavă secetă, în august 1946, cînd nu plouase din primăvară pînă-n toamnă, era o foamete cumplită, am plecat cu maestrul Enescu la Dorohoi și de acolo, de la gară, cu automobilele spre Liveni. Pe drum, maestrul s-a oprit să vadă cum a rodit păpușoiul anul acela. Am coborît în lan și dînsul a pus mina pe un strujen — cum se spune pe la noi în Moldova —

care, în momentul cînd l-a atins s-a făcut scrum. Maestrul s-a făcut negru la față: „Bine, dar oameniiăștia sînt muritori de foamă! Cîte parale ai la mata coane Romică? Uite ce-i, tot ce avem, cînd ajungem la Liveni o să-i dăm lui Neculai Crăciun care se îngrijește de casă, să împartă în mod egal tuturor sătenilor. Cînd plec din nou în America, toți banii o să-i trimit aici”. Cînd a venit printre săteni, s-au adunat toți: bătrîni, tineri, copii, văduve. Toți au ingenunchiat. Cînd a văzut așa ceva, maestrul s-a simțit tare rău sîracu”. Nu știa ce să mai facă și atunci le-a zis: „Oameni buni, am venit să vă văd și văd năpasta care s-a abătut asupra caselor voastre și asupra recoltelor voastre, asupra tuturor. Ca totdeauna cînd v-am ajutat, o să vă ajut și de această dată. Pentru moment, tot ce am avut ca bani, am dat lui Neculai Crăciun și se vor împărți în mod egal la toată lumea, nu la unul mai puțin și la altul mai mult. Și domnul Drăghici care este acum de față cu mine vă va consulta dacă s-a făcut bine sau ba. Și acum, am să vă rog să-mi dați voie să mă duc în spatele casei copilăriei mele”. Și s-a dus și a stat acolo aproape jumătate de ceas. A venit și am văzut pe fața lui griji, dîndu-și seama poate că este ultima lui vizită pe care o face la casa natală, cum dealtfel a și fost. Și-a luat rămas bun de la țărani, de la toți. După puțin timp, tot ce cîștigase de pe urma celor trei concerte susținute în America, anume pentru ajutorarea sătenilor din Liveni — treizeci de mii de dolari — a trimis în țară ca să se cumpere porumb pentru oamenii sortii foametei.

În ziua plecării, în 10 septembrie 1946, i-am condus la Gara de Nord, la ora 6.35 am pornit cu dînsul spre Constanța — pleca împreună cu soția sa, dușia Maruca — unde urmau să se imbarce pe vaporul „Ardealul”. Cînd am ajuns în Bărăgan, era o zi tare frumoasă. Și erau vitele care pășteau, oile de-o parte, vitele de altă parte. Și îl spun eu maestrului: „Uite mata, maestre dragă, ce frumos e Bărăganul aista”. La care dînsul îmi răspunde: „Da, coane Romică, da’ nu e ca priveliștea de la Liveni. Priveliștea moldovenească este cu totul alta, este în sufletul meu. Plec foarte îndurerat, sînt foarte bolnav”. I-am spus: „Maestre dragă, dar dumneavoastră nu aveți grija zilei de mîine!” „Ascultă dragul meu — mi se adresează — îți fac următoarea

mărturisire: voi munci pînă în ultima clipă a vieții, nu voi primi nici un ban, voi muri în nevoi și nu doresc să am decît drepturile care mi se cuvin în mod legal”. M-am desprînt cu mare durere de acest om minunat. M-am întors la București și am început munca de organizare a muzeului Enescu. O muncă foarte grea, foarte migăloasă, care mi-a fost răsplătită de satisfacția că am reușit să fac față tuturor greutăților, să adun aici totul, sau aproape totul despre marele Enescu. Sprînjinit de dr. Petru Groza, am putut realiza tot ce mi-a dictat conștiința în virtutea prieteniei cu Enescu. Dovadă a acestui ajutor, iată și o scrisoare din 2 octombrie 1957, pe care Petru Groza mi-a adresat-o:

Stimate domnule Drăghici,

Obligat de starea de reconvalescență de a absenta din capitală timp mai îndelungat, iar după reîntoarcere fiind așteptat de un program încărcat, am amînat o întîlnire, pentru a lămuri personal problema abordată de dumneata în scrisoarea din 20 iulie a.c.

Sper că vom avea — într-un timp nu prea îndepărtat — ocazia de a ne vedea. Țin însă să cunoști de pe acum că activitatea d-tale în decursul anilor din urmă, în promovarea bunelor soluții legate de ultima fază a vieții marelui nostru George Enescu, precum și de succesiunea

lui de inegalată valoare, a fost atît de intensă, neobosită și rodnică, încît, față de valoarea ei, orice afirmații sau acțiuni de diminuare și denigrare, de felul celor expuse de d-ta în această scrisoare, se răsfrîng asupra celor cărora le aparțin și nu pot atinge nici de cum prestigiul muncii d-tale. Din partea mea, nu cunosc nici o astfel de acțiune sau afirmație concretă și aud pentru întîia oară aceste lucruri.

Deci, te rog să înlături orice umbră de neliniște din sufletul dumitale, menținîndu-te pe drumul drept al realizărilor de pînă acum, cu același devotament pe care l-am apreciat întotdeauna și pentru care poporul nostru trebuie să-ți fie recunoscător.

Cu vechea considerațiune,
Dr. Petru Groza

Domnului Romeo Drăghici,
Calea Victoriei nr. 141, Loco.

„Și pentru a ilustra din nou dragostea lui George Enescu pentru pămîntul nostru românesc, voi cita o scrisoare-document, trimisă de maestru doctorului Petru Groza:

Paris, în 26 ianuarie 1954,

Mult stimat Domnule Președinte,

Am primit scrisoarea Domniei Voastre din 23 Noiembrie pentru care vă mulțumesc călduros și am citit-o cu mult interes.

Din nefericire, Dumnezeu nu mi-a dăruit robustă Dumneavoastră sănătate. De doi ani, forțele mele fizice au declinat considerabil și în momentul de față este cu totul peste puterile mele fizice de-a întreprinde drumul pînă acasă. Este și dorința mea cea mai statornică de a mă întoarce în țară și sper că, cu ajutorul lui Dumnezeu și chiar al doctorilor, va veni și ziua aceasta pe care o doresc și o aștept. Pentru moment, tot ce mi-a rămas ca forță și energie le consacru pentru creațiunile mele muzicale cu care am înțeles să slujesc neamul nostru românesc.

Vă sînt foarte recunoscător și Domniei Voastre și tuturor aceluia care vor să mă revadă din nou în mijlocul alor noștri și vă rog să credeți că nu văd în aceasla decît mărturisirea legăturilor sufletesti între țară și mine, așa cum a fost în dealungul întregii mele vieți. Reînnoindu-vă expresia grațitudinii mele, vă rog a primi, Domnule Președinte, asigurarea sentimentelor mele cele mai alese

George Enescu

Fiind dat marea gentilețe a Domniei Voastre îmi permit să vă rog să binevoiti a dispune ca marii noștri prieteni, Domnul și Doamna Romeo Drăghici, oameni admirabili, să sîibă tot concursul de care au nevoie, lucru pentru care vă mulțumesc încă foarte mult.

George Enescu

În același an, 1954, cu nouă luni înainte de a muri, Enescu paralizase, iar vorbele rostite de dînsul la plecare s-au adevărit. Lipsit de mijloace materiale, demn, ne dorînd să primească de la nimeni un ban care nu i se cuvenea, își aștepta cu semnare sfîrșitul. Și pentru că prietenul la nevoie se cunoaște, devotatul său amic din tinerete — Romeo Drăghici, care păstrase de ani în șir drepturile de autor ale maestrului, a găsit calea de a-i trimite 14500 de dolari. Iar ultimele gînduri ale maestrului s-au îndreptat tot către prietenul său de-o viață; cu două săptămîni înainte de a muri, i-a trimis cartea sa „Amintirile lui George Enescu”, purtînd dedicația: „Prietenului nostru, Domnului Romeo Drăghici și Doamnei, inimile sînt aproape”.

George Enescu

„Se întimplă uneori ca viața, tocmai atunci cînd te aștepti mai puțin, să-ți scoată în cale oameni cu totul deosebiți, pe care, cunoscîndu-i, simți apoi nevoia de a-i revedea cit mai des. Unul dintre acești oameni se numește Romeo Drăghici.

CONSTANTIN BALACCIU

care nu se consideră decît tîlmăciul în scris al celui ce-a gîndit și vorbit acest articol:

ROMEO DRĂGHICI

Flacăra Redacția: București, Pița Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) - 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgea Ștefănescu, Emanuel Valeriu) - 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cenoaciu, sport, secționat, foto (Ovidiu Ioanșoia, Dor Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghe-a, Aurel Mihailopol, Vasile Măneacă, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU